

Integrovaný plán rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou

Září 2016

**EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI**

Obsah

A. ÚVOD, ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ STRATEGIE	5
B. VYMEZENÍ ÚZEMÍ IPRŮ A JEHO ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA.....	9
Doporučení pro výběr území IPRŮ	10
Zdůvodnění vymezení území.....	12
Způsob vymezení aglomerace.....	13
C. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA	17
C.1 Socioekonomická analýza – popis problémových oblastí.....	17
Základní charakteristika území	17
Ekonomický potenciál, podnikatelské prostředí.....	24
Lidské zdroje a občanská vybavenost.....	38
Infrastruktura	56
Životní prostředí	69
Správa území.....	81
C.2 SWOT analýza	89
D. ANALÝZA STAKEHOLDERŮ	98
E. ANALÝZA PROBLÉMŮ A POTŘEB.....	101
E.1 Problémová analýza	101
E.2 Analýza potřeb území podle cílových skupin.....	112
F. VAZBA NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY.....	115
F.1 Přehled strategických dokumentů.....	115
F.2 Vazba na strategické dokumenty	120
G. Doporučení pro nastavení opatření IPRŮ	122
H. NÁVRHOVÁ ČÁST STRATEGIE.....	134
H.1 Dlouhodobá vize	136
H.2 Globální cíl.....	136
H.3 Strategické cíle.....	137
H.4 Specifické cíle.....	139

Návrhová část A.....	142
Specifický cíl 1 Zlepšení mobility (dopravní dostupnosti a obslužnosti) území	143
Specifický cíl 2 Navýšení podílu udržitelných forem dopravy v území	146
Specifický cíl 3 Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních a navazujících služeb	150
Specifický cíl 4 Zaměstnanost pro podporu sociální soudržnosti.....	157
Specifický cíl 5 Optimalizace infrastruktury pro vzdělávání.....	161
Návrhová část B.....	165
Specifický cíl 6 Neinvestiční podpora celoživotního vzdělávání	165
Specifický cíl 7 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotnických služeb a péče o zdraví	167
Specifický cíl 8 Využití potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu	169
Specifický cíl 9 Zvýšení spolehlivosti technické infrastruktury a zlepšování kvality ovzduší.....	171
Specifický cíl 10 Minimalizace ekologických rizik a péče o přírodní prostředí.....	174
Specifický cíl 11 Efektivní správa území	176
H.5 Koincidenční matice	178
H.6 Horizontální témata.....	181
I.IMPLEMENTAČNÍ ČÁST	182
I.1 Popis způsobu řízení IPRÚ – přípravná fáze.....	182
I.2 Popis způsobu řízení IPRÚ – realizační fáze.....	184
I.3 Popis realizace partnerství.....	191
I.4 Monitorování a hodnocení plnění strategie	195
J.PŘÍLOHY.....	199
J.1 Finanční plán a indikátory.....	199
J.2 Přílohy k analytické části	212
A. Tabulkové přílohy	212
B. Grafické přílohy	229
C. Tabulkové přílohy k Analýze stakeholderů.....	235
J.3 SEA hodnocení.....	242
J.4 Mapa území	244

J.5 Analýza rizik	245
J.6 Seznam obcí aglomerace	249
J.7 Doklad o schválení strategie zastupitelstvem nositele	250
J.8 Statut a Jednací řád Řídicího výboru.....	252
J.9 Statut a Jednací řád pracovních skupin Řídicího výboru – přípravná fáze	259
J.10 Smlouva o spolupráci	266
J.11 Čestné prohlášení	282
SEZNAM TABULEK	283
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	287
SEZNAM ZKRATEK	289

A. ÚVOD, ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ STRATEGIE

Aktuální verze Strategie byla zpracována v duchu existujících i připravovaných metodických pokynů a doporučení. Snahou všech aktérů, kteří se podíleli na jejím vzniku, bylo vytvořit dobrý pracovní základ integrovaného plánu pro úspěšné a smysluplné čerpání dotačních prostředků z fondů EU v programovacím období 2014-2020.

Jako velmi prospěšná a funkční se ukazuje úzká spolupráce obou statutárních měst – vedle koordinace územně plánovací dokumentace se jedná o první takto komplexně koncipovaný strategický dokument, který vzniká společně za aktivní účasti zástupců obou měst.

Při zpracování byl kladen velký důraz na integrovaný přístup k řešení identifikovaných problémů řešeného území a synergické efekty navrhovaných cílů a opatření. To se projevuje ve společném řešení a vzájemné provázanosti specifických cílů i rozvojových opatření, potřebných pro celou aglomeraci.

Důraz je rovněž kladen na publicitu projektu, kdy na webových stránkách statutárního města Liberec, statutárního města Jablonec nad Nisou a správního obvodu Vratislavice nad Nisou jsou zveřejňovány aktuální informace o průběhu projektu, průběžně je informována Komise pro rozvoj a strategické plánování, jsou zveřejňovány tiskové zprávy, projekt byl rovněž představen veřejnosti dne 24. července 2014 a v druhé fázi zpracování ve dnech 4. a 5. 11. 2015.

Pracovní verze IPRÚ předkládaná v rámci projektu OPTP odpovídala postupům Metodiky přípravy veřejných strategií a tato verze byla zveřejněna k připomínkám na webových stránkách Pracovní skupiny pro udržitelný rozvoj a webových stránkách IPRÚ na webu obou měst a samostatného městského obvodu Vratislavice. Veřejnost měla možnost připomínkovat analytickou část do 15. 11. 2014 a celý dokument do 9. 11. 2015 na mailovou adresu speciálně zřízenou pro tuto příležitost: ipru@magistrat.liberec.cz.

Dalším specifikem strategie IPRÚ (ve srovnání například s rozvojovými dokumenty měst a obcí) je nutnost jejího podstatného zúžení ve smyslu zaměření pouze na vybraná témata. Tato témata musí splňovat dvě základní podmínky – musí být identifikována jako zásadní a klíčová pro rozvoj řešeného území a zároveň musí být financovatelná prostřednictvím územní dimenze z příslušných operačních programů. Těmto principům výběru byla přizpůsobena také metodika dosavadního zpracování Strategie, zejména tvorba „stromu cílů“ a přístup k výběru témat. Do diskuse o stanovení priorit musí být zapojen široký okruh aktérů a zejména politická reprezentace měst a obcí.

V rámci dalších prací na strategii po skončení projektu došlo k úpravám cílů a opatření. Připomínkování výsledné verze bylo ukončeno 9. 11. 2015 a strategie byla definitivně připravena ke schválení Řídicím výborem 15. 12. 2015.

Institut integrovaného plánování při využívání evropských fondů je v mezinárodním kontextu novinkou. Přestože se na úrovni Unijních institucí hovoří o potřebě více zapojit města do implementace strukturálních fondů již poměrně dlouho, teprve pro programové období 2014 - 2020 došlo v evropské legislativě k významnějšímu posílení urbánní dimenze. V minulosti tak s výjimkou aglomerace čtyř největších měst Nizozemí (tzv. Randstad je navíc administrativními možnostmi, počtem obyvatel, velikostí území i typem potřeb v jiné situaci a zkušenosti tak nejsou plně přenositelné) neexistují obdobné příklady, kterými by se bylo možné v tuzemských podmínkách inspirovat. S ohledem na skutečnost, že v současnosti v jiných členských státech stejně jako v České republice se teprve rozpracovávají integrované strategie, nejsou dostupné příklady dobré či nevhodné praxe, které by bylo možné využít. Jednou z mála výjimek je studie „Integrované územní investice měst - Srovnávací studie Slovenska, Polska, Nizozemska a České republiky“, která je výstupem souběžně realizovaného projektu Svazu měst a obcí ČR "Horizontální podpora nositelů integrovaných nástrojů ITI a IPRÚ pro realizaci integrovaných strategií v programovém období 2014 - 2020", a která obsahuje podrobnější informace o připravovaných integrovaných strategiích samospráv v sousedním Slovensku, Polsku a Nizozemí.

Zpracovatelé dílčích částí Strategie:

Základem analytických prací v rámci tvorby Strategie IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou je Socioekonomická analýza a manažerské shrnutí s doporučením vymezení území a zásadních témat pro další rozpracování v návrhové části Strategie.

Tento základní analytický dokument zpracovala v období 04-06 / 2014 společnost PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., Švabinského 1749/19, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava.

Autorský kolektiv:

- Doc. Ing. Lubor Hruška, Ph.D.
- Ing. Hana Doleželová, Ph.D.
- Ing. Ivana Foldynová
- Mgr. Lukáš Dědič
- Mgr. Ondřej Jirásek
- Ing. Petr Proske
- a kolektiv.

Výstupy uvedených analytických prací jsou využity v částech B., C. a E. Strategie.

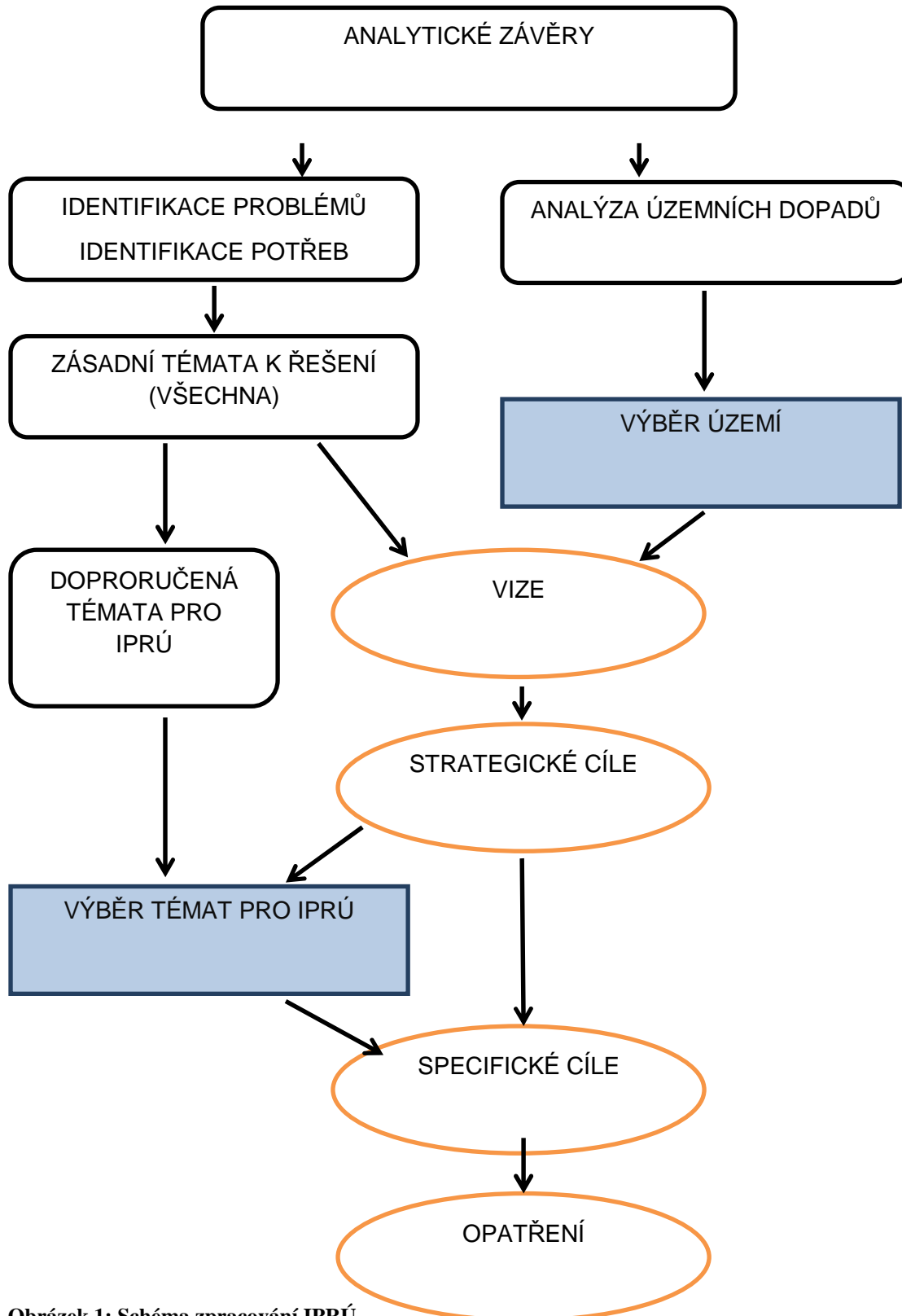
Část D. – analýza stakeholderů – byla zpracována v červnu 2014 ARR - Agenturou regionálního rozvoje, spol. s r.o., Liberec (RNDr. Zdeněk Kadlas a kol.).

Část F. – „Rešerše (zmapování) existujících strategií v území ORP Liberec a ORP Jablonec nad Nisou pro potřeby tvorby IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou“ byla zpracována Ing. Jiřím Lauermanem (LB plán, s.r.o.).

Návrhová část (G. a H.) byla postupně tvořena projektovým týmem v úzké spolupráci se členy Přípravného výboru a dílčí výstupy byly opakovaně projednávány a připomínkovány členy Expertního týmu IPRÚ.

Implementační část (I.) je tvořena Odborem strategického rozvoje a dotací dle Metodiky pro integrované nástroje (MPIN) zpracované Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR). Tato kapitola bude dále rozpracovávána do operačního manuálu dle dalších doporučení MMR a ŘO.

Obrázek 1: Schéma zpracování IPRŮ
Zdroj: vlastní zpracování

B. VYMEZENÍ ÚZEMÍ IPRÚ A JEHO ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Skutečný socio-ekonomický stav v SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou vykazuje podobné znaky jako celá ČR. Oblast se od roku 2009 potýká s důsledky ekonomické krize, na kterou regionální ekonomika reagovala hlubokým propadem. Přestože od roku 2010 dochází k mírnému oživení ekonomiky města, stále se ji nepodařilo vrátit k trvalejšímu hospodářskému růstu. Z centrální úrovně dochází k nadměrným restriktivním opatřením a změně spotřebitelského chování obyvatelstva, které ještě více brzdí ekonomický vývoj města i regionu. Celkový dopad recese je zřetelný především prostřednictvím dlouhodobě negativního vývoje trhu práce projevujícího se nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti v SO ORP Liberec.

Bariérou rozvoje území je zejména nestabilita a snižování objemu veřejných rozpočtů v důsledku nižších příjmů na jedné straně a tlak na vyšší výdaje veřejné správy na straně druhé. Nedostatek veřejných financí se projevuje ve stagnaci rozvojových aktivit nebo investic do sociální a zdravotní infrastruktury a oprav a rekonstrukcí dopravní a technické infrastruktury. Jejich financování je silně závislé na dotacích ze strukturálních fondů EU (vyžadující finanční podíl příjemce) a půjček orgánů veřejné správy, což vede k nárůstu zadlužování měst a obcí a další stagnaci investic. V souvislosti ekonomickou recesí se více prohloubili disparity na trhu práce a zvýšila se v tomto období nezaměstnanost, která je zejména v SO ORP Liberec dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem. Pozitivním jevem je naopak dlouhodobě mírně nadprůměrná míra podnikatelských aktivit. I přesto že podle ekonomických znaků recese skončila, není situace na trhu práce ideální. Je nutno i nadále rozvíjet potenciál území, aktivizaci dosud nevyužitých zdrojů zejména pro stávající a potenciální zaměstnavatele. Jde o zkvalitňování podmínek pro jejich investice a následně zvyšování pracovních příležitostí. Důležité je při tom také využívání synergií přeshraniční spolupráce.

Jedním ze stěžejních směrů rozvoje musí být orientace na Prahu a její vysoký ekonomický potenciál a propojení s přeshraničními regiony v Německu a Polsku. Propojení regionu s Prahou je umožněno silnicí 1. třídy R35 a R10 - silnice R/35 má intenzitu dopravy až 33 000 motorových vozidel za den. Vzhledem k posilování vazeb (zejména pracovní dojížděky a rekreace) tohoto regionu s Mladou Boleslaví a Prahou lze předpokládat další nárůst intenzity. Z tohoto důvodu je zajištění kvalitní dopravní infrastruktury a potřeba investic velmi významná.

Se zkvalitňováním dopravní infrastruktury může být rozvíjena také oblast cestovního ruchu, ve které je vysoký potenciál zejména oblasti přírodních (národní přírodní památky, přírodní památky národní přírodní rezervace) a kulturně-historických památek (např. Horský hotel a televizní vysílač Ještěd u Liberce, Kostel sv. Vavřince a Zdislavy, Zámek Lemberk,

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou) a atraktivit pro sportovní a volnočasové vyžití, které se koncentrují zejména ve městech Liberec a Jablonec nad Nisou. Liberec má navíc dobré podmínky pro konání různých typů mezinárodních, celostátních i regionálních sportovních akcí. V tomto směru je vhodné posílit spolupráci regionálních subjektů zapojených v rámci Konceptu rozvoje tělovýchovy a sportu ORP Liberec, zejména pro rozšiřování nabídky doplňkových služeb, ubytovacích a stravovacích zařízení v cílových destinacích, společné propagaci regionu apod. Další rozvoj regionu však záleží také na jeho sociodemografickém vývoji, vliv bude mít zejména zrychlující se trend stárnutí populace. Úkolem v dalším období pro všechny aktéry v území by nemělo být podceňování tohoto trendu, ale řešení budoucí situace v socioekonomické a sociální oblasti v následujícím období. To s sebou přináší zejména posilování kapacity zdravotnických a sociálních služeb pro různé skupiny obyvatel. Zároveň je však nutné také řešit oblast vzdělávání, a to nejen u dětí a mládeže, ale celoživotní vzdělávání vůbec za účelem rozvoje lidských zdrojů. Pro zachování atraktivit území za účelem pokračování migračního přírůstku obyvatel a pro zachování přírodního potenciálu území (pro využití v cestovním ruchu) je nutné pokračovat v rozvoji a modernizaci technické infrastruktury a navazujících sítí.

Doporučení pro výběr území IPRÚ

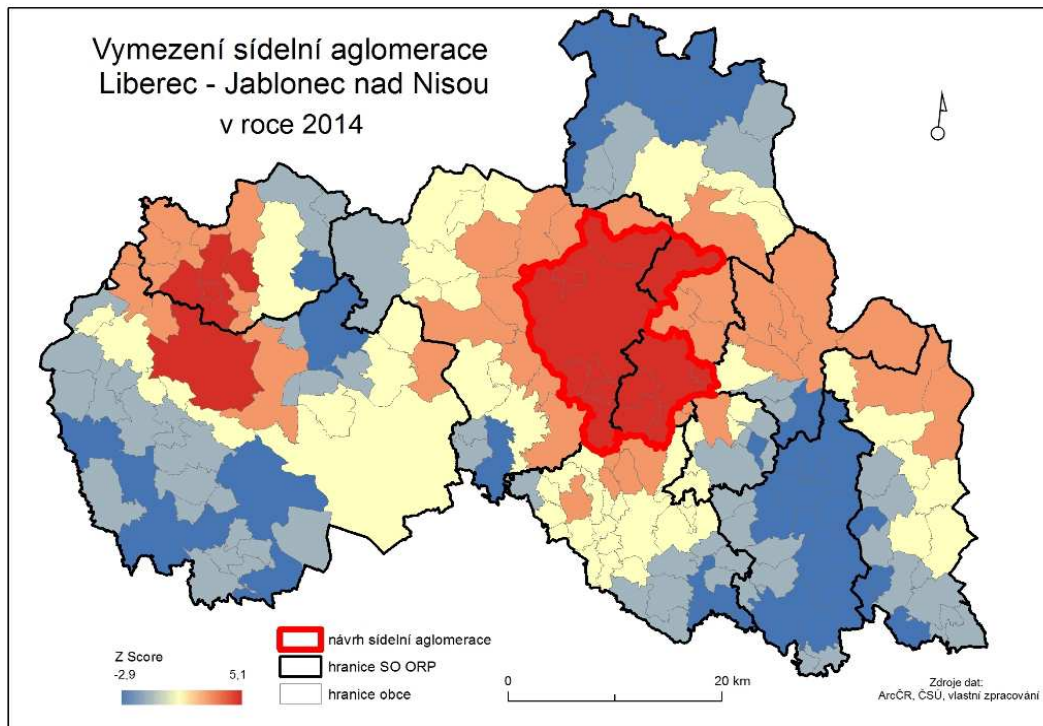
Dokument Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 - 2020 vymezuje jako území pro nástroj IPRÚ tzv. sídelní aglomerace území s koncentrací 100 000 – 300 000 obyvatel. V rámci realizace zakázky „Zpracování analytické části IPRÚ“ byly prostřednictvím multikriteriální analýzy indikátorů s vysokou prostorovou validitou a s přihlédnutím k přirozeným vztahům a vazbám v území navrženy 2 varianty sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou. Do užšího vymezení aglomerace je zahrnuto 13 obcí Libereckého kraje.

K 1. 1. 2014 zde žilo cca 161 000 obyvatel, což tvoří více než 36 % celkového počtu obyvatel kraje. V rámci širšího vymezení aglomerace spadá 24 obcí (cca 11 % obcí v kraji), na jejichž území žilo v roce 2014 cca 40 % všech obyvatel kraje. Podrobnější informace o základních ukazatelích obou variant vymezené aglomerace jsou uvedeny v tabulce níže.

Tabulka 1: Charakteristika Libereckého kraje a sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou

Ukazatel	Období	Česká republika	Liberecký kraj	Sídelní aglomerace – užší	Podíl na kraji (v %)	Sídelní aglomerace – širší	Podíl na kraji (v %)
Rozloha km ²	1. 1. 2014	78 867	3 163	254	8,0	402,7	12,7
Počet obcí	1. 1. 2014	6 331	215	13	6,0	24	11,2
Počet obyvatel	1. 1. 2014	10 436 560	438 609	160 966	36,7	174 324	40,2
Počet pracovních míst	1. 1. 2014	3 903 800	174 050	84 067	48,3	87 193	50,1
Podíl nezaměstnaných osob v %	1. 1. 2014	7,5	7,72	6,04	-	6,56	-
Průměrný migrační přírůstek (počet nově přistěhovaných na)	2005 - 2012	15 648	72,6	88,5	-	89,7	-
Hustota zalidnění (počet obyvatel/km ²)	1. 1. 2014	133	138,6	634,2	-	434,7	-
Index stáří	1. 1. 2014	115,7	105,2	106,9	-	105,9	-

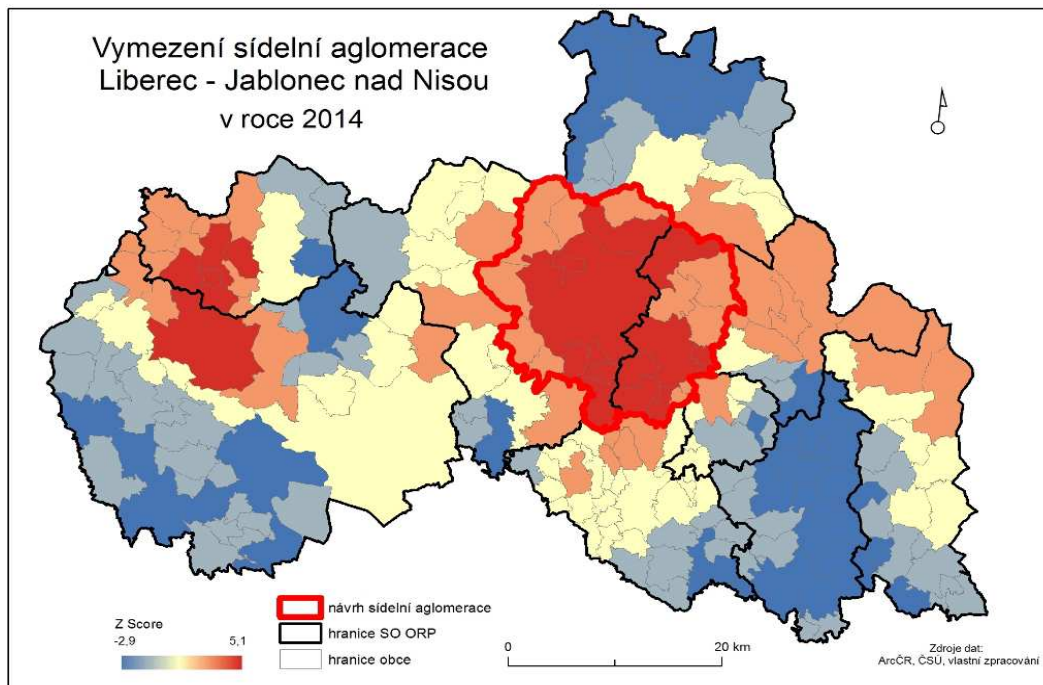
Zdroj: Český statistický úřad, Pozn.: Údaje v tabulce platí pro období vymezování strategického území.

Obrázek 2: Vymezení užší aglomerace Liberec - Jablonec nad Nisou

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů

Pozn.: Vymezení na základě kvantitativních ukazatelů – viz tabulka 2 – ukazatele A, B, C

Obrázek 3: Vymezení širší aglomerace Liberec - Jablonec nad Nisou

PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů

Pozn.: Vymezení na základě kvantitativních ukazatelů s přihlédnutím k přirozeným prostorovým vztahům a vazbám - intenzita dopravy, dojíždka do zaměstnání a škol, síť Integrovaného dopravního systému IDOL

Zdůvodnění vymezení území

Aglomeraci není možné chápat jen jako prostý součet obcí v okolí většího města, kde každá má svůj počet obyvatel a další charakteristiky, ale jako novou formu sídelní jednotky svého druhu. V aglomeraci platí odlišné vztahy než v okolním prostoru. Dochází k slévání okrajových částí větších měst s okolními obcemi a vytváření nepřetržité zástavby. Rovněž existuje pravidelná dojíždka obyvatel aglomerace do jeho jádra za prací, školou a dalšími službami. Mezi městem a jeho okolím, které nazveme aglomerací, tedy dochází k intenzivním vazbám.

Podle Votrubce: „Agglomerace představuje v sídelní geografii seskupení sídel kolem jednoho hlavního sídla. Toto seskupení vzniká z atraktivní síly hlavního sídla, které ovlivňuje vývoj druhých sídel ve svém sousedství a deformuje jejich vývoj. Sídla, která jsou s ním spojená, mají výhody z vybavení komunikací, které existují kolem velkých měst a příznivě ovlivňují rozvoj menších sídel“ (Votrubec, 1980).

Agglomerace s mimořádně silnou koncentrací obyvatel a základních fondů všeho druhu s intenzivními vnitřními vazbami a v mnoha směrech se společným chováním představuje samostatnou sídelní jednotku svého druhu. (Kuta, 2001:58)

Agglomerace dle Ježka (JEŽEK, J. 2004. Aplikovaná geografie města. 1. vyd. Plzeň: ZU v Plzni. s.145. ISBN 80-7043-275-6) může být vymezena různými způsoby. V současnosti patří k běžnému vymezení aglomerací následující kritéria:

1. urbanistická kritéria jako např. uzavřenost (kompaktnost) a hustota zástavby (hustota bytů a jejich rozestup);
2. kritéria vztahující se k obyvatelům, jako je počet obyvatel, hustota osídlení, vývoj obyvatelstva;
3. maximální tolerovaná část obyvatelstva zaměstnaného v neměstských oborech, např. ekonomicky aktivního zemědělského obyvatelstva;
4. míra vzájemného propojení např. dojíždka do zaměstnání či za službami, prostorová působnost atp.

Kritéria dle Ježka pro vymezení aglomerace lze také rozdělit na:

- A. funkční kritéria urbanistická (např. hustota zástavby, kompaktnost) nebo demografická (např. počet obyvatel, dojíždka do zaměstnání);
- B. správní vymezení aglomerace lze provést na základě správních územních jednotek (např. okresy, správní obvody obcí s rozšířenou působností nebo správní obvody obcí pověřeným obecním úřadem).

Sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou byla vymezena kombinací **expertního posouzení území a multikriteriálních statistických metod**. Území bylo vymezeno na základě geografických a socioekonomických ukazatelů s přihlédnutím k přirozeným vztahům a vazbám v území.

Způsob vymezení aglomerace

Pro vymezení sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou byla použita multikriteriální analýza indikátorů s vysokou prostorovou validitou. Byla použita metoda tvorby **souhrnného indikátoru**, který je složen z dílčích ukazatelů, které charakterizují rozvojové potenciály obcí Libereckého kraje. Ukazatele byly vyhodnoceny pomocí **z-skóre** a **hot spot analýzy**. Vyhodnocení se za každou obec provádí tímto způsobem:

Od hodnoty daného ukazatele v dané obci je odečtena krajská hodnota daného ukazatele a následně je tato hodnota vydělena směrodatnou odchylkou hodnot za všechny kraje. Výsledkem převedení hodnot na z-skóre je standardizace dat, jednotlivé ukazatele mají normální rozdělení. Vlastností normálního rozdělení je, že 99,7 % hodnot se nachází v rozmezí +/- trojnásobek směrodatné odchylky. Většina hodnot ukazatelů díky tomuto přepočtu nabyla hodnot -3 až +3.

K hodnocení ukazatelů byla po přepočtení na z-skóre připočtena hodnota 4. Tím se většina hodnocení ukazatelů dostala do rozmezí 1 až 7. Pokud se stalo, že některá z hodnot byla mimo tento interval, tedy menší než 1, resp. vyšší než 7, byla jí automaticky nastavena krajní hodnota (tedy 1, resp. 7) – čili nejhorší, resp. nejlepší možné ohodnocení.

Pro ukazatele C4 a C5 (viz tabulka níže) byly body přiřazovány dle vybavenosti dané obce a byla posuzována existence jevu na škále 0 a 1 (jev se v obci nevyskytuje či jev se v obci vyskytuje).

Při hodnocení jednotlivých ukazatelů bylo nutné brát v potaz jejich charakter a stanovit, zda vyšší hodnoty indikátoru jsou pro obec skutečně pozitivní, nebo negativní. Při výpočtu bodového ohodnocení bylo vyšším hodnotám automaticky přiřazeno vyšší hodnocení, což by ve výsledku nesprávně nadhodnotilo hodnotu souhrnného indikátoru. U ukazatelů index stáří, podíl obyvatel bez maturity, míra nezaměstnanosti, podíl neobydlených bytů a průměrné stáří bytů byla proto obrácena stupnice hodnocení.

Souhrnný indikátor byl vypočítán součtem všech dílčích ukazatelů z-skóre pro danou obec. Dále byla použita hot spot analýza, která slouží k identifikaci rozmístění prostorových shluků vysokých hodnot (*Hot Spots*) a prostorových shluků nízkých hodnot (*Cold Spots*). Jedná se o shlukovou metodu, která umožňuje řešit shlukování hodnot v území. Vyjadřuje koncentraci obcí, které vykazují podobné charakteristiky v rámci z-skóre. Následně byla zvolena 4intervalová stupnice (bodová hranice). Pro rozdělení intervalů byla využita Jenksova optimalizační metoda, která minimalizuje střední kvadratické odchylky dat spadajících do určitého intervalu od jeho střední hodnoty a zároveň maximalizuje téže odchylky od středních hodnot všech ostatních intervalů. Na základě takto nastavených intervalů (hranic) mohly být hodnoty souhrnného indikátoru každé obce sestaveného výše uvedeným způsobem rozděleny do stanovené intervalové stupnice. Následně s pomocí kartografických metod byla vymezena sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou a vyjádřena graficky. Vybrané ukazatele

použité do souhrnného indikátoru jsou uvedeny v tabulce 2. Přehled všech hodnot jednotlivých ukazatelů u všech obcí v rámci řešeného území je uveden v Příloze A 13.

Tabulka 2: Přehled ukazatelů použitých pro vymezení aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou

A - SOCIÁLNĚ DEMOGRAFICKÁ STRUKTURA A VAZBY
A1: Počet obyvatel k 1. 1. 2014
A2: Hustota zalidnění k 1. 1. 2014
A3: Index vývoje počtu obyvatel 2001-2011 (2001=100 %)
A4: Migrační přírůstek 2005-2012 (na 1000 obyvatel)
A5: Index stáří k 1. 1. 2014 (počet osob ve věku 65+ na 100 osob ve věku 0-14)
A6: Podíl obyvatel bez maturity 2011
A7: Podíl EAO v terciéru 2011
A8: Míra nezaměstnanosti (2012)
B - EKONOMICKÁ FUNKCE ÚZEMÍ
B1: Počet pracovních míst na 100 ekonomicky aktivních zaměstnaných 2011
B2: Daňové příjmy na 1 obyvatele 2011
B3: Podnikatelské subjekty na 1000 obyvatel k 1. 1. 2011
C - ÚZEMNĚ TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA
C1: Intenzita bytové výstavby 2005-2012
C2: Podíl neobydlených bytů 2011
C3: Průměrné stáří domu 2011
C4: Škola - Zdravotnické zařízení
C5: Vodovod - Kanalizace – Plynofikace
D - DOPRAVNÍ STRUKTURA A JEJÍ VYUŽÍVÁNÍ (expertní posouzení)
D1: Intenzita dopravy osobní i nákladní v roce 2005 a 2010
D2: Dojížděka do zaměstnání a škol
D3: Síť Integrovaného dopravního systému IDOL

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů

Úzké vymezení aglomerace je založeno na výpočtu souhrnného ukazatele tvořeného kvantitativními hodnotami (ukazatele A, B, C). Široce vymezená aglomerace byla definována na základě souhrnného indikátoru doplněného o expertní posouzení ukazatelů intenzity osobní i nákladní dopravy na jednotlivých silnicích, dojížděky do zaměstnání a škol v Libereckém kraji a rozmístění sítě Integrovaného dopravního systému IDOL v území. Tímto způsobem byly zohledněny vztahy a vazby mezi jednotlivými sídly v řešené oblasti.

Vymezení aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou

Při vymezení aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou bylo postupováno dle doporučení *Manuálu pro realizaci integrovaných územních investic* verze 1.2. Zároveň byl zohledněn dokument *Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014 – 2020* verze 2.1, který odkazuje na *Strategii regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020 (SRR)*. SRR

definuje sídelní aglomeraci mimo jiné jako území s **koncentrací obyvatelstva 100 000 – 300 000 obyvatel**. Z důvodu toho, že IPRÚ bude řešit více témat, byla aglomerace vymezena tak, aby pokrývala všechny dotčené charakteristiky a zároveň splňovala výše uvedenou podmínku koncentrace obyvatelstva.

Tabulka 3: Přehled obcí vymezené užší sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou

Obec	ORP	Okres
Bedřichov	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Dlouhý Most	Liberec	Liberec
Hodkovice nad Mohelkou	Liberec	Liberec
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Jeřmanice	Liberec	Liberec
Liberec	Liberec	Liberec
Mníšek	Liberec	Liberec
Nová Ves nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Pulečný	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Rádlo	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Rychnov u Jablonce nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Stráž nad Nisou	Liberec	Liberec
Šimonovice	Liberec	Liberec

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů

Tabulka 4: Přehled obcí vymezené širší sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou

Obec	ORP	Okres
Bedřichov	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Dalešice	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Dlouhý Most	Liberec	Liberec
Hodkovice nad Mohelkou	Liberec	Liberec
Chrastava	Liberec	Liberec
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Janov nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Jeřmanice	Liberec	Liberec
Josefův Důl	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Kryštofovo Údolí	Liberec	Liberec
Liberec	Liberec	Liberec
Lučany nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Maršovice	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Mníšek	Liberec	Liberec
Nová Ves	Liberec	Liberec
Nová Ves nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Oldřichov v Hájích	Liberec	Liberec
Proseč pod Ještědem	Liberec	Liberec
Pulečný	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Rádlo	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Rychnov u Jablonce nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Stráž nad Nisou	Liberec	Liberec
Světlá pod Ještědem	Liberec	Liberec
Šimonovice	Liberec	Liberec

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů

Přípravný výbor doporučil variantu širší územní aglomerace, která byla následně schválena Řídicím výborem na 1. setkání 13. května 2015.

Toto vymezení bylo schváleno v Zastupitelstvu města Jablonce nad Nisou 18. 6. 2015 usnesením ZM/138/2015 a v Zastupitelstvu města Liberce dne 25. 6. 2015 usnesením ZM/173/2015.

C. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA

C.1 Socioekonomická analýza – popis problémových oblastí

Základní charakteristika území

Vymezené zájmové území části správního obvodu obce s rozšířenou působností Liberec a správního obvodu obce s rozšířenou působností Jablonec nad Nisou se rozkládá na téměř 13% rozlohy Libereckého kraje a zahrnuje 24 z celkových 215 obcí Libereckého kraje. K 1.1.2015 zde bydlelo celkem 176 400 obyvatel, což tvoří cca 40 % všech obyvatel kraje, z toho SO ORP Liberec cca 121 tis. obyvatel a SO ORP Jablonec n. Nisou cca 55 tis. obyvatel. Hustota zalidnění v této oblasti se pohybuje výrazně nad celokrajským průměrem (438,0), naopak index stáří, který vypovídá o počtu obyvatel ve věku 65 a více let připadajících na 100 dětí do 15 let věku, se pohybuje pod průměrem kraje. V samostatném SO ORP Jablonec n. Nisou je hodnota tohoto ukazatele vyšší (na 100 dětí připadá 108 obyvatel starších 65 let). V období od roku 2005 do roku 2014 se do řešeného území přistěhovalo více než 5 200 obyvatel, což tvoří 1/3 migračního přírůstku kraje.

Tabulka 5: Základní charakteristika řešeného území IPRÚ

Území	Rozloha (km ²)	Počet obcí	Počet obyvatel k 31.12.2014	Hustota obyvatel 2014 (počet obyvatel/km ²)	Index stáří 2014	Podíl nezaměstnaných osob za r. 2014
SO ORP Liberec	260,4	13	121 025	464,7	104,7	8,5
SO ORP Jablonec nad Nisou	142,3	11	55 375	389,1	108	7,1
Celkem vymezené území	402,7	24	176 400	438	105,6	7,8
Liberecký kraj	3 163,4	215	439 108	139	106,6	7,8
Podíl vymezeného území vzhledem k Libereckému kraji	12,7%	11,2%	40,2%	-	-	-
Česká republika	78 866, 0	6248	10 512 000	133	113,3	7,7

Zdroj: Český statistický úřad, 2013, aktualizace 2015

Pozn.: Podíl nezaměstnaných osob = podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu stejného věku, průměrná roční hodnota; Index stáří = kolik obyvatel ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 15 let věku

Vývoj počtu obyvatel v zájmovém území od roku 2005 kontinuálně roste, do r. 2015 se počet obyvatel zvýšil o 8 975, z toho o více než 6 800 vzrostl počet obyvatel v SO ORP Liberec, zatímco v SO ORP Jablonec n. Nisou tato hodnota činila 1 869 obyvatel. V posledních letech tempo růstu zpomaluje.

Tabulka 6: Vývoj počtu obyvatel v území IPRÚ

Počet obyvatel v SO ORP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ORP Liberec	114 128	115 261	116 467	117 982	118 909	119 403	119 799	120 169	120 589	121 025
ORP Jablonec nad Nisou	53 297	53 539	54 043	54 444	54 657	54 799	54 710	54 909	55 166	55 375
Celkem	167 425	168 800	170 510	172 426	173 566	174 202	174 509	175 078	175 755	176 400

Zdroj: Český statistický úřad, 2015

Stárnutí obyvatelstva

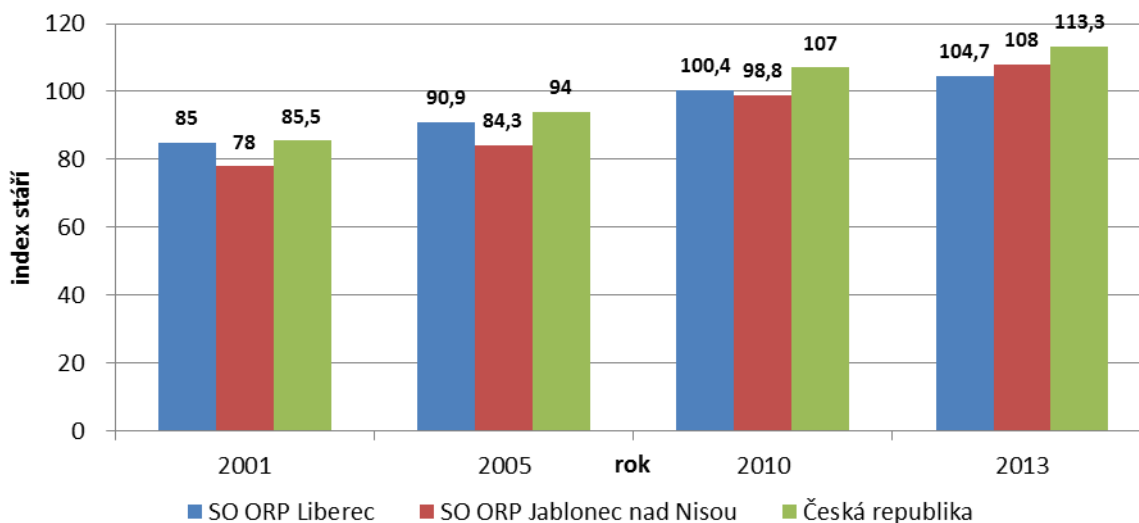
Ve věkové struktuře obyvatel nejsou mezi jednotlivými správními obvody výraznější rozdíly, podobně jako v celé ČR probíhá i zde proces demografického stárnutí, kdy dlouhodobě roste počet obyvatel v postproduktivním věku (nad 65 let) a snižuje se podíl obyvatel v předproduktivním věku (0-14 let). Dočasný nárůst v kategorii obyvatel předproduktivního věku se podle dalšího demografického vývoje v následujících letech opět vrátí k nižším hodnotám. Obě sledovaná území mají v porovnání s krajským průměrem starší věkovou strukturu obyvatel, nejpočetnější kategorií zůstává obyvatelstvo v produktivním věku (podíl 68,0 %). Tento stav bude v nadcházejících letech udržován, následně vzhledem k dlouhodobě nízké míře porodnosti se proces demografického stárnutí bude zrychlovat.

Tabulka 7: Věková struktura obyvatel v roce 2012 - 2014

Věková kategorie	SO ORP Liberec			SO ORP Jablonec nad Nisou			Liberecký kraj			Česká republika		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
rok	Podíl obyvatel ve věkové struktuře (%)											
0-14	15,6	15,9	16,1	15,4	15,5	15,8	15,4	15,5	15,7	14,8	15,0	15,2
15-64	68,0	67,1	66,3	68,0	67,5	66,4	68,3	67,5	66,7	68,4	67,6	67,0
65 a více	16,4	17,0	17,6	16,6	17,2	17,8	16,2	17,0	17,6	16,8	17,4	17,8

Zdroj: Český statistický úřad, běžná evidence obyvatel, 2014

O zrychlujícím se procesu demografického stárnutí vypovídá následující graf zobrazující vývoj indexu stárí, který vyjadřuje počet obyvatel ve věku 65 a více let připadajících na 100 dětí do 15 let věku. V období let 2001 až 2013 hodnota indexu stárí v obou správních obvodech výrazně vzrostla. V roce 2001 více starších obyvatel bylo v SO ORP Liberec, v posledních letech se tento poměr změnil. Demografické stárnutí v SO ORP Jablonec nad Nisou má výrazně zrychlující tempo. V roce 2010 byla hodnota indexu stárí rovna v obou územích cca 100, což znamená, že v tomto roce žil na území obou správních obvodů stejný počet osob mladších 15 let i seniorů nad 65 let. Podobný vývojový trend vykazuje také změna průměrného věku obyvatel v období 2001 až 2012 – viz příloha B1. V porovnání s republikovými hodnotami se index stárí pohybuje pod průměrem.

Obrázek 4: Index stáří

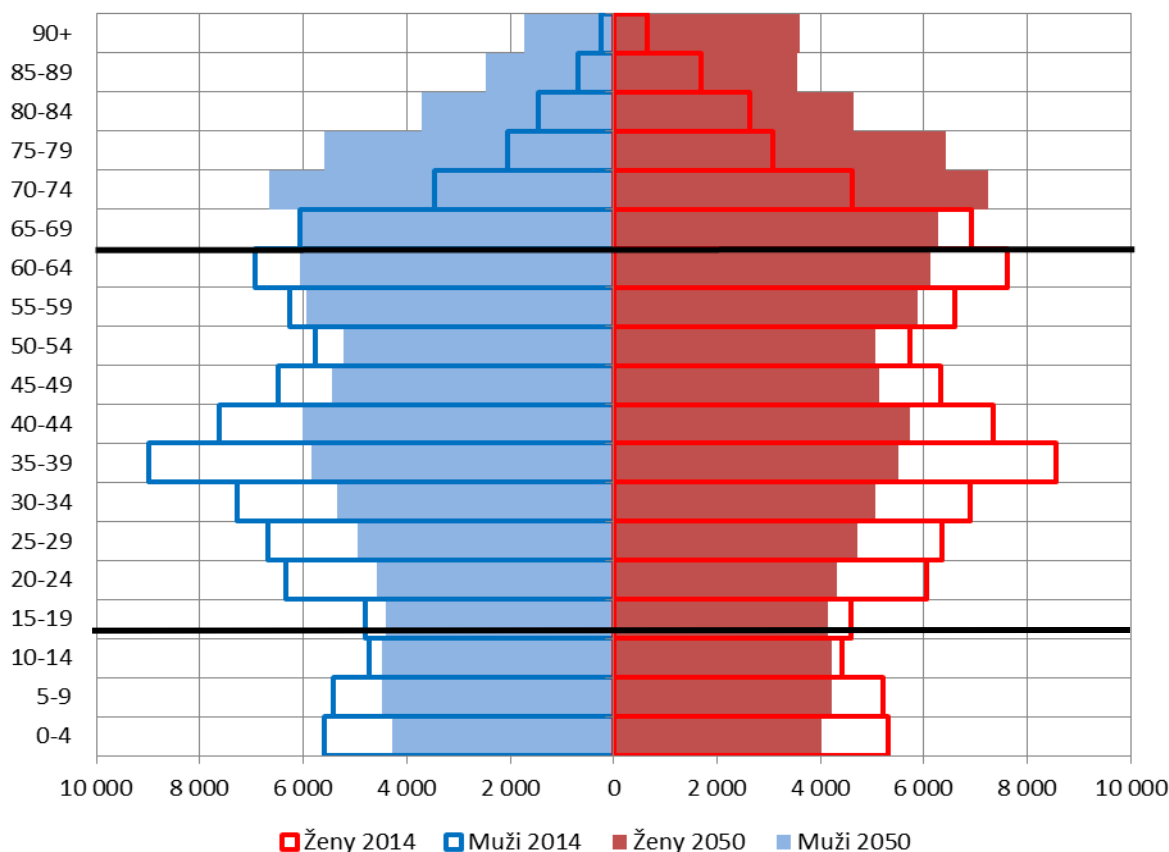
Zdroj: ČSÚ, běžná evidence obyvatel, stav obyvatel k 31.12.2013

Pozn.: Index stáří = počet osob ve věku 65 a více na 100 osob ve věku 0 – 14 let

Pro srovnání je v příloze B2 a B3 graficky znázorněn počet a podíl obyvatel mladších 15 let a obyvatel starších 65 v Libereckém kraji v roce 2011. V následujícím grafu je znázorněna věková pyramida souhrnně za celé řešené území v roce 2014. Prostřednictvím standardních demografických modelů byla provedena prognóza počtu obyvatel a jeho rozložení v jednotlivých věkových kategoriích v roce 2050. Tato prognóza je důležitá pro veřejný sektor, který podle ní může do budoucna rámcově plánovat sociální, bytovou a jiné politiky. Z provedené prognózy vyplývá, že bude pokračovat negativní trend stárnutí populace. Stále se bude zvyšovat počet obyvatel v poproduktivním věku, a to zejména na úkor produktivní složky obyvatelstva. Zatímco v roce 2014 je nepočetnější skupinou věková kategorie 35 – 39 let, v roce 2050 to bude kategorie 70 – 74 let. V současné době nejpočetnější skupina obyvatel v produktivním věku se přesune do postproduktivní složky. Pokles podílu produktivního obyvatelstva (a to zejména osob do 44 let) s sebou do budoucna přinese mnoho negativních ekonomických a sociálních důsledků. Bude narůstat tlak na státní správu v sociální oblasti, zejména v oblasti vyplácení starobních důchodů. V roce 2014 se v řešeném území nachází 33 535 seniorů, do roku 2050 tento počet stoupne na více než 57 tisíc osob ve věku 65 let a více.

Zcela opomíjeným faktem je skutečnost, že zatímco se do roku 2050 téměř zdvojnásobí počet osob v důchodovém věku, počet osob středního věku zůstane přibližně stejný. Střední generace tak bude perspektivně téměř dvojnásobně zatížena rolí "pečujících", což se odrazí v jejich omezených možnostech pracovního uplatnění, zdravotním stavu a psychické pohodě. Současně s konstatováním nedostatečné kapacity sociálních služeb pro osoby nad 60 let je potřeba mít na paměti nedostatek specializovaných preventivních, poradenských a odlehčujících služeb pro jejich pečující rodinné příslušníky. Do roku 2050 se vlivem neustále

klesající porodnosti také sníží počet dětí do 14 let (předproduktivní složka obyvatelstva). Vzhledem k tomuto faktu bude docházet k optimalizaci školních a předškolních zařízení.

Obrázek 5: Věková pyramida obyvatel obou SO ORP (prognóza)

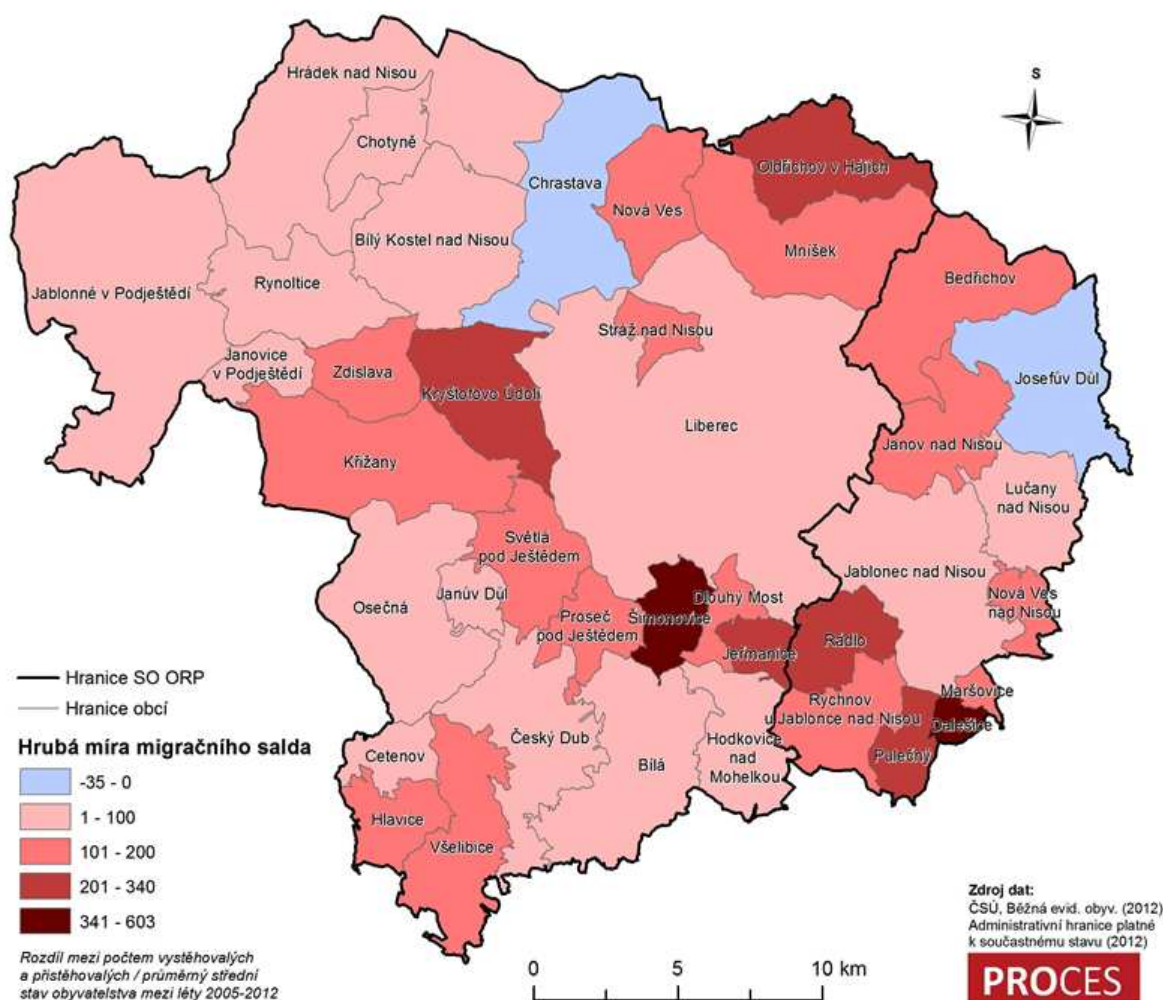
Věková pyramida obyvatel SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou 2014 a 2050 (prognóza); zdroj: Český statistický úřad, 2014, prognóza ČSÚ

Proces demografického stárnutí může výrazněji ovlivnit přirozený přírůstek a migrační trendy. Přirozený přírůstek se v SO ORP Liberec pohybuje od roku 2003 a v SO ORP Jablonec n. Nisou od roku 2004 pravidelně v kladných hodnotách, s nejvyšším přirozeným přírůstkem v roce 2010, kdy se v celém sledovaném území narodilo o 594 lidí více, než jich zemřelo. V následujících letech dochází ke snižování přirozeného přírůstku obyvatel. V dalších letech pravděpodobně dojde k návratu tohoto ukazatele do záporných hodnot.

Migrace obyvatel

Podobný vývoj vykazují migrační trendy. Většina obcí v uvedeném území byla v období od roku 2005 - 2012 migračně ziskových, tzn., že se zde více lidí přistěhovalo, než se vystěhovalo (kromě Chrastavy a Josefova Dolu). Zřejmý je zde vliv procesu suburbanizace, kdy se lidé stěhují z města do jeho zázemí, tedy do okolních obcí. Největších hodnot hrubé

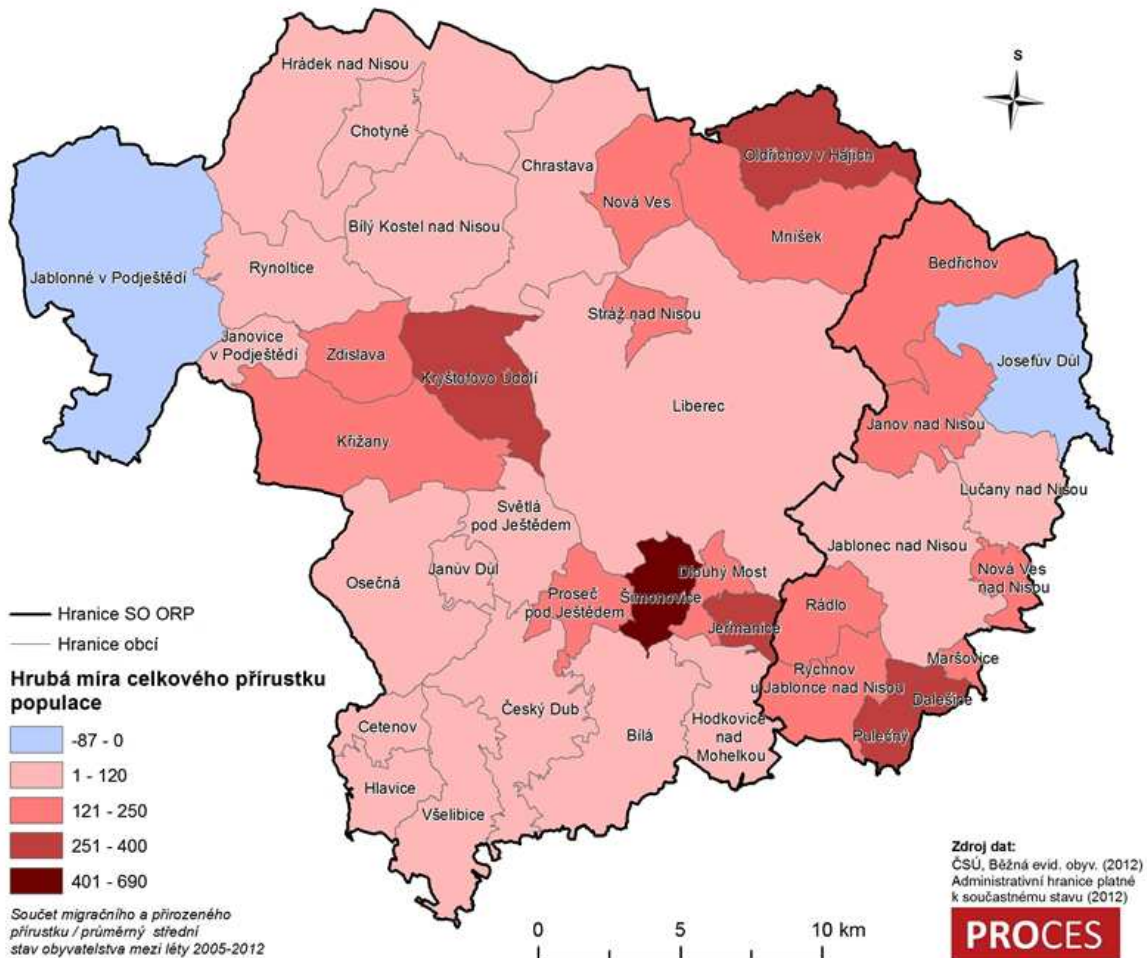
míry migračního salda dosahují obce v blízkosti měst Liberec (nejvíce obec Šimonovice) a Jablonec n. Nisou (nejvíce obec Dalešice), avšak ani tato města nejsou migračně ztrátová. Od roku 2010 však přírůstek obyvatel migrací výrazně poklesl.

Obrázek 6: Hrubá míra migračního přírůstku populace obcí

Hrubá míra migračního přírůstku populace v obcích SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou (osmiletý průměr z let 2005 - 2012); zdroj: Český statistický úřad, 2012

Hrubé míry celkového přírůstku u jednotlivých obcí se příliš neliší od hodnot hrubých měř migračního přírůstku, což je způsobeno tím, že hodnota migračního salda v období let 2005 až 2012 ovlivňovala celkový přírůstek nebo úbytek obyvatelstva mnohem více než hodnota přirozeného přírůstku (úbytku). Opět je zřejmý největší celkový přírůstek obyvatel v okolí měst Liberec a Jablonec nad Nisou. V roce 2012 činila hodnota celkového přírůstku v SO ORP Liberec 385 obyvatel, v SO ORP Jablonec n. Nisou 199 obyvatel.

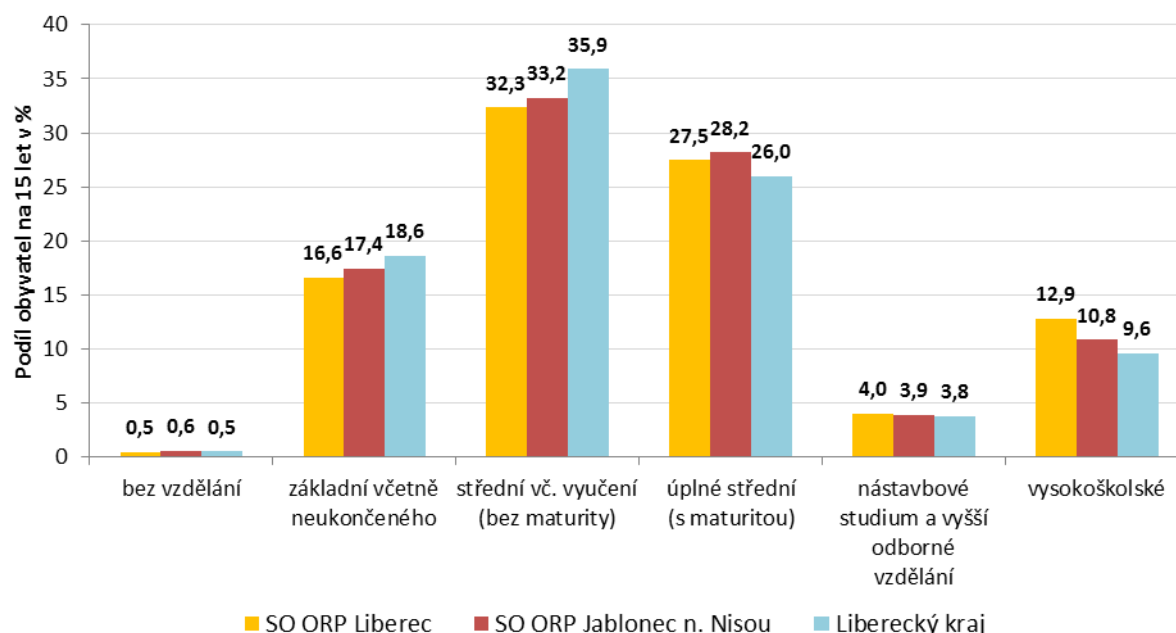
Obrázek 7: Hrubá míra celkového přírůstku populace obcí

Hrubá míra celkového přírůstku populace obcí SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou (osmiletý průměr z let 2005 - 2012); Zdroj: Český statistický úřad, 2012

Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Vzdělanostní úroveň obyvatel ve sledovaném území je v porovnání s úrovní ČR průměrná (v SO ORP Liberec) a podprůměrná (v SO ORP Jablonec n. Nisou). V porovnání s průměrem Libereckého kraje však dosahují obě území mírně nadprůměrné hodnoty. V obou správních obvodech je oproti krajskému průměru výrazně méně obyvatel s nižším dosaženým vzděláním (bez vzdělání, základní, střední bez maturity). Zatímco v SO ORP Jablonec nad Nisou je největší podíl obyvatel s maturitou (28,2 %), v SO ORP Liberec je vyšší podíl osob s vyšším odborným vzděláním (4,0 %) i osob s vysokoškolským vzděláním (12,9 %). V obou těchto ukazatelích dosahuje řešená oblast v rámci celokrajského srovnání nadprůměrné hodnoty. Přestože stále ve vzdělanostní struktuře obyvatel správních obvodů má největší podíl osob se středním vzděláním bez maturity, růst vzdělanosti se v posledních letech stále zrychluje, zejména se zvyšuje podíl osob s maturitou, což je vyvoláno požadavky trhu práce. Vzdělanostní úroveň v jednotlivých obcích je však velice rozdílná, nejvyšší vzdělanost je ve

městech Liberec a Jablonec n. Nisou. Pro zachování konkurenceschopnosti řešeného území a zlepšování vzdělanostní struktury obyvatelstva je nutný rozvoj vzdělávacích aktivit pro děti a dospělé v rámci celoživotního vzdělávání.

Obrázek 8: Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

Trendy a předpoklady

Obyvatelstvo žijící v řešeném území nemá dostatečný vnitřní potenciál pro vlastní populační růst. Vzhledem ke snižování porodnosti a stagnaci migračního přírůstku bude v dalším období stagnovat a následně také klesat počet obyvatel v území, což s sebou přinese snížení počtu dětí a nutnost optimalizovat kapacitu školních a předškolních zařízení. Vzhledem ke zrychlujícímu se trendu demografického stárnutí bude v dalším období narůstat také tlak na veřejnou správu v sociální oblasti, zejména v oblasti sociální infrastruktury a vybavení – domovy s pečovatelskou službou, ambulantní služby.

Vzdělanost obyvatelstva má vzhledem k podprůměrné úrovni dostatečný potenciál k dalšímu růstu. V území se nachází dostatečný počet a nabídka středních škol, výraznou úlohu v nárůstu vzdělanosti bude stále více mít Technická univerzita Liberec, která produkuje vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo v oborech potřebných pro regionální ekonomiku, která bude muset být zaměřená stále více na obory s vyšší přidanou hodnotou. I přesto se oblast potýká s nedostatkem některých profesí na trhu práce. Neprovozání nabídky vzdělávání s trhem práce může mít za následek odchod obyvatel do jiných regionů (Praha).

Ekonomický potenciál, podnikatelské prostředí

Následující kapitola obsahuje základní informace o ekonomickém prostředí a potenciálu v řešeném území a popis nejvýznamnějších zaměstnavatelů, míru podnikatelské aktivity, míru nezaměstnanosti a další klíčové ukazatele.

Trh práce a zaměstnanost

V rámci SO ORP Liberec i Jablonec nad Nisou tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo téměř polovinu obyvatel tohoto území (49,4 % v obou správních obvodech), což je mírně nad republikovým průměrem 48,7 %. Nadprůměrný podíl ekonomicky aktivních obyvatel (nad 50 %) je v obcích Jeřmanice, Mníšek, Stráž nad Nisou, Šimonovice, Pulečný a Rádlo, nejhůře je na tom v této oblasti obec Dalešice s podílem 43,8 % ekonomicky aktivních obyvatel. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvoří hlavní zdroj pracovní síly v území, která je potřeba pro zajištění jeho funkcí a rozvoje. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka 8: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v území IPRÚ

Obec	ORP	Počet obyvatel	Ekonomicky aktivní	
			Počet	Podíl (%)
Dlouhý Most	Liberec	784	384	49,0
Hodkovice nad Mohelkou	Liberec	2 827	1 397	49,4
Chrastava	Liberec	6 013	2 920	48,6
Jeřmanice	Liberec	452	237	52,4
Kryštofovo Údolí	Liberec	301	149	49,5
Liberec	Liberec	102 754	50 750	49,4
Mníšek	Liberec	1 322	665	50,3
Nová Ves	Liberec	782	358	45,8
Oldřichov v Hájích	Liberec	665	318	47,8
Proseč pod Ještědem	Liberec	338	154	45,6
Stráž nad Nisou	Liberec	2 107	1 097	52,1
Světlá pod Ještědem	Liberec	901	433	48,1
Šimonovice	Liberec	858	459	53,5
Bedřichov	Jablonec nad Nisou	300	148	49,3
Dalešice	Jablonec nad Nisou	176	77	43,8
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	44 567	21 363	47,9
Janov nad Nisou	Jablonec nad Nisou	1 377	629	45,7
Josefův Důl	Jablonec nad Nisou	904	405	44,8
Lučany nad Nisou	Jablonec nad Nisou	1 716	804	46,9
Maršovice	Jablonec nad Nisou	522	255	48,9
Nová Ves nad Nisou	Jablonec nad Nisou	743	370	49,8
Pulečný	Jablonec nad Nisou	357	185	51,8
Rádlo	Jablonec nad Nisou	710	356	50,1
Rychnov u Jablonce nad Nisou	Jablonec nad Nisou	2 589	1 279	49,4
Celkem SO ORP Liberec		140 642	69 004	49,4
Celkem SO ORP Jablonec nad Nisou		53 961	25 871	49,4

Zdroj: Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů 2011, data k 26. 3. 2011

Současný ekonomický stav v území, který ovlivňuje situaci na trhu práce, je vyvolán velkými změnami v posledních několika letech a probíhající ekonomickou recesí. Za účelem vypořádání se s těmito změnami a zlepšování stavu v oblasti trhu práce a zaměstnanosti byl v dubnu roku 2014 podepsán zakládací dokument Paktu zaměstnanosti Libereckého kraje, kterým bylo uzavřeno partnerství v oblasti zaměstnanosti mezi Libereckým krajem, Sdružením pro rozvoj Libereckého kraje, Krajskou hospodářskou komorou Libereckého kraje, libereckou pobočkou Úřadu práce ČR a Regionální radou odborových svazů ČMKOS pro Liberecký kraj. Cílem paktu je vytváření pracovních míst v regionu prostřednictvím spolupráce soukromých subjektů, veřejné správy a neziskového sektoru. V návaznosti na tento pakt bude vypracována Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje, která bude hlavním dokumentem pro dosažení cílů Paktu zaměstnanosti Libereckého kraje.

Systematicky a dlouhodobě se ohroženým skupinám na trhu práce v území věnuje několik neziskových organizací. Od roku 1995 poskytuje služby zaměstnávání lidí se zdravotním znevýhodněním společnost RYTMUS. Od roku 2003 společnost D.R.A.K. poskytuje služby zaměstnanosti lidem pečujícím o blízké s handicapem. Od roku 2005 Centrum Kašpar pomáhá ohroženým skupinám na trhu práce najít vhodné zaměstnání a firmám dává doporučení jak využívat pracovního potenciálu všech zaměstnaneckých skupin s ohledem na diverzitu pracovních týmů a sladování soukromých a pracovních rolí.

I přes silnou vlnu propouštění zůstalo v oblasti několik velkých zaměstnavatelů, kteří mají výrazný vliv na strukturu zaměstnanosti. Největší zaměstnavatelé se soustřeďují ve městě Liberec a Jablonec nad Nisou. V současnosti je největším zaměstnavatelem v rámci sledovaného území společnost PRECIOSA, a.s. z Jablonce n. Nisou, která působí v oblasti sklářství (výroba a zpracování broušeného křišťálového skla) a zaměstnává více než 3 000 pracovníků. Dále to jsou Krajská nemocnice Liberec, a.s. (více než 2 500 zaměstnanců) a společnost Magna Exteriors & Interiors (Bohemia) s.r.o., která je výrobcem a dodavatelem komponentů a systémů pro automobilový průmysl (více než 2 000 zaměstnanců). Nad 1 000 pracovníků zaměstnávají další 4 významné subjekty, z toho tři působí v oblasti automobilového průmyslu. Přehled nejvýznamnějších zaměstnavatelů s více než 500 zaměstnanci je uveden v tabulce níže. I přesto, že největšími podnikatelskými subjekty jsou převážně průmyslové podniky s návazností na automobilový průmysl, odvětvová struktura hospodářství je v tomto území poměrně diverzifikovaná.

Tabulka 9: Největší zaměstnavatelé v SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou

Zaměstnavatel	Obec	Převažující činnost	Počet zaměstnanců
PRECIOSA, a.s.	Jablonec nad Nisou	Výroba a zpracování ostatního skla vč. technického	3 000 - 3 999
Krajská nemocnice Liberec, a.s.	Liberec	Ústavní zdravotní péče	2 500 - 2 999
Magna Exteriors & Interiors (Bohemia) s.r.o.	Liberec	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla	2 000 - 2 499
DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o.	Liberec	Výroba průmyslových chladicích a klimatizačních zařízení	1 500 - 1 999

Zaměstnavatel	Obec	Převažující činnost	Počet zaměstnanců
Technická univerzita v Liberci	Liberec	Terciární vzdělávání	1 500 - 1 999
TRW Automotive Czech s.r.o.	Jablonec nad Nisou	Opravy a údržba motorových vozidel, kromě motocyklů	1 000 - 1 499
Benteler ČR s.r.o.	Chrastava	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla	1 000 - 1 499
agentura JOBSTUDENT spol. s r.o.	Liberec	Činnosti agentur zprostředkujících práci na přechodnou dobu	500 - 999
Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s.	Liberec	Městská a příměstská pozemní osobní doprava	500 - 999
GRUPO ANTOLIN BOHEMIA, a.s.	Chrastava	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla	500 - 999
Magna Exteriors & Interiors (Nymburk) s.r.o.	Liberec	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla	500 - 999
Monroe Czechia s.r.o.	Hodkovice nad Mohelkou	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla	500 - 999
STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC	Liberec	Všeobecné činnosti veřejné správy	500 - 999

Zdroj: Ústav územního rozvoje, Český statistický úřad - Registr ekonomických subjektů, 2013

Pozn.: zelená – SO ORP Liberec, žlutá – SO ORP Jablonec nad Nisou

Z práce neziskových organizací dále vyplývá, že téměř polovina velkých zaměstnavatelů regionu rozvíjí ve vybraných oblastech personální politiku rovných příležitostí (flexibilní práce, originální opatření na podporu sladování práce a soukromí, podpora mezigenerační spolupráce, odpovědný outplacement aj.). Těmito podniky jsou: Krajská nemocnice Liberec, a.s., DENSO, TUL, TRW, Benteler, DPMLJ, statutární město Liberec. Jejich potenciál trendsetterů je však zapotřebí rozvíjet a nechat prosakovat i do přístupu menších zaměstnavatelů. Současně je třeba začít ekonomicky vyčíslovat dopad těchto pozitivních firemních opatření na sociální a zdravotní oblast. To umožní pouze systematická koncepční spolupráce napříč sektory a také zaměření vědeckého potenciálu stávajících výzkumných institucí směrem k "měkkým" oborům.

Z pohledu velikosti podniků převažují samostatně výdělečně činné osoby (bez zaměstnanců) a mikropodniky do 9 zaměstnanců. Výrazný podíl je také malých podniků (806 subjektů), které jsou v době hospodářské krize nejstabilnější, protože dokážou pružně reagovat na změny na trhu práce. Přesto nejvýraznější podíl na zaměstnanosti mají velké podniky s více než 250 zaměstnanci, kterých v SO ORP Liberec sídlí 26 a v SO ORP Jablonec n. Nisou celkem 11 – viz tabulka níže. Mezi mikropodniky a malými podniky převažují subjekty působící ve službách (veřejných, komerčních).

Tabulka 10: Počet subjektů podle počtu zaměstnanců v letech 2012-2014

Počet subjektů podle počtu zaměstnanců	SO ORP Liberec			SO ORP Jablonec nad Nisou		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
bez zaměstnanců	11 696	11 334	11 352	4 857	4 757	4 776
1–9 zaměstnanců (mikropodniky)	2 962	2 853	2 908	1 106	1 058	1 047
10–49 zaměstnanců (malé podniky)	596	571	559	210	204	197
50–249 zaměstnanců (střední podniky)	146	141	143	50	49	50
250 a více zaměstnanců (velké podniky)	26	29	31	11	11	11
nezjištěno	29 951	27 184	27 636	9 118	8 739	8 713

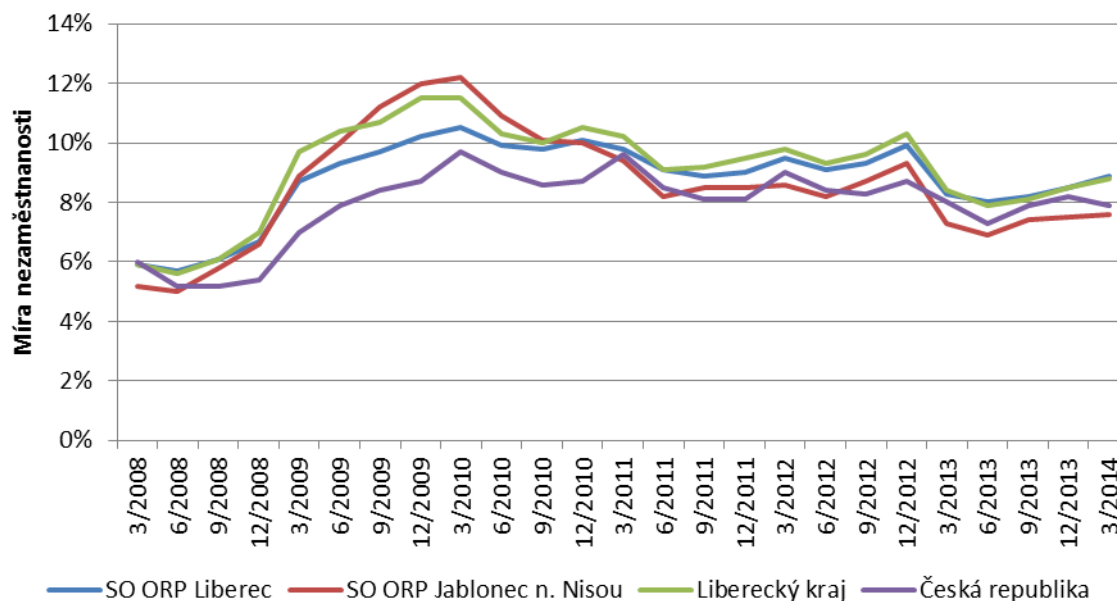
Zdroj: Český statistický úřad, 2012, aktualizace 2015

Největší podíl osob je zaměstnaných dle klasifikace OKEČ (CZ NACE) v odvětví zpracovatelského průmyslu (více než třetina zaměstnaných), další významný podíl tvoří kategorie Velkoobchod, maloobchod a oprava motorových vozidel. Počet a podíl osob zaměstnaných v jednotlivých odvětvích dle OKEČ/CZ NACE je uveden v Příloze A1.

Oblast sociálního podnikání v území není příliš rozvinutá, v době zpracování strategie existuje v území jeden sociální podnik. Dle neformálních informací se řada organizací hlásí k principům sociálního podnikání, nejsou ale oficiálně registrovány jako sociální podniky, zpravidla kvůli omezení, která by jim přinesl režim podpory de minimis. Fungují tedy buď jako běžné podniky, nebo jako chráněná pracoviště.

Nezaměstnanost

Vývoj míry nezaměstnanosti v řešeném území kopíruje vývoj v rámci Libereckého kraje i ČR. Do příchodu ekonomické recese koncem roku 2008 míra nezaměstnanosti dlouhodobě klesala až pod 6 % hranici. Následně došlo k výraznému propouštění zaměstnanců a skokovému nárůstu počtu nezaměstnaných. Vlivem ekonomické krize výrazně poklesl počet nabízených volných pracovních pozic, čímž došlo k nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání. Neustále se tak prohlubuje rozdíl mezi poptávkou po práci a její reálnou nabídkou. První vlna recese měla výraznější vliv na zaměstnanost v SO ORP Jablonec nad Nisou, kdy po velkém propouštění stoupla míra nezaměstnanosti v březnu 2010 na 12,2 %, ve stejném období tato hodnota v SO ORP Liberec činila 10,5 %. Následovalo postupné snižování nezaměstnanosti, výrazněji v SO ORP Jablonec nad Nisou, kde od konce roku 2010 až do současnosti je míra nezaměstnanosti nižší než v SO ORP Liberec. V prosinci 2012 došlo k dalšímu propouštění a zvýšení míry nezaměstnanosti. Od března 2013 došlo ke změně metodiky výpočtu nezaměstnanosti a novým ukazatelem je podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Z tohoto důvodu došlo ke snížení tohoto ukazatele, ale úroveň nezaměstnanosti zůstala stejná, v posledních měsících navíc vzrostla na 8,9 % v SO ORP Liberec a na 7,6 % v SO ORP Jablonec nad Nisou. V porovnání s Českou republikou je míra nezaměstnanosti v SO ORP Liberec vyšší.

Obrázek 9: Vývoj míry nezaměstnanosti v SO ORP Liberec, SO ORP Jablonec nad Nisou

Zdroj: MPSV, Úřad práce – Kontaktní pracoviště Liberec, Jablonec nad Nisou, 2014

Pozn.: Od 3/2013 – změna metodiky výpočtu nezaměstnanosti => podíl nezaměstnaných osob

Podle údajů úřadu práce v roce 2014 byl ve struktuře nezaměstnaných největší podíl osob s délkou evidence do 6 měsíců (cca 40 % ze všech nezaměstnaných osob). Následný pokles evidence osob do 12 měsíců upozorňuje na fakt, že mnoho nezaměstnaných si nejdéle po půl roce nachází zaměstnání. To je zcela jistě ovlivněno také sezónními a veřejně prospěšnými pracemi, které jsou často dotovány pouze na půl roku. Velkým problémem v řešeném území je dlouhodobá nezaměstnanost nad 12 měsíců, do které spadá 40,7 % uchazečů o zaměstnání v SO ORP Liberec a 39,7 % nezaměstnaných osob v SO ORP Jablonec n. Nisou (viz. obr.10).

Nižší hodnota počtu uchazečů na jedno volné místo na úrovni ORP Liberec je způsobena zejména vyšším počtem pracovních příležitostí. Tento rozdíl ve srovnání s ORP Jablonec nad Nisou připisujeme zejména rozdílu ve velikosti obou obcí, s čímž úzce souvisí počet zaměstnavatelů v soukromé i státní sféře, vyšší zaměstnanost v průmyslu, ale i ve službách, obchodu, školství a dalších odvětvích terciární sféry v krajském městě. Z hlediska odvětvové struktury považujeme za ovlivňující faktor také rozdíl v podílu sklářského a bižuterního průmyslu na zaměstnanosti v obou ORP, který je v ORP Jablonec n. N. vyšší. V důsledku hospodářské krize, která zasáhla rovněž sklářský a bižuterní průmysl, došlo na úrovni ORP Jablonec n. N. k výraznějšímu nárůstu nezaměstnanosti a úbytku pracovních příležitostí. Z hlediska počtu pracovních příležitostí hraje v neprospěch ORP Jablonec n. N. rovněž horší dopravní obslužnost a méně příznivé geografické podmínky (vyšší hornatost) v porovnání s ORP Liberec.

Vyšší míru nezaměstnanosti na úrovni ORP Liberec odůvodňujeme mj. zejména vyšším počtem obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách na úrovni ORP Liberec (městské

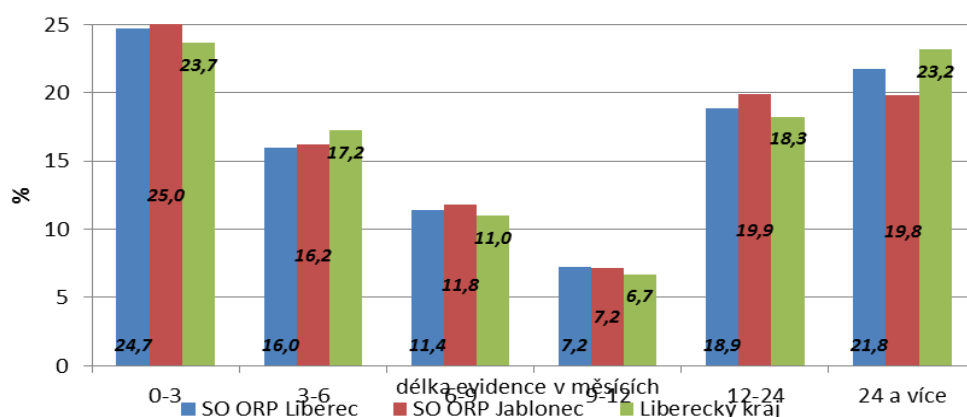
části Jeřáb, Františkov, Rochlice). (Zdroj zdůvodnění: vyjádření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Liberci, 2015).

Navzdory počtu uchazečů o zaměstnání v řadě hospodářských odvětví chybí kvalifikovaní pracovníci/ce pro stávající místa, s čímž souvisí také trend vyšší nezaměstnanosti skupin uchazečů/ek, kteří/ré vyžadují zvláštní péči. Jedná se zejména o osoby dlouhodobě nezaměstnané, pečující o děti do 15 let, pečující o blízké, osoby starší 50 let. Mezi dlouhodobě nezaměstnané patří zejména osoby ohrožené sociálním vyloučením. U dlouhodobě nezaměstnané osoby je velmi těžký návrat zpět do práce a může docházet k negativním psychickým změnám, někdy i trvalým.

Na zaměstnanost v území má významný vliv rozvoj a prosperita automobilového průmyslu. Potenciálním ohrožením v oblasti zaměstnanosti a trhu práce zůstává závislost výroby na poptávce na domácích i zahraničních trzích zejména v automobilovém průmyslu. Problematické zůstává i nízké společenské a finanční ohodnocení tradičních řemeslných a zemědělských činností.

Na trhu práce se pravděpodobně v kraji projeví následující tendence:

- restrukturalizace - snižování podílu sklářského, textilního, potravinářského průmyslu na ekonomické aktivitě a růst nezaměstnanosti v relevantních lokalitách a některých sociálních skupinách (mládež, rodiče s malými dětmi, osoby ve věku nad 50 let, nekvalifikovaní lidé);
- Růst disparit mezi kompetencemi pracovní síly a poptávkou na trhu práce;
- Výraznější růst produktivity práce, racionalizace vedoucí k úbytku pracovních míst.

Obrázek 10: Délka evidence uchazečů o zaměstnání k 31. 3. 2014

Zdroj: MPSV, Úřad práce – Kontaktní pracoviště Liberec, Jablonec nad Nisou, data k 31. 3. 2014

Tabulka 11: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání a volných míst k 31.1.2015

Zdroj dat: Úřad práce ČR

Zdroj dat: Úřad práce ČR, 31. 1. 2015	Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání														
	bez vzděl.	neúplné zákl.vzděl.	zákl. vzděl.	nižší stř.vzděl.	nižší str. odbor.vzd.	str.odb.vzd. s výuč.lis.	str. a str.odb. bez mat. a v.l.	ÚSV	ÚSO s vyuč.a mat.	ÚSO s mat.bez vyuč.	vyšší odb.vzděl.	bakalář. vzděl.	VŠ	doktor. vzděl.	neuve- deno
Jablonec nad Nisou	6	19	1 426	2	73	1 599	26	104	155	707	34	61	149	1	47
Liberec	13	48	2 943	6	232	3 678	47	209	303	1 664	53	121	382	10	116
Liberecký kraj	24	126	6956	14	659	9395	158	552	831	3808	160	311	763	21	531
	Struktura volných míst podle vzdělání														
	bez vzděl.	neúplné zákl.vzděl.	zákl. vzděl.	nižší stř.vzděl.	nižší str. odbor.vzd.	str.odb.vzd. s výuč.lis.	str. a str.odb. bez mat. a v.l.	ÚSV	ÚSO s vyuč.a mat.	ÚSO s mat.bez vyuč.	vyšší odb.vzděl.	bakalář. vzděl.	VŠ	doktor. vzděl.	neuve- deno
Jablonec nad Nisou	0	0	132	0	1	202	1	3	6	64	5	2	32	0	0
Liberec	25	0	562	4	0	881	4	10	42	352	6	14	63	11	0
Liberecký kraj	38	10	1233	8	7	1625	6	76	69	573	26	24	165	11	0

Tabulka 12: Délka nezaměstnanosti vybraných skupin uchazečů k 31.1.2015

Zdroj dat: Úřad práce ČR

Nezaměstnanost k 31. 1. 2015	Počet nezaměstnaných			Počet nezam. dle délky nezaměstnanosti			
	celkem	Procentní podíl v kraji	Z toho OZP	uchaz. s evid. delší 5 měsíců	Z toho 12-24 měsíců	Z toho nad 24 měsíců	Procentní podíl v kraji
Území - ORP							
Jablonec nad Nisou	4 362	18,3	489	2 659	684	1 129	17,8
Liberec	9 709	40,8	1 018	6 179	1 602	2 640	41,7
Liberecký kraj	23 778	100	2 722	14 417	3 656	6 325	100

Zemědělství, průmysl, služby

Řešené území doznalo v posledních deseti letech výrazné strukturální změny hospodářství. Oblast má sice stále silně průmyslový charakter s velkým významem zpracovatelského průmyslu, došlo však k útlumu tradiční textilní a částečně i sklářské výroby. Textilní průmysl prošel po útlumu restrukturalizací, v oboru však působí firmy zaměřené zejména na speciální textilie (technické textilie). V Liberci pak má sídlo úspěšný klastr technických textilií CLUTEX a Česká technologická platforma pro textil. Nejvýznamnější postavení mají podniky působící v oblasti automobilové výroby, obrábění, strojů a zařízení, a stále také v oblasti sklářství. Právě úzká specializace na automobilový průmysl výrazně ovlivnila nárůst míry nezaměstnanosti v období recese. Pro případný další rozvoj průmyslu v řešeném území chybí plochy pro průmysl, stávající průmyslové plochy jsou plně využity.

Vyšší ekonomickou stabilitu vykazují podnikatelské subjekty působící v oblasti služeb a obchodu. Přestože z tabulky níže vyplývá, že podíl těchto ekonomických subjektů se snižuje, podíl zaměstnaných osob v nich každoročně roste. Na druhou stranu je velkým problémem výrazný počet obchodních ploch a nákupních center, zejména ve městě Liberec, které má nejvíce čtverečních metrů nákupních ploch na tisíc obyvatel v ČR (1 200 m²), podle některých průzkumů i v Evropě. Podobná situace může brzy nastat také v Jablonci nad Nisou. Značný význam pro ekonomiku v dané oblasti má také stavebnictví. Jak ukazuje tabulka níže v období let 2001 až 2014, podíl ekonomických subjektů působících ve stavebnictví mírně vzrostl. Naopak stále více na významu ztrácí také zemědělství, a to i díky charakteru území s převahou méně úrodných pozemků pro zemědělské hospodaření a limity ochrany přírody a krajiny. Ekonomické subjekty s převažující zemědělskou činností tvoří pouze cca 2 % všech subjektů (nepatrně více se sídlem v SO ORP Liberec). Tabulka níže zobrazuje vývoj podílu ekonomických subjektů ve vybraných odvětvích v období 2001 až 2014.

Tabulka 13: Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (v %)

Rok	SO ORP Liberec				SO ORP Jablonec nad Nisou			
	Zemědělství	Průmysl	Stavebnictví	Obchod	Zemědělství	Průmysl	Stavebnictví	Obchod
2001	3,8	15,0	15,6	33,2	2,8	19,3	13,2	32,5
2002	3,6	14,7	15,3	33,9	2,7	19,5	12,7	32,4
2003	3,6	14,6	15,3	32,9	2,7	19,3	12,6	31,7
2004	3,6	14,5	15,4	32,3	2,7	18,9	12,8	31,2
2005	3,6	14,4	15,5	31,8	2,9	18,7	12,8	31,0
2006	3,5	14,3	15,6	31,7	2,8	18,5	12,8	31,1
2007	3,5	13,9	15,8	31,6	2,8	18,1	13,3	30,9
2008	3,5	13,5	15,5	31,3	2,8	17,7	13,2	30,5
2009	1,7	13,3	15,9	31,2	1,6	17,3	13,6	29,9
2010	1,9	13,4	16,2	31,0	1,7	17,3	13,8	29,7
2011	2,1	13,6	15,8	30,6	1,7	17,0	13,7	23,3
2012	2,3	13,4	15,8	30,7	1,9	17,2	14,0	24,2
2013	2,4	13,1	14,0	nezjištěno	1,9	16,4	13,1	nezjištěno
2014	2,4	13,0	13,9	nezjištěno	2,0	16,4	12,9	nezjištěno

Zdroj: ČSÚ, 2013, aktualizace 2015; Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na území správního obvodu (k 31. 12.)

Cestovní ruch

Cestovní ruch je jednou z možných oblastí pro zvýšení ekonomického růstu v řešené oblasti. Oba správní obvody svou polohou v blízkosti státních hranic s Německem a Polskem, i díky lokalizaci v blízkosti Jizerských hor, mají výrazný potenciál v cestovním ruchu. Předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu jsou dobré přírodní podmínky, přírodní a kulturní dědictví, kulturně-historické atraktivity i atraktivity spojené s pořádáním sportovních akcí.

V území je dostatečně široká nabídka pro letní i zimní turismus. Dominantním sportovním odvětvím je v řešeném území zejména běžecké lyžování, celorepublikově významné je i sjezdové lyžování a skoky na lyžích.

Významná je také cykloturistika, jejíž potenciál může být dále rozvinut doplněním sítě regionálních cyklostezek a cyklotras. V současné době je cykloturistika provozována zejména v Jizerských horách, chybí propojení meziměstské cykloturistické sítě. Územím prochází mezinárodní cyklokoridor „ODRA – NISA“, který by měl být využíván jako páteř pro rozvoj další infrastruktury cyklotras a cyklostezek, a jižní trasa obnovené Hřebenovky.

Počet ubytovaných osob na území obou správních obvodů dlouhodobě klesá. Zatímco v roce 2000 se zde ubytovalo více než 233 000 návštěvníků, v roce 2010 to bylo už pouze cca 185 000 turistů. Úměrně s tím klesá i počet přenocování. Výraznější je pokles hodnot v SO ORP Jablonec nad Nisou. Naopak se příliš nemění průměrný počet přenocování jednoho návštěvníka a doba jeho pobytu, která se dlouhodobě pohybuje kolem 4 dnů.

Přestože počet ubytovaných klesá, celková návštěvnost regionu vykazuje trend růstu, což znamená, že úloha cestovního ruchu pro rozvoj této oblasti neustále roste a dá se předpokládat její zvyšující se vliv na ekonomickou situaci v území. Potenciál cestovního ruchu řešeného území není v dostatečné míře využit, což je důsledek především nedostatečné a nekonceptní propagace území a jeho cestovního ruchu. Další překážkou je mizivá spolupráce soukromého a veřejného sektoru. To je mimo jiné i příčinou neefektivní propagace území. Prezentace je vytvářena ad hoc veřejnou správou a v drobné míře značně atomizovanou formou ze strany soukromého sektoru. Otevírá se obrovský potenciál v prohloubení spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem.

Prostorové rozložení základní infrastruktury cestovního ruchu je v území koncentrováno do nejatraktivnějších oblastí. Vedle nich existují místa, kde není infrastruktura zejména z pohledu doplňkových služeb, a není tak efektivně využita jejich turistický potenciál. Překážkou v plném využití turistického potenciálu je špatný technický stav kulturních a technických památek, který je důsledkem nedostatečného financování péče o tyto objekty. Rozvoj cestovního ruchu, tvorba dalších atraktivit a efektivní propagace cestovního ruchu vedoucí ke zvyšování počtu návštěv bude mít pozitivní vliv na ekonomickou situaci území, zejména z pohledu výnosů z cestovního ruchu a vzniku nových pracovních míst v zařízeních infrastruktury cestovního ruchu.

Věda, výzkum, inovace

Věda a výzkum se v rámci řešeného území koncentruje převážně do města Liberec, ve kterém sídlí zejména dvě významné instituce zabývající se vědeckovýzkumnou činností. Jedná se o Technickou univerzitu Liberec, která patří k předním univerzitám v oblasti výzkumu a vývoje v ČR. V roce 2012 otevřela Ústav pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace, jehož cílem je přispět k rozvoji regionu, tradičně orientovaného na technická odvětví průmyslu. Ústav propojuje laboratoře technických oborů univerzity a jejich spolupráci s významnými subjekty aplikační sféry. Výzkumné programy jsou zaměřené na oblast materiálového výzkumu a konkurenceschopného strojírenství s důrazem na využitelnost výsledků výzkumu a vývoje v praxi.

Druhou institucí je Výzkumný ústav textilních strojů, a.s., který v roce 2013 otevřel Centrum rozvoje strojírenského výzkumu Liberec, které se stalo prvním pracovištěm svého typu v České republice (vzniklo v rámci Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace ministerstva školství). Hlavní cílem tohoto centra je rozvoj poznatků a postupů uplatnitelných při návrzích strojů a zařízení zpracovatelského průmyslu, kam patří zejména stroje obráběcí, sklářské, bižuterní, polygrafické, montážní, textilní a jednoúčelové stroje, např. pro automobilový průmysl, apod. Všechna centra nabírají nové pracovníky VaV, disponují ojedinělými laboratorními technologiemi. Nejrozšířenější oblastí výzkumu a vývoje na řešeném území jsou technické vědy. Řešené území není z pohledu výzkumu a vývoje ovlivněno pouze institucemi, které se v tomto území přímo nachází, ale také institucemi mimo jeho hranice v rámci Libereckého kraje. K hlavním aktérům výzkumu a vývoje na řešeném území a v rámci Libereckého kraje jsou následující výzkumné instituce:

- Technická univerzita Liberec - Výzkum a vývoj je zde realizován katedrami jednotlivých fakult a Ústavem pro nanomateriály financovaném z OP VaVpI.
- VÚTS, a.s., Liberec - Soukromá výzkumná instituce, která se zaměřuje na kompletní služby při návrhu, vývoji a konstrukci strojních zařízení, které je v malých sériích schopná také vyrábět.
- Membrain, s.r.o., Stráž pod Ralskem - výzkumná, inženýrsko-technologická společnost, která působí v oblasti aplikovaného výzkumu membránových procesů a zejména na přenos poznatků vědeckého výzkumu do komerční praxe.
- Strojírenský zkušební ústav s.p., Jablonec nad Nisou - Pobočka státní zkušebny pro tepelná, mechanická a elektrická zařízení, která je důležitým centrem pro testování nových výrobků a technologií.
- TopTec, Turnov - Jediná výzkumná instituce v České republice, která je zaměřena na výzkum a vývoj v oblasti ultrapřesné a speciální optiky.

Na území Libereckého kraje v oblasti výzkumu a vývoje působí řada velkých firem zapojených do nadnárodních holdingů především v oblasti automobilového průmyslu, a střední podniky se zahraničními a českými vlastníky. V oblasti malých podniků se jedná v oblasti výzkumu a vývoje především o jednotlivce - podnikové technology, které však málokdy disponují dostatečnými finančními prostředky na vlastní výzkum a vývoj. K dalším

významným subjektům, které působí v oblasti výzkumu a vývoje nebo spolupracují na Regionální inovační strategii na území Liberecké kraje, patří následující:

- Liberecký kraj
- ARR - Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o.
- Krajská hospodářská komora
- Regionální kontaktní organizace Liberec (RKO Liberec)
- Akademické koordinační středisko Euroregionu Nisa
- CzechInvest – regionální kancelář pro Liberecký kraj
- IQLANDIA, o.p.s.
- Clutex - klastr technických textilií
- Česká membránová platforma o.s (CZEMP)
- ČTPT – Česká technologická platforma pro textil
- Krajská nemocnice Liberec, a.s.

Výdaje do výzkumu a vývoje v Libereckém kraji od roku 2009 stoupají, největší nárůst byl sledován v roce 2012, kdy bylo do výzkumu a vývoje vloženo téměř o miliardu Kč více než v roce předchozím, následoval však pokles. V rámci České republiky je Liberecký kraj k 1. 1. 2015 podle níže uvedených výdajů do výzkumu a vývoje na 9. pozici, viz následující tabulka obsahující celkové výdaje do výzkumu a vývoje v jednotlivých krajích.

Tabulka 14: Celkové výdaje do výzkumu a vývoje v Libereckém kraji

Kraje	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)
Hl. m. Praha	15 835	19 186	22 914	22 481	20 906	20 998	23 180	25 337	26 037	29 636
Jihomoravský kraj	4 654	5 057	5 726	6 047	8 127	8 411	11 170	14 654	16 360	17 002
Středočeský kraj	4 526	5 072	6 348	5 632	5 649	5 956	6 234	6 090	9 691	9 702
Moravskoslezský kraj	2 182	2 382	2 765	2 661	3 030	3 114	4 941	4 578	4 743	5 176
Plzeňský kraj	1 130	1 334	1 394	1 767	1 599	2 295	3 130	3 779	4 133	4 734
Olomoucký kraj	1 372	1 328	1 511	1 433	1 620	1 599	2 126	3 558	3 057	3 373
Liberecký kraj	1 110	1 483	1 312	1 517	1 329	1 449	1 861	2 850	2 365	2 610
Pardubický kraj	1 614	1 906	1 956	1 916	1 866	2 113	2 470	2 781	2 687	2 725
Jihočeský kraj	1 610	1 713	1 787	1 967	2 123	2 116	2 169	2 570	2 549	2 504
Zlínský kraj	1 571	1 646	1 721	1 633	1 583	1 809	2 109	2 313	2 003	2 725
Královéhradecký kraj	1 169	985	1 268	1 213	1 651	1 568	1 675	1 599	1 877	2 051
Ústecký kraj	589	588	692	808	652	696	784	1 118	1 077	1 214
Vysočina	707	517	538	698	646	743	780	929	1 159	1 502
Karlovarský kraj	76	71	78	98	92	106	124	204	115	151

Zdroj: Český statistický úřad, 2014

Inovace jsou v území realizovány především podnikatelským sektorem. Inovativní řešení přinášeli původně zahraniční investoři, nyní je přínos v inovacích již v rukou tuzemských investorů. V ORP Liberec je významné zastoupení zástupců nadnárodních společností, V ORP Jablonec nad Nisou jsou to spíše společnosti postavené na českém kapitálu. Růst

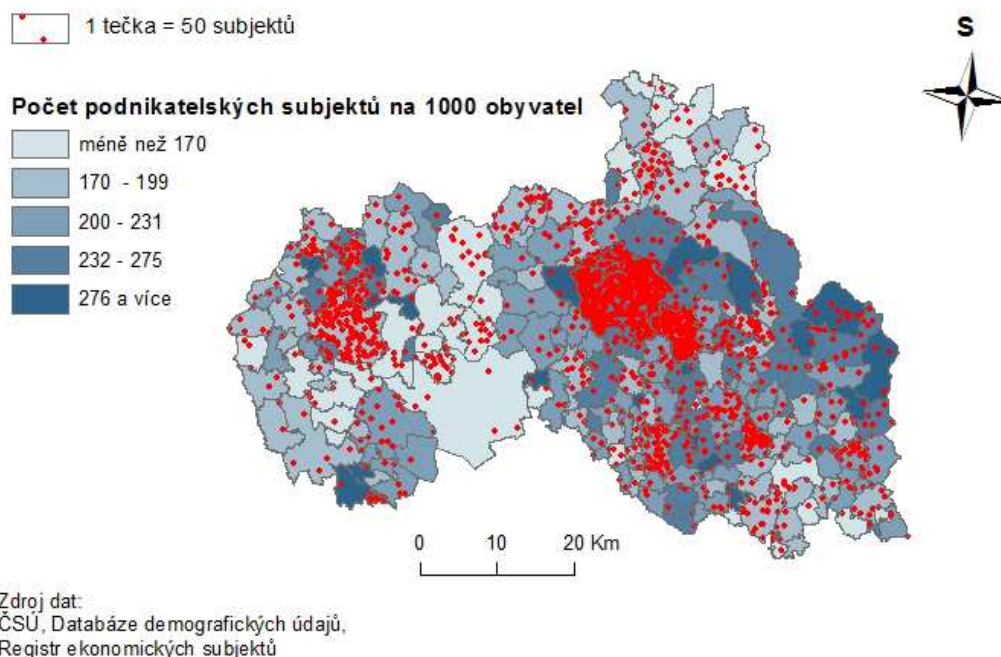
zastoupení firem s českým kapitálem a firem konkurenceschopných na světových trzích lze považovat za žádoucí trend.

Výzkum a vývoj ve vymezeném území je řešen v rámci Strategie inteligentní specializace (z anglického „Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation“) - v médiích se lze setkat s použitím zkratk S3 strategie nebo RIS3 strategie pro území Libereckého kraje. Jedná se o strategický dokument, jehož existence je jednou z tzv. ex-ante kondicionalit (tj. nutných předběžných podmínek) pro čerpání prostředků z evropských strukturálních a inovačních fondů na oblast výzkumu, vývoje a inovací. V rámci zpracování strategie byly identifikovány znalostní oblasti (domény), které mají v Libereckém kraji významný potenciál růstu a konkurenceschopnosti. Jedná se o:

- výrobu strojírenských technologií
- optiku, dekorativní a užité sklo
- pokročilé separační a sanační technologie
- pokročilé materiály na bázi textilních struktur
- progresivní kovové a kompozitní materiály a technologie jejich zpracování
- nanomateriály
- komponenty pro dopravní zařízení.

Podnikatelské prostředí

Trh práce a zaměstnanost v území je ovlivňován úrovní podnikatelského prostředí, která má vliv na rozvoj místního hospodářství, ekonomiky i zaměstnanosti. O dobré úrovni podnikatelského prostředí vypovídá vysoká míra podnikatelské aktivity. Míra podnikatelské aktivity v uvedeném území je v porovnání s ostatními oblastmi Libereckého kraje dlouhodobě nadprůměrná. Jak ukazuje graf níže, nejvíce podnikatelských subjektů je ve městech Liberec a Jablonec nad Nisou, kdy na 1000 obyvatel připadá více než 340 podnikatelských subjektů. V porovnání s obdobím před nástupem ekonomické krize míra podnikatelské aktivity stoupla, což v území indikuje existenci tzv. „švarc systému“, který označuje způsob ekonomické činnosti, při kterém osoby vykonávající činnosti pro zaměstnavatele nejsou jeho zaměstnanci, ale formálně vystupují jako osoby samostatně výdělečně činné. Důvodem jsou především odlišnosti ve výpočtu daňového zatížení a sociálního pojištění, které je pro zaměstnavatele výhodnější.

Obrázek 11: Míra podnikatelské aktivity v Libereckém kraji v roce 2013

Zdroj dat: Český statistický úřad, městská obecní statistika, 2013

Pro podnikatelské účely jsou ve městě Liberec zřízeny dvě průmyslové zóny: průmyslová zóna Jih-Doubí (výroba stavebních a obráběcích strojů, izolačních materiálů, autodoplňků, kuchyňského vybavení, spedice, datové a telekomunikační služby, logistika, apod.) a obchodně-průmyslová zóna Liberec Sever - Růžodol (Obchod, služby, obchodní domy, hypermarkety, prodejní sklady, integrované zařízení pro vědu a výzkum, samostatné stavby a areály pro průmyslovou výrobu, provozovny drobné řemeslné výroby a služeb, sklady a skladovací plochy). Další průmyslová zóna se nachází v Hrádku nad Nisou - Za obchvatem (Oldřichovská). V Jablonci nad Nisou se v současné době nachází průmyslová zóna v areálu bývalého LIAZu (ulice Belgická), kde je nutná restrukturalizace činností a intenzifikace využití ploch. Dále nový Územní plán Jablonec nad Nisou vymezuje několik menších výrobních zón v k.ú. Rýnovice a Lukášov (ulice Belgická). K rozvoji podnikatelské činnosti je v tomto území zřízen také Technologický park při VÚTS Liberec, a.s.

Úroveň podnikatelského prostředí je silně ovlivňována dopravní dostupností, která je v současné době kapacitně a technicky nevyhovující, nejhorší je situace v Podještědí. Velká města jsou však napojena na silnice I. třídy, Liberec také na rychlostní silnici R35, která je součástí mezinárodního tahu E442. Mezi jednotlivými sídly je poměrně hustá síť silnic II. a III. tříd, které však nejsou technicky příliš kvalitní. Pro potřeby dalšího ekonomického rozvoje území a přilákání investorů je nutné dopravní situaci řešit, zejména zkvalitněním stávající dopravní sítě a napojením na rychlostní komunikace.

Na území ORP Liberec i ORP Jablonec nad Nisou se nachází celá řada nevyužitých, chátrajících objektů bývalých průmyslových nebo jiných areálů. Jejich evidenci pro celé území Libereckého kraje a nabídku k využití pro možné investory má ve své gesci Liberecký

kraj. Záměrem je tyto areály revitalizovat a využít pro realizaci nových podnikatelských záměrů, tedy preferovat využití tzv. brownfields před záborem nových ploch - tzv. greenfields (budování na původní zemědělské půdě).

Trendy a předpoklady

Území má dostatečný potenciál pro ekonomický růst. Má výhodnou geografickou polohu poblíž hranic s Polskem a Německem a je možné využít potenciálu přeshraniční spolupráce. Z hlediska automobilového průmyslu je výhodou blízká dostupnost a dopravní spojení na Prahu a Mladou Boleslav. Vzhledem ke stárnutí populace a snižujícímu se celkovému přírůstku obyvatel však lze očekávat úbytek kvalifikované pracovní síly. Vzhledem k významnému postavení velkých zaměstnavatelů v území je vhodné rozvíjet spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci v oblasti výzkumu technologií a inovací, ze kterého budou profitovat místní podniky, které mohou zefektivnit svou činnost/produkcí, a tím zvýšit ekonomickou výtežnost. Jedním z cílů EU pro další období je snižování energetické náročnosti podnikatelského sektoru, z tohoto důvodu bude růst tlak na využívání materiálově a energeticky úsporných postupů a využití obnovitelných zdrojů.

Dalšímu rozvoji pronikání i průmyslu brání nedostatek volných průmyslových ploch, existující průmyslové zóny jsou z větší části naplněné nebo zcela plné. Potenciál dalšího rozšiřování podnikatelských aktivit je v budování nových průmyslových areálů, jejich zasíťování, případně výstavba podnikatelského inkubátoru se zaměřením na malé a střední podnikání v oborech s vyšší přidanou hodnotou. Dále bude růst význam vědy, výzkumu a inovací s aplikovatelností do pracovní praxe. Pro rozvoj v této oblasti je v regionu dostatečný potenciál díky existenci řady subjektů působících ve vědě a výzkumu. Velkou roli v tomto směru má a stále bude mít Technická univerzita Liberec.

Region se však bude muset vzhledem k růstu nákladů na pracovní sílu vypořádat se sníženou atraktivitou území pro zahraniční investory, proto bude nutné posilovat v dalším období růst konkurenceschopnosti a využití vnitřního dosud nevyužívaného potenciálu, aby došlo k vyrovnání **následků ekonomické krize a strukturálních změn**. Jednou z možností je podpora cestovního ruchu, který má velký vliv na místní hospodářství, zejména na růst HDP a zaměstnanosti. Území má dostatečný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, zejména v přírodních (Jizerské hory) a kulturně-historických atraktivitách. Důležité však bude rozšíření doplňkových služeb a zvýšení propagace regionu jako celku.

Lidské zdroje a občanská vybavenost

Úroveň vzdělání je jedním z faktorů ovlivňujícím kvalitu lidských zdrojů v území. V rámci řešeného území se nachází všechny stupně vzdělání od mateřského po vysokoškolské, které jsou lokalizovány především v centrech území, městech Liberec a Jablonec nad Nisou. Mateřské a základní vzdělání se nachází také v okolních obcích, pro jeho vyhovující funkci je nutná kvalitní dopravní infrastruktura umožňující dojížděku do škol.

Stejně jako školství jsou především v městech Liberec a Jablonec nad Nisou lokalizovány zdravotní a sociální služby a další občanská vybavenost. Problémem v těchto oblastech jsou chybějící či nedostačující sociální služby pro jednotlivce z různých cílových skupin, kteří mají specifické potřeby, a jejich kapacita, včetně služeb zaměstnanosti, a nedostatečné technické zázemí liberecké krajské nemocnice, které omezuje její další rozvoj v souladu s potřebami ve zdravotnictví.

Dále chybí koncepční rozvoj služeb zaměstnanosti v celém území IPRÚ, který doposud samospráva nepovažovala za problematiku, kterou je potřebné zahrnout do vlastních strategií. Rozvoj v této oblasti lze spatřovat ve spolupráci mezi obcemi, úřady práce, neziskovými organizacemi, firmami, školami a Krajským úřadem Libereckého kraje.

Posledním faktorem, který zásadně ovlivňuje kvalitu života obyvatel území a jejich šance na trhu práce a ve společnosti, je dostupné a udržitelné ubytování. Nedostatečná dostupnost levného bydlení pro nízkopříjmové skupiny obyvatel významně zvyšuje ohrožení těchto osob sociálním vyloučením. Zvýšením počtu bytů sociálního typu lze účinně předcházet vzniku řady sociálních problémů a zamezit multiplikaci sociálních problémů u ohrožených osob.

Školství a vzdělávání

Z pohledu školství je nutné řešit především nedostatečné rezervy v kapacitách základních škol. Kromě nedostatečných kapacit je v oblasti školství problémem také špatný technický stav školských objektů, absence bezbariérových přístupů, nedostatečné či stárnoucí vybavení objektů a zastaralé zázemí pro volný čas a sportovní aktivity dětí. Cílem v oblasti základního školství by mělo být především navyšování stávajících kapacit základních škol, jejich rekonstrukce, modernizace a případné zřizování nových zařízení. Při této činnosti je vhodné kromě potřebné kapacity zvážit také územní lokalizaci škol, která může vést k dalšímu zkvalitňování dostupnosti školství.

Dalším problémem v oblasti vzdělávání je absence koncepce vzdělávání na úrovni obcí. Přesto jsou však k dispozici analytické podklady řešící kapacity a spádovost jednotlivých zařízení. Na krajské úrovni je aktuálně platný Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje. Je z roku 2012 a jeho časová platnost je pro období 2012 – 2016. V tomto dokumentu jsou řešeny všechny oblasti školství od předškolního po vyšší odborné, včetně souvisejících školských služeb. Vzhledem k tomu, že se jedná o krajský dokument, míra podrobnosti a detailnosti popisu jednotlivých cílů, opatření a aktivit tomu

odpovídá. Za město Liberec byl 24. 8. 2014 schválen zastupitelstvem města Věcný záměr rozvoje vzdělávání na území statutárního města Liberec a v květnu 2015 byl zpracován Draft dalšího rozvoje předškolního a základního vzdělávání ve městě Liberec do roku 2020. Tyto dokumenty mapují základní situaci a problémy u škol zřizovaných městem Liberec.

Rovné příležitosti ve vzdělávání a na trhu práce

Školství a vzdělávání na všech úrovních (MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ a celoživotní vzdělávání) nedostatečně reflektují dynamický vývoj na trhu práce a potřebu sociální inkluze osob znevýhodněných ve společnosti. Přípravu na pracovní zařazení je třeba zahájit už v MŠ a koncepčně připravovat obyvatelstvo na získávání kompetencí potřebných pro úspěšné uplatnění na trhu práce s využitím inkluzivního a nediskriminačního přístupu. Z tohoto pohledu nelze za rovné příležitosti pokládat rovný přístup, ale přístup, který odpovídá potřebám jednotlivce. Jedním ze stěžejních témat tohoto období je zajištění společného vzdělávání v inkluzivním prostředí. Tyto požadavky lze však zároveň propojit a zvládnout pouze za situace odpovídající podpory pedagogů v přístupu k dětem, žákům a studentům nejen v prostředí škol, ale i v souvisejících školských službách. Vzhledem k současné politické situaci v Evropě je třeba také zlepšit podmínky pro multikulturní vzdělávání a nastavit otevřený přístup pro příslušníky etnických a národnostních menšin.

Mateřské školy

Na území obou ORP se k listopadu 2015 nachází celkem 93 mateřských škol s celkovou kapacitou 7 179 míst. Většina mateřských škol je lokalizována v centrech řešeného území, městech Liberec a Jablonec nad Nisou. V rámci SO ORP Liberec nachází celkem 67 mateřských škol na území 11 obcí, jejich celková kapacita je 5 092 míst, z toho 3022 míst ve školkách zřizovaných statutárním městem Liberec. Na území 8 obcí SO ORP Jablonec nad Nisou se nachází 26 mateřských škol s celkovou kapacitou 2 088 míst.

Tabulka 15: Počty MŠ v obcích na území SO ORP Liberec

Obec	Počet mateřských škol
Český Dub	3
Hodkovice nad Mohelkou	1
Hrádek nad Nisou	5
Chrastava	5
Jablonec nad Nisou	1
Liberec	47
Osečná	1
Rynoltice	1
Stráž nad Nisou	1
Všelibice	1
Dlouhý Most	1
Celkem	67

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014

Pozn.: V ostatních obcích SO ORP Liberec se nenachází žádné mateřské školy.

Tabulka 16: Počty MŠ v obcích na území SO ORP Jablonec nad Nisou

Obec	Počet mateřských škol
Jablonec nad Nisou	19
Janov nad Nisou	1
Josefův Důl	1
Lučany nad Nisou	1
Maršovice	1
Nová Ves nad Nisou	1
Rádlo	1
Rychnov u Jablonce nad Nisou	1
Celkem	26

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014

Pozn.: V ostatních obcích SO ORP Jablonec nad Nisou se nenachází žádné mateřské školy.

Problémem mateřských škol na řešeném území je jejich rozmístění v území. Existuje řada obcí, ve kterých tento typ školských zařízení není a obyvatelé jsou tak odkázáni na dojíždění do obcí okolních, případně do center vymezené aglomerace. Mateřská škola mimo místo bydliště většinou znamená určité komplikace pro rodiče, které musí děti do těchto zařízení dopravit. Seznam všech mateřských škol na území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou včetně jejich kapacit a skutečné naplněnosti je uveden v tabulce v přílohách A2 a A3.

V zásadě lze říci, že zatímco kapacita mateřských škol na území SO ORP Jablonec nad Nisou je naplněna zcela či optimálně, na území SO ORP Liberec jsou školky naplněny více. Zejména u školek zřizovaných statutárním městem Liberec je kapacita (k 1. 1. 2015) naplněna na 100 % (s výjimkou speciálních tříd, které jsou zcela naplněny v takovém rozsahu, v jakém to umožňuje jejich funkce) a poptávka přitom není nasycena. V rámci území se nacházejí také firemní mateřské školy, které díky firemnímu kapitálu bez jakékoli institucionální podpory pomáhají také řešit nedostatečnou kapacitu předškolních zařízení v regionu, a školky soukromé, jejichž využití však vzhledem k vyšším poplatkům pro řadu potenciálních zájemců není možné. Z predikce demografického vývoje přitom vyplývá, že počty dětí v relevantním věku ještě minimálně do roku 2020 budou vysoké, potřebu míst v MŠ zvýší také zavedení povinného předškolního ročníku.

Další problém v území (platný i pro území SO ORP Jablonec nad Nisou) je skutečnost, že v řadě případů jsou mateřské školy umístěny v původních vilách nebo nekvalitně postavených budovách, které jsou pro provoz mateřských škol nevyhovující, často jsou ve špatném technickém stavu a větší investice do nich jsou i z hlediska kapacit, respektive investičních nákladů na zřízení či zachování jednoho místa, naprosto neperspektivní. Zdrojem informací byli v tomto případě přímo zřizovatelé škol, kteří potřeby a technický stav budov evidují (SML, SMJN, další obce území).

Základní školy

Na řešeném území se k listopadu 2015 nachází celkem 71 základních škol o celkové kapacitě 23 029 míst. V obcích, kde se nalézají základní školy, nalézají se i školy mateřské. To z těchto

obcí dělá významná místa v souvislosti se vzděláním pro ostatní obce řešeného území, ve kterých tyto školy nejsou. Na území SO ORP Liberec se nachází 52 základních škol na území 11 obcí správního obvodu, jejich celková kapacita je 16 667 míst. Na území SO ORP Jablonec nad Nisou se nachází 19 základních škol v 7 obcích. Jejich celková kapacita je 6 362 míst. Naplněnost těchto kapacit uvádíme v tabulkách A4 a A5 v přílohách, údaje o naplněnosti však nejsou zcela vypovídající, protože průměrné hodnoty nereflexují skutečnou naplněnost v jednotlivých ročnících.

Tabulka 17: Počty ZŠ v obcích na území SO ORP Liberec

SO ORP Liberec	Počet základních škol
Český Dub	2
Hodkovice nad Mohelkou	1
Hrádek nad Nisou	5
Chrastava	6
Jablonné v Podještědí	2
Liberec	30
Osečná	1
Rynoltice	1
Stráž nad Nisou	1
Všelibice	1
Dlouhý Most	1
Celkem	52

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014; V ostatních obcích SO ORP Liberec se nenachází žádné základní školy

Tabulka 18: Počty ZŠ v obcích na území SO ORP Jablonec nad Nisou

SO ORP Jablonec nad Nisou	Počet základních škol
Jablonec nad Nisou	13
Janov nad Nisou	1
Josefův Důl	1
Lučany nad Nisou	1
Nová Ves nad Nisou	1
Rádlo	1
Rychnov u Jablonce nad Nisou	1
Celkem	19

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014

Pozn.: V ostatních obcích SO ORP Jablonec nad Nisou se nenachází žádné základní školy.

Na řešeném území jsou aktuálním problémem nedostačující kapacity základních škol. Tento problém se nachází především v Liberci, problémem je však v rámci celého řešeného území. Dochází k nárůstu počtu dětí zapisovaných do mateřských škol oproti minulým letům, a tato vlna dětí během několika následujících let přejde do oblasti základního vzdělávání. Současné kapacity nejsou pro tento počet žáků dostačující, infrastruktura základního vzdělávání není schopna pokrýt potřeby území, které se budou v budoucnu zvyšovat. Informace o kapacitách ZŠ často vycházejí z tzv. hygienické kapacity, která neodpovídá kapacitě technické/prostorové. Tu je možné za předpokladu vynaložení investic v řádu desítek miliónů plně

využít a kapacitu škol doplnit. Problém ale nastává v souvislosti s územním rozvržením kapacit, kdy největší potenciál navýšení kapacit je v lokalitách, kde není primární poptávka. S tím také souvisí problematika spádových obvodů. V rámci města lze kapacitu doplnit a “přečkat” vlnu nárůstu počtu dětí, která už kulminovala v MŠ a přelévá se do ZŠ. Velký problém ale může nastat mimo velká centra, tedy města Liberec a Jablonec nad Nisou, do kterých docházejí i děti z menších obcí, které se ale v následujících letech do škol ve městech nemusí dostat. To nevyřeší ani kvalitní dopravní infrastruktura.

Ačkoliv se základní školy nenachází v každé obci vymezeného území, infrastruktura základního vzdělání je z hlediska dopravní dostupnosti dostatečná vzhledem k pokrytí území silniční sítí a veřejnou dopravou, která spojuje tyto obce s okolními obcemi, které touto infrastrukturou disponují. Stávající infrastruktura základního školství může být problémem pro žáky nižších ročníků, kteří vzhledem ke svému věku nemusí být schopni cestovat do školy veřejnou dopravou samostatně. Ve vyšších ročnících a navazujících stupních školství (střední atd.) lze již předpokládat určitou samostatnost a schopnost přepravy v rámci řešeného území veřejnou dopravou.

Seznam všech základních škol na území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou včetně jejich kapacit je uveden v tabulce v Příloze A4 a A5.

Střední a vyšší odborné školy

Střední školství je na řešeném území koncentrováno výhradně na území měst Liberec a Jablonec nad Nisou. Nachází se zde široká nabídka středních škol a učilišť s novými i tradičními studijními obory typickými pro Liberecký kraj. Celková kapacita středních škol v území je 14 685 míst.

Na území města Liberec se nachází 18 středních škol, v rámci SO ORP Liberec se dále nachází střední škola v obci Chrastava. Celková kapacita středních škol v SO ORP Liberec je 11 041 míst, seznam středních škol na tomto území je uveden v následující tabulce.

Tabulka 19: Přehled středních škol působících na území měst SO ORP Liberec

Název	Kapacita	Obec
Střední odborná škola obchodní s.r.o.	220	Liberec
Podještědské gymnázium, s.r.o.	200	Liberec
Střední škola právní - Právní akademie, s.r.o.	500	Liberec
Gymnázium F. X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530, příspěvková organizace	720	Liberec
Střední průmyslová škola stavební, Liberec 1, Sokolovské náměstí 14, příspěvková organizace	435	Liberec
Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvková organizace	530	Liberec
Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická, Liberec, Jeronýmova 425/27, příspěvková organizace	750	Liberec
Střední odborné učiliště nábytkářské a střední odborná škola, s.r.o.	510	Liberec
Střední škola uměleckořemeslná a oděvní Liberec, s.r.o.	200	Liberec
Střední průmyslová škola textilní, Liberec, Tyršova 1, příspěvková organizace	500	Liberec

Název	Kapacita	Obec
Střední škola tvorby a designu nábytku, s.r.o.	150	Liberec
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29, příspěvková organizace	2 173	Liberec
Střední umělecká škola v Liberci s.r.o.	100	Liberec
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace	350	Liberec
Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace	700	Liberec
Střední odborná škola, Liberec, Jablonecká 999, příspěvková organizace	460	Liberec
Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace	896	Liberec
Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace	1 631	Liberec
Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438	16	Chrastava
Celkem	11 041	SO ORP Liberec

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014

Na území města Jablonec nad Nisou se nachází celkem 7 středních škol s celkovou kapacitou 3 644 míst. Na území správního obvodu je město Jablonec nad Nisou jedinou obcí, ve které se nacházejí střední školy. Jejich výčet je uveden v následující tabulce.

Tabulka 20: Přehled středních škol působících na území měst SO ORP Jablonec nad Nisou

Název	Kapacita	Obec
Gymnázium, Jablonec nad Nisou, U Balvanu 16, příspěvková organizace	380	Jablonec nad Nisou
Střední škola obchodní a právní, s.r.o.	250	Jablonec nad Nisou
Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66, příspěvková organizace	955	Jablonec nad Nisou
Střední průmyslová škola technická, Jablonec nad Nisou, Belgická 4852, příspěvková organizace	840	Jablonec nad Nisou
Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 1, příspěvková organizace	135	Jablonec nad Nisou
Vyšší odborná škola mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 15, příspěvková organizace	390	Jablonec nad Nisou
Gymnázium, Jablonec nad Nisou, Dr. Randy 4096/13, příspěvková organizace	694	Jablonec nad Nisou
Celkem	3 644	SO ORP Jablonec nad Nisou

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014

Na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou jsou celkem 4 vyšší odborné školy s celkovou kapacitou 544 míst. Seznam těchto škol je uveden v následující tabulce.

Tabulka 21: Přehled vyšších odborných škol na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Název	Kapacita	Obec
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace	90	Liberec
Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace	100	Liberec
Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 1, příspěvková organizace	24	Jablonec nad Nisou

Název	Kapacita	Obec
Vyšší odborná škola mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 15, příspěvková organizace	330	Jablonec nad Nisou
Celkem	544	

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014

Pozn.: V ostatních obcích SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou se nenachází žádné vyšší odborné školy.

Vysoké školy

Jedinou vysokou školou na území Libereckého kraje je Technická univerzita v Liberci, která se skládá ze šesti fakult (strojní, textilní, přírodovědně-humanitní a pedagogická, ekonomická, umění a architektury, mechatroniky, informatiky a mezioborových studií) a dvou univerzitních ústavů (Ústav zdravotnických studií a Ústav pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace). Na území Jablonce nad Nisou je odloučené pracoviště Technické univerzity - katedra designu textilní fakulty.

Předností Technické univerzity v Liberci je její spojení s praxí, probíhá intenzivní spolupráce s podnikatelskými subjekty při řešení výzkumných projektů, závěrečných prací, v rámci studentských stáží a následném nabízení pracovních míst. V rámci vědecké činnosti spolupracuje s prestižními vědeckými institucemi a univerzitami z celého světa, vzhledem k více než 40 smlouvám s těmito subjekty probíhá také intenzivní výměna studentů se zahraničím.

Na řešeném území dále vysokoškolské vzdělání zastupuje pracoviště Liberec soukromé Vysoké školy Karla Engliše, a.s., které poskytuje vzdělání v programech Ekonomika a management¹, Bezpečnostně právní studia a Stavební inženýrství, a Univerzitní středisko Liberec Metropolitní univerzity Praha, které poskytuje vzdělání v oborech Mezinárodní vztahy a evropská studia a Veřejná správa.

Školství a vzdělávání na všech úrovních (MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ a celoživotní vzdělávání) nedostatečně reflektují dynamický vývoj na trhu práce. Konceptně připravovat obyvatelstvo na získávání kompetencí potřebných pro úspěšné uplatnění na trhu práce je nutno již od MŠ. Současně je třeba již od nejnižších vzdělávacích stupňů rozpouštět genderové předsudky, stereotypy a mýty týkající se schopností určitých skupin, jejich rolí a podílu na ekonomice. Na vybudování takového skutečně inkluzivního a nediskriminačního vzdělávacího systému je zapotřebí spolupráce napříč všemi sektory.

Další vzdělávání

Další vzdělávání není v ORP Liberec ani v ORP Jablonec nad Nisou cíleně koordinováno. Různou měrou se do této oblasti zapojují školy základní, střední, vyšší odborné i další školská zařízení. Řada středních škol na území obou ORP se zapojila do projektu UNIV2 a UNIV3, jehož cílem bylo přeměnit školy na centra celoživotního vzdělávání. Některé školy se zapojily do získávání akreditací ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., a jsou v současnosti autorizovanou

¹ Toto pracoviště v současné době však omezuje svůj provoz a v nejbližších letech nejspíše svoji činnost ukončí.

osobou pro ověřování profesních kvalifikací. K podpoře dalšího vzdělávání přispívá i organizace veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí Educa Myjob Liberec. Liberecký kraj je zřizovatelem Centra vzdělanosti Libereckého kraje, jehož hlavní činností je poskytování dalšího vzdělávání. Významnou roli na tomto poli hraje také Technická univerzita v Liberci.

Zdraví a zdravotnictví

Nejčastější příčinou úmrtí jsou stejně jako v celé ČR nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary. V území stoupá počet léčených diabetiků, alergiků, vyskytují se zde časté nemoci dýchací soustavy a úrazy. Rovněž stoupá počet osob závislých na alkoholu, psychoaktivních látkách, především u mládeže. Současně stejně tak jako v celé ČR stoupá počet osob s duševními poruchami a poruchami chování.

Zdravotnická zařízení jsou na řešeném území lokalizována především ve městech Liberec a Jablonec nad Nisou. Na území obou SO ORP se nachází celkem 478 zdravotnických zařízení, z toho 392 přímo v obci s rozšířenou působností Liberec. Zejména v Liberci se nachází kromě základní zdravotnické infrastruktury také velké množství specializovaných zdravotnických zařízení a služeb. Nejvýznamnějším zařízením je Krajská nemocnice Liberec, a.s., která poskytuje zdravotnické služby pro území celého kraje.

Krajská nemocnice Liberec, a.s., vznikla z původní okresní nemocnice, kdy nová a specializovaná oddělení byla umístěna do stávajících objektů. V Krajské nemocnici Liberec je naprosto nevyhovující technický stav objektů, a celkové kapacity zařízení pro specializovanou a superspecializovanou péči. Základním problémem je chybějící oddělení centrálního příjmu (emergency) a akutní potřeba výstavby nového pavilonu urgentních oborů, zahrnující pracoviště traumatologie (včetně spinální jednotky), kardiologie a kardiochirurgie, specializovaných chirurgických a interních oborů aj. Problémem nemocnice je nedostatečná materiálová a technická vybavenost. Nemocniční komplex jako celek a řada objektů v něm nejsou bezbariérové. Rozvojová kapacita krajské nemocnice v současné podobě neexistuje, přitom obor zdravotnictví se neustále vyvíjí dopředu, a vzniká tak prostor pro nová silně specializovaná pracoviště. Jedná se například o Oddělení psychiatrie, které má potenciál rozvoje, ale v současnosti jsou pracoviště ve špatném technickém stavu (budova) stejně jako materiální vybavení, zejména je nedostatečná kapacita počtu akutních lůžek pro pacienty s různým typem duševních poruch. Rozvoj těchto a jiných pracovišť je podmíněn přestavbou, případně relokací nemocnice. Rozvoj nových zdravotnických oborů a celková modernizace nemocnice budou mít pozitivní vliv na kvalitu a dostupnost zdravotnické péče nejen na řešeném území, ale v rámci celého Libereckého kraje.

Na území správního obvodu působí Záchraná zdravotní služba Libereckého kraje, která zde má výjezdové základny v lokalitách Liberec – Husova, Hrádek nad Nisou, Frýdlant, Český Dub, Jablonec nad Nisou, Velké Hamry, Rokytnice nad Jizerou. V Liberci se nachází také

letecká záchranná služba, která využívá liberecké letiště a nově postavený heliport v areálu KNL.

Tabulka 22: Zabezpečení zdravotní péče v území

	Ambulantní péče ¹		Nemocnice ²				Odborné léčebné ústavy ³	
	lékaři vč. zubních (přepočtený počet)		lékaři vč. zubních (přepočtený počet)		lůžka		lůžka	
	celkem	na 1 000 obyvatel	celkem	na 1 000 obyvatel	celkem	na 1 000 obyvatel	celkem	na 1 000 obyvatel
Česká republika	33 771,8	32,1	10 839,4	1,9	56 807	5,4	1 282,7	21 197
Liberecký kraj	1 156,5	26,4	431,6	1,7	2 454	5,6	23,6	268
okres Jablonec nad Nisou	232,8	25,9	76,5	1,5	461	5,1	-	-
okres Liberec	486,3	28,4	206	2,1	1 058	6,2	-	-

Zdroj informací: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 31. 12. 2013

1. ambulantní části lůžkových zařízení a samostatná ambulantní zařízení

2. bez lůžkových léčen; lůžková i ambulantní část

Zdravotnická zařízení se ve správním obvodu Liberec nachází na území 16 obcí. K obcím mimo Liberec, které disponují větším počtem zdravotnických zařízení s různým zaměřením, patří Český Dub, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Chrastava, Jablonné v Podještědí a Osečná. Tyto obce tak představují místa s lokálním významem pro okolní obce bez zdravotnické infrastruktury přímo v obci.

Na území SO ORP Jablonec nad Nisou se zdravotnická zařízení nachází téměř výhradně ve městě Jablonec nad Nisou, z celkového počtu 172 zařízení se jich zde nachází 160. Nejvýznamnějším zařízením je Nemocnice Jablonec nad Nisou, je zde umístěno také výjezdové stanoviště Záchrané zdravotnické služby Libereckého kraje. Zbytek zařízení se nachází v obcích Janov nad Nisou, Josefův Důl, Lučany nad Nisou a Rychnov u Jablonce nad Nisou. Jedná se zejména o praktické lékaře, území správního obvodu je tak závislé na zdravotní infrastruktuře obsahující specializované zařízení ve městě Jablonec nad Nisou, případně v Liberci.

Zdravotnická zařízení jsou koncentrována především v Liberci, Jablonci nad Nisou a v dalších větších městech, ve vzdálenějších obcích je zdravotnická infrastruktura nedostatečná. Není podmínkou, aby obyvatelé menších obcí bez zdravotnické infrastruktury jezdili kvůli všem svým potřebám do Liberce nebo Jablonce nad Nisou, ale mohou využít zdravotnickou infrastrukturu ve větších obcích, jako jsou Hrádek nad Nisou, Chrastava nebo Jablonné v Podještědí. Jako problémové, z hlediska zdravotnické infrastruktury, se jeví malé obce v Podještědí (Cetenov, Zdislava, Všelibice a Janovice v Podještědí), které touto

infrastrukturou nedisponují a navíc jsou odtrženy od hlavní silniční sítě v území, což pro tyto obce snižuje dopravní dostupnost zdravotnické infrastruktury.

Tabulka 23: Počet zdravotnických zařízení v obcích SO ORP Liberec

Obec	Počet zdravotnických zařízení
Český Dub	8
Dlouhý Most	1
Hodkovice nad Mohelkou	9
Hrádek nad Nisou	19
Chrastava	15
Jablonné v Podještědí	14
Kryštofovo Údolí	1
Křížany	3
Liberec	392
Mníšek	1
Osečná	7
Rynoltice	2
Stráž nad Nisou	3
Světlá pod Ještědem	1
Všelibice	1
Zdislava	1
Celkem	478

Zdroj dat: Registr zdravotnických zařízení, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2014

Pozn.: V ostatních obcích SO ORP Liberec se nenachází žádná zdravotnická zařízení

Tabulka 24: Počty zdravotnických zařízení na území SO ORP Jablonec nad Nisou

Obec	Počet zdravotnických zařízení
Jablonec nad Nisou	160
Janov nad Nisou	3
Josefův Důl	1
Lučany nad Nisou	2
Rychnov u Jablonce nad Nisou	6
Celkem	172

Zdroj dat: Registr zdravotnických zařízení, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2014

Pozn.: V ostatních obcích SO ORP Jablonec nad Nisou se nenachází žádná zdravotnická zařízení

Sociální problematika

Trend stárnutí populace, který lze sledovat jak na řešeném území, tak v rámci celé České republiky, bude v budoucnu výraznou hrozbou z hlediska jak počtu služeb, tak jejich kapacity v území. Města Liberec a Jablonec nad Nisou mají zpracované komunitní plány sociálních služeb, které jsou důležitým a efektivním podkladem pro řešení sociálních služeb v řešeném území a jsou prvním důležitým krokem ke strategickému plánování v oblasti sociálních služeb na základě aktuálních potřeb území a jeho občanů. Pracovní skupiny pro komunitní plánování v území IPRÚ dále fungují pro Hrádecko-Chrastavsko a Podještědí. Z dat v těchto plánech vycházíme ve formulaci problémů pro tento strategický dokument. Problémem je nedostatečná návaznost financování služeb na tyto plány. Financování poskytovatelů

v krátkodobém horizontu je značnou nevýhodou pro další rozvoj v sociální oblasti. Některé obce nejsou ochotny se podílet na plánování služeb a jejich spolufinancování.

Hlavní problémy v sociální oblasti (za region Liberec) byly definovány ve strategickém dokumentu „Komunitní plán sociálních služeb a služeb sociálního charakteru v regionu Liberec na období let 2014 – 2016“. Z dokumentu vyplývá, že hlavním problémem je udržení stávajících sociálních služeb, zajištění jejich financování a rozvíjení jejich kapacit v souladu s potřebami cílových skupin pro danou soc. službu (nebo službu navazující). Podrobně definované problémy v sociální oblasti jsou uvedeny v části Doporučení pro zaměření IPRÚ - volbou prioritních témat tohoto dokumentu. Statutární město Liberec má dále zpracovánu Dílčí analýzu sociálních služeb na území statutárního města Liberec.

Problémem je nedostatečná kapacita některých sociálních služeb v území a zastaralá, nevyhovující infrastruktura pro poskytování služeb, které způsobují horší podmínky pro provoz a dosažitelnost těchto služeb a výrazně ovlivňují sociální soudržnost a stabilitu území.

Pro řešení problematiky sociálního vyloučení je potřeba dobudovat infrastrukturu pro poskytování sociálních služeb a doprovodných programů. Podpora by měla směřovat ke službám terénního a ambulantního charakteru, sociálního bydlení i do rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování. Předpokladem účinnější prevence sociálního vyloučení je větší propojení celého systému pomoci. Pro zlepšení situace jednotlivců i komunity jako celku může být v zařízeních poskytována kombinace komunitních a veřejných služeb.

Stejně jako v případě zdravotnictví jsou zařízení sociálních služeb lokalizována zejména v Liberci a Jablonci nad Nisou. Na území SO ORP Liberec se nachází 100 registrovaných sociálních služeb, z toho 93 přímo v Liberci, a dále v obcích Hodkovice nad Mohelkou, Chrastava, Stráž nad Nisou a Nová Ves. Na území SO ORP Jablonec nad Nisou se nachází 41 registrovaných sociálních služeb, z toho 36 přímo v Jablonci nad Nisou. Počty jednotlivých registrovaných poskytovatelů sociálních služeb v obcích SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou jsou uvedeny v tabulce 25.

V území IPRÚ zcela chybí služby krizové pomoci a tísňové péče, je potřeba podporovat rozvoj chybějících služeb, včetně provázání formálních i neformálních systémů pomoci, jako jsou služby poskytované v komunitě a dobrovolnictví. Podle komunitních plánů sociálních služeb u ostatních služeb dochází k maximálnímu čerpání kapacit. Neexistují statistiky, které by uváděly tzv. tvrdá data o stavu poptávky a nabídky sociálních služeb, na základě zkušeností pracovníků a vznikajících fiktivních či reálných pořadníků čekatelů na služby lze však identifikovat nedostatečnou kapacitu například u těchto služeb: azyl pro rodiny s dětmi, denní stacionáře, odlehčovací služby, služby terénního charakteru pro všechny skupiny klientů.

Tabulka 25: Počty poskytovatelů sociálních služeb ²

Počty poskytovatelů sociálních služeb registrovaných dle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách, v obcích SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou									
Registrovaný poskytovatel sociální služby	Liberec	Hodkovice nad Mohelkou	Chrastava	Stráž nad Nisou	Nová Ves	Jablonec nad Nisou	Lučany	Rychnov u Jablonce nad Nisou	Josefův Důl
Azylové domy	2			1		1			
Centra denních služeb	2					2			
Denní stacionáře	2					0			
Domovy pro osoby se zdrav. postižením	5	1			1	1	1		
Domovy pro seniory	3		1			2			
Domovy se zvláštním režimem	2					1			
Domy na půl cesty	1					0			
Chráněné bydlení	4					0	1		
Intervenční centra	1					0			
Kontaktní centra	1					0			
Nízkoprahová denní centra	1					1			
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2					1			
Noclehárny	1					1			
Odborné sociální poradenství	16					6			
Odlehčovací služby	4					2			
Osobní asistence	8					2			
Pečovatelská služba	4	1	1			2		1	1
Podpora samostatného bydlení	2					1			
Průvodcovské a předčitatelské služby	1					0			
Raná péče	1					0			

² V tabulce nejsou uvedeny obce patřící do vymezeného území IPRÚ, které nemají žádnou registrovanou sociální službu, tj.: Bedřichov, Dalešice, Dlouhý Most, Jeřmanice, Kryštofovo Údolí, Maršovice, Mníšek, Nová Ves nad Nisou, Oldřichov v Hájích, Proseč pod Ještědem, Pulečný, Rádlo, Světla pod Ještědem, Šimonovice. V uvedených obcích bývá tato služba částečně zajišťována organizacemi, které mají registraci s působností pro celé území Libereckého kraje.

Služby následné péče	1					0			
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1					4			
Sociálně aktivizační služby pro seniory	6					2			
Telefonická krizová pomoc	1					0			
Terénní programy	7					4			
Terapeutické komunity	0				1	0			
Sociálně terapeutické dílny	2					1	1		
Sociální rehabilitace	6					1			
Tlumočnické služby	4					1			
Týdenní stacionáře	2					0			
celkem	93	2	2	1	2	36	3	1	1

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, data k 22.10.2015

Dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR (GAC, 2015, www.esfcr.cz) se nacházelo v roce 2006 na území kraje 26 vyloučených lokalit, v roce 2014 to bylo již 48 sociálně vyloučených lokalit. Počet obyvatel zde žijících se zvýšil téměř o polovinu z 2000 na 3000.

V rámci SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou jsou obce, na jejichž území se nachází sociálně vyloučené lokality. V libereckých městských částech Jeřáb a Františkov žije řada osob ohrožených sociálním vyloučením, obdobný problém sociálního vyloučení se vyskytuje i v městské části Rochlice, Vesec, Kunratická a Pavlovice. Další větší počty osob ohrožených sociálním vyloučením bydlí také v 9 ubytovnách na území města. Zvýšená koncentrace osob ohrožených sociálním vyloučením je také v Jablonci nad Nisou (ulice Revoluční, Dlouhá, Souběžná, ubytovna Janov) a v Chrastavě. Nejčastějšími příčinami sociálního vyloučení jsou ekonomická krize, zadluženost, nízká finanční gramotnost, nevyhovující předražené bydlení, nedostupnost předškolní péče pro děti ze sociálně vyloučených rodin.

Kultura

Na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou je pořádáno množství místních i regionálních kulturních akcí. Na území se nachází kulturně-historické památky, které tvoří potenciál území nejen pro kulturní vyžití jeho občanů, ale skrývají také potenciál pro cestovní ruch. Kulturní zařízení typu divadla, městské knihovny, muzea a výstavní síně jsou soustředěny pouze ve větších městech. Podstatná část kulturních zařízení vyšší občanské vybavenosti je umístěna v Liberci a Jablonci nad Nisou. V Jablonci zahrnuje turistická a kulturní nabídka širokou celoroční nabídku aktivit souvisejících se sklářskou a bižuterní tradicí Jablonecka.

Nejvýznamnějšími památkami na řešeném území jsou národní kulturní památky Horský hotel a televizní vysílač Ještěd u Liberce (čekatel na zápis do seznamu UNESCO), Kostel sv. Vavřince a Zdislavy, Zámek Lemberk a celostátně jedinečné Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou. Dále jsou na území vymezeny městské a vesnické památkové zóny, seznam je uveden v následující tabulce.

Tabulka 26: Významné památky na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Typ památky	Název
Národní kulturní památky	Horský hotel a televizní vysílač Ještěd u Liberce (Liberec)
	Kostel sv. Vavřince a Zdislavy v Jablonné v Podještědí (Jablonné v Podještědí)
	Zámek Lemberk (Jablonné v Podještědí)
Městské památkové zóny	Český Dub
	Hodkovice nad Mohelkou
	Hrádek nad Nisou
	Jablonec nad Nisou
	Jablonné v Podještědí
	Liberec
Vesnické památkové zóny	Kryštofovo Údolí

Zdroj: Národní památkový ústav, MonumNet, 2014

Celkem se na území SO ORP Liberec nachází 395 chráněných nemovitých kulturních památek, na území SO ORP Jablonec je těchto památek 221. Řada památek se nachází v nevyhovujícím stavu, není jim věnována nutná péče v důsledku nedostatku finančních prostředků a nekoncepčního přístupu při řešení renovace a údržby.

Sport a tělovýchova

Řešené území nabízí škálu různých možností pro sportovní vyžití a aktivní rekreaci. V letní sezóně se jedná především o pěší a cyklistickou turistiku, v Jablonci nad Nisou se nabízí škála sportovně rekreačních aktivit v souvislosti s jabloneckou přehradou, v zimě pak běžecké a sjezdové lyžování v areálu Ještěd a Jizerských horách. V městech a obcích SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou se nachází různá sportovní zařízení - hřiště, stadiony, sportovní areály,

specializované areály apod. V rámci ORP Liberec existuje Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu, do které je zapojeno cca 300 podnikatelských subjektů.

Spolková činnost

Na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou působí řada neziskových organizací. Těch se na území vyskytuje cca 300. Patří sem spolky zajišťující aktivity pro děti a mládež, které jsou lokalizovány především ve městech Liberec a Jablonec nad Nisou, dále zájmové a sportovní spolky, kulturní a společenské spolky, spolky činné v oblasti přírody a životního prostředí. Vysoký počet neziskových organizací v jednotlivých skupinách zajišťuje pokrytí území potřebnými činnostmi a aktivitami a přispívá tak ke zvyšování atraktivity území pro život.

V území IPRÚ je velmi nízká míra spolupráce mezi těmito subjekty. Ta je dána nízkou finanční podporou těchto spolků tak, aby alespoň část z nich se mohla profesionalizovat a nabízet služby na vysoké úrovni, o které je v regionu poptávka ve všech oblastech spolkové činnosti. Není nastaveno dlouhodobé financování neziskových organizací a tím není dostatečně zajištěno poskytování společensky významných služeb, které tyto organizace poskytují. Nedostatek podpory má za důsledek i nízkou míru spolupráce mezi NNO navzájem, ale i s dalšími subjekty veřejné správy, firemního sektoru a školství. Rozvoj spolkové činnosti povede ve značné míře i ke zvýšení kvality života obyvatel v území.

Bydlení

Na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou dochází k výstavbě nových bytů především v zázemí měst - projevuje se proces suburbanizace. V letech 2005 - 2012 došlo k nejintenzivnější výstavbě v obcích Šimonovice a Bedřichov, výstavba nových bytů probíhá ve všech obcích řešeného území. Tento ukazatel v kombinaci s nárůstem počtu obyvatel především migrací poukazuje na atraktivitu řešeného území k bydlení. Intenzita bytové výstavby v letech 2005 - 2012 v jednotlivých obcích řešeného území je uvedena v tabulce níže.

Zásadním problémem v celém území IPRÚ je nedostatek sociálního bydlení pro nízkopříjmové a znevýhodněné skupiny obyvatel, kteří v současné době musejí často využívat ekonomicky nevýhodných služeb komerčních ubytoven. Město Liberec má zpracovávánu Analýzu sociálně vyloučených lokalit a ubytoven na území města Liberec (2015). Na koncepci sociálního bydlení se v době zpracování této strategie teprve pracuje a nejsou proto k dispozici přesná data. Město Liberec má připravenou koncepci dostupného bydlení, jejíž realizace je plánována i prostřednictvím IPRÚ. Informace o azylovém bydlení uvádíme v odstavci týkajícím se sociálních služeb.

Tabulka 27: Intenzita bytové výstavby v území 2005 - 2012

Obec	ORP	Intenzita bytové výstavby 2005 - 2012
Dlouhý Most	Liberec	49,4
Hodkovice nad Mohelkou	Liberec	34,7
Chrastava	Liberec	11,9
Jeřmanice	Liberec	83,1
Kryštofovo Údolí	Liberec	17,3
Liberec	Liberec	28,7
Mníšek	Liberec	45,9
Nová Ves	Liberec	35,5
Oldřichov v Hájích	Liberec	34,2
Proseč pod Ještědem	Liberec	44,7
Stráž nad Nisou	Liberec	51,0
Světlá pod Ještědem	Liberec	20,0
Šimonovice	Liberec	215,4
Bedřichov	Jablonec nad Nisou	190,3
Dalešice	Jablonec nad Nisou	82,0
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	16,7
Janov nad Nisou	Jablonec nad Nisou	29,8
Josefův Důl	Jablonec nad Nisou	25,9
Lučany nad Nisou	Jablonec nad Nisou	25,6
Maršovice	Jablonec nad Nisou	50,1
Nová Ves nad Nisou	Jablonec nad Nisou	36,2
Pulečný	Jablonec nad Nisou	76,6
Rádlo	Jablonec nad Nisou	54,9
Rychnov u Jablonce nad Nisou	Jablonec nad Nisou	52,3

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2012

Problémem na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou je zastaralost bytového fondu. Byty vystavěné v období do roku 1945 tvoří necelou třetinu všech bytů na území obou správních obvodů, téměř 18 % bytů bylo vystavěno před rokem 1919. Nejvyšší podíl bytů byl vystavěn v období let 1971 - 1990. Se stářím bytového fondu souvisí špatný technický stav bytů. Energeticky náročný provoz bytového fondu se promítá do vysokého zatížení domácností výdaji na energie a může se stát rizikem přispívajícím k sociálnímu vyčlenění rodin s nízkými příjmy. Snížením nákladů domácností na energie dojde k podstatnému snížení nákladů těchto domácností na bydlení a tím ke snížení rizika ohrožení sociálním vyloučením. Technický stav bytů je nutné udržovat pro zajištění dostatečně kvalitního bydlení. Zároveň je třeba zajistit dostatečný fond sociálních bytů. Vzhledem k trendu stárnutí populace je nutné udržovat bytový fond ve stavu, který nabídne bydlení vhodné pro seniory, osoby se zdravotním postižením, nízkopříjmové skupiny obyvatel a další ohrožené skupiny a zajistí tak realizaci sociální politiky na řešeném území. Stáří bytového fondu na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 28: Stáří bytového fondu v SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Období	SO ORP Liberec		SO ORP Jablonec nad Nisou	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
1919 a dříve	9 723	17,2	3 920	17,9
1920 - 1945	8 103	14,3	3 114	14,2
1946 - 1960	1 505	2,7	280	1,3
1961 - 1970	5 020	8,9	1 702	7,8
1971 - 1980	11 829	20,9	4 726	21,5
1981 - 1990	9 559	16,9	4 435	20,2
1991 - 2000	4 321	7,6	1 908	8,7
2001 - 2011	5 248	9,3	1 512	6,9
nezjištěno	1 385	2,4	347	1,6
Celkem	56 693	100,0	21 944	100,0

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2012

Další občanská vybavenost

Objekty další občanské vybavenosti, jako jsou například obchody, nákupní centra, knihovny, banky apod., jsou lokalizovány především v centrech řešeného území, městech Liberec a Jablonec nad Nisou, a větších obcích ve správních obvodech. Vzhledem k tomu, že v řešeném území převládají především malé obce bez dostatečné vlastní občanské vybavenosti, je podmínkou pro pokrytí občanskou vybaveností zejména dobrá dopravní infrastruktura pro dojížděku do Liberce, Jablonce nad Nisou a dalších větších měst v území.

Trendy a předpoklady

Výrazným prvkem pro rozvoj této oblasti v dalším období je posilování spolupráce mezi místními aktéry - veřejným, nestátním a podnikatelským sektorem. Zároveň lze využít již navázaných sítí spolupráce v rámci členství obcí a měst v mikroregionech (Mikroregion Hrádecko – Chrastavsko, Mikroregion Jizerské podhůří, Mikroregion Podralsko, Sdružení obcí Podještědí, DSO "Mikroregion Císařský kámen" a Mikroregion Jizerské hory) a místních akčních skupinách (Podještědí o.s., MAS občanské sdružení Rozvoj Tanvaldska, MAS Achát a LAG Podralsko o.s.). Město Liberec může využít členství v Národní síti zdravých měst ČR.

Význam vzájemné spolupráce bude patrný zejména v oblasti zdravotních a sociálních služeb a služeb zaměstnanosti, na jejichž zabezpečování bude v dalším období stále větší tlak, a to nejen z důvodu **stárnutí obyvatelstva** (zejména v SO ORP Jablonec nad Nisou), ale také z důvodu rozšiřování civilizačních nemocí a **nevhodného životního stylu populace**, růstu kriminálních jevů (nadprůměrný index kriminality v SO ORP Liberec) a zvyšování počtu sociálně znevýhodněných občanů (např. městské části Liberce – Jeřáb, Františkov; ulice Revoluční, Dlouhá, Souběžná v Jablonci nad Nisou). Potenciál pro rozvoj spočívá v integrovaném přístupu a optimalizaci sítě těchto služeb, pro kterou má celý region značné předpoklady. Zdravotní a sociální služby se navíc vyznačují **nevyváženým a nestabilním systémem financování a nepřehlednou legislativou včetně nekonceptního řešení této**

problematiky. Stejně tak význam vzájemné spolupráce bude patrný v oblasti podpory služeb zaměstnanosti skupin ohrožených na trhu práce.

Řešené území má v současnosti výrazné problémy s kapacitou základních škol (na území Liberce), v dalších letech lze předpokládat další nárůst žáků ZŠ z důvodu přechodu silných populačních ročníků z MŠ. Důležité bude rozšíření těchto kapacit vhodnou formou tak, aby po následném očekávaném poklesu počtu dětí nebylo nutné rušit mnohá školní zařízení. Zároveň je nutné na tuto situaci připravovat střední školy. Veškeré **školství musí zároveň reflektovat na požadavky trhu práce**. Rozvoj spolupráce se školami bude jednou ze základních podmínek úspěšného řešení této situace.

V oblasti podpory služeb zaměstnatelnosti osob ohrožených na trhu práce v řešeném území bude třeba přihlédnout k rostoucí míře nezaměstnanosti a absenci pružného uspořádání organizace práce podporující zaměstnatelnost rodičů malých dětí a lidí nad 50 let. V úvahu je třeba vzít i demografický trend a zvyšování věku odchodu do důchodu, což má přímý dopad na změnu zaměstnaneckých skupin a nárůstu počtu dlouhodobě nezaměstnaných v ohrožených skupinách.

Vzhledem ke snižujícímu se tempu přílivu obyvatel migrací bude klesat také intenzita bytové výstavby (kromě oblastí zasažených suburbanizací – obce Kryštofovo údolí, Šimonovice, Jeřmanice, Rádlo, Pulečný, Dalešice). Případný nárůst poptávky po bydlení bude saturován stávající dostatečnou nabídkou na trhu. V období před hospodářskou krizí navíc bylo realizováno nebo zahájeno několik rezidenčních projektů, jejichž bytové objekty po nástupu krize nevykazují plnou obsazenost. V dalším období je nutné zaměřit podporu na regeneraci panelových sídlišť (specifický cíl Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020), a revitalizaci brownfields na plochy smíšených aktivit s ohledem na jejich situování a minulé využití (zejména průmyslové podniky).

V oblasti kultury, sportu a volnočasových aktivit lze předpokládat další rozšiřování nabídky, avšak s ohledem na efektivitu vynaložených nákladů a udržitelnost zařízení pro volnočasovou infrastrukturu. Zároveň bude nutné udržet dostatečnou úroveň občanské vybavenosti v obcích. V situaci, kdy veřejná správa disponuje **omezenými zdroji**, bude růst úloha místních aktérů, neziskových organizací a spolků při rozvoji kvality života a zvyšování atraktivity území pro život. Spolky mají k tomuto rozvoji vhodný potenciál, ale ze strany veřejné správy bude třeba tento potenciál vhodně podpořit tak, aby neziskové organizace na sebe tento úkol mohly převzít.

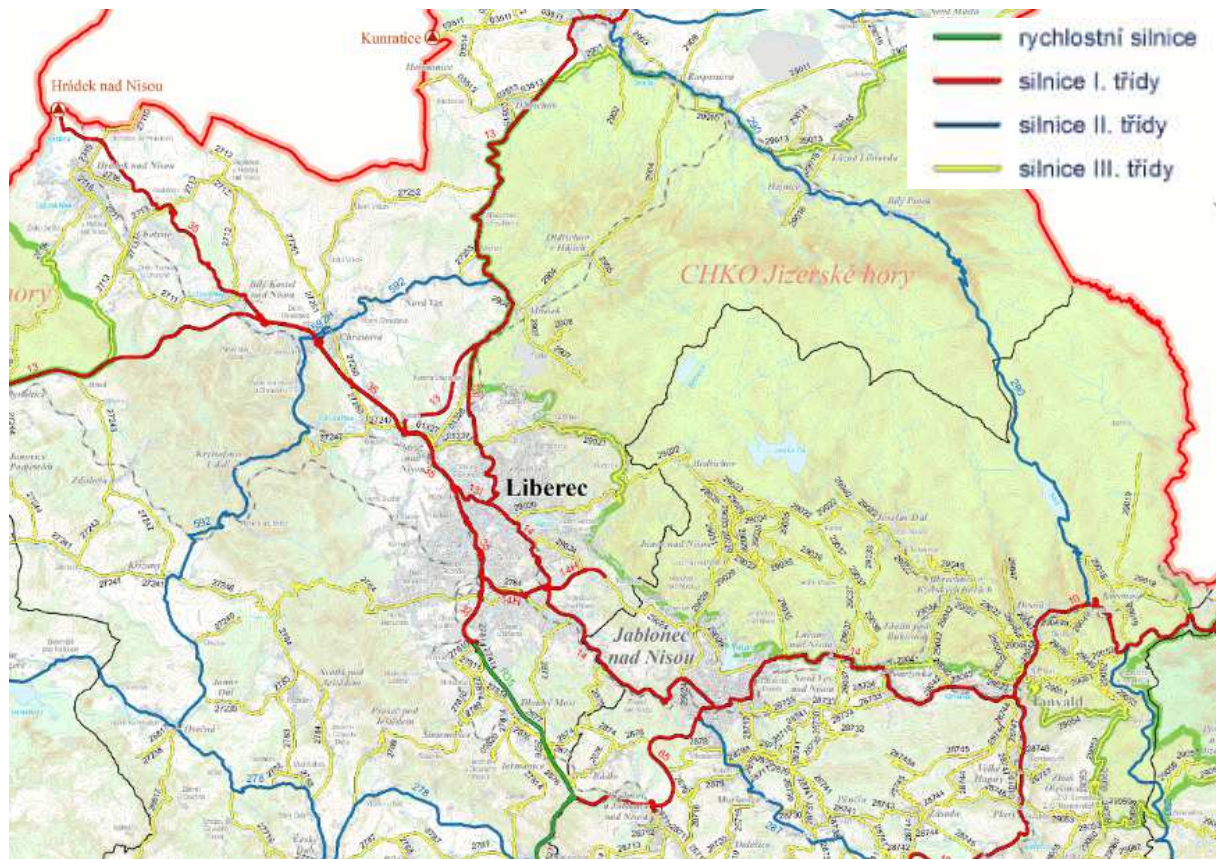

Infrastruktura

Dopravní infrastruktura

Silniční doprava

Územím SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou prochází síť silnic skládající se z komunikací I. až III. třídy. Silniční síť řešeného území je zobrazena na následujícím obrázku.

Obrázek 12: Silniční síť v řešeném území a jeho okolí

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR, aktuální k 1. 1. 2014

Silnice I. třídy

Silnice R35 představuje páteční trasu spojující Čechy a Moravu. V provozu je řada vzájemně nepropojených částí, jejichž dostavba a propojení je jednou z nejvyšších priorit dostavby české silniční sítě. Řešeným územím prochází úsek silnice R35 mezi městy Liberec a Turnov. V obci Ohrazenice se tato silnice napojuje na silnici R10 a spojuje tak města Liberec a Praha a napojuje centrální část Libereckého kraje na českou síť dálnic a rychlostních komunikací. Napojení měst Liberec a Jablonec nad Nisou na hlavní město Praha výrazně ovlivňuje demografickou strukturu obyvatelstva a ekonomický stav území vzhledem k možnosti efektivní dojížděky do Prahy za prací nebo vzděláním, případně řešené území slouží jako spádová oblast pro obyvatele Prahy v oblasti rekreace a víkendových pobytů. Vzhledem

k úzké vazbě řešeného území s Prahou má silnice R35 nejvyšší intenzitu dopravy na řešeném území, kvalita silnic I. třídy je relativně vyhovující a problémy se koncentrují zejména na silnice nižších tříd ve správě Libereckého kraje. V budoucnu lze navíc očekávat nárůst pohybu osob mezi Prahou a řešeným územím, což při současném stavu povede k dalšímu snížení dopravního spojení a zvýšení vlivu na technický stav komunikací. Správní obvod ORP Jablonec nad Nisou je na silnici R35 napojen prostřednictvím **silnice I/65**.

Silnice I/35 spojuje řešené území s Polskem a Německem, konkrétně přes hraniční přechod v obci Hrádek nad Nisou. Prochází městem Liberec a pokračuje severozápadním směrem na Hrádek nad Nisou a dále z Ohrazenic pokračuje přes Turnov směrem na Jičín.

S Karlovarským a Ústeckým krajem je řešené území spojeno **silnicí I/13**, která v úseku Bílý Kostel nad Nisou – Stráž nad Nisou křižuje se **silnicí I/35** a z ní dále pokračuje přes město Frýdlant až k polským hranicím v obci Habartice, kde představuje významné spojení s Polskem.

Spojení mezi centry řešeného území - městy Liberec a Jablonec nad Nisou - tvoří **silnice I/14**, která začíná na průtahu městem Liberec (I/35) a vede přes centrum města Jablonec nad Nisou. Na území města Liberec mezi městským průtahem a městskou částí Kunratice byla vybudována její přeložka ve čtyřpruhovém uspořádání a dále se předpokládá realizace následného úseku mezi Kunraticemi a městskou částí Jablonce nad Nisou - Rýnovice. Za městem Jablonec nad Nisou silnice pokračuje dál směrem na Královehradecký a Pardubický kraj. Dalším významným spojením měst Liberec a Jablonec nad Nisou je silnice vedoucí přes Vratislavice nad Nisou v trase nové silnice I/14 a dále místní obslužná komunikace vedoucí přes Liberecké městské části Starý Harcov, Nový Harcov a městskou část Jablonce nad Nisou Lukášov.

Silnice II. třídy

Západní částí SO ORP Liberec prochází **silnice II/270**, která je v obci Jablonné v Podještědí spojena se silnicí I/13. Představuje tak spojení řešeného území s oblastí obcí Mimoň, Doksy a Dubá.

Krátký úsek **silnice II/277** prochází jižní částí SO ORP Liberec a představuje spojení místního významu mezi obcí Český Dub a Středočeským krajem.

Silnice II/278 spojuje obce Stráž pod Ralskem - Osečná - Český Dub - Hodkovice nad Mohelkou a spolu se silnicemi II/270 a II/592 tvoří významné spojení sídel v jižní části SO ORP Liberec.

Silnice II/592 prochází na řešeném území obcemi Osečná, Křižany, Chrastava (kříží peážní úsek silnic I/13 a I/35), Nová Ves u Chrastavy, Mníšek, kde se napojuje na silnici I/13, která propojuje území s Frýdlantským výběžkem.

Jedinou silnicí druhé třídy na území SO ORP Jablonec nad Nisou je **silnice II/287**, která tvoří spojení mezi silnicemi I/10 a I/65. Představuje tak významné spojení území správního obvodu s páteční silniční sítí.

Silnice III. třídy

Z podporovaných úseků silnic III. třídy prochází jižní částí území **silnice III/27246**, která spojuje podještědské obce Křížany – Hoření paseky.

Významnou spojnicí přecházející přes Ještědský hřeben je **silnice III/2784**, která spojuje Světlou pod Ještědem s Libercem, a je tedy důležitou komunikací pro prostupnost západní části území.

Dalším významným podporovaným úsekem je **silnice III/2904** z Mníšku do Raspenavy, která tvoří důležitou spojnicí severní části území s páteční silniční sítí. Všechny tyto úseky jsou horské, s větším převýšením, hojně využívané na cesty za prací z obcí do Liberce, ale také důležité pro rozvoj cestovního ruchu, neboť prostupují Jizerské hory a Ještědský hřeben.

Stávající silniční síť je na větší části území z pohledu propojení sídel dostatečná a poskytuje dobrou dostupnost mezi jednotlivými obcemi řešeného území a jeho centry - městy Liberec a Jablonec nad Nisou. Zhoršenou dopravní dostupnost lze sledovat v malých obcích, které jsou odtrženy od hlavní silniční sítě (silnice II. třídy a výše). Jedná se například o obce Janovice v Podještědí, Cetenov, Zdislava, Všelibice. Vzhledem k tomu, že se jedná o malé obce bez potřebné vybavenosti (školy, zdravotnictví, sociální služby), představuje nedostatečné napojení na centra řešeného území problém právě z hlediska dostupnosti této vybavenosti.

Problémem silniční sítě na řešeném území je však jejich nedostatečná kapacita a technický stav. Silnice I. třídy navíc vzhledem k absenci obchvatů prochází zastavěnými centry sídel, která jsou v důsledku intenzivní dopravy zatěžována hlukem a emisemi. Silnice II. třídy a nižší jsou v mnoha případech v technicky nevyhovujícím stavu a vyžadují zásadní rekonstrukci. Neřešení tohoto problému bude vzhledem k vysoké intenzitě dopravy a silné závislosti menších obcí na dojížděcí službě i do zaměstnání znamenat další zhoršení stavu silniční sítě.

Dopravní nehodovost

Jedním ze stávajících problémů je také bezpečnost dopravy, zejména v oblasti s intenzivní dopravou. Nejrizikovějšími místy v rámci regionu jsou města Liberec a Jablonec nad Nisou, na silnicích v těchto městech existuje řada úseků s častými dopravními nehodami, což je dáno především vysokou intenzitou dopravy. Dle počtu dopravních nehod se jeví jako nebezpečné také úseky silnic I/35 a I/14. Dopravní nehody jsou způsobeny mimo lidský činitel také nevyhovujícím technickým stavem vozovek (např. výtluky), srážky s chodci v nebezpečných a nepřehledných úsecích, srážky se zvěří na silnicích mimo zastavěná území obcí apod. Pro zvyšování bezpečnosti v dopravě je nutné v rizikových lokalitách a úsecích odstraňovat

dopravní závady např. úpravou místního řešení dopravy značením, odstraňování bariér omezující přehlednost, bezpečnostním řešením křižovatek a přechodů s výstavbou bezpečnostních prvků a nutnou údržbou silnic, jelikož v případě neřešení se bude technický stav v důsledku intenzivní dopravy a vlivu počasí v zimních měsících dále zhoršovat, což povede k dalšímu snižování dopravní bezpečnosti. Velký význam v tomto ohledu mají inteligentní dopravní systémy. Zatím jsou využívány spíše pilotně, např. teplotní čidla, pomocí nichž je regulována údržba vozovek v zimním období, napomáhají plynulosti a bezpečí provozu.

Intenzita silniční dopravy

Dle výsledků posledního sčítání dopravy realizovaného v roce 2010 je nejintenzivnější provoz v řešeném území na silnici R35 a I/35. Úsekem mezi obcí Hodkovice nad Mohelkou a mimoúrovňovou křižovatkou v Rádelském Mlýně (se silnicí I/65 - odbočka na Jablonec nad Nisou) projede za den cca 24 000 motorových vozidel, na území obce Liberec je intenzita dopravy na průtahu městem daleko vyšší, cca 36 000 motorových vozidel za den. Mezi obcemi Liberec a Bílý Kostel nad Nisou je na této komunikaci intenzita dopravy cca 14 000 až 17 000 motorových vozidel za den, ve zbylém úseku na řešeném území se intenzita pohybuje kolem 4 000 motorových vozidel za den. Je však pravděpodobné, že dopravní intenzity na silnici R35 a I/35 jsou v současné době vyšší díky otevření nového hraničního přechodu v Hrádku nad Nisou, který začali využívat nákladní dopravci. Dalšími silnicemi s vysokou intenzitou dopravy je komunikace I/65 s dopravní intenzitou kolem 8 000 motorových vozidel za den a dále úsek silnice I/14 mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou, kde se dopravní intenzita pochybuje kolem 9 000 motorových vozidel za den.

K významným komunikacím s ohledem na intenzitu dopravy jsou dále silnice I/13 spojující Liberec s Ústeckým krajem, Karlovarským kraje (intenzita přes 9 000 motorových vozidel za den), Frýdlantskem (intenzita necelých 5 000 motorových vozidel za den) a dále Polskem a silnice II/270. Intenzita na vybraných komunikacích řešeného území je uvedena na následujícím obrázku.

Obrázek 13: Intenzita dopravy SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2012

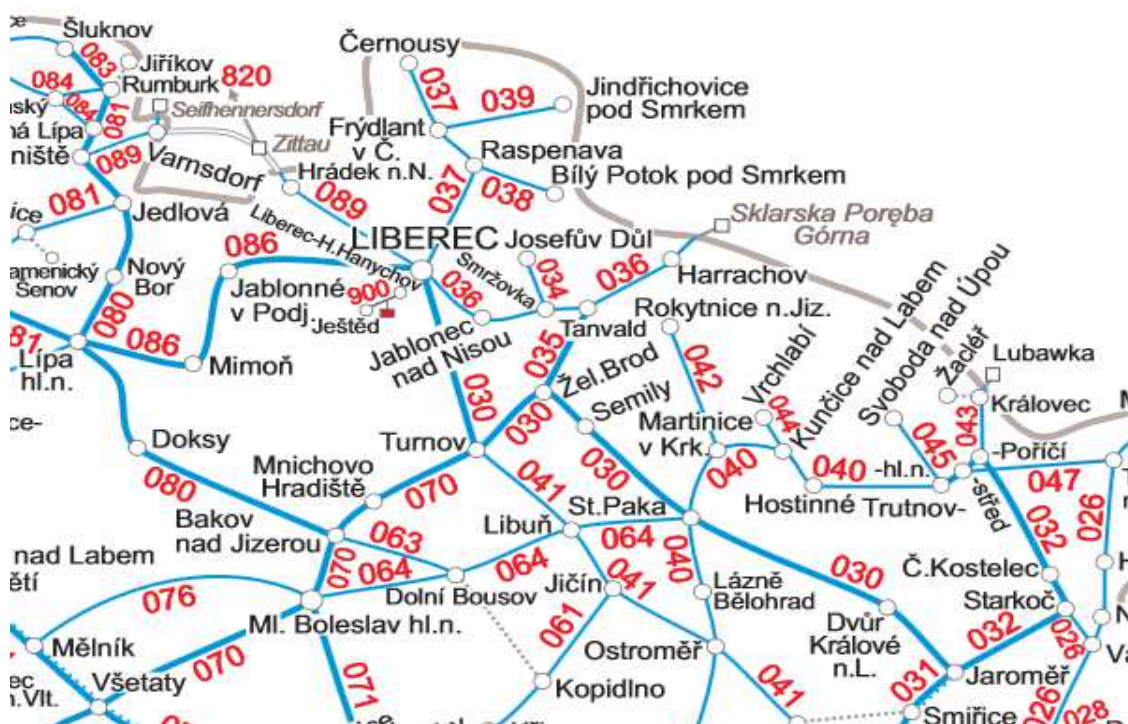
Doprava v klidu (parkování)

Problémem v oblasti parkování je především koncentrace parkovacích míst v centrech měst Liberec a Jablonec nad Nisou, chybí naopak parkovací místa v mimojádrových územích a na sídlištích. Chybí také parkovací místa na okrajích těchto měst s návazností na udržitelné druhy dopravy, zejména městskou hromadnou dopravu, které by umožnila autem dojíždějícím osobám navázat na MHD, čímž by došlo ke snížení intenzity dopravy v městských centrech, v případě Liberce je vhodným místem plocha mezi železniční stanicí a autobusovým nádražím, která navazuje na systém veřejné osobní dopravy. Zároveň chybí parkovací místa v centrech cestovního ruchu, jako je např. Bedřichov, ale i některé části Josefova Dolu a Janova nad Nisou, ZOO Liberec, IQLANDIA, Severočeské muzeum. Potenciál ke zlepšení parkovací situace je ve využití systémů P+R, K+R, B+G, B+R.

Železniční doprava

Řešeným územím neprochází žádná železniční trať náležící do mezinárodní koridorové sítě (pouze koridor kombinované dopravy AGTC), chybí dobré napojení na vysokorychlostní železniční trať. Nevyhovující je technický stav železniční sítě, zejména z pohledu elektrizace,

ale i směrových a výškových parametrů, které odpovídají období jejich vzniku (koncem 19. století). Řešení nevyhovujícího spojení aglomerace s vnitrozemím, zejména s Prahou, spočívá v realizaci tzv. „5. železničního koridoru“. Na hlavní železniční síť je území napojeno železniční tratí Liberec – Turnov, z Turnova pak existuje napojení na Prahu a Pardubice. Na následujícím obrázku je zobrazena železniční síť na řešeném území.

Obrázek 14: Železniční síť v řešeném území a jeho okolí

Zdroj: České dráhy, a.s., mapa železniční sítě, 2014

Řešeným územím prochází následující železniční tratě:

030 (Pardubice -) Jaroměř – Liberec - železniční trať spojuje město Liberec s dalšími obcemi řešeného území, jedná se obce Jeřmanice, Rádlo, Rychnov u Jablonce nad Nisou a Hodkovice nad Mohelkou. Dále trať pokračuje do města Turnov, odkud existuje napojení na Prahu a Pardubice. Tato trať je jako terciární trať součástí systému AGTC a MD ČR usiluje o její zařazení do evropské sítě TEN-T v úseku Praha – Zhořelec.

036 Liberec - Tanvald – Harrachov - železniční trať 036 vzájemně spojuje centra vymezeného území - města Liberec a Jablonec nad Nisou. Za Jabloncem nad Nisou trať dále pokračuje přes Novou Ves nad Nisou směrem na město Tanvald a Harrachov. Trať dále pokračuje směrem do Polska, přičemž úsek mezi Harrachovem a žst. Szklarska Poręba-Górna byl zrekonstruován a v roce 2010 zprovozněn pro pravidelnou osobní dopravu. Jde též o významnou trať pro rozvoj cestovního ruchu. V Liberci je tato trať napojena na celostátní tratě 030, 037, 086 a 089. Velmi přínosné by bylo zavést přímé vlaky Jelenia Góra – Harrachov – Tanvald – Jablonec nad Nisou – Liberec.

037 Liberec - Černousy - trať 037 vede z města Liberec severním směrem a na řešeném území dopravně spojuje obce Stráž nad Nisou, Mníšek a Oldřichov v Hájích. Trať dále pokračuje přes Frýdlant a Černousy do Polska a představuje tak železniční napojení řešené oblasti na Polsko, ale v současné době pouze pro nákladní dopravu.

086 Liberec - Česká Lípa - trať tvoří významné spojení města Liberec, jakožto centra Libereckého kraje, a města Česká Lípa. V rámci řešeného území trať představuje železniční spojení obcí Kryštofovo Údolí, Křižany, Zdislava, Rynoltice a Jablonné v Podještědí.

089 Liberec - Zittau (-Rybniště/Seifhennersdorf) - trať spojuje v rámci řešeného území město Liberec s obcemi Chrastava, Bílý Kostel nad Nisou a Hrádek nad Nisou. Trať dále pokračuje přes Polsko a Německo do města Varnsdorf, kde se rozděluje ve směru na Rybniště a Seifhennersdorf. Trať 089 představuje napojení řešeného území na regionální německou železniční síť přes město Žitava (Zittau).

Letecká doprava

Na řešeném území se dle Analýzy dopravy na území Libereckého kraje (aktualizace 2013) nachází 3 letiště. **Letiště Liberec** je stanoveno jako mezinárodní neveřejné letiště s vnější hranicí (ICAO kód: LCLB). Nachází se přibližně 2,5 km od centra města a je dobře napojeno na komunikační síť města. Na letišti sídlí letecká záchranná služba, která využívá i nově postavený heliport v Krajské nemocnici Liberec, Policie ČR a Armády ČR. Provozovatel letiště, Aeroklub Liberec, o.s., zde vykonává sportovní a výcvikové lety.

Letiště Liberec má pozastavený statut veřejného mezinárodního letiště do doby rekonstrukce vzletové a přistávací dráhy, záměr využití letiště Liberec je uveden v Zásadách územního rozvoje Libereckého kraje vydaných na konci roku 2011.

Letiště Hodkovice nad Mohelkou je vzdáleno cca 2 km od centra města. Letiště je vedeno jako veřejné letiště, provozovatelem letiště je Aeroklub Hodkovice nad Mohelkou a je využíváno pro sportovní a výcvikové lety. Letiště Český Dub je využíváno pouze pro soukromé a rekreační lety hangárových ultralehkých letadel.

Vzhledem k malému významu všech zmíněných letišť s žádným z nich není počítáno v rámci Politiky územního rozvoje České republiky.

Vodní doprava

Na řešeném území se nenachází žádná forma vodní dopravy. Jedinou formou lodní dopravy v Libereckém kraji je rekreační plavba na Máchově jezeře.

Cyklistické stezky

Nejvýznamnější cyklotrasou procházející řešeným územím je mezinárodní cyklokoridor „ODRA - NISA“, který má trasu Žitava – Hrádek nad Nisou – Liberec, případně v její horské variantě – Liberec – Dlouhý Most – Rychnov u Jablonce nad Nisou – Nová Ves nad Nisou (pramen Nisy). Z hlediska cykloturistiky je významná i celostátní cyklotrasa č. 22 Náchod –

Vrchlabí – Harrachov – Jizerka – Oldřichov v Hájích – Chrastava a cyklomagistrála Ploučnice v obci Osečná.

Z regionálního a místního pohledu je síť cyklostezek na řešeném území nedostatečná. Ve větších městech chybí potřebná cyklistická infrastruktura pro využití této dopravy k dojížděce do školy či zaměstnání, chybí doprovodná infrastruktura ve městech a obcích pro možnost „zdržení“ cyklisty v území. Na území měst a obcí navíc existují kritické úseky průjezdů cyklistů. Síť cyklostezek i mimo zastavěné území jednotlivých obcí je nedostatečná a nepokrývá potenciál území, který kromě přepravy spočívá také v cykloturistice a cestovním ruchu. Jednotlivé cyklostezky jsou rozděleny nepropojenými úseky a mnohdy je tak nutné využít rušných silnic s intenzivní dopravou. Pro cykloturisty chybí vhodné propojení v koridoru Liberec-Frýdlant, což by přispělo ke zvýšení bezpečnosti střetu cyklistů a automobilové dopravy.

Dopravní obslužnost

Za dopravní obslužnost je považováno zajištění dopravy pro veřejnost po všechny dny v týdnu, a to zejména z důvodu dojížděky do škol, zaměstnání, zdravotnických a sociálních služeb, na úřady apod. Vzhledem k tomu, že většina této vybavenosti se nachází především v centrech řešeného území, tedy městech Liberec a Jablonec nad Nisou, je v rámci dopravní obslužnosti důležité především dopravní napojení okolních obcí na tato města.

Pokles počtu cestujících v hromadné dopravě z let 2011-2012 se od roku 2013 podařilo zastavit. Přesto je odliv cestujících z hromadné dopravy k individuální automobilové dopravě značným rizikem z pohledu vzniku kongescí, vyšší zátěže životního prostředí a úpadku systému hromadné dopravy.

Řešené území je zapojeno do Integrovaného dopravního systému Libereckého kraje (IDOL). V rámci IDOL lze využít železniční dopravu, příměstskou autobusovou dopravu a městskou hromadnou dopravu. Do tohoto systému jsou zapojeni následující dopravci: BusLine, a.s., České dráhy, a. s., ČSAD Česká Lípa a.s., ČSAD Liberec, a.s., Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s., GW Train Regio, a. s. a Vogtlandbahn - GmbH.

V rámci železniční dopravy je majoritním provozovatelem na řešeném území společnost České Dráhy, a.s. Linky této společnosti představují spojení okolních obcí s městy Liberec a Jablonec nad Nisou a také napojení na celostátní železniční síť a zahraničí. Kromě Českých drah zde působí také společnost GW Train Regio a.s., která provozuje vlakovou linku na trase Liberec - Tanvald - Harrachov - Szklarska Poręba Górna a německý železniční dopravce Vogtlandbahn, provozující vlakovou linku na trase Liberec - Žitava - Rybniště.

Obce řešeného území jsou propojeny s jeho centry prostřednictvím příměstské autobusové dopravy, která je provozována společnostmi ČSAD Liberec a Busline, a.s. Příměstská doprava kromě napojení obcí na města Liberec a Jablonec nad Nisou představuje také napojení území na významná města jeho okolí, například Turnov, Frýdlant, Mnichovo Hradiště, Mladá Boleslav a také napojení na Polsko, konkrétně obce Bogatynia, Zawidów,

Sulików/Zgorzelec a Sieniawka. Do řešeného území zasahují také linky příměstské autobusové dopravy ČSAD Česká Lípa, a.s.

Odbavovací prostory pro cestující meziměstské dopravy a zázemí pro provoz autobusového nádraží v Liberci jsou řešeny již od devadesátých let 20. století pouze provizorně. Tento stav lze prakticky od začátku provozu tohoto zařízení označit jako nouzové řešení, které však trvá již 20 let. V Jablonci nad Nisou je zázemí pro cestující a provoz nádraží taktéž nedostatečné. V obou městech je jen minimálně řešen přestup mezi různými typy dopravy (meziměstská, MHD, IAD...). Stávající parkoviště sousedící s nádražími mají zejména v pracovní dny zcela nedostatečnou kapacitu.

Provozovatelem městské hromadné dopravy na území Liberce, Jablonce nad Nisou a jejich příměstských obcí je Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s. (dále jen DPMLJ). Na území měst Liberce a Jablonce nad Nisou je MHD zajišťována tramvajovými linkami o celkové délce 35 km. Speciálním druhem tramvajové dopravy je linka č. 11, která spojuje Liberec s městem Jablonce nad Nisou. V oblasti tramvajové dopravy je nutná dostavba úseků v nepropojených oblastech a rekonstrukce úseků, které jsou ve špatném technickém stavu včetně případné modernizace signalizačního značení pro zajištění vyšší dopravní bezpečnosti.

Autobusové linky městské hromadné dopravy zajišťují kromě samotné dopravní obslužnosti města Liberce také obslužnost přilehlých obcí Stráž nad Nisou, Šimonovice a Kryštofovo Údolí. Městská hromadná doprava města Jablonce nad Nisou pokrývá kromě samotného města následující obce: Bedřichov, Janov nad Nisou, Nová Ves nad Nisou, Lučany nad Nisou, Pulečný a Rychnov u Jablonce nad Nisou. Na autobusové dopravě MHD Liberec a Jablonce nad Nisou se ve formě subdodávky podílí také společnost Busline, a.s.

Vzhledem k probíhajícímu procesu stárnutí obyvatelstva je nutné pro zajištění mobility seniorů a osob s omezeným pohybem rozvíjet bezbariérové prostředky městské hromadné dopravy. Zároveň je nutné navyšovat a optimalizovat kapacity jednotlivých linek MHD, aby nedocházelo k jejich nedostatku, nebo naopak k výraznému nenaplňování stávajících kapacit. S ohledem na snižování znečišťování ovzduší je potřeba postupně nahrazovat stávající vozový park nízkoemisními a bezemisními vozy využívajícími alternativní pohon. Pro větší komfort cestujících by bylo také vhodné sjednotit systém odbavení cestujících napříč integrovaným dopravním systémem. V současné době v systému koexistuje několik odbavovacích systémů (až 3 systémy v rámci jednoho spoje).

Technická infrastruktura

Zásobování pitnou vodou

Hlavním provozovatelem vodovodní sítě na řešeném území je společnost Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. (SČVaK). Ta na území SO ORP Liberec plně zásobuje obce Jeřmanice, Dlouhý Most, Bílý Kostel nad Nisou, Stráž nad Nisou a Chotyně, částečně pak

obce Bílá, Cetenov, Český Dub, Hlavice, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Chrastava, Kryštofovo údolí, Jablonné v Podještědí a Osečná. V obcích Janův Důl, Proseč pod Ještědem a v částech obcí Mníšek, Oldřichov v Hájích, Nová Ves a Šimonovice je provozovatelem vodovodní sítě samotná obec. Vodovody společnosti SČVaK a obecní vodovody v některých obcích doplňují individuální soukromé vodovody. SČVaK provozuje vodovodní síť také na území SO ORP Jablonec nad Nisou.

Napojení obyvatel na vodovodní síť je v řešeném území na vysoké úrovni. Všechny obce mají podíl obyvatel napojených na vodovodní síť v intervalu 98 až 100 %, konkrétně stoprocentní napojení obyvatel je v obcích Chotyně, Janovice v Podještědí, Janův Důl, Kryštofovo Údolí, Všelibice a Zdislava na území SO ORP Liberec a obce Bedřichov, Dalešice, Maršovice a Rádlo. Problémem je technický stav zejména starších vodovodních řádů, kde může docházet ke ztrátám pitné vody a neplánovaným odstávkám v důsledku technických závad.

V příloze A6 je uveden podíl obyvatel napojených na vodovodní síť v obcích správních obvodů obcí s rozšířenou působností Liberec a Jablonec nad Nisou, v příloze B4 je zobrazena vodovodní síť na tomto území.

Kanalizace a čištění odpadních vod

V obcích Liberec, Jablonec nad Nisou a Stráž nad Nisou je vybudován společný kanalizační systém, který je ukončený čistírnou odpadních vod v Liberci, která má kapacitu 190 000 EO³. Území mimo města Liberec a Jablonec nad Nisou je z pohledu odkanalizování a čištění odpadních vod nedostatečně řešeno. Na území SO ORP Liberec je kanalizace s napojením na čistírnu odpadních vybudována pouze ve 13 obcích (Český Dub, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Chotyně, Chrastava, Jablonné v Podještědí, Liberec, částečně v obci Mníšek, velmi malá část v obci Nová Ves, Osečná, Stráž nad Nisou, Šimonovice a Všelibice).

Na území SO ORP Jablonec nad Nisou je kanalizace zakončená čistírnou odpadních vod vybudována v 8 obcích. Obce Bedřichov, Jablonec nad Nisou, Lučany nad Nisou a Nová Ves nad Nisou jsou kanalizačními systémy napojeny na čistírnu odpadních vod v Liberci. Obec Pulečny je částečně napojena na čistírnu odpadních vod v obci Rychnov u Jablonce nad Nisou, obce Janov nad Nisou a Maršovice mají ČOV vlastní.

Na řešeném území se nachází 18 obcí, v kterých není vybudována kanalizační síť napojená na čistírnu odpadních vod. Z pohledu podílů napojených obyvatel na kanalizaci je odkanalizování nedostatečné také v obcích s vybudovanou kanalizací. Kanalizace bývá vybudována především v centrech obcí a měst a v jejich okrajových částech tak odkanalizování chybí. Cílem v oblasti technické infrastruktury by měla být výstavba kanalizačních sítí, případně jejich rozšiřování do okrajových částí obcí a v rámci budování čistíren odpadních vod zvážit možnosti napojení více obcí na jednu ČOV. Rozvoj technické infrastruktury je brzděn dlouhodobými provozními smlouvami na vodohospodářskou

³ EO - ekvivalentní obyvatel - uměle zavedená jednotka, která představuje produkci odpadní vody 150 l/den a produkci znečištění 60g BSK5/den.

infrastrukturu se soukromými provozovateli do roku 2022, které snižují možnost čerpání dotací na vodovody a kanalizaci, kdy je evropskou komisí dotace vodárenství fungujícího na provozním modelu nepřímou podporou soukromých firem.

Podíl obyvatel napojených na kanalizaci v jednotlivých obcích na území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou je uveden v příloze A6, v příloze B5 je zobrazena kanalizační síť na tomto území.

Energetika⁴

Zásobování elektrickou energií

Na řešeném území se nenachází žádné velké zdroje elektrické energie dodávající elektrickou energii do nadřazené soustavy společnosti ČEPS a.s. K nejvýznamnějším místním zdrojům patří společnosti Teplárna Liberec a.s. a spalovna komunálního odpadu Termizo a.s., ve kterých je elektrická energie vyráběna v kombinaci s teplem. V území se nachází také další malé místní zdroje elektrické energie, které ve společnostech vyrábí elektrickou energii, některé z nich využívají alternativních zdrojů energie.

Území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou je napojeno na přenosovou soustavu ČR vedení 220 kV a 400 kV, distribuci po území zajišťuje jako jediný subjekt na území Libereckého kraje společnost ČEZ distribuce a.s. v napěťových hladinách, 110 kV, 35 kV, 22 kV a 10 kV. Distribuční síť je řešena prostřednictvím vrchního vedení, v oblastech s hustou zástavbou jsou podzemní kabelové rozvody vysokého napětí.

V posledních letech v důsledku rozvoje lokalit na území SO ORP Liberec (například výstavba průmyslové zóny v Liberci) dochází k nárůstu odběru elektrické energie. Stávající přívodní síť VVN do oblasti Liberce byla posílena realizací dalšího vedení VVN 110 kV Bezděčín-Šimonovice.

Zásobování plynem

Na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou provozuje distribuční soustavu zásobování plynem společnost RWE Gas Net, s.r.o. Distribuční soustava zásobování plynem prochází všemi obcemi řešeného území. Podíl napojených obyvatel na plynofikaci se mezi jednotlivými obcemi výrazně liší. Nejvyšší podíly napojených obyvatel jsou v obcích Hrádek nad Nisou, Dalešice a Jablonec nad Nisou s více než 75 % obyvatel napojených na plynofikaci, na druhou stranu se na řešeném území nachází obce, jejichž podíly napojení na zásobování plynem jsou menší než 10 %. V těchto obcích převládá vytápění pevnými palivy, které je obyvateli preferováno kvůli vysokým cenám plynu. Vytápění pevnými palivy negativně ovlivňuje kvalitu ovzduší zejména v topné sezóně (zimní měsíce). Ke zlepšení přispěje případná podpora výměny kotlů a zateplení na snížení energetické náročnosti budov.

⁴ data v kapitole Energetika jsou platná k 31.12.2013

Podíly obyvatel napojených na distribuční soustavu zásobování plynem v jednotlivých obcích SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou jsou uvedeny v tabulce v příloze A6, distribuční soustava zásobování plynem je zobrazena v příloze B6.

Zásobování teplem

Na řešeném území se nachází 7 soustav centrálního zásobování teplem. K nejvýznamnějším patří soustavy v Liberci a soustava v Jablonci nad Nisou. Teplárna v Liberci společně se spalovnou komunálního odpadu Termizo a.s. zásobuje cca 19 000 domácností, 150 zástupců terciální sféry a 19 průmyslových podniků. Soustava ve městě Jablonec nad Nisou zásobuje cca 10 000 domácností. Ve městě Liberec a dříve Jablonec nad Nisou je problémem zastaralost, příliš velký rozsah a špatný technický stav rozvodné sítě s nedostatečnou izolací potrubních rozvodů, který vede k vysokým tepelným ztrátám a tím i zvyšování cen tepla pro koncové spotřebitele. Soustava je zde předimenzovaná z dob, kdy dodávala páru pro technologické potřeby průmyslových podniků, které v současné době již této možnosti nevyužívají (většina zanikla). Provedením rekonstrukce a modernizace sítě centrálního zásobování teplem ve městech Liberec a Jablonec nad Nisou dojde ke snižování tepelných ztrát a tím ke zvyšování efektivity této soustavy. Modernizace samotných objektů tepláren kromě dalšího zkvalitnění dodávky tepla umožní navýšení podílu elektrické energie vyráběné současně s teplem. Město Jablonec nad Nisou problematiku dodávky tepla aktivně řeší, od roku 2013 je 100% akcionářem společnosti Jablonecká energetická a.s. a k listopadu 2015 je již prakticky dokončena 1. etapa řízené likvidace parní SCZT.

Kromě velkých soustav zásobování teplem v Liberci a Jablonci nad Nisou jsou v obcích Chrastava, Jablonné v Podještědí, Hrádek nad Nisou a Český Dub provozovány malé soustavy centrálního zásobování teplem, které dodávají teplo do hlavně bytového sektoru z blokových nebo domovních kotelen. Seznam soustav centrálního zásobování teplem je uveden v následující tabulce:

Tabulka 29: Obce s centrálním zásobováním teplem a jejich provozovatelé

Obec	Provozovatel
Liberec	Teplárna Liberec, a.s.
	Termizo a.s. (Spalovna dodávající teplo do CZT).
	Warmnis spol. s r. o. (některé areály, např. Tipsport Aréna)
Chrastava	Město Chrastava
Hodkovice nad Mohelkou	Teplo Hodkovice n. M. s.r.o.
Jablonec nad Nisou	Jablonecká energetická, a.s.

Zdroj: Územně energetická koncepce Libereckého kraje, 2013

Soustavy centrálního zásobování teplem na řešeném území jsou zobrazeny na mapě v příloze B7. Pro řešení problematiky centrálního zásobování teplem a oblasti energetiky obecně je potřeba vypracovat energetickou koncepci, která vymezí priority a opatření v této oblasti a bude závazným dokumentem pro další rozvoj území.

Trendy a předpoklady

Zvyšování mobility obyvatelstva je hlavním trendem posledních 20 let. V současnosti již kapacitně nevyhovující dopravní síť (zejména silniční a železniční) budou zatěžovány stále větší intenzitou dopravních prostředků a růstu problémů s parkováním. **Vysoká intenzita individuální automobilové dopravy** může vést ke zhoršování dopravní obslužnosti a poklesu významu veřejné hromadné dopravy, ale také ke zhoršení znečištění ovzduší. Zároveň může docházet ke snižování bezpečnosti v okolí vysoce frekventovaných dopravních úseků. Nedostačující železniční napojení regionu na dopravní koridory včetně nevyhovujícího technického stavu dopravní (silniční) infrastruktury může působit také jako limitující faktor pro rozvoj oblasti – příchod investorů, návštěvníků, apod. Předpokladem pro zajištění udržitelné dopravy je rozšiřování kapacity infrastrukturní sítě, podpora veřejné hromadné dopravy včetně alternativních způsobů dopravy (cyklodoprava, apod.), zvyšování bezpečnosti dopravy a koncepční přístup k řešení dopravní situace v území. Vhodným nástrojem je vytváření plánu mobility, případně jiných dopravně-strategických dokumentů.

Předpokladem snižování zranitelnosti území a zvyšování kvality života v regionu představují **investice do technické infrastruktury**. Modernizace a výstavba infrastrukturní sítě včetně podpory ekologického vytápění budou v následujícím období silně podporovány EU.

Životní prostředí

Složky životního prostředí

Geologie

Řešené území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou má ekonomický potenciál vzhledem k existenci ložisek nerostných surovin. Těch se na řešeném území nachází celkem 47 a představují zdroje následujících surovin: cihlářská surovina, štěrkopísky, vápenec, stavební kámen, dolomit, technické suroviny, rašelina, hnědé uhlí a radioaktivní suroviny. Kolem ložisek nerostných surovin jsou vymezena ochranná pásma ložisek nerostných surovin. Počty jednotlivých druhů ložisek nerostných surovin na území ORP Liberec a Jablonec nad Nisou jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 30: Počty ložisek nerostných surovin na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Druh ložiska nerostných surovin	SO ORP Liberec	SO ORP Jablonec nad Nisou
Bilancovaná ložiska výhradní	25	2
Evidovaná ložiska nevýhradní	10	0
Nebilancovaná ložiska	11	0
Celkem	46	2

Zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou, 2012

S proběhlou těžbou nerostných surovin souvisí existence sesuvných a poddolovaných území a starých důlních děl. Ty se nachází především v severozápadní části SO ORP Liberec a východní části SO ORP Jablonec nad Nisou.

Vodní prostředí

Území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou se nachází na hlavním evropském rozvodí. Voda z tohoto území je odváděna vodním tokem Labe do Severního moře a vodním tokem Odry do Baltského moře. Významné toky na řešeném území jsou Albrechtický potok, Černá Nisa, Fojtka, Harcovský potok, Janovodolský potok, Jeřice, Lužická Nisa, Oldřichovský potok, Slunný potok, Spojovací potok, Ještědský potok, Panenský potok, Ploučnice, Mohelka, Zábrdka, Rýnovická Nisa a Kamenice.

Po celém řešeném území se nachází vodní plochy, jedná se především o rybníky a údolní nádrže vybudované za vodohospodářskými a protipovodňovými účely. K nejvýznamnějším vodním nádržím na území SO ORP Liberec patří vodní díla uvedená v následující tabulce:

Tabulka 31: Významná vodní díla na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Vodní dílo	Vodní tok	Funkce
Fojtka	Fojtka	Akumulace vod pro průmysl, ochrana před povodněmi, rekreace
Mlýnice	Albrechtický potok	Ochrana před povodněmi, chov ryb, rekreace
Harcov	Harcovský potok	Akumulace vod pro průmysl, ochrana před povodněmi, rekreace
Josefův Důl	Kamenice	Akumulace vod pro průmysl, ochrana před povodněmi
Bedřichov	Černá Nisa	Výroba elektrické energie, ochrana před povodněmi
Mšeno	Mšenský potok	Ochrana před povodněmi, rekreace, chov ryb, výroba elektrické energie

Zdroj: Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje, 2004

Vodní plochy pokrývají necelé procento území SO ORP Liberec a více než 2 % SO ORP Jablonec nad Nisou. Podíly vodních ploch na území jednotlivých obcí řešeného území jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 32: Podíl vodních ploch na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou z celkové výměry

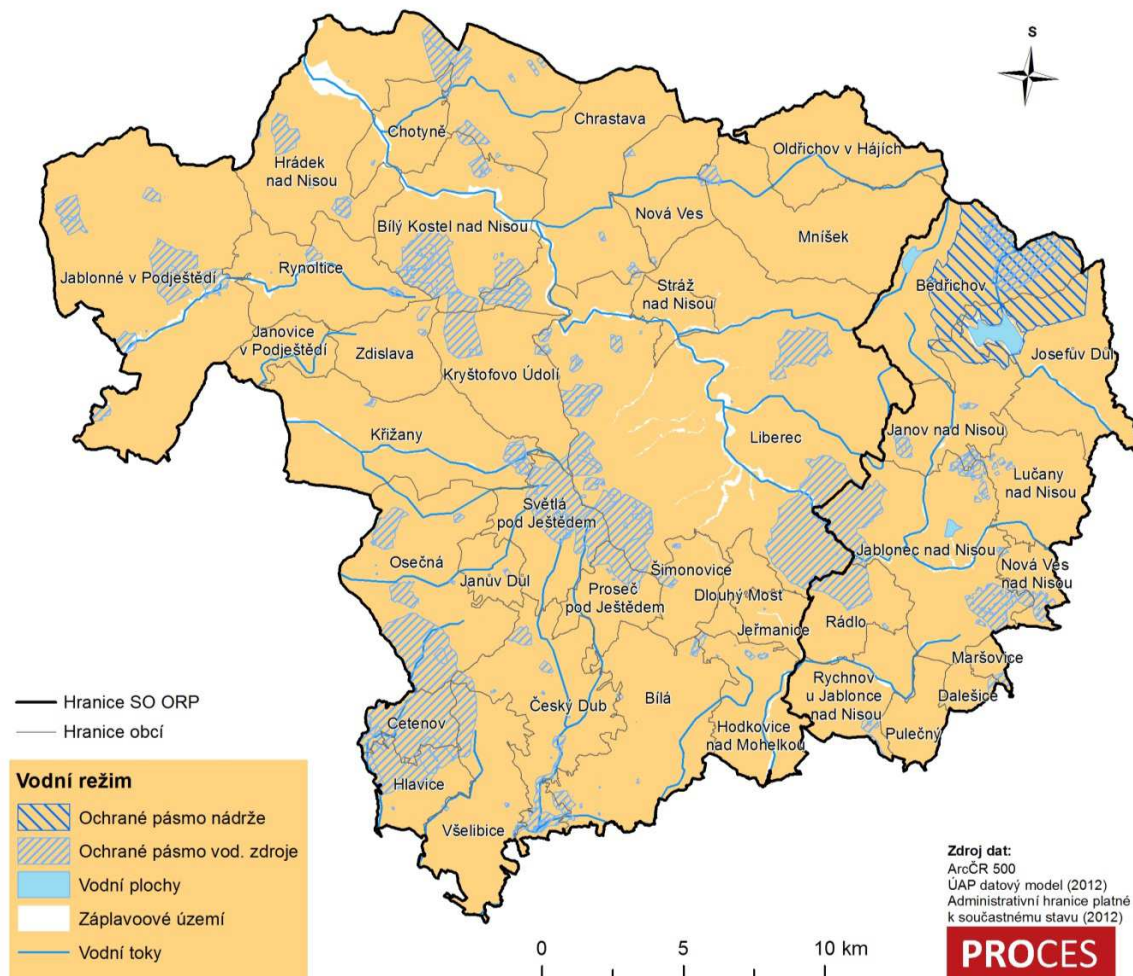
SO ORP	Obec	Podíl vodních ploch (%)
Liberec	Dlouhý Most	0,7
Liberec	Hodkovice nad Mohelkou	0,9
Liberec	Chrastava	1,4
Liberec	Jeřmanice	0,3
Liberec	Kryštofovo Údolí	0,2
Liberec	Liberec	0,9
Liberec	Mníšek	0,5
Liberec	Nová Ves	0,8
Liberec	Oldřichov v Hájích	0,5
Liberec	Proseč pod Ještědem	0,5
Liberec	Stráž nad Nisou	1,2
Liberec	Světlá pod Ještědem	0,1
Liberec	Šimonovice	0,3
Jablonec nad Nisou	Bedřichov	2,4
Jablonec nad Nisou	Dalešice	0
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	1,9
Jablonec nad Nisou	Janov nad Nisou	0,7
Jablonec nad Nisou	Josefův Důl	7,8
Jablonec nad Nisou	Lučany nad Nisou	0,2
Jablonec nad Nisou	Maršovice	0
Jablonec nad Nisou	Nová Ves nad Nisou	0,8
Jablonec nad Nisou	Pulečný	0,1
Jablonec nad Nisou	Rádlo	0,4
Jablonec nad Nisou	Rychnov u Jablonce nad Nisou	0,4
Celkem SO ORP Liberec		0,9
Celkem SO ORP Jablonec nad Nisou		2,2

Zdroj: Český statistický úřad, data pro územně analytické podklady, 2011

Vodohospodářsky významné z hlediska přirozené akumulace vod jsou zdroje podzemních vod na území SO ORP Liberec a povrchových vod na území SO ORP Jablonec nad Nisou, jedná se o území patřící k těm nejbohatším na podzemní vody v rámci ČR. Na řešené území zasahují dvě vymezené chráněné oblasti přirozené akumulace vod - CHOPAV Jizerské hory (povrchové vody) a CHOPAV Severočeská křída (podzemní vody). Tyto oblasti pokrývají cca 60 % řešeného území. Vzhledem k reliéfu území a tvaru povodí jsou na řešeném území vytvořeny podmínky pro vznik povodní. Pro účely zabraňování a snižování škod způsobených povodněmi jsou téměř na všech významných tocích na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou stanovena záplavová území, konkrétně se jedná o vodní toky Ještědský, Panenský, Harcovský potok, Jeřice, Černá Nisa, Lužická Nisa, Kamenice, Mohelka a Rýnovická Nisa. V rámci záplavových území existují také aktivní zóny záplavového území, tedy lokality, na kterých v případě povodní dochází k vyššímu riziku ohrožení lidského zdraví, života a majetku.

Dále jsou vymezena území ohrožená zvláštní povodní pod vodními díly Bedřichov, Josefův Důl, Fojtka, Mlýnice, Harcov a Mšeno. Vymezená záplavová území představují významný limit pro rozvoj území v těchto oblastech. Na následujícím obrázku je vyobrazena mapa, která obsahuje vodní toky, vodní plochy, ochranná území a záplavová území v SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou.

Obrázek 15: Vodní režim na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou
Zdroj: ArcČR 500

Kvalita vod je ovlivňována především intenzivní dopravou a průmyslem v průmyslových centrech ve městě Liberec, dále kvalita povrchových vod je ovlivněna i chybějící splaškovou kanalizací. Environmentální zátěž na vodní toky tak působí především podél hlavních dopravních tahů v území, kolem kterých je vedena urbanizace území. Jedná se především o obce Liberec, Jablonec nad Nisou, Chrastava, Jablonné nad Nisou a Hrádek nad Nisou.

Ovzduší

Území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou patří k oblastem se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO). Co se týče limitů pro ochranu zdraví, je na vymezeném území překračován imisní limit benzo(a)pyrenu, v případě SO ORP Liberec na 12 % území, v případě SO ORP Jablonec nad Nisou na 9 % území. Jedná se především o území měst Liberec a Jablonec nad Nisou a oblasti okolo hlavních dopravních tahů, kde je toto znečištění způsobeno intenzivní automobilovou dopravou. Ostatní ukazatele ochrany lidského zdraví, imisní limity PM₁₀,

NO₂, benzen a PM_{2,5} nejsou v řešeném území překračovány. Zdrojem emisí benzo(a)pyrenu může být průmyslová činnost, doprava i emise z lokálních topenišť.

Samostatně měřeným limitem pro ochranu zdraví je přízemní ozón. Tento limit je na území SO ORP Jablonec nad Nisou překračován na více než čtvrtině území. Přízemní ozon je sekundární znečišťující látkou v ovzduší, která nemá vlastní významný emisní zdroj. Vzniká za účinku slunečního záření komplikovanou soustavou fotochemických reakcí zejména mezi oxidy dusíku (NO_x), těkavými organickými látkami (VOC) a dalšími složkami atmosféry. Podíly plochy území s překročením limitů z celkové plochy řešeného území jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 33: Překročení imisních limitů na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou, podíl (%) z celkové plochy správního obvodu

SO ORP	PM ₁₀	NO ₂	Benzen	PM _{2,5}	Benzo(a)pyren	Souhrn překročení LV	O ₃
Jablonec nad Nisou	0	0	0	0	12	12	25,6
Liberec	0	0	0	0	9	9	3,7

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav, emisní bilance ČR 2012

Z celkového pohledu patří Liberecký kraj ke krajům, které vypouštěnými emisemi znečišťujících látek nejméně přispívají ke znečištění ovzduší v České republice. Je nejmenším producentem oxidů dusíku (NO_x), druhým nejmenším producentem tuhých znečišťujících látek (TZL), oxidu siřičitého (SO₂), těkavých organických látek (VOC) a třetím nejmenším producentem oxidu uhelnatého (CO) a amoniaku (NH₃). Roční produkce emisí znečišťujících látek v roce 2012 v jednotlivých krajích České republiky je uvedena v následující tabulce.

Tabulka 34: Emise vybraných znečišťujících látek ze zdrojů na území jednotlivých krajů v roce 2012

Kraj	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]
Hlavní město Praha	2 844,1	413,4	8 184,9	16 468,5	11 760,0	387,3
Středočeský kraj	11 017,5	21 229,4	32 138,6	76 324,5	20 748,4	9 767,4
Jihočeský kraj	4 849,2	7 942,9	11 617,4	41 775,0	10 184,4	7 550,1
Plzeňský kraj	4 219,5	7 018,5	10 373,5	31 642,6	8 489,8	6 039,5
Karlovarský kraj	1 588,7	9 394,5	8 731,4	11 836,7	4 085,7	1 460,8
Ústecký kraj	5 147,4	56 560,1	46 695,2	33 016,7	12 665,9	3 088,7
Liberecký kraj	2 105,3	1 447,7	3 907,5	19 468,7	5 434,9	1 747,5
Královéhradecký kraj	3 674,8	5 004,9	7 294,6	27 122,3	7 963,9	4 548,6
Pardubický kraj	3 553,0	11 625,6	15 029,5	25 311,7	7 832,7	5 283,8
Vysočina	4 688,6	2 515,7	10 328,7	34 556,6	8 769,9	8 026,7
Jihomoravský kraj	4 765,7	2 086,7	14 719,1	32 126,6	13 201,6	5 779,0
Olomoucký kraj	3 303,9	3 848,0	9 776,2	27 396,2	8 509,7	4 146,8
Zlínský kraj	2 260,6	4 941,2	7 000,5	21 691,9	7 498,8	2 865,6
Moravskoslezský kraj	5 941,6	20 297,2	25 643,2	147 662,3	15 149,9	3 480,2
CELKEM	59 959,9	154 325,9	211 440,4	546 400,3	142 295,5	64 172,0

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav, emisní bilance ČR 2012

Na řešeném území se nachází celkem 53 průmyslových zdrojů znečištění ovzduší, 34 zdrojů na území SO ORP Liberec a 19 zdrojů na území SO ORP Jablonec nad Nisou. Seznam průmyslových zdrojů na řešeném území je uveden v Příloze A7.

Dle údajů emisní bilance z roku 2012, uvedených v tabulce níže, tvoří nejvyšší podíl emisních znečišťujících látek zdroje z kategorie REZZO 3, tedy malé zdroje znečištění zahrnující lokální topeniště. Prioritou v oblasti zlepšování kvality ovzduší v řešeném území je modernizace lokálních topenišť výměnou kotlů nižších tříd za kotle tříd vyšších s nižší produkcí emisí, vyšší efektivitou vytápění a zateplování domů, které sníží jejich energetickou náročnost a s tím nároky na vytápění.

Tabulka 35: Množství emisí z jednotlivých druhů zdrojů na území Libereckého kraje v roce 2012

	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	amoniak
	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]
REZZO 1	48,5	190,9	506,0	236,1	325,8	1,4
REZZO 2	90,0	120,6	194,0	195,9	157,7	0,0
REZZO 3	1 137,9	1 119,0	370,2	14 826,8	3 986,3	1 680,9
REZZO 4	829,0	17,1	2 837,3	4 209,9	965,2	65,1

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav, emisní bilance ČR 2012

Pozn.: REZZO 1 - Velké stacionární zdroje

REZZO 2 - Střední stacionární zdroje

REZZO 3 - Malé stacionární zdroje

REZZO 4 - mobilní zdroje.

Hluková zátěž

Nejvýznamnějším zdrojem hlukového zatížení v řešeném území je intenzivní doprava. Z hlediska hlukové zátěže jsou nejproblémovější oblasti v okolí rychlostní silnice R35 v jihovýchodní části, resp. I/35 v severozápadní části SO ORP Liberec, silnice I/13 v úsecích na západě a severu SO ORP Liberec a dále silnice I/14 v západní a východní části SO ORP Jablonec nad Nisou a silnice I/65 v jižní části SO ORP Jablonec nad Nisou. Tyto silnice procházejí také zastavěným územím měst Liberec a Jablonec nad Nisou, kde představují zdroj hlukové zátěže.

Nejhorší situace s hlukovou zátěží je na území měst Liberec a Jablonec nad Nisou. Z hlediska ochrany lidského zdraví jsou v rámci platné legislativy vymezeny limity hlukové zátěže 50 db, pro hluk z dopravy dle typu až do výše 70 db ve dne. Hodnota 70 db je také limitem, po jehož překročení dochází ke škodám na životním prostředí. Na území města Liberec je hlukovou zátěží přesahující 70 db zatíženo 1 800 obyvatel, ve městě Jablonec nad Nisou 800 obyvatel. Daleko vyšší počty obyvatel jsou poté zatíženy hlukem nižší hlasitosti, vzhledem k zdrojům hluku se však mnohdy jedná také o překročení stanovených limitů. Počet obyvatel zasažených hlukem v jednotlivých pásmech ve dne je uveden v následující tabulce.

Tabulka 36: Počet obyvatel zasažených hlukem v jednotlivých pásmech L_{dvn} - celkový hluk

Obec	Počet obyvatel zasažených hlukem v jednotlivých pásmech L_{dvn} , celková situace imise hluku					
	50-54 db	55-59 db	60-64 db	65-69 db	70-74 db	více než 75 db
Liberec	26 400	35 100	14 200	7 800	1 800	100
Desná	500	800	300	200	0	0
Chrastava	1 700	1 900	700	500	0	0
Jablonec nad Nisou	12 200	13 200	8 100	4 100	800	0
Lučany nad Nisou	300	400	100	300	0	0
Smržovka	900	800	300	700	0	0
Stráž nad Nisou	700	400	300	300	0	0
Tanvald	3 200	1 500	300	300	100	0
Celkem	45 900	54 100	24 300	14 200	2 700	100

Zdroj: Strategická hluková mapa 2012 - Aglomerace Liberec

Pozn.: Hodnoty pro den (6:00 - 22:00)

Pro noc jsou limity pro lidské zdraví nižší - 40 db mimo dopravu, maximálně 55 db v případě dopravy. V rámci vlivu na životní prostředí je maximální hodnota 65 db. Na území měst Liberec a Jablonec nad Nisou je hlukem překračujícím noční limity zatěžováno několik desítek tisíc obyvatel. Počet obyvatel zasažených hlukem v jednotlivých pásmech v noci je uveden v následující tabulce.

Tabulka 37: Počet obyvatel zasažených hlukem v jednotlivých pásmech L_n - celkový hluk

Obec	Počet obyvatel zasažených hlukem v jednotlivých pásmech L_n , celková situace imise hluku					
	50-54 db	55-59 db	60-64 db	65-69 db	70-74 db	více než 75 db
Liberec	24 000	37 000	17 100	2 600	100	0
Desná	400	800	300	100	0	0
Chrastava	1 000	2 200	1 100	0	0	0
Jablonec nad Nisou	11 300	14 300	9 300	1 400	0	0
Lučany nad Nisou	200	400	100	0	0	0
Smržovka	900	800	300	0	0	0
Stráž nad Nisou	700	400	300	0	0	0
Tanvald	2 700	2 000	300	300	0	0
Celkem	41 200	57 900	28 800	4 400	100	0

Zdroj: Strategická hluková mapa 2012 - Aglomerace Liberec

Pozn.: Hodnoty pro noc (22:00 - 6:00)

Ochrana přírody a krajiny

Na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou se nachází řada oblastí a objektů ochrany přírody a krajiny. Nejvýznamnějšími jsou 2 velkoplošná chráněná území, CHKO Lužické hory a CKHO Jizerské hory. Z maloplošných chráněných území se v řešené oblasti nachází Národní přírodní památka Čertova zeď a několik národních přírodních rezervací, přírodních rezervací a památek, evropsky významných lokalit soustavy NATURA 2000, ptačí oblast Jizerské hory, Přírodní park Ještěd a památné stromy. Počty jednotlivých území a objektů ochrany přírody a krajiny ve správních obvodech ORP Liberec a Jablonec nad Nisou jsou uvedeny v následující tabulce, konkrétní seznam těchto území a objektů je v příloze A8 a A9.

Tabulka 38: Počet jednotlivých oblastí a objektů ochrany přírody na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Objekt ochrany	Počet
Chráněná krajinná oblast	2
Národní přírodní památka	1
Národní přírodní rezervace	6
Přírodní památka	11
Přírodní rezervace	8
Evropsky významná lokalita	12
Ptačí oblast	1
Památné stromy	67

Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2014

Hlavními orgány ochrany přírody a krajiny na řešeném území jsou Agentura ochrany přírody a krajiny ČR Regionální pracoviště Liberec, Ministerstvo životního prostředí, Krajský úřad Libereckého kraje, obce.

Vymezená, zejména plošná území ochrany přírody a krajiny představují v území limity dalšího rozvoje, při návrzích tak může docházet ke střetům záměrů s těmito oblastmi a objekty. Příroda a krajina navíc plní řadu důležitých funkcí (užitná, estetická, stabilizační, kulturní) a je nutné při rozvoji území volit varianty v souladu s pilíři udržitelného rozvoje.

Hodnocení krajiny může vycházet z poměru mezi relativně ekologicky stabilními přírodními a přírodě blízkými plochami (chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, trvalé travní porosty, lesní půda a vodní plochy) a člověkem vytvořenými prvky s nízkou ekologickou stabilitou (orná půda, zastavěné plochy a ostatní plochy) na základě úhrnných hodnot druhů pozemků v územích obcí. Tento poměr je vyjádřen pomocí tzv. koeficientu ekologické stability (KES). Nižší hodnota KES značí intenzivnější využívání dané krajiny s určitou mírou nahrazování ekologických funkcí technickými zásahy. Vysoké hodnoty KES (více než 3) udávají přírodní a přírodě blízkou krajinu s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem.

Největší potřeba veřejné zeleně je v centru měst a v urbanistických obvodech s výstavbou obytných souborů, nejmenší v okrajových obvodech s rozptýlenou zástavbou. Veřejná prostranství včetně zeleně na nich obecně dosud byla řešena nekonceptně. Nedostatek urbanizované zeleně je nahrazován lesními porosty na území měst. Problémem je neexistence samostatné izolační ochranné zeleně v ochranném pásmu kolem průmyslových závodů.

Území správních obvodů ORP Liberec a Jablonec nad Nisou patří k oblastem s relativně dobrou ekologickou stabilitou, vyšších hodnot dosahuje území SO ORP Jablonec nad Nisou. Nejvyšší hodnoty KES mají obce Bedřichov, Josefův Důl, Kryštofovo Údolí, Mníšek a Oldřichov v Hájích. Koeficienty ekologické stability jednotlivých obcí SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 39: Koeficient ekologické stability v obcích na území IPRÚ, 2012

SO ORP	Obec	KES
Liberec	Dlouhý Most	2,37
Liberec	Hodkovice nad Mohelkou	1,61
Liberec	Chrastava	1,64
Liberec	Jeřmanice	1,66
Liberec	Kryštofovo Údolí	27,14
Liberec	Liberec	2,03
Liberec	Mnšsek	15,5
Liberec	Nová Ves	2,15
Liberec	Oldřichov v Hájích	19,01
Liberec	Proseč pod Ještědem	2,37
Liberec	Stráž nad Nisou	1,09
Liberec	Světlá pod Ještědem	6,11
Liberec	Šimonovice	1,82
Jablonec nad Nisou	Bedřichov	30,63
Jablonec nad Nisou	Dalešice	1,47
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	1,87
Jablonec nad Nisou	Janov nad Nisou	5,95
Jablonec nad Nisou	Josefův Důl	20,19
Jablonec nad Nisou	Lučany nad Nisou	4,62
Jablonec nad Nisou	Maršovice	4,67
Jablonec nad Nisou	Nová Ves nad Nisou	4,35
Jablonec nad Nisou	Pulečný	2,69
Jablonec nad Nisou	Rádlo	4,49
Jablonec nad Nisou	Rychnov u Jablonce nad Nisou	1,78
Celkem SO ORP Liberec		2,17
Celkem SO ORP Jablonec nad Nisou		4,25

Zdroj: Český statistický úřad, data pro územně analytické podklady, 2013

Zemědělství a pozemky určené k plnění funkce lesa

Zemědělská půda pokrývá necelou polovinu (46,5 %) území SO ORP Liberec a necelou třetinu (29,3 %) území SO ORP Jablonec nad Nisou. K obcím s nejvyšším podílem zemědělské půdy patří Maršovice (78,3 %), Dlouhý Most (73,6 %) a Jeřmanice (69,2 %), v mnoha dalších obcích tvoří zemědělská půda nadpoloviční podíl jejich celkové rozlohy.

Na území SO ORP Liberec tvoří 44 % zemědělské půdy orná půda, v případě SO ORP Jablonec nad Nisou se jedná o 17,5 %. V řadě ekonomicky vyspělých zemí, ČR nevyjímaje, dochází dlouhodobě k poklesu podílu zemědělské půdy na jejich území. V ČR je ochrana půdy legislativně zakotvena v zákoně č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu ve znění pozdějších předpisů a ustanoveními zákona 334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu ve znění pozdějších předpisů. Jejím cílem je minimalizovat zábory zemědělského půdního fondu, zejména bonitně nejcenější půdy. Přesto lze dlouhodobě sledovat její úbytky jak z důvodu nové zástavby (často na zelené louce), tak i v souvislosti s rozvojem především dopravní infrastruktury. Proto je při plánování rozvoje území nutné

tvořit takové varianty, které budou přítomnost zemědělských půd brát v potaz a budou se snažit jejich zábor minimalizovat. Naopak nevhodné hospodaření na zemědělské půdě může vést v kombinaci se srážkami ke splachům znečišťujících látek do vodních toků, kdy dochází ke snižování jejich kvality.

Řešené území patří k nadprůměrně lesnatým oblastem České republiky. Celkově pozemky určené k plnění funkcí lesa tvoří 41,5 % plochy území SO ORP Liberec a 54,6 % plochy území SO ORP Jablonec nad Nisou. Největší podíl lesní půdy ke své rozloze mají obce Bedřichov a Kryštofovo Údolí, pozemky určené k plnění funkcí lesa zde tvoří téměř 90 % území. Podíl zemědělské půdy, orné půdy ze zemědělské půdy a pozemků určených k plnění funkcí lesa jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 40: Podíl zemědělské půdy, orné půdy a pozemků určených k plnění funkce lesa, 2012

SO ORP	Obec	Podíl zemědělské půdy (%)	Podíl orné půdy ze zemědělské půdy (%)	Podíl PUPFL (%)
Liberec	Dlouhý Most	73,6	21,6	12,0
Liberec	Hodkovice nad Mohelkou	53,1	37,8	27,8
Liberec	Chrastava	63,7	42,3	24,1
Liberec	Jeřmanice	69,2	31,0	15,1
Liberec	Kryštofovo Údolí	8,4	0,5	88,0
Liberec	Liberec	35,1	25,4	39,9
Liberec	Mníšek	24,3	7,1	70,9
Liberec	Nová Ves	61,5	43,5	32,7
Liberec	Oldřichov v Hájích	22,4	1,5	72,4
Liberec	Proseč pod Ještědem	60,7	33,0	29,2
Liberec	Stráž nad Nisou	54,9	43,5	19,8
Liberec	Světlá pod Ještědem	35,5	23,6	58,8
Liberec	Šimonovice	64,8	39,7	25,4
Jablonec nad Nisou	Bedřichov	5,1	-	89,3
Jablonec nad Nisou	Dalešice	57,3	58,0	35,4
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	28,9	13,5	38,3
Jablonec nad Nisou	Janov nad Nisou	31,2	0,1	53,8
Jablonec nad Nisou	Josefův Důl	10,8	0,1	76,8
Jablonec nad Nisou	Lučany nad Nisou	43,2	5,1	41,0
Jablonec nad Nisou	Maršovice	78,3	4,3	7,4
Jablonec nad Nisou	Nová Ves nad Nisou	54,0	2,3	27,8
Jablonec nad Nisou	Pulečný	64,3	29,0	27,1
Jablonec nad Nisou	Rádlo	32,6	29,5	58,4
Jablonec nad Nisou	Rychnov u Jablonce nad Nisou	52,5	43,3	33,8
Celkem SO ORP Liberec		46,5	44	41,5
Celkem SO ORP Jablonec nad Nisou		29,3	17,5	54,6

Zdroj: Český statistický úřad, data pro územně analytické podklady, 2012

Problémem z hlediska pozemků je nadměrný zábor obchodními plochami. Město Liberec je městem, které má největší hodnotu nákupních ploch na počet obyvatel, téměř 1 200 m² na 1 000 obyvatel města. Rozvoj těchto ploch v současnosti dospěl na území města k možné

hranici, stále však v řešeném území existují podnikatelské projekty na výstavbu dalších obchodních center. Trend záboru pozemků obchodními plochami se tak přesune do města Jablonec nad Nisou, kde je v plánu výstavba několika obchodních domů. Vysoké množství těchto ploch má negativní vliv na životní prostředí z hlediska krajinného rázu a omezení ploch přispívajících k ekologické stabilitě území.

Staré ekologické zátěže

Na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou se nachází řada ekologických zátěží, které jsou lokalizovány především v okolí větších měst jako **důsledek průmyslové a výrobní činnosti**. Nejvíce těchto zátěží je na území měst Liberec a Jablonec nad Nisou. Počty starých ekologických zátěží jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 41: Počet starých ekologických zátěží a kontaminovaných míst na území IPRÚ

SO ORP Liberec		SO ORP Jablonec nad Nisou	
Obec	Počet zátěží	Obec	Počet zátěží
Chrastava	1	Jablonec nad Nisou	10
Liberec	7	Josefův Důl	1
Mníšek	3	Lučany nad Nisou	1
Nová Ves	2	Maršovice	1
		Nová Ves nad Nisou	2
		Rádlo	1
		Rychnov u Jablonce nad Nisou	1
Celkem SO ORP	13	Celkem SO ORP	17

Zdroj: Systém evidence kontaminovaných míst, www.info.sekm.cz, 2014

Pozn. Na území ostatních obcí se nenachází kontaminovaná místa.

Problémem jsou také tzv. brownfields, nemovitosti v současném či minulém zastavěném území, které již nejsou efektivně využívány, jsou zanedbány a mohou také představovat kontaminaci pro životní prostředí. Tyto objekty vznikají zejména jako pozůstatek průmyslové, zemědělské či jiné činnosti. Tyto objekty a lokality nelze využívat bez jejich regenerace. Celkem se těchto lokalit v řešeném území obou ORP nachází 78, z nichž 48 brownfieldů leží na území SO ORP Liberec a 30 na území SO ORP Jablonec nad Nisou. Plochy nejsou využitelné bez předchozí regenerace. Regenerace brownfields je jednou ze strategických priorit města Liberec, v poslední době však dochází také ke vzniku nových lokalit.

Odpadové hospodářství

Odpadové hospodářství je na řešeném území realizováno dle Plánu odpadového hospodářství Libereckého kraje. Jeho cílem je především neustálé zkvalitňování služeb v oblasti odpadového hospodářství a zároveň přispívat ke zlepšování kvality životního prostředí. V Liberci je spalovna komunálního odpadu Termizo (zatím jsou v ČR v provozu pouze 3 velké spalovny TKO - v Praze, Brně a Liberci).

Níže uvedená tabulka poskytuje informace o vývoji produkce jednotlivých druhů odpadů v letech 2005 a 2012. Mezi lety 2011 a 2012 došlo k snížení produkce odpadů z kategorie ostatní, naopak se zvýšila produkce odpadů komunálních a nebezpečných odpadů.

V posledních 7 letech nelze sledovat jednoznačný trend ve změnách produkce odpadů, dochází ke střídání nárůstů a poklesů produkce všech druhů odpadů.

Tabulka 42: Produkce odpadů v Libereckém kraji v letech 2005 - 2012

Rok	Všechny odpady	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady	Komunální odpady
	[1000 t/rok]	[1000 t/rok]	[1000 t/rok]	[1000 t/rok]
2005	774,24	71,43	702,82	185,07
2006	994,64	76,18	918,46	185,07
2007	858,94	70,31	788,63	205,42
2008	1 119,81	64,12	788,63	214,36
2009	1 049,38	59,3	990,08	193,62
2010	961,03	79,63	881,34	228,1
2011	1 010,31	77,53	932,77	206,42
2012	905,61	80,14	825,47	211,64

Zdroj: Vyhodnocení plánu odpadového hospodářství Libereckého kraje, 2012

Cílem hospodaření s odpady by mělo být především předcházení jejich vzniku a opětovné využití vzniklých odpadů. Největší podíl odpadů v rámci Libereckého kraje je opět materiálově využíván, v roce 2012 šlo téměř o polovinu odpadů. Energeticky bylo využito necelých 11 % odpadů. Na území však není dostačující nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO), chybí konečné zařízení na jeho úpravu.

Stejně jako v případě produkce odpadů nelze u tohoto údaje sledovat jednoznačný trend ve vývoji mezi jednotlivými lety. Srovnáme-li změnu mezi lety 2005 a 2012, došlo ke snížení podílů odpadů, které byly využity energeticky nebo uloženy na skládky. Podíly vybraných způsobů zpracování odpadů na území Libereckého kraje jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 43: Podíl vybraných způsobů zpracování odpadů na území Libereckého kraje 2005 - 2012

Popis indikátoru	Jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podíl materiálově využitých odpadů	%	47,38	27,43	52,07	62,72	24,81	37,29	36,43	47,29
Podíl energeticky využitých odpadů	%	13,18	9,54	10,74	8,27	9,32	10,36	9,46	10,8
Podíl odpadů odstraněných skládkováním	%	20,5	17,4	13,26	10,33	10,52	14,2	8,78	11,14
Podíl odpadů odstraněných spalováním	%	0,09	0,16	0,21	0,13	0,13	0,15	0,14	0,17

Zdroj: Vyhodnocení plánu odpadového hospodářství Libereckého kraje, 2012

Trendy a předpoklady

Současným trendem v oblasti životního prostředí je snižování zranitelnosti území a eliminace zdrojů znečištění. Výchozím vlivem vymezujícím trendy vývoje jsou **geografické podmínky území**. Řešené území má potenciál pro posilování kvality životního prostředí existencí několika významných chráněných oblastí. Výrazný negativní vliv na tuto oblast má (a v dalším období bude mít) zejména narůstající intenzita dopravy, chybějící technická infrastruktura a návrat domácností k vytápění tuhými palivy. Dosud tyto vlivy nebyly dostatečně eliminovány vzhledem k **omezeným investicím do infrastruktury**. Potenciálem je tedy podpora nízkouhlíkových strategií a využívání alternativních zdrojů energie. Vzhledem ke stále rostoucímu objemu odpadů bude nutné koordinovaně řešit problematiku odpadového hospodářství, podpořenou osvětou sběru a třídění komunálních odpadů. Je nutno dořešit nakládání s biologickým odpadem.

Správa území

V Libereckém kraji vykonává správu území 215 obcí se samostatnou působností, z nichž má 36 statut města a města Liberec a Jablonec nad Nisou statut krajského statutárního města. V Libereckém kraji je dále 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Veřejná správa

Vzhledem ke skutečnosti, že je Liberec krajským městem, je většina veřejných služeb a jejich poskytovatelů ve vymezeném území dobře dostupná. V Liberci sídlí **Krajský úřad Libereckého kraje**. Postavení a působnost Krajského úřadu upravuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, zvláštní zákony a prováděcí právní předpisy.

V samostatné působnosti plní úřad úkoly uložené zastupitelstvem kraje, radou kraje a hejtmanem. Napomáhá činnosti výborů zastupitelstva kraje a komisí rady kraje. V přenesené působnosti plní úřad úkoly svěřené kraji s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny zastupitelstvu a radě kraje nebo zvláštnímu orgánu.

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) jsou vymezeny vyhláškou ministerstva vnitra 388/2002 Sb. výčtem obcí, které do nich spadají. Zpravidla tvoří správní obvod rozšířené působnosti část okresu, ale v některých případech je totožný s územím okresu. Obce s rozšířenou působností představují typ obcí vykonávajících státní správu v přenesené působnosti. Jsou obcemi s nejširším rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti.

Vzhledem k vymezenému zájmovému území jsou v rámci analýzy uvažovány pouze **SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou**. Pod SO ORP Liberec spadá 28 obcí, statut města má 7 z nich. V SO ORP Jablonec nad Nisou se nachází 11 obcí, z toho 3 obce se statutem města.

Obec s pověřeným obecním úřadem (obce II) je obec, na kterou stát přenáší část svých pravomocí, ovšem ne v takovém rozsahu, v jakém ji přenáší na obec s rozšířenou působností. Je to tedy obec menší než obec s rozšířenou působností a vždy spadá do správního obvodu nějaké obce s rozšířenou působností. Z 21 obcí s pověřeným obecním úřadem v Libereckém kraji, spadá 6 pod SO ORP Liberec a 1 pod SO ORP Jablonec nad Nisou.

Obecní úřad vykonává úkoly samostatné působnosti obce, které mu uloží zastupitelstvo obce nebo rada obce, a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. Dále vykonává přenesenou působnost obce. Konkrétní obce a vyšší správní celky jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 44: Přehled obcí území IPRÚ se zařazením do vyšších územně správních celků

Název obce	Název správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem	Název správního obvodu obce s rozšířenou působností	Název okresu
Bedřichov	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Dalešice			
Jablonec nad Nisou			
Janov nad Nisou			
Josefův Důl			
Lučany nad Nisou			

Název obce	Název správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem	Název správního obvodu obce s rozšířenou působností	Název okresu
Maršovice			
Nová Ves nad Nisou			
Pulečný			
Rádlo			
Rychnov u Jablonce nad Nisou			
Proseč pod Ještědem	Český Dub	Liberec	Liberec
Světlá pod Ještědem			
Hodkovice nad Mohelkou	Hodkovice nad Mohelkou		
Chrastava	Chrastava		
Kryštofovo Údolí			
Mníšek			
Nová Ves			
Oldřichov v Hájích			
Dlouhý Most	Liberec		
Jeřmanice			
Liberec			
Stráž nad Nisou			
Šimonovice			

Zdroj: Český statistický úřad, 2014

Bezpečnost

Ve srovnání s ostatními kraji České republiky patří Liberecký kraj mezi oblasti s průměrnou mírou kriminality. Index kriminality vyjadřující počet trestných činů na 10 000 obyvatel dosáhl pro období duben 2013 – březen 2014 v Libereckém kraji hodnoty 317, což je nadprůměrná hodnota v rámci České republiky (302,4). Objasněnost trestných činů v tomto období činila 45 %. Srovnává-li se pořadí krajů ČR dle indexu kriminality, řadí se Liberecký kraj na 4. místo.

Tabulka 45: Kriminalita v jednotlivých krajích České republiky

Oblast	Zjištěno		Objasněno	
	Počet	Index	Počet	%
HL. m. Praha	80 740	641	17 574	22
Ústecký kraj	29 495	356	14 603	50
Moravskoslezský kraj	4 226	329	1 790	41
Liberecký kraj	13 892	317	6 244	45
Středočeský kraj	36 632	281	13 991	38
Karlovarský kraj	7 894	260	5 295	67
Jihomoravský kraj	2 928	249	11 465	39
Jihočeský kraj	15 330	241	8 247	54
Olomoucký kraj	14 786	231	7 308	49
Plzeňský kraj	13 462	231	7 260	54
Královéhradecký kraj	10 833	195	5 592	52
Pardubický kraj	9 129	172	4 793	53
Kraj Vysočina	8 657	169	4 627	53
Zlínský kraj	9 125	155	4 955	54

Zdroj: Mapa kriminality, www.mapakriminality.cz

V rámci SO ORP Liberec je index celkové kriminality přibližně 370 a v ORP Jablonec nad Nisou cca 290,6. Ve vymezeném zájmovém území je nejvyšší index kriminality v okresních městech Liberec a Jablonec nad Nisou. Níže je v grafu uveden index kriminality za jednotlivé trestné činy v SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou pro období duben 2013 – březen 2014.

Tabulka 46: Index kriminality za jednotlivé trestné činy v SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou pro období duben 2013 – březen 2014

Typ trestné činnosti	Index kriminality	
	SO ORP Liberec	SO ORP Jablonec nad Nisou
Trestné činy celkem	370,1	290,6
Vraždy	0,3	0,1
Znásilnění	1,2	1,1
Fyzické útoky	19,3	21,8
Loupeže	2,9	4,1
Vloupání do obydlí	12,4	11,1
Vloupání do chat a chalup	6,5	10,9
Krádeže automobilů	23,9	19,5
Krádeže věcí z automobilů	32,3	30,2
Krádeže jízdních kol	5,9	5,2
Výroba, držení a distribuce drog	3,7	2,5
Řízení pod vlivem	7,9	9,6
Všechny zbývající činy	253,8	174,4

Zdroj: Mapa kriminality, www.mapakriminality.cz

SO ORP Liberec i SO ORP Jablonec nad Nisou jsou zařazeny do městské úrovně prevence kriminality a mají vypracovaný dokument Program prevence kriminality. Tento dokument vychází z priorit stanovených Ministerstvem vnitra ve Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 a navazuje na priority a cíle Plánu prevence kriminality 2013 – 2015. Obsahuje již konkrétní projekty a opatření, které reagují na bezpečnostní problematiku.

Krizové řízení

Krizové řízení je souhrnem řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením nebo ochranou kritické infrastruktury (Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení ve znění zákona 430/2010 Sb.).

Orgány krizového řízení s působností na vymezeném území jsou:

1. Orgány kraje

- 1.1. Hejtman Libereckého kraje
- 1.2. Krajský úřad Libereckého kraje
- 1.3. Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje
- 1.4. Policie ČR

2. Orgány obcí

- 2.1. Obecní úřad obce s rozšířenou působností
- 2.2. Starosta obce s rozšířenou působností

- 2.3. Obecní úřad
- 2.4. Starosta obce

3. Bezpečnostní rady

- 3.1. Bezpečnostní rada kraje (10 členů jmenovaných hejtmánem)
- 3.2. Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností (8 členů jmenovaných starostou)
- 3.3. Bezpečnostní rada kraje a bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností jsou koordinačními orgány pro přípravu na krizové situace.

4. Krizové štáby

- 4.1. Krizový štáb kraje
- 4.2. Krizový štáb obce s rozšířenou působností

Krizový štáb kraje nebo obce s rozšířenou působností je svoláván operativně, zejména k projednání zásadních záležitostí týkajících se řešení krizové situace a přijetí krizových opatření spojených s nezbytným omezením základních práv a svobod.

Bezpečnostní rada kraje projednává a posuzuje přehled možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení, krizový plán kraje, havarijní plán kraje, vnější havarijní plány, připravenost složek IZS v kraji, návrh ročního plánu cvičení složek IZS a orgánů krizového řízení, návrh ročního plánu kontrol v rámci prověřování krizové připravenosti (ORP, obcí, právnických i podnikajících fyzických osob).

Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností projednává a posuzuje obdobné dokumenty v rámci své územní působnosti.

SO ORP Liberec i SO ORP Jablonec nad Nisou mají zpracován **Krizový plán území správního obvodu s rozšířenou působností**, který popisuje fungování jednotlivých složek a orgánů krizového řízení. Je to dokument, představující souhrn opatření k provádění záchranných a likvidačních prací a odstraňování následků způsobených mimořádnou událostí v rámci správního obvodu, která přesáhne rámec mimořádné události a musí být vyhlášen krizový stav. Krizový plán je určen k plánování a řízení postupu IZS, dalších složek potřebných pro zvládnutí krizového stavu a je závazným dokumentem pro všechny obce, správní úřady, fyzické a právnické osoby nacházející se na území správního obvodu ORP Liberec.

Vztahy v území

Město Liberec je členem Národní sítě zdravých měst ČR - asociací aktivních místních samospráv, které se programově hlásí k principům udržitelného rozvoje, zapojují veřejnost do rozhodovacích procesů a podporují zdravý životní styl svých obyvatel. V souhrnu lze říci, že Zdravá města, obce a regiony se promyšleně snaží utvářet město (obec, region) jako kvalitní, zdravé, příjemné a udržitelné místo pro život, na základě dohody s místními obyvateli. V rámci partnerství města Liberec a Jablonec nad Nisou spolupracují s následujícími zahraničními městy:

Tabulka 47: Seznam zahraničních partnerských měst Liberce a Jablonce nad Nisou

Liberec	Jablonec nad Nisou
Amersfoort, Nizozemsko	Budyšín, Německo
Augsburg, Německo	Cvikov, Německo
Dunkerque, Francie	Jelenia Góra, Polsko
Naharija, Izrael	Marsciano, Itálie
Žitava, Německo	Ronse, Belgie
	Kaufbeuren, Německo
	Pej-chaj, Čínská lidová republika

Zdroj: Webové stránky statutárního města Liberec a statutárního města Jablonce nad Nisou

Obce ve vymezeném území jsou členy **Euroregionu Nisa**. Euroregion Nisa, také Euroregion Nisa - Neisse - Nysa, je první euroregion, který byl vytvořen v oblasti střední a východní Evropy. Založen byl v roce 1991 a zahrnuje části území Německa, Polska a Česka, přičemž města Liberec a Jablonec nad Nisou tvoří jeho přirozené centrum. Euroregion je dobrovolným zájmovým sdružením obcí a okresů trojmezí Čech, Německa a Polska, byl založen za účelem podpory rozvoje těchto oblastí formou vzájemné přeshraniční spolupráce. Oblast působnosti Euroregionu Nisa je znázorněna v mapě na obrázku č. 16.

Města Liberec a Jablonec nad Nisou v rámci Euroregionu Nisa mají dlouholeté zkušenosti s podáváním a realizací přeshraničních projektů CBC Phare ČR- Sasko i ČR Polsko, Interreg a v rámci Cíle 3 územní spolupráce. V rámci těchto projektů byla realizována například silnice I/14 Liberec – Jablonec nad Nisou nebo cyklostezky v rámci mezinárodního cyklokoridoru Odra - Nisa.

Přes existenci strategických plánů rozvoje měst v rámci území IP lze sledovat celou řadu oblastí, které mohou vést ke zkvalitnění veřejné správy území. Jedná se o vyvážený a udržitelný ekonomický rozvoj; rozvoj spolupráce mezi všemi sektory v území; důraz na vytváření kvalitní a vzdělané pracovní síly odpovídající požadavkům trhu práce; rozvoj infrastruktury. Globální a strategické cíle rozvoje území je žádoucí směřovat i směrem k efektivitě a kvalitě dovnitř jednotlivých úřadů.

Obrázek 16: Oblast působnosti Euroregionu Nisa

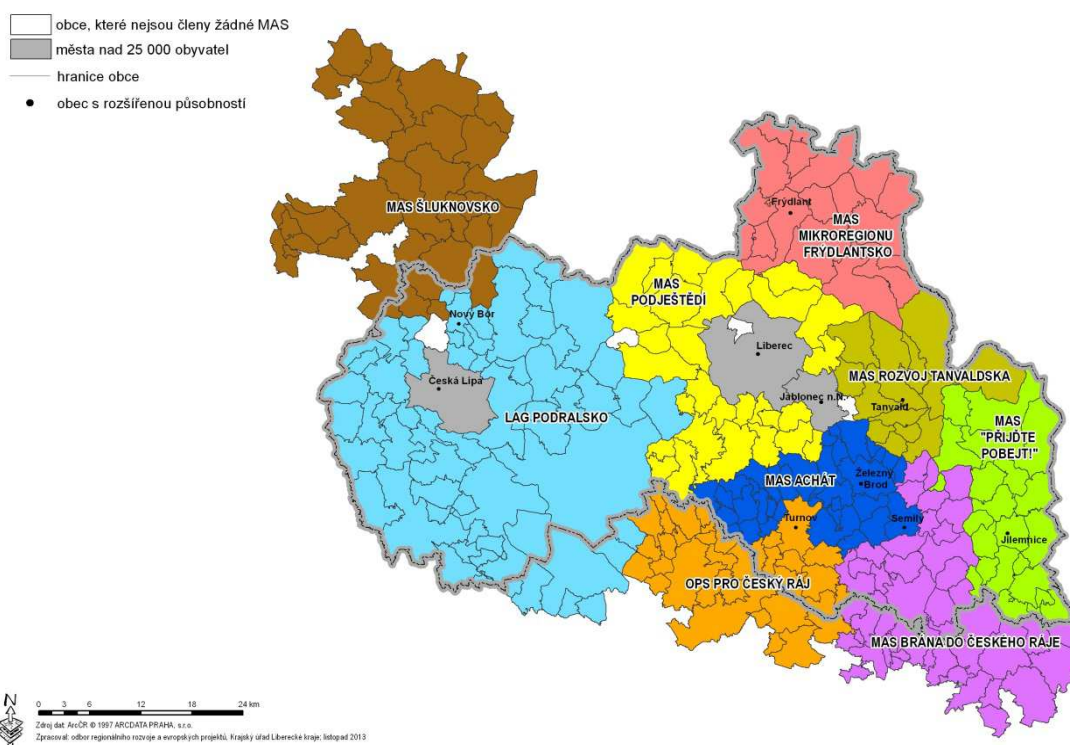
Zdroj: <http://www.nisse-nisa-nysa.org/>

Území MAS Podještědí se nachází v severní středové části Libereckého kraje a je součástí Euroregionu Nisa. Ve vymezeném území má největší zastoupení dle rozlohy a počtu obcí. Území MAS má venkovský charakter s 23 obcemi a 5 menšími městy, tvořícími kompaktní celek, je členité a rozmanité. Hustotou zalidnění cca 79 obyvatel/km² je zhruba nad polovinou celorepublikového průměru (130 obyvatel/km²). Dané území má obdobný charakter podhorské oblasti, s ne zcela ideálními podmínkami pro zemědělskou činnost.

Zvláštnost území je dána sjednocujícím charakteristickým prvkem umožňujícím všestranné využití rozvoje regionu. Tím je prvek venkovské lužické lidové architektury – tzv. podstávkové domy, které jsou koncentrovány v území MAS. Koncentrovaný výskyt podstávkových domů a roubených staveb je společnou šancí pro rozvoj tradičních venkovských řemesel, obnovu původních drobných výrobků – košíkářství, tesařství, truhlářství, sadařství, krajových specialit, pro společnou snahu o obnovu tradičních lidových setkání – jarmarky, poutě, dožínkové slavnosti, vítání jara, masopust, rozvoj cestovního ruchu – pěší turistika, cykloturistika, hippoturistika, agroturistika a další.

Územní působnost MAS je v příhraničním regionu (sousedství se Saskem a Polskem) a je příležitostí v realizaci přeshraničních aktivit vedoucích k zlepšení kvality života v regionu. Na bázi partnerství se nabízí trvalá přeshraniční spolupráce ve všech sektorových oblastech (zájmových, společenských a socioekonomických).

Na území MAS aktivně působí Mikroregion Sdružení obcí Podještědí, Mikroregion Hrádecko – Chrastavsko, Mikroregion Jizerské Podhůří, Mikroregion Císařský kámen, a částečně i Mikroregion Tanvaldsko a Mikroregion Jizerské hory. Sdružené obce realizují společné projekty v oblasti vzdělávání, infrastruktury a rozvoje ICT (Strategický plán Leader MAS Podještědí o.s., aktualizace 2012).

Obrázek 17: Místní akční skupiny na území Libereckého kraje

Zdroj: Liberecký kraj – Odbor regionálního rozvoje, <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/>

Ve vymezeném území působí také řada mikroregionů. Jedná se o Mikroregion Hrádecko – Chrastavsko, Mikroregion Jizerské podhůří, Mikroregion Podralsko, Sdružení obcí Podještědí, DSO "Mikroregion Císařský kámen" a Mikroregion Jizerské hory. Oblasti působnosti mikroregionů v rámci Libereckého kraje jsou znázorněny v mapě na obrázku č. 18.

Trendy a předpoklady

Na veřejnou správu je v posledních letech vyvíjen velký **tlak na zefektivňování činností**. Zároveň dochází ke snižování veřejných rozpočtů, což může mít negativní vliv na zabezpečování základních služeb pro obyvatelstvo v regionu. Předpokladem pro úspěšné řešení této situace je posilování vzájemné meziobecní i meziregionální spolupráce. Základ pro tuto spolupráci v současné době funguje na úrovni mikroregionů, svazků a sdružení, místních akčních skupin nebo prostřednictvím přeshraniční spolupráce Euroregionu Nisa - Neisse – Nysa. Předpokladem dalšího rozvoje je využívání evropských dotací na realizaci koordinovaných aktivit v rámci těchto partnerství.

Obrázek 18: Mikroregiony na území Libereckého kraje

Zdroj: *Liberecký kraj – Odbor regionálního rozvoje*, <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/>

Vzhledem k narůstajícímu sociálně-ekonomickému tlaku ve společnosti bude také docházet k nárůstu sociálně-patologických jevů a rizik. Kvalitně nastavený systém prevence kriminality a dobře fungující bezpečnostní složky budou klíčovým prvkem, stejně jako jejich vzájemná spolupráce. Stejně musí být řešena situace při řešení neočekávaných nebo krizových situací – povodně, požáry, chemické havárie apod. V této oblasti je důležitá podpora informačních a komunikačních technologií, které umožní rychlejší reakci a efektivnější propojení systému.

Pokud má veřejná správa učinit kroky směrem k posílení profesionalizace, efektivity a transparentnosti, musí se zaměřit na posilování vnitřní kapacity, strategického řízení a personální politiky. Především v oblasti personální politiky je třeba nastavit procesy vedoucí ke stabilizaci kvalitní pracovní síly či vytvoření vstřícného prostředí podporujícího sladování soukromých a pracovních rolí a podporu společensky odpovědného zaměstnávání a tvorbu flexibilních úvazků. V oblasti řízení lidských zdrojů plyne problém z nejasně stanovené hranice mezi výkonem státní správy a samosprávy a je patrný také deficit v efektivním využívání nástrojů IT. Slabou stránkou je dále schopnost komunikovat o své práci s občany – laiky, kteří nerozumí odbornému úřednickému jazyku.

Také řízení veřejných služeb nemá jasnou koncepci, je nepřehledné, neumožňuje hodnocení jeho kvality atd. Z těchto důvodů je nedostatečně transparentní pro občany a pro další aktéry v soukromém či veřejném sektoru. Nejsou nastaveny procesy, způsob jejich kontroly a způsob kontroly jejich výstupů. Obecně je tak potřeba zlepšit (ne)transparentnost chodu veřejné správy.

C.2 SWOT analýza

Obyvatelstvo

Obyvatelstvo	
Silné stránky	Slabé stránky
Pozitivní vývoj úmrtnosti	Obyvatelstvo žijící v SO ORP Liberec nemá dostatečný vnitřní potenciál pro další vlastní populační růst
Nárůst počtu obyvatel, kladné hodnoty přirozeného i migračního přírůstku	Zrychlování stárnutí populace a zhoršování věkové struktury obyvatelstva do budoucna
Hodnota indexu stáří v území pod celorepublikovým průměrem	Podprůměrná úroveň vzdělání obyvatel v rámci ČR
Příležitosti	Hrozby
Rozšiřování nabídky vzdělávacích aktivit pro děti i dospělé (celoživotního vzdělávání), informační gramotnosti a služeb zaměstnanosti	Nedostatečná kapacita technické a sociální infrastruktury v obcích
	Výkyvy v porodnosti a migraci obyvatel, stárnutí populace
	Větší počet osob starších 65 let než osob do 14 let v SO ORP Jablonec nad Nisou
	Úbytek kvalifikované pracovní síly v důsledku stárnutí populace
	Nárůst počtu sociálně vyloučených obyvatel

Ekonomický potenciál, podnikatelské prostředí, cestovní ruch

Ekonomický potenciál, podnikatelské prostředí	
Silné stránky	Slabé stránky
Výhodná geografická poloha pro příhraniční spolupráci s Německem a Polskem v rámci Euroregionu Nisa a snadná dostupnost Prahy	Nadprůměrná nezaměstnanost v obcích SO ORP Liberec
Nízká míra nezaměstnanosti v SO ORP Jablonec nad Nisou	Kolísající míra nezaměstnanosti, nestabilita trhu práce
Vysoká míra podnikatelské aktivity	Vysoký podíl dlouhodobé nezaměstnanosti v rámci jednotlivých ORP
Vysoká ekonomická aktivita, rozvinutý průmysl a služby v Liberci, Jablonci nad Nisou a Hrádku nad Nisou	Disparity na trhu práce, nízký počet volných pracovních míst a vysoký počet uchazečů o zaměstnání,
Silný zpracovatelský průmysl, automobilový průmysl, strojírenství	Nedostatečná péče o památky a infrastrukturu CR
Vysoká technologická úroveň průmyslu a ekonomická síla subjektů	Nekoncepční přístup při propagaci území v oblasti cestovního ruchu
Existence vědeckovýzkumných institucí v území	Snižování počtu ubytovaných návštěvníků
Potenciál Technické univerzity v Liberci a specializovaných středních škol pro rozvoj výzkumné a vývojové činnosti	Nedostatek doplňkových služeb pro CR
Dobrá nabídka přírodních i kulturních atraktivit pro letní i zimní rekreaci a cestovní ruch	
Příznivé podmínky pro podnikání v cestovním ruchu, potenciál pro rozvoj odvětví vázaných na cestovní ruch	
Příležitosti	Hrozby
Tradice sklářské a bižuterní výroby, rozvoj automobilového průmyslu, zájem podnikatelů o odborně vzdělané pracovníky	Výrazné zhoršení ekonomického stavu území v případě krize v hlavních průmyslových odvětvích
Rostoucí spolupráce podniků s TU, Technologické centrum	Úpadek tradičního průmyslu

Zaměstnávání absolventů univerzity podniky v území	Odchod osob s vyšším vzděláním mimo SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou
Rozvoj mezinárodní spolupráce vč. programů EU na podporu kultury, sportu, cestovního ruchu	Nedostatek volné kvalifikované pracovní síly pro příchod dalších investorů
Využití rekreačního potenciálu obcí v těsném zázemí měst Liberec a Jablonec n.N. pro různé typy příměstské rekreace	Hrozba zániku hospodářických subjektů z důvodů ekonomické neudržitelnosti
Nabídka sportovních aktivit pro jednotlivce i organizované sportovní podniky pro rozvoj CR	Nedostatek finančních prostředků na záchranu a údržbu kulturních památek, zanedbávání, devastace, likvidace a špatný stav technického a průmyslového dědictví

Lidské zdroje a občanská vybavenost

Lidské zdroje a občanská vybavenost	
Silné stránky	Slabé stránky
Široká nabídka středních škol a učilišť včetně nabídky nových i tradičních studijních oborů a učebních oborů typických pro Liberecký kraj	Podprůměrná úroveň vzdělání obyvatel v rámci ČR
	Nedostatečná kapacita mateřských a základních škol
Krajská nemocnice Liberec, a.s. se specializovanými odděleními	Rozmístění mateřských škol, nutnost dojíždění do vzdálenějších obcí
Existence komunitního plánu sociálních služeb v Liberci a Jablonci nad Nisou	Chybějící plány rozvoje vzdělávání na úrovni obcí, pokles úrovně vzdělanosti obyvatelstva
Relativně nadprůměrná intenzita nové bytové výstavby (Liberec a přilehlé obce)	Nedostatečné vybavení a technický stav škol a jiných vzdělávacích zařízení
Zájem o trvalé bydlení v území	Horší dostupnost zdravotnických služeb ve vzdálenějších obcích
Dobré zastoupení odborných škol, existence vysoké školy univerzitního typu	Nedostatečné stavebně technické a přístrojové vybavení nemocnic i s ohledem na bezbariérovost, nedostatečná kapacita
	Nevyhovující technický stav zázemí pro poskytování služeb sociálního typu
	Absence propojení a návaznosti sociálních a obdobných služeb a dalších systémů pomoci
	Absence některých sociálních služeb pro sociálně znevýhodněné a vyloučené obyvatele, či jejich nedostatečná kapacita (terénní, ambulantní i pobytové, např. krizová pomoc, azyl pro matky s dětmi, denní stacionáře, odlehčovací služby)
	Nedostatek startovacích bytů a sociálních bytů, nárůst počtu lidí dlouhodobě žijících v ubytovnách a nevyhovujícím prostředí
Příležitosti	Hrozby
Rozvoj spolupráce se základními školami	Malé zdroje na obnovu a provoz škol
Vytvoření spolupráce mezi veřejným a nestátním sektorem a podnikatelským sektorem	Nedostatek služeb zaměstnanosti a jejich koncepční rozvoj v území
Aktualizace a implementace komunitního plánu sociálních služeb měst a obcí v území	Zvyšování nároků na zdravotní péči v důsledku stárnutí obyvatel
Posílení zaměstnanosti v sektoru sociálních služeb v důsledku očekávané poptávky z důvodu stárnutí populace	Nedostatečné finanční zdroje pro sociální oblast, nestabilní a nesystémová alokace finančních prostředků sociálních služeb

Lidské zdroje a občanská vybavenost	
Důsledná kontrola ze strany stavebních úřadů vůči podnikatelům poskytujícím stavebně a hygienicky nevhodné ubytování	Další prohlubování sociálního vyloučení následkem multiplikace problémů osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením
Rozvoj sociálního podnikání	Neprojozenost koncepčních dokumentů města a kraje
Podpora pro děti ze sociálně znevýhodněných skupin a rodin a jejich integrace do předškolních zařízení	Další prohlubování problému s nedostatečnými kapacitami v domovech pro seniory v důsledku stárnutí obyvatelstva
Vytvoření sociálního bydlení	Nedostatečná regenerace panelových sídlišť v některých lokalitách
Podpora regenerace panelových sídlišť	Nedostatečné zdroje na reprodukci a rozvoj Krajské nemocnice Liberec a Nemocnice Jablonec nad Nisou
Snížení energetické náročnosti budov	
Zajištění kvalitnější informovanosti veřejnosti	

Infrastruktura

Infrastruktura	
Silné stránky	Slabé stránky
Silniční dopravní napojení na město Praha, SRN a Polsko	Vysoká intenzita dopravy v centrech měst Liberec a Jablonec nad Nisou a na významných dopravních tazích
Dobré napojení rychlostní komunikací R 35/R 10 na síť dálnic a rychlostních silnic v ČR	Nehomogenní a závadná silniční síť II. a III. tříd zejména v průjezdných úsecích obcí
Poměrně vysoká hustota silniční sítě II. a III. tříd a stabilizovaných železničních tratí	Nevyhovující spojení do východních Čech a na Moravu (R35)
Hustá silniční síť, dobrá dostupnost center osídlení mikroregionálního významu a ostatních obcí	Nedostatečná kapacita silnic a zhoršující se technický stav ohrožující bezpečnost
Integrovaný dopravní systém Libereckého kraje	Špatná dopravní dostupnost obcí v Podještědí do centra ORP Liberce
Všechna větší sídla jsou plynofikována	Nedostatek parkovacích míst na okrajích měst
Vytvořené podmínky pro plynofikaci obcí v dosahu VTL plynovodů	Chybějící přestupní terminály a nevyhovující odbavení
Celé území je plně elektrifikováno hustou sítí vedení VN a NN	Nízká bezpečnost na silnicích v důsledku existence dopravních závad a intenzivní silniční dopravy
Veřejná vodovodní síť dostupná ve všech obcích	Zastaralá železniční infrastruktura z hlediska technických parametrů
Vysoký podíl obyvatel napojených na veřejný vodovod	Nedostatečná a územně nepropojená síť cyklostezek a cyklotras
Mezinárodní cyklokoridor Odra – Nisa	Zastaralá tramvajová síť dlhých úseků meziměstské TT Liberec- Jablonec nad Nisou
	Absence železničního napojení na vysokorychlostní železniční trať a absence elektrifikace železničních tratí
	Technicky nevyhovující dopravní a technická infrastruktura některých obcí (vodovody, kanalizace, ČOV, místní komunikace)
	Chybějící kanalizace v okrajových částech obcí
	Vysoký podíl využití pevných paliv pro vytápění
	Předimenzovanost a špatný technický stav distribuční soustavy zásobování teplem ve městě Liberec a Jablonec nad Nisou
Příležitosti	Hrozby

Infrastruktura	
Zlepšení dopravního spojení mezi městy Liberec a Jablonec nad Nisou	Nedostatek finančních zdrojů na reprodukci a rozvoj silniční infrastruktury
Homogenizační a modernizační úpravy silniční sítě I., II. A III. tříd bez enormních zásahů do území	Nedostatek prostředků na opravu místních komunikací
Využití napojení na německou železniční síť, trasování a realizace rychlého železničního spojení Wrocław – Praha přes Liberec	Pomalé tempo při nápravě závad ve stavebních a provozních parametrech dopravní infrastruktury
Potenciál Letiště Liberec k získání statutu mezinárodního veřejného letiště	Snižování investic do technické infrastruktury
Modernizace MHD	Zvyšování intenzity silniční dopravy
Plošná regulace pevných paliv, náhrada plynem a dalšími ekol. Způsoby vytápění pomocí politiky ČR	Útlum veřejné dopravy (MHD i linkové dopravy), zvyšování koncentrace individuální dopravy
Modernizace a dostavba chybějící infrastruktury, zejména kanalizace a teplárenství	Nedostatečné kapacity MHD

Životní prostředí

Životní prostředí	
Silné stránky	Slabé stránky
Existence ložisek nerostných surovin představující ekonomický potenciál	Existence starých důlních děl, poddolovaných a sesuvných území
Existence významných přírodních lokalit s různým stupněm ochrany přírody	Výrazný nárůst opuštěných a nevyužívaných výrobně skladovacích ploch (brownfields)
Ochrana vod vymezenými chráněnými oblastmi	Významný podíl kategorie malých zdrojů (REZZO 3) na celkovém znečištění ovzduší
Nízká produkce emisí znečištění ovzduší ze zdrojů nacházejících se na území	Staré zátěže (průmyslové areály, skládky)
Přítomnost a blízkost zvláště chráněných území přírody a krajiny	Existence oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší, překročení imisního limitu znečištění ovzduší v ukazatelích benzo(a)pyren a přízemní ozón
Velkoplošná chráněná území (CHKO Jizerské hory, CHKO Lužické hory + PP Ještěd)	Lokální zhoršování kvality ovzduší ze zdrojů lokálních domácích topenišť
Vysoký podíl zalesněných ploch	Hlukové zatížení zastavěných oblastí intenzivní dopravou na silnicích R35, I/13 a I/14
	Zábor volných ploch obchodními centry
Příležitosti	Hrozby
Vytvoření podmínek pro zlepšení odtokových poměrů v území s minimalizací povodňových rizik	Nová legislativa vztahující se k životnímu prostředí a s ním spojené nákladné opatření
Využití potenciálních zdrojů biomasy, štěpky a dalších alternativních zdrojů energie	Zvyšování hlukové zátěže a znečištění ovzduší v důsledku nárůstu intenzity dopravy
Revitalizace malých i velkých toků (dotace)	Snížení přirozené retenční kapacity krajiny vzrůstajícím zastavěním volných ploch
Budování ČOV a kanalizace u všech druhů sídelních útvarů (dotace)	Dlouhodobé provozní smlouvy na VH infrastrukturu do roku 2022 snižují možnost čerpání dotací na vodovody a kanalizaci (SVS)
Potenciál přírody pro rekreaci a cestovní ruch	Další zatěžování přírodního prostředí aktivitami v cestovním ruchu (zejména Jizerského hory) vedoucí k jeho devastaci
Prostor pro zvýšení plochy a kvality veřejné zeleně	

Správa území

Správa území	
Silné stránky	Slabé stránky
Existence Programu prevence kriminality ve městech Liberec a Jablonec nad Nisou	Kriminalita v místech zvýšeného pohybu osob
Existence Krizového plánu v řešeném území	Nadprůměrný index kriminality v SO ORP Liberec v rámci České republiky (počet trestných činů na 1 000 obyvatel)
	Deficit v efektivním využívání nástrojů IT ve veřejné správě
Příležitosti	Hrozby
Realizace partnerských projektů veřejného a soukromého sektoru (tzv. PPP)	Nedostatečné zapojení veřejnosti do plánovacích a strategických procesů
Aktivnější přeshraniční spolupráce s partnery (Polsko, SRN)	Nedostatečná personální politika stabilizující odbornou pracovní sílu uvnitř veřejné správy akcentující rovné příležitosti a podmínky pro společensky odpovědné chování; vytváření příležitostí pro sladování pracovních a soukromých rolí a diverzity zaměstnaneckých skupin
Rozvoj informační a komunikační infrastruktury	

Vnější faktory ovlivňující rozvoj území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Celkový rozvoj území správních obvodů ORP Liberec a ORP Jablonec nad Nisou v jednotlivých řešených oblastech ovlivňují a v následujícím období budou dále ovlivňovat zejména tyto vnější faktory:

- politické a legislativní faktory
- ekonomické faktory
- sociální faktory
- technologické faktory

Politické a legislativní faktory

Politické prostředí ČR

Politické prostředí v České republice je značně nestabilní, již od 90. let nevznikají dostatečně konzistentní většinové vlády, dochází ke střídání pravicových a levicových vlád, což má za následek neochotu přijímat dlouhodobá a koncepční řešení (např. při nepopulárních restriktivních opatřeních). Dosáhnout politické shody při prosazování zásadnějších reforem je velmi obtížné. Lepší situace je v municipálním politickém prostředí, i když se v regionální politice objevují situace, kdy skutečně prosazované rozvojové tendence jsou mnohdy podřízeny stranickým hlediskům bez zohlednění skutečných potřeb území. Míra důvěry občanů v politiky je celorepublikově nízká, což se projevuje také v důvěře místních občanů v politické vedení měst a obcí v řešené oblasti, která vykazuje podobné charakteristiky.

Politicko-ekonomická situace v EU a přeshraniční spolupráce

Evropská unie se v poslední době potýká s krizí v mnoha oblastech, její bezprostřední příčina je především ekonomická – dluhová krize v eurozóně. Z tohoto důvodu bude následující programovací období charakteristické omezenými finančními zdroji z OP, což výrazně ovlivní také rozvojové aktivity SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou. Aktéři v tomto území tak musí zacílit své aktivity na omezený počet realizovaných projektů a lépe vážit jejich výběr. Další příčinou je nedostatečný institucionální rámec a pravidla fungování unie (např. způsob řešení krize, institut vystoupení země z eurozóny). Postupně dochází k posilování euroskeptických stanovisek ve společnosti a stoupá míra nedůvěry vůči institucím EU.

Regionální politika

V ČR je poměrně slabá národní regionální politika, která má za následek prohlubující se územní diferenciaci rozvoje ČR, což se projevuje také v rozdílné ekonomické úrovni měst Liberce a Jablonce nad Nisou oproti některým obcím, zejména v pohraničí. U nejvýznamnějších sektorových politik a programů však již dochází k postupnému zakomponování regionální dimenze, která má za cíl posílení podpory slabých oblastí. V české veřejné správě jsou dlouhodobě patrné centralizační tendence, které se projevují především rostoucím zatěžováním obcí a krajů agendami státní správy (mnohdy bez adekvátní úhrady) a nadměrnou regulací výkonu povinností krajů a obcí ve sféře jejich samostatné působnosti (např. školství, veřejná doprava, kultura). Popsané tendence jsou však jen velmi těžko ovlivnitelné a změnu by mohl přinést jen silný společný tlak občanské společnosti a reprezentace krajských i obecních samospráv.

Ekonomické faktory

Ekonomická recese

Česká republika i řešené území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou se od roku 2008 potýká s následky ekonomické krize, na kterou česká ekonomika reagovala nadprůměrně hlubším propadem než EU-27. Zároveň větší ekonomický propad nastal v SO ORP Jablonec nad Nisou s výrazným nárůstem míry nezaměstnanosti. Ve většině ekonomik dochází od roku 2010 k postupnému oživení, u některých zemí se růst vyrovnal hodnotám před ekonomickou krizí. V České republice ani v řešeném území se stále nepodařilo vrátit ekonomiku k trvalejšímu hospodářskému růstu. Dochází k nadměrným restriktivním opatřením a změně spotřebitelského chování obyvatelstva, které ještě více brzdí ekonomický vývoj země. V dalším období se dá očekávat postupné oživování ekonomického růstu, ve městech Liberec i Jablonec nad Nisou je tento trend patrný již nyní.

Restrikce veřejných financí

S výše uvedeným souvisí také snižování objemu veřejných rozpočtů v důsledku nižších příjmů a tlaku na vyšší výdaje. Nedostatek veřejných financí se projevuje napříč všemi úrovněmi veřejných rozpočtů, nejmarkantnější je však na nejnižší úrovni – zejména u malých

obcí, které jsou ze svých rozpočtů schopny hradit pouze běžný provoz obce (a to mnohdy s obtížemi). Často tak nedochází k dlouhodobým strategickým rozvojovým investicím či investicím do oprav a rekonstrukcí obecního majetku. I z tohoto důvodu nejsou v některých obcích řešeného území vybudovány základní sítě technické infrastruktury, nebo občanské vybavenosti. K financování těchto investic jsou využívány dotace ze strukturálních fondů EU (které ale vyžadují finanční podíl příjemce) a půjčky, což vede k nárůstu zadlužování obcí. Pozitivním efektem je celorepublikový tlak na zprůhledňování toků veřejných financí a jejich efektivní alokaci.

Změny na trhu práce

V souvislosti s probíhající ekonomickou recesí se stále více prohlubují disparity na trhu práce. Nezaměstnanost je velkým problémem zkoumaného území, zejména v SO ORP Liberec se nezaměstnanost dlouhodobě pohybuje nad průměrem republiky. Pro zaměstnavatele tato situace znamená (díky obavám stávajících zaměstnanců o jejich místo a nemožnosti sehnání jiného zaměstnání) zvýšení loajality zaměstnanců, produktivity práce, snížení fluktuace zaměstnanců a klesání tlaku na růst mezd. K podpoře řešení této situace jsou dlouhodobě přijímána opatření na podporu podnikatelských aktivit (zejména malého a středního podnikání), jak ze strany centrálních orgánů, tak i vyššího územního samosprávného celku. Jedná se zejména o zjednodušování administrativní náročnosti podnikání a zahájení podnikání včetně poskytování poradenských služeb. Dále jsou vyhlášovány výzvy na poskytnutí finančních podpor malého a středního podnikání.

Nové programovací období EU 2014+

K podpoře rozvoje území je možno čerpat prostředky kohezní politiky EU v novém programovacím období 2014 – 2020. V tomto období ale již dotační rámce operačních programů nebudou tak štědré jako v předchozích letech. Důraz bude kladen na finanční spoluúčasť příjemců a posílení role návratných finančních nástrojů. Pro řešené území to znamená vyšší tlak na výběr cílů a priorit dalšího rozvoje – např. aktualizacemi strategických plánů měst a dalších koncepčních dokumentů.

Sociální faktory

Demografický vývoj

Klíčovým procesem ovlivňujícím vývoj socioprostorové struktury regionů je demografický vývoj a především stárnutí populace. Hlavní příčinou je zejména snižující se porodnost, snižování měr úmrtnosti a prodlužující se délka života. V České republice však dochází k trvalému podceňování tohoto trendu a k odkládání přijetí potřebných reforem (zejména důchodové), což může mít za následek kolaps sociálního systému státu a následně i prudký nárůst podílu obyvatel přímo ohrožených sociálním vyloučením v obou správních obvodech.

Zaměstnavatelé mají možnost reagovat na stárnutí pracovní síly zaváděním nových trendů do personálních politik. Mezi tato opatření, která spadají do cílů OPZ, patří opatření zhodnocující zaměstnanecký potenciál lidí nad 50 let, vytváření flexibilních forem organizace práce, nabízení nových zaměstnaneckých benefitů podporujících sladování práce a rodiny, podporujících pracovní zapojení pečujících osob aj.

Jedním z negativních faktorů je destabilizace sociálního prostředí v ČR, roste sociálně-ekonomický tlak zejména na mladé rodiny, seniory, samoživitele a jednočlenné a velmi početné domácnosti (zejména nárůst finančních nároků na zajištění domácnosti a životních potřeb), tedy na cílové skupiny, pro které v území není dostatečná kapacita v rámci sociálních služeb zaměřených na zabránění propadu ohrožených osob do pasti sociálního vyloučení.

Prohlubování sociální polarizace

V důsledku zhoršené situace na trhu práce dochází k prohlubování sociální polarizace ve společnosti. Roste podíl skupin obyvatel s nejnižšími příjmy a podíl skupin obyvatel s nejvyššími příjmy, obě tyto skupiny mají naprosto odlišný životní styl a sociální status. Rozdílný životní styl a sociální status souvisí i s rozdílnými lokalitami pro bydlení těchto skupin obyvatel, kteří si podle příjmů vybírají buď lukrativní oblasti k bydlení, nebo se koncentrují v periferních oblastech na hranici sociálního vyloučení. Současně klesá podíl zastoupení středních vrstev. Sociální polarizace vede k postupné degradaci soudržnosti společnosti a nárůstu sociálních rizik (růst sociálního napětí v území). Nová sociální rizika začínají postihovat nejen nejnižší vrstvy společnosti, ale v poslední době přecházejí i do vrstev středních. Jsou postihovány i osoby s vyšším vzděláním, např. vysokoškoláci, kteří se z hlediska příjmů nepohybují ve vysoce placených profesích. Lze předpokládat, že tlak na celou společnost dále poroste. Podpora služeb zaměstnanosti je jedním z klíčových faktorů ovlivňujících sociální soudržnost obyvatelstva řešené lokality.

Sociální polarizace se týká i přetrvávající segregace veřejné a soukromé sféry, která brání plnohodnotnému ekonomickému zapojení osob spojovaných tradičně s péčí (převážně ženy) a na druhé straně vyvolává enormní nároky na životelskou roli mužů a jejich nedostatečné zapojení v oblasti výchovy a emocionálního života jak ve sféře rodinné, tak institucionální (MŠ, ZŠ)

Vzdělávací systém

Vzdělávací systém a jeho kvalita je jedním z klíčových faktorů ovlivňujících úroveň lidských zdrojů a jejich uplatnitelnost na trhu práce. Současný vzdělávací systém se potýká s nedostatkem financí na straně jedné a na straně druhé s nesouladem mezi požadavky trhu práce a nabídkou vzdělávacích oborů a následně absolventů. V souvislosti se všeobecným tlakem na růst vzdělanosti ubývá v celé republice zájmu studentů o učební a praktické obory, ačkoliv poptávka po jejich absolventech roste (MŠMT, Strategie vzdělávání 2020). Naopak se zvyšuje zájem studentů o studium na vysoké škole a paradoxně se tak zvyšuje počet nezaměstnaných vysokoškoláků, často s mizivou praxí (čerství absolventi, kteří očekávají

adekvátní platové ohodnocení na vysokoškolské pracovní pozici). A s nízkou úrovní znalostí bohužel výrazně klesla nastavená laťka úrovně znalostí/dovedností jak VŠ, tak i SŠ (špatně nastavený systém).

Pozitivním jevem je preference přírodovědných a technických oborů v chystané reformě vysokého školství, což může mít pozitivní vliv na vývoj vzdělanostní úrovně v obou správních obvodech, neboť velká část zdejších oborů středoškolského i vysokoškolského je zaměřená na technické vzdělání, což je vyvoláno požadavky místních zaměstnavatelů.

Technologické faktory

Reforma podpory vědy a výzkumu

Výzkum, vývoj, inovace a nové technologie jsou akcelerátorem ekonomického rozvoje, Česká republika se však v této oblasti nachází pod úrovní evropského průměru. Nedostatečná je zejména úroveň výdajů podniků na aplikovaný výzkum, vývoj a inovace, spolupráce průmyslového sektoru s výzkumem a rozvoj lidských zdrojů v této oblasti. Na národní i regionální úrovni jsou proto vytvářeny a realizovány politiky na podporu inovačních aktivit. Dochází ke změně systému financování vědy a výzkumu, kdy je posílána podpora kvality na úkor kvantity a podporován je především aplikovaný výzkum. Ve sledovaném území má věda a výzkum dlouhodobě velký význam s koncentrací významných výzkumných subjektů do města Liberec, což z tohoto regionu dělá v budoucnu potenciálně silnou vědeckovýzkumnou lokalitu, do které může směřovat stále více investorů a kvalifikované pracovní síly.

Růst významu technologií

Jedním z významných faktorů je neustálý rozvoj informačních technologií, které mění charakter komunikace a způsob získávání informací ve společnosti. Trvale pokračuje elektronizace veřejné správy, dochází k posilování role e-governmentu. Další rozvoj zkoumaného regionu se neobejde bez rozšíření možností přístupu domácností/obyvatel k internetové síti a zvýšení informační gramotnosti obyvatelstva.

Dalším významným faktorem je environmentální politika státu spolu s pozitivní změnou postoje společnosti ke kvalitnímu životnímu prostředí. Je zvyšován tlak na podnikatelské aktivity, aby byly využívány materiály a postupy co nejvíce šetrné k životnímu prostředí a zároveň rostou požadavky na redukci čerpání přírodních zdrojů a omezování množství vzniku odpadu. Tyto trendy jsou doprovázeny legislativními změnami, jako je např. novela zákona o ovzduší nařizující výměnu neekologických kotlů (topných zařízení), tedy problému, se kterým se musí potýkat také správní obvody Liberec a Jablonec nad Nisou.

D. ANALÝZA STAKEHOLDERŮ

Klíčovým aktérem (stakeholderem) pro realizaci integrovaných investic na území liberecko-jablonecké aglomerace je nositel, kterým je statutární město Liberec jako odpovědný subjekt, zajišťující ve vymezeném území činnosti za účelem přípravy, schválení, realizace a vyhodnocování Integrovaného plánu rozvoje území. Rolí nositele je odpovědnost za přípravu integrované strategie, za naplňování principu partnerství a koordinaci aktivit relevantních aktérů v rámci funkčního území.

Pro nositele integrovaných strategií je důležité identifikovat klíčové aktéry aglomerace (stakeholdery) a jejich důležitost, protože tyto subjekty často výrazně ovlivňují rozvoj území – jsou vlastníci know-how, odborných znalostí, finančních prostředků, technického vybavení, apod. Na základě identifikace stakeholderů budou nejvýznamnější z nich zapojeni do tvorby strategie, což zaručí výběr vhodných cílů a priorit rozvoje území.

Prvním krokem analýzy je vymezení skupin stakeholderů, které zásadním způsobem mohou ovlivnit priority a cíle IPRŮ a které naopak mohou být IPRŮ zásadně ovlivněny. Mezi ně patří:

- 1. Všechna města a obce v daném území**
- 2. Další územní jednotky (Euroregiony, MAS apod.)**
- 3. Státní a další veřejné instituce**
- 4. Skupiny subjektů prostřednictvím zastřešujících organizací**
- 5. Významné podniky a investoři**
- 6. Vlastníci a správci důležité infrastruktury**
- 7. Školská a vzdělávací zařízení**
- 8. Výzkumné instituce**
- 9. Organizace zřízené či založené městem či krajem**
- 10. Nevládní neziskové organizace**
- 11. Zájmová a profesní sdružení**

Provedená identifikace stakeholderů bude následně sloužit pro další aktivity v rámci realizace IPRŮ. Na jejím základě byly ustaveny pracovní skupiny, které budou vybírat a koordinovat aktivity naplňující strategii IPRŮ – zejména vytvářet projektové záměry (fiche) naplňující jednotlivá opatření.

V procesu dosavadní přípravy IPRŮ Liberec – Jablonec nad Nisou byl již v březnu 2014 zpracován „Plán spolupráce a komunikace s aktéry a veřejností“ (zatím podle pracovních

verzí MPIN a Manuálu) a byl odsouhlasen přípravným výborem. Tento dokument byl vzat jako základ pro zpracování této analýzy.

Zásady spolupráce a komunikace:

Plán spolupráce a komunikace (projednaný a odsouhlasený Přípravným výborem IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou) obsahuje odpovědi na několik zásadních otázek:

- Kdo je součástí organizační struktury?
- Jak bude který aktér do struktury zapojen? Na jaké úrovni?
- Kdy proběhne jeho začlenění do struktury?
- Jaké jsou další cílové skupiny pro komunikaci?
- Jakým způsobem a kdy (ve které fázi) budou zapojeny do procesu přípravy IPRÚ?

Informační úroveň

Přístupnost informací o přípravě a uplatňování integrovaných nástrojů je jednou z podmínek jejich realizace. Zejména se jedná o zajištění dostupných informací pro všechny potenciální žadatele o podporu. Příjemci informací jsou tedy ze všech sektorů veřejného života – veřejné správy, neziskové i podnikatelské sféry.

Důležitá je rovněž informovanost veřejnosti – zde je potřebné volit vhodné a přiměřené formy předávání informací.

Z výše uvedených zásad vychází tato Analýza, upřesňuje je a doplňuje o přehled subjektů, které by měly být v různých úrovních součástí struktury IPRÚ (viz tabulková příloha). Předpokládá se, že tento seznam bude dále doplňován a upřesňován v souladu s potřebami přípravy IPRÚ.

Komentář k tabulkové příloze:

V souladu se zadáním byl tabulkově zpracován přehled subjektů, které byly identifikovány jako reálné a významné aktéry rozvoje v území IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou a rovněž jako potenciální nositelé /realizátoři konkrétních projektů. Vybrané subjekty byly rozčleněny dle doporučených témat ze socioekonomické analýzy IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou (PROCES Ostrava, 05/2014) + skupina „nezařazených“ subjektů (subjekty veřejné správy, všeobecně zaměřené organizace apod.)

Skupiny stakeholderů dle témat:

- Doprava
- Technická infrastruktura a životní prostředí
- Vzdělanost a trh práce
- Zdravotní a sociální služby
- Cestovní ruch a památky
- Ostatní - nezařazení dle témat

Pokud to bylo možné, bylo k jednotlivým subjektům přiřazeno také doporučení, v jaké úrovni by měly být zařazeny do procesu přípravy IPRÚ.

Úroveň 1 = Subjekty, které by měly být přímo zapojeny do přípravy IPRÚ (projednání strategie apod.), a proto osloveny k účasti v odborných pracovních skupinách (expertním týmu).

Úroveň 2 = Subjekty, kterým by měly být dostupné zásadní informace o přípravě IPRÚ, měly by být zapojeny do sběru námětů na konkrétní projekty, a kterým by měly být adresovány výzvy k podání žádostí/projektů.

Tabulková příloha:

Přehled stakeholderů v řešeném území (v členění dle tematických oblastí) – jako přílohy C1 až C6 v závěru tohoto dokumentu.

E. ANALÝZA PROBLÉMŮ A POTŘEB

E.1 Problémová analýza

Předmětem problémové analýzy je, na základě provedené socioekonomické analýzy a SWOT analýzy, identifikace zjištěných problémů rozvoje území včetně zhodnocení jejich významu a vlivu na všechny tři pilíře udržitelného rozvoje – sociální, ekonomický, environmentální. Identifikace problémů proběhla na základě výsledků a zjištění ze socioekonomické analýzy. Byly vybrány ty problémy, které mají synergický účinek a jsou stěžejní pro rozvoj regionu, a to prostřednictvím následujících kroků:

- vytvoření seznamu klíčových problémů, kterými se území pro IPRÚ vyznačuje
- posouzení kauzálních vztahů mezi jednotlivými identifikovanými problémy a následné vytvoření problémových okruhů
- grafické znázornění hierarchie a kauzality mezi problémy formou stromu problémů.

Metodika vyhodnocení

Pro vyhodnocení územních dopadů problémů v území bylo využito multikriteriálních metod založených na expertním hodnocení. Zpracovatel analýzy vytvořil expertní panel, který u každého problému hodnotil 4 kritéria – sociální soudržnost, ekonomický rozvoj, stabilitu životního prostředí, územní dopad. První tři kritéria (pilíře udržitelného rozvoje) byla hodnocena na bodové škále 1 až 5, kdy 1 – problém má minimální vliv, 5 – problém má zásadní vliv. Pro stanovení velikosti územního dopadu byla použita škála, kdy 0,5 = lokální dopad, 1,0 = nadmístní dopad (více obcí), 1,5 = regionální dopad (v rámci kraje). Hodnota územního dopadu zároveň sloužila pro vyvážení kritérii udržitelného rozvoje. Na základě ohodnocení předchozích 4 kritérií byl stanoven význam identifikovaných problémů pro aglomeraci, který byl vypočítán jako průměr hodnot kritérií udržitelného rozvoje vydělený hodnotou územního dopadu.

Tabulka 48: Problémové okruhy v území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou

Kód	Problémový okruh	Počet identifikovaných problémů
V	Vzdělanost	4
T	Trh práce a zaměstnanost	3
C	Cestovní ruch	4
Z	Zdravotní služby	2
S	Sociální služby	3
DI	Dopravní infrastruktura	7
TI	Technická infrastruktura	3
ŽP	Životní prostředí	3
VS	Veřejná správa	2

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování

Celkem bylo identifikováno 31 problémů, které byly zařazeny do 9 problémových témat (okruhů). V území se vyskytují ještě další problémy a rizika, které však v současných

podmínkách nejsou řešitelné, případně nebyly vyhodnoceny jako faktory omezující rozvoj území. Celkové vyhodnocení je zobrazeno v příloze č. A12.

Územní dopad a význam identifikovaných problémů

Níže zmíněné a popsané problémové oblasti tvoří **ZÁSADNÍ TÉMATA K ŘEŠENÍ**, bez ohledu na možné zdroje financování. V textu níže je uveden jejich popis a zdůvodnění.

Vzdělanost

Identifikované problémy v oblasti vzdělanosti obyvatel regionu mají významný vliv zejména na ekonomický rozvoj území a sociální soudržnost obyvatel. Všechny problémy mají nadmístní význam, tzn. s územním dopadem v rámci celé aglomerace. Bariérou rozvoje území je nižší úroveň vzdělání obyvatel, která má však výrazný růstový potenciál a neexistence místních akčních plánů rozvoje vzdělávání jako podmínka pro čerpání finančních prostředků z IROP. V současné době existuje pouze krajská koncepce vzdělávání – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2012. MAS Podještědí připravuje zpracování Místního akčního plánu vzdělávání (MAP).

Rozvoj území ovlivňuje také nedostatečná kapacita mateřských a základních škol, kdy vzhledem k demografickému vývoji dochází ke snižování kvality vzdělávacího procesu s následnými projevy v celkové úrovni vzdělanosti obyvatel. Problémem v území je špatný stav školských objektů, absence bezbariérových přístupů. Zároveň vzdělávací proces ovlivňuje také nedostatečné materiálové vybavení škol a nedostatečné nebo zastaralé zázemí pro volný čas a sportovní a volnočasové aktivity při školských objektech. Problémem je také vysoká energetická náročnost a technický stav školních zařízení. Problémem v oblasti vzdělávání je stále se zvyšující výskyt sociálně-patologických jevů u dětí a zvyšující se podíl dětí s poruchami učení a chování. Řešit je proto třeba také dostupnost (nikoli pouze prostorovou) vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a kvalitu tohoto vzdělávání.

Vzdělávací programy nejsou přizpůsobeny potřebám a poptávce na trhu práce. Již od základních škol lze rozšiřovat manuální zručnost dětí, podpořit zájem o technické a přírodovědné obory a přizpůsobit a vytvořit příslušné obory studia na SŠ a VŠ ve spolupráci se zaměstnavateli.

Tabulka 49: Expertní hodnocení problémové oblasti Vzdělanost

Kód	Problém	Kritérium				Význam problému
		Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
V1	Podprůměrná úroveň vzdělání obyvatel v rámci ČR	3	4	1	1,0	2,7
V2	Nedostatečná kapacita škol	4	4	1	1,0	3,0
V3	Nedostatečné vybavení a technický stav škol	3	3	3	1,0	3,0
V4	Chybějící koncepce vzdělávání na úrovni obcí	4	4	1	1,0	3,0
Celkem-vážený průměr podle územního dopadu		3,5	3,8	1,5	-	2,9

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování, Pozn.: bodová škála 1 – minimální vliv, 5 – zásadní vliv, kritérium územní dopad – 0,5 lokální; 1 nadmístní (více obcí); 1,5 regionální (krajský)

Trh práce a zaměstnanost

Stejně významná jako vzdělanost je problematika trhu práce a zaměstnanosti. Většina identifikovaných problémů má nadmístní význam. Závislost ekonomiky a zaměstnanosti, zejména na automobilovém průmyslu, je v současném nestabilním prostředí velkým problémem na území celého kraje. Největším rizikem a bariérou je vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných, kdy u těchto osob dochází k postupné ztrátě pracovních návyků, demotivaci a je složité tyto osoby po dlouhé době bez práce zařadit do pracovního procesu. Mezi dlouhodobě nezaměstnané patří zejména osoby ohrožené sociálním vyloučením. Tento stav má významný vliv na sociální politiku a vznik sociálně patologických jevů procesu (velký vliv zejména na sociální oblast a ekonomický rozvoj). Území se musí potýkat také s dlouhodobě rostoucí mírou nezaměstnanosti, která ovlivňuje zejména ekonomický růst regionu, podobně jako nepoměr mezi nabídkou a poptávkou po zaměstnání (nízký počet volných pracovních míst a vysoký počet uchazečů o zaměstnání), která vyvolává disparity na trhu práce.

Dalším významným faktorem je minimální počet pracovních míst s flexibilním pracovním uspořádáním a téměř neexistující trend ve vytváření nástrojů personální politiky směřujících ke sladování pracovních a soukromých rolí a podporujících diverzitu zejména věkovou a genderovou v pracovních týmech. Taková opatření u zaměstnavatelů v území povedou k aktivizaci ekonomicky neaktivních obyvatel a k zastavení prohlubování sociální polarizace vedoucí k nárůstu sociálních rizik. Vhodným nástrojem pro zvýšení zaměstnanosti osob se ztíženým přístupem na trh práce je také podpora vytváření sociálních podniků.

Tabulka 50: Expertní hodnocení problémové oblasti Trh práce a zaměstnanost

T - Trh práce a zaměstnanost		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
T1	Disparity na trhu práce – nízký počet volných pracovních míst vs. vysoký počet uchazečů o zaměstnání	3	4	1	1,0	2,7
T2	Kolísající míra nezaměstnanosti, nestabilita trhu práce	3	4	1	1,0	2,7
T3	Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných – zejména obyvatel ohrožených sociálním vyloučením	4	5	1	1,0	3,3
Celkem - vážený průměr podle územního dopadu		3,3	4,3	1,0	-	2,9

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování, Pozn.: bodová škála 1 – minimální vliv, 5 – zásadní vliv, kritérium územní dopad – 0,5 lokální; 1 nadmístní (více obcí); 1,5 regionální

Cestovní ruch

Přestože území má dostatečný potenciál k rozvoji cestovního ruchu, bariérou rozvoje je zejména nekonceptní přístup k propagaci území jako celku, který má územní dopad na celý kraj. V rámci aglomerace je výrazný nedostatek doplňkových služeb a infrastruktury cestovního ruchu (půjčování sportovních potřeb, průvodcovské služby, restaurační služby, apod.). Významným problémem je dlouhodobý pokles počtu návštěvníků v ubytovacích zařízeních, neboť v případě dlouhodobého pobytu návštěvníků v území je generován největší zisk. V území se vyskytuje mnoho turistických atrakcí a památek, které mají potenciál intenzivnějšího využití, ale významná část z nich je v nevyhovujícím technickém a provozním stavu. S tím souvisí problém s podfinancováním údržby a péče o infrastrukturu cestovního ruchu, resp. nekonceptním řešením tohoto problému. Identifikované problémy tak ovlivňují zejména růst ekonomiky. Na území se nachází mnoho příležitostí pro sportovní aktivity pro rekreační využití jednotlivců, rodin i organizovaných skupin a také kvalitních sportovišť pro pořádání sportovních akcí mezinárodního významu.

Tabulka 51: Expertní hodnocení problémové oblasti Cestovní ruch

C - Cestovní ruch		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
C1	Pokles počtu návštěvníků v ubytovacích zařízeních	2	4	1	1,0	2,3
C2	Nekonceptní přístup při propagaci území	2	3	1	1,5	3,0
C3	Nedostatek doplňkových služeb CR	2	3	2	1,0	2,3
C4	Nedostatečná péče o památky a infrastrukturu pro CR i s ohledem na bezbariérovost	3	4	2	1,0	2,7
Celkem - vážený průměr podle územního dopadu		2,3	3,5	1,5	-	2,6

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování, Pozn.: bodová škála 1 – minimální vliv, 5 – zásadní vliv, kritérium územní dopad – 0,5 lokální; 1 nadmístní (více obcí); 1,5 regionální (krajský)

Zdravotní služby

Dostupnost zdravotní péče v některých obcích území je ovlivněna přírodními podmínkami (hůře dostupné obce v horském terénu), vzdáleností obcí od sídel zdravotních služeb a intenzitou veřejné dopravy. Z toho důvodu jsou některé zdravotnické služby v některých obcích zkoumaného území hůře dostupné.

V oblasti zdravotních služeb je výrazným problémem nejen nedostatečné stavebně technické a přístrojové vybavení některých úseků nemocnic, a tím i malý rozvojový potenciál zdravotních pracovišť nemocnic. Je potřeba modernizovat pracoviště a vytvořit nové prostorové možnosti pro tuto modernizaci, aby byla poskytnuta nejvyšší možná péče pacientům. Současně je potřeba provést optimalizaci a zefektivnění procesů, tak, aby byla zaručena následná péče a provázanost všech zdravotnických služeb. Vzhledem k tomu, že se tento problém týká zejména Krajské nemocnice Liberec, má tento nedostatek výrazný vliv na území celého kraje.

Ze současných požadavků a potřeb na modernizaci krajské nemocnice je nutné vyzdvihnout potřebu rekonstrukce budovy Oddělení psychiatrie a inovaci materiálového vybavení, zejména zvýšení počtu akutních lůžek umožňujících léčbu celého spektra akutních duševních poruch. V některých vzdálenějších obcích byla identifikována horší dostupnost těchto služeb a nutnost dojížděky za základní zdravotní péčí, což je problém zejména pro znevýhodněné osoby – sociálně vyloučené obyvatele, matky s dětmi, imobilní občany, seniory.

Prioritou Nemocnice Jablonec nad Nisou je vybudování nového pavilonu akutní medicíny, rekonstrukce operačních sálů a obnova přístrojového vybavení.

Tabulka 52: Expertní hodnocení problémové oblasti Zdravotní služby

Z - Zdravotní služby		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
Z1	Horší dostupnost zdravotnických služeb ve vzdálenějších obcích	3	2	2	1,0	2,3
Z2	Nedostatečné stavebně technické a přístrojové vybavení nemocnic i s ohledem na bezbariérovost	3	3	1	1,5	3,5
Celkem - vážený průměr podle územního dopadu		3,0	2,5	1,5	-	2,9

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování, Pozn.: bodová škála 1 – minimální vliv, 5 – zásadní vliv, kritérium územní dopad – 0,5 lokální; 1 nadmístní (více obcí); 1,5 regionální (krajský)

Sociální služby

V oblasti sociálních služeb byly identifikovány tři hlavní problémy, které však mají velký význam pro aglomeraci (nadmístní význam) zejména ve vztahu k narůstajícímu počtu ekonomicky aktivních obyvatel, spadajících do skupiny sociálně znevýhodněných obyvatel, obyvatel ohrožených sociálním vyloučením (nízkopříjmové skupiny osob, obyvatelé sociálně vyloučených lokalit) a dalších klientů sociálních služeb. Problémem je nedostatečná kapacita

některých sociálních služeb v území (terénní formy péče, odlehčovací služby, azylové bydlení, raná péče) a zastaralá, nevyhovující infrastruktura pro poskytování služeb, které způsobují horší podmínky pro provoz a dosažitelnost těchto služeb a výrazně ovlivňují sociální soudržnost a stabilitu území. Zároveň v území některé sociální služby zcela chybí – tíšňová pomoc, krizová péče.

Rozšiřuje se skupina osob, jejichž problémy nejsou dostatečně podchyceny současným systémem sociálních služeb. Služby nejsou dostatečně provázány navzájem i s dalšími systémy pomoci (bydlení, zdravotnictví, dluhové poradenství, vzdělávání). U těchto osob pak dochází k multiplikaci problémů a prohlubování sociálního vyloučení, jemuž by se dalo předejít podporou mezioborového přístupu a větším využitím aktivit a služeb, které řeší příčinu problémů (raná péče, dluhové poradenství, systém sociálního bydlení...).

Tabulka 53: Expertní hodnocení problémové oblasti Sociální služby

S - Sociální služby		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
S1	Absence některých sociálních služeb pro sociálně znevýhodněné a vyloučené obyvatele, či jejich nedostatečná kapacita (terénní, ambulantní i pobytové, např. krizová pomoc, azyl pro matky s dětmi, denní stacionáře, odlehčovací služby)	5	3	1	1,0	3,0
S2	Narůstání sociálního vyloučení u těch skupin obyvatel, jejichž problémy se vymykají současnému nastavení systému sociálních služeb	5	3	1	1,0	3,0
S3	Problém nevyhovující a zastaralé infrastruktury zázemí pro poskytování služeb soc. typu a sociálního bydlení	5	3	1	1,0	3,0
Celkem - vážený průměr podle územního dopadu		5,0	3,0	1,0	-	3,0

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování, Pozn.: bodová škála 1 – minimální vliv, 5 – zásadní vliv, kritérium územní dopad – 0,5 lokální; 1 nadmístní (více obcí); 1,5 regionální (krajský)

Dopravní infrastruktura

Doprava ovlivňuje všechny činnosti v území, proto identifikované problémy v rámci této oblasti mají největší vliv na rozvoj území. Hlavním problémem je nedostatečná kapacita a technický stav silnic (regionální dopad) společně s velkou dopravní intenzitou, která snižuje propustnost území a má silný ekonomický dopad v rámci celého kraje. Významně se tento stav projevuje v nedostatečném propojení mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou. Tato situace bude částečně zlepšena realizací silnice I/14 z Liberce do Jablonce nad Nisou (ŘSD, 2016-2017). Územní dopad v rámci celého kraje má také absence železničního napojení na vysokorychlostní trať nebo na trať mezinárodního významu (přímé napojení) a absence elektrizace některých železničních tratí. Meziměstská tramvajová trať Liberec – Jablonec nad

Nisou se postupně rekonstruuje. V současné době je zrekonstruován a zdvojkolejněn úsek mezi terminálem MHD v Liberci a Novou Rudou. Zbývající úsek ve směru na Jablonec nad Nisou je v převážné míře (až na dva zrekonstruované úseky ve Vratislavicích nad Nisou a Proseči nad Nisou) zastaralý a nevyhovující. V současné době pokračuje rekonstrukce tratě z Nové Rudy do smyčky ve Vratislavicích nad Nisou a dále mezi Zeleným údolím a Brandlem v Jablonci nad Nisou. Tato trať má však nadmírný územní dopad z důvodu intenzivní dojížděky obyvatel okolních obcí do Liberce za prací a službami. Problém je zatím nerealizovaná odbočka z této tramvajové tratě do největšího sídliště Rochlice a nutnost prodloužení linky Liberec – Jablonec nad Nisou až do centra Jablonce. V oblasti informačních a odbavovacích systémů je třeba zvýšit kvalitu odbavení cestujících ve vozidlech MHD a příměstské dopravě v okolí měst, která zpřístupní cestujícím veřejnou dopravu a zjednoduší platbu za ni.

Dále je také problémem nedostatečná a územně nepropojená síť cyklostezek a cyklotras, která by mohla snížit intenzitu dopravy ve městech (cyklodoprava do zaměstnání a škol) a zvýšit ekonomický zisk z cestovního ruchu. Zároveň se jedná o ekologicky bezpečnou dopravu. Ve městech Liberec a Jablonec nad Nisou je problém s nedostatkem parkovacích míst (statické dopravy) v centrech, ale i v sídlištích, což ovlivňuje zejména spokojenost obyvatel, ale také bezpečnost dopravy, která je jedním ze stávajících problémů. Dalším problémem vyskytujícím se ve většině obcí IPRÚ z hlediska bezpečnosti silničního provozu je např. řešení uspořádání křižovatek a přechodů přes komunikace, chybějící chodníky apod. Tento problém vyplývá ze zvyšujícího se stupně motorizace a nekonceptního přístupu při řešení statické dopravy. Snahou musí být optimalizace dopravy za účelem snížení počtu automobilů vjíždějících do centra, budování obchvatů Jablonce nad Nisou a Liberce pro tranzitní dopravu, případně vybudování odstavných parkovišť na okrajích měst s návazností na MHD a další typy udržitelné dopravy. S tím souvisí modernizace MHD včetně nahrazování současného vozového parku nízkoemisními a bezbariérovými vozy.

Ve městech zatím záchytná parkoviště na okrajích nefungují, dle šetření většinu IAD v centru tvoří místní doprava (dá se odečíst z dopravního modelu Liberce).

Tabulka 54: Expertní hodnocení problémové oblasti Dopravní infrastruktura

DI - Dopravní infrastruktura		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
DI1	Nedostatečná kapacita silnic a zhoršující se technický stav ohrožující bezpečnost	3	4	3	1,5	5,0
DI2	Vysoká intenzita dopravy na hlavních silničních tazích	4	4	5	1,0	4,3
DI3	Chybějící přestupní terminály, nedostatečná kapacita a stav MHD, technicky nevyhovující TT Lbc – Jbc, málo rozvinutá síť TT v Liberci	3	3	4	1,0	3,3
DI4	Absence železničního napojení na	2	3	3	1,5	4,0

DI - Dopravní infrastruktura		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
	vysokorychlostní železniční tratě a absence elektrifikace železničních tratí					
DI5	Nedostatek parkovacích míst ve městech, obcích a centrech cestovního ruchu	3	2	3	1,0	2,7
DI6	Bezpečnost dopravy	5	3	2	1,0	3,3
DI7	Nedostatečná a územně nepropojená síť cyklostezek a cyklotras	3	3	3	1,0	3,0
Celkem - vážený průměr dle územního dopadu		3,2	3,2	3,3	-	3,7

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování, Pozn.: bodová škála 1 – minimální vliv, 5 – zásadní vliv, kritérium územní dopad – 0,5 lokální; 1 nadmístní (více obcí); 1,5 regionální (krajský)

Technická infrastruktura

Problémy v technické infrastruktuře se týkají několika sídel v řešeném území a mají velký vliv zejména na životní prostředí. Nejvýraznější je problém nedostatečné kanalizační sítě v okrajových částech měst Liberec a Jablonec nad Nisou i v některých obcích a napojení na čistírny odpadních vod. Tato oblast silně ovlivňuje zejména životní prostředí a také kvalitu života obyvatel (sociální soudržnost). Statutární město Liberec, statutární město Jablonec nad Nisou a většina dalších obcí v řešeném regionu však má dlouhodobé provozní smlouvy se Severočeskými vodovody a kanalizacemi, a.s., na provoz vodohospodářské infrastruktury (do roku 2022). To vyvolává problém při financování modernizace a rozšiřování těchto sítí, vzhledem k datu ukončení stávajících provozních smluv, podle kterých jsou odstupňovány výše dotace. Ten v tomto případě může získat pouze nízkou míru finanční podpory.

V celém regionu je vysoký podíl využití pevných paliv pro vytápění, což ovlivňuje kvalitu ovzduší. V obou městech jsou výrazné problémy s centrálním zdrojem a rozvody tepla, které neodpovídají obecně-technickým normám, správnému hospodaření s energiemi (úniky tepla) a poptávce. Důsledkem je nevyhovující cenová dostupnost dodávek tepla pro občany. Tento problém by měl být řešen zpracováním energetické koncepce. Je nutná zejména modernizace teplovodní rozvodné sítě, která je předimenzovaná. V roce 2013 tuto situaci začalo řešit statutární město Jablonec nad Nisou odkoupením 100% společnosti Jablonecká energetická a.s., probíhá zde rozsáhlá rekonstrukce CZT.

Tabulka 55: Expertní hodnocení problémové oblasti Technická infrastruktura

TI - Technická infrastruktura		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
TI1	Nedostatečné řešení odkanalizování obcí a okrajových částí měst – kapacita, technický stav, ČOV	3	2	5	1,0	3,3
TI2	Zastaralost a špatný technický stav teplovodní rozvodné sítě	3	3	3	1,0	3,0

TI - Technická infrastruktura		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
TI3	Vysoký podíl využití pevných paliv pro vytápění stacionárními zdroji	2	2	4	1,0	2,6
Celkem - vážený průměr podle územního dopadu		2,6	2,3	4	-	2,9

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování, Pozn.: bodová škála 1 – minimální vliv, 5 – zásadní vliv kritérium územní dopad – 0,5 lokální; 1 nadmístní (více obcí); 1,5 regionální (krajský)

Životní prostředí

V rámci životního prostředí byl identifikován jako nejvýznamnější problém znečištěné ovzduší, které je ovlivňováno zejména intenzivní dopravou a malými stacionárními zdroji znečištění (lokální topeniště). Velký vliv na ŽP má doprava, která ovlivňuje zejména kvalitu ovzduší, vod a velkou míru hlukové zátěže v místech intenzivní dopravy. Problémem, který má lokální územní dopad ve městě Liberec, je výstavba obchodních center na volných plochách a nevyužívání starých průmyslových areálů. V posledních letech stoupá zájem o výstavbu obchodních center také v Jablonci nad Nisou, což zde může vyvolat stejný problém. Přitom území obou měst má potenciál pro zvýšení kvality i rozsahu veřejné zeleně. Identifikované problémy mají nejvýraznější dopad na stabilitu životního prostředí.

Tabulka 56: Expertní hodnocení problémové oblasti Životní prostředí

ŽP - Životní prostředí		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
ŽP1	Zhoršená kvalita ovzduší	4	2	5	1,0	3,7
ŽP2	Vysoká zátěž na životní prostředí podél dopravních tepen (hluk a emise)	3	1	3	1,0	2,3
ŽP3	Zábor volných ploch obchodními centry	2	3	4	0,5	1,5
Celkem - vážený průměr podle územního dopadu		3,0	2,0	4,0	-	2,5

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování, Pozn.: bodová škála 1 – minimální vliv, 5 – zásadní vliv kritérium územní dopad – 0,5 lokální; 1 nadmístní (více obcí); 1,5 regionální (krajský)

Veřejná správa

Území v současnosti postrádají jasnou definici priorit, které by představovaly kompromis všech aktérů rozvoje území včetně občanů, kterými by se měla veřejná správa řídit. Toto by alespoň v určité míře měla vyřešit efektivní implementace strategie. Také řízení veřejných služeb nemá jasnou koncepci, je nepřehledné, neumožňuje hodnocení jeho kvality atd. Z těchto důvodů je nedostatečně transparentní pro občany a pro další aktéry v soukromém či veřejném sektoru.

Veřejné služby v současnosti trpí roztržitostí, která je do značné míry dána systémovým nastavením na národní úrovni. Nejsou nastaveny procesy, způsob jejich kontroly a způsob kontroly jejich výstupů. Obecně je tak potřeba zlepšit (ne)transparentnost chodu veřejné správy.

V oblasti řízení lidských zdrojů plyne problém z nejasně stanovené hranice mezi výkonem státní správy a samosprávy. Nejsou však také jasně daná pravidla, kde politické vedení může a kde nemůže zasahovat do práce úředníků. V oblasti personálních kapacit je patrný také deficit v efektivním využívání nástrojů IT. Slabou stránkou je také malá schopnost komunikovat o své práci s občany – laiky, kteří nerozumí odbornému úřednickému jazyku.

Tabulka 57: Expertní hodnocení problémové oblasti Veřejná správa

VS – Veřejná správa		Kritérium				Význam problému
Kód	Problém	Sociální soudržnost	Ekonomický rozvoj	Stabilita životního prostředí	Územní dopad (váha)	
VS1	Kvalita veřejné správy, neefektivnost, transparentnost	2	3	1	0,5	1,6
VS2	Nedostatečné zapojení veřejnosti do plánovacích a strategických procesů	2	2	1	0,5	1,4
Celkem - vážený průměr podle územního dopadu		2	2,5	1	-	1,5

Zdroj: Vlastní zpracování, Pozn.: bodová škála 1 – minimální vliv, 5 – zásadní vliv, kritérium územní dopad – 0,5 lokální; 1 nadmístní (více obcí); 1,5 regionální (krajský)

V rámci provedené problémové analýzy je srovnán význam identifikovaných problémových oblastí. Hlavní prioritní oblastí, která vykazuje problémy s největším významem a vlivem na rozvoj území je dopravní infrastruktura, která ovlivňuje široké území a má vliv na ekonomický rozvoj, ale také na zabezpečování potřeb a služeb pro obyvatele aglomerace. Vzhledem k rostoucímu počtu sociálně znevýhodněných obyvatel a dalších rizikových skupin jsou sociální služby dalším problémovým okruhem, do kterého by měly být směřovány investice. Význam ostatních problémových okruhů je znázorněn v tabulce níže. V příloze A12 je uveden podrobný seznam identifikovaných problémů členěných podle významu.

Tabulka 58: Význam témat k řešení pro aglomeraci

Zásadní témata k řešení (problémové okruhy)	Význam problému
DI - Dopravní infrastruktura	3,7
S - Sociální služby	3,0
V - Vzdělanost	2,9
T - Trh práce a zaměstnanost	2,9
Z - Zdravotní služby	2,9
TI - Technická infrastruktura	2,9
C - Cestovní ruch	2,6
ŽP - Životní prostředí	2,5
VS – Veřejná správa	1,5

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování, Pozn. Nejedná se o význam prioritní oblasti pro rozvoj území, ale o úroveň stávajícího stavu problému v rámci řešené oblasti

Všechny tyto identifikované problémové okruhy představují **zásadní témata**, která by měla být v dalším období řešena, a která jsou stěžejní pro komplexní rozvoj území. Řada těchto témat by měla být řešena integrovaně, což přinese značný synergický efekt.

V současné době jsou v Národním dokumentu k územní dimenzi (NDÚD) vytyčeny specifické cíle jednotlivých operačních programů. Výběr a zaměření těchto specifických cílů OP však ne zcela odpovídá identifikovaným hlavním problémovým oblastem a problémům řešeného území, ze kterých vyplývají zásadní témata k řešení. Pokud se zaměření a výběr specifických cílů pro územní dimenzi nebude měnit, nebudou moci být řešena všechna hlavní témata v rámci užšího IPRÚ, mohou být však řešena návaznými aktivitami prostřednictvím individuálních projektů.

E.2 Analýza potřeb území podle cílových skupin

Tato část dokumentu popisuje aktuální potřeby řešeného území. Cílem je posílení soudržnosti (koheze) aglomerace prostřednictvím operačních programů EU 2014+ s integrovaným přesahem mezi operačními programy při řešení komplexních problémů a rozvoje příležitostí v území.

Na základě předchozích analýz, zejména analýzy problémů, trendů a předpokladů, v rámci kterých byl analyzován také rozvojový potenciál regionu, jsou v následujícím textu identifikovány potřeby pro socioekonomický rozvoj území z hlediska různých cílových skupin:

Obyvatelé

1. Zkvalitňování služeb sociální a zdravotnické péče – zvyšování kapacity a dostupnosti sociálních a zdravotnických služeb podle aktuálně zjištěné potřeby. Rozvoj preventivních služeb a poradenství rizikovým skupinám – nezaměstnaní rodiče, senioři, zadlužené domácnosti, osoby zdravotně znevýhodněné, osoby ohrožené sociálním vyloučením, nízkopříjmové rodiny s dětmi apod.
2. Zavedení koncepční přípravy na trh práce ve spolupráci se zaměstnavateli, a to na všech úrovních vzdělávání počínaje MŠ. Zavedení kariérového poradenství a plánování na ZŠ, SŠ a VŠ.
3. Podpora a rozvoj služeb zaměstnanosti skupin ohrožených na trhu práce.
4. Zvýšení počtu pracovních míst s flexibilním uspořádáním podporujících sladování práce a rodiny.
5. Rozšíření nabídky obecního či sociálního bydlení pro nízkopříjmové a znevýhodněné skupiny obyvatel.
6. Podpora komunitního smýšlení, společensky odpovědných aktivit, spolkového života, zázemí pro neziskový sektor, rozvoj svépomocných skupin a dárcovství.
7. Koncepční přístup představitelů území/ měst k sociální oblasti a tématu sociálního začleňování.
8. Optimalizace kapacity základních škol včetně zlepšení technického stavu objektů, modernizace technického vybavení, učebních pomůcek a zázemí školských objektů pro volný čas a sportovní aktivity žáků a zajištění podmínek pro vzdělávání žáků se SVP.
9. Zajištění rovných příležitostí v přístupu ke vzdělávání (bezbariérovost technická i zajištění potřeb pro žáky se SVP), např. formou zřizování pozic školních psychologů a speciálních pedagogů na MŠ, ZŠ i SŠ, rané péče či zaváděním genderově citlivého výchovného poradenství a vzdělávání.
10. Vytváření podmínek pro multikulturní vzdělávání, otevřený přístup pro příslušníky etnických a národnostních menšin (i jako příprava pro potenciální zvýšení počtu osob cizí národnosti v území).

11. Rozšiřování nabídky vzdělávacích aktivit pro děti i dospělé (celoživotního vzdělávání), rozvoj manuálních zručností, podpora zájmu o technické a přírodovědné obory, spolupráce se zaměstnavateli.
12. Podpora primární prevence rizikového chování ve školách.
13. Zkvalitňování dopravní obslužnosti území veřejnou hromadnou dopravou, posilování bezbariérovosti veřejných dopravních prostředků.
14. Budování a rozvoj silničních obchvatů v obcích s výskytem intenzivních dopravních proudů a vnitroměstských okruhů kolem center.
15. Zajištění rekonstrukce silniční sítě za účelem zkvalitnění spojení mezi jednotlivými sídly (zejména řešení dopravního propojení Liberce a Jablonce nad Nisou) a zvýšení bezpečnosti dopravy.
16. Řešení problematiky parkování v centrech měst, v blízkosti významných cílů i na sídlištích, podpora komunitního smýšlení, společensky odpovědných aktivit, spolkového života, zázemí pro neziskový sektor, rozvoj svépomocných skupin a dárcovství.
17. Zvýšení počtu budov napojených na efektivní zdroje CZT prostřednictvím modernizované sítě CZT včetně rozvodů, nutná určitá decentralizace systému CZT, a to v Liberci i Jablonci (je zpracována určitá koncepce, chybí finance a v Liberci zájem vlastníka).
18. Snížení cen tepla prostřednictvím modernizace teplovodní rozvodné sítě.
19. Odkanalizování okrajových částí měst a napojení na ČOV (v některých obcích není prioritou).

Návštěvníci a turisté

1. Zkvalitnění infrastruktury cestovního ruchu - rozšíření nabídky doplňkových služeb, rozvoj nových produktů cestovního ruchu.
2. Zvýšení dostupnosti informací o turistických atraktivitách a kulturních akcích konaných jak na území měst, tak v rámci celého regionu – aktivní koordinovaná prezentace regionu.
3. Zkvalitnění dopravní infrastruktury využitelné pro cestovní ruch včetně informačních systémů.
4. Rozšiřování nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení v turistických oblastech.
5. Rozšiřování cyklostezek, cyklotras a stezek pro pěší turistiku – úprava terénu, informační tabule, apod.
6. Spolupráce aktérů v cestovním ruchu.

Podnikatelé a ekonomické subjekty

1. Podpora spolupráce mezi podnikateli a veřejným sektorem - spolupráce a potřeba zvyšovat vzájemnou informovanost o možnostech a podmínkách investování a podnikání v regionu.
2. Podpora při rozvoji přeshraniční spolupráce na trhu práce.
3. Potřeba výstavby silniční sítě a její zkvalitnění, přímé napojení železniční dopravy na TEN-T.

4. Výstavba a zasíťování ploch pro podnikatelské účely.
5. Podpora vzájemné spolupráce jednotlivých vzdělávacích zařízení a podnikatelů za účelem zajištění dostatečného množství kvalifikovaných odborníků pro potřeby firem v území a propojení vzdělávací sféry s potřebami trhu práce.
6. Podpora sociálního podnikání.
7. Podpora tvorby flexibilních forem uspořádání organizace práce.
8. Podpora rovných příležitostí nejen žen a mužů při vstupu na trh práce.

Neziskové organizace a další instituce

1. Zajištění provázanosti služeb jednotlivých neziskových organizací, vzájemná spolupráce NNO napříč zájmovými oblastmi.
2. Rozšiřování dotačního schéma - grantová podpora aktivit neziskových organizací
3. Podpora výstavby/modernizace vybraných zařízení a služeb.
4. Zlepšení informovanosti navzájem i navenek.
5. Zajištění stabilního a předvídatelného financování společensky významných (např. sociálních) služeb poskytovaných NNO.

Veřejná správa

1. Kvalita veřejné správy, efektivnost, transparentnost, profesionalizace.

F. VAZBA NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Při zpracování strategie byly využity významné strategické a koncepční dokumenty na národní i regionální úrovni. Jedním z podkladů, potřebných pro zpracování integrované strategie území, je zmapování strategií, jejichž realizace se odehrává na řešeném území. To znamená přehled a vyhodnocení relevantních strategií, které mají na dané území dopad. Jejich cíle by měly být po zhodnocení zahrnuty strategie, aby nedocházelo k rozporům mezi existujícími rozvojovými dokumenty a realizovanými strategiemi.

V únoru 2014 byla v rámci přípravných prací pro tvorbu Strategie zpracována „Rešerše (zmapování) existujících strategií v území ORP Liberec a ORP Jablonec nad Nisou pro potřeby tvorby IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou“.

Výstupy této rešerše jsou uvedeny v následující části dokumentu.

Východiska a způsob řešení

Cílem této práce je shromáždit informace o strategických dokumentech v zájmovém území budoucího Integrovaného plánu rozvoje Liberec – Jablonec nad Nisou (dále také jen IPRÚ L-J). Pro tuto fázi přípravy bylo území upřesněno na celá spádová území ORP Liberec a ORP Jablonec nad Nisou. Předpokladem zadání bylo zmapovat dostupné strategie a pokusit se posoudit jejich využitelnost pro následné zpracování integrované strategie území pro IPRÚ. Již při zadání byly očekávány problémy s naplněním cílů práce – zejména metodická rozdílnost, všeobecnost, neaktuálnost, neúplné územní pokrytí a někdy i obtížná dostupnost sledovaných strategických a rozvojových dokumentů.

F.1 Přehled strategických dokumentů

V rámci zmapování byly zjišťovány rozvojové dokumenty několika typů:

- Krajské strategické dokumenty (všeobecné, územní i resortní)
- Místní strategické dokumenty (města, obce)
- Nadřazené (národní) strategické dokumenty:
  - Operační programy 2014 – 2020
  - Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020
  - Národní dokument k územní dimenzi
  - Evropa 2020.

V následující části dokumentu jsou v tabulkové formě shrnuty přehledy regionálních strategických dokumentů, které byly využity pro zpracování IPRÚ.

Tabulka 59: Přehled krajských strategických dokumentů

Přehled krajských strategických dokumentů, které mají vazbu na přípravu IPRÚ L-J				
Název	Časová platnost	Aktualizace - stávající stav	Využitelnost	
Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020	2006-2020	schválena v roce 2012	++	zásadní strategické cíle
Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013	2007-2013	schválen	++	
Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020	2014-2020	Schválen usn. č. 359/14/ZK dne 23.9.2014	++	Zásadní strategické cíle
Strategické směry rozvoje NUTS II Severovýchod ve vazbě na priority EU v období 2014+	2014-2020			
Problémová analýza potřeb Libereckého kraje ve vazbě na nové plánovací období EU 2014-2020	2014-2020	Schválena	++	
Strategie inteligentní specializace (RIS3) 2014-2020	2014-2020		+	
Strategie udržitelného rozvoje LK 2006-2020	2006-2020	-		pouze částečně (limity ŽP)
Regionální inovační strategie 2009+	2009+	Schválena	++	Zásadní strategické cíle
Regionální surovinová politika Libereckého kraje 2003-2020	2003-2020	Schválena, aktualizována 2011	++	Zásadní strategické cíle
Zásady územního rozvoje LK	2011-	vydáno krajským zastupitelstvem 12/2011, příprava na aktualizaci - schválena Zpráva o uplatňování Zásad územního rozvoje Libereckého kraje v 2/2014	++	priorita územního plánování kraje, uspořádání území kraje, plochy a koridory nadmístního významu a požadavky nadmístního významu na koordinaci územně plánovací činnosti obcí
Územně analytické podklady LK	2013-2015	projednáno krajským zastupitelstvem 8/2013, probíhá průběžná aktualizace a kompletní aktualizace bude dokončena k 6/2015	+	stav a vývoj území, hodnoty území, limity využití území, záměry na provedení změn v území a problémy k řešení v územně plánovacích dokumentacích
Plán odpadového hospodářství LK	2004-2014	nezapočato, nejdříve 2015		částečně - dosud nerealizované cíle a záměry
Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje	2011-2020	schváleno	+	částečně - aktivity a záměry
Plán rozvoje VaK LK	2004–2014	Průběžné aktualizace 1x ročně	+	částečně - dosud nerealizované cíle a záměry
Koncepce ochrany přírody a krajiny LK	2013-2023	schváleno	+	limity, aktivity

Koncepce ochrany před povodněmi LK	2006-	nezapočato	?	
Integrovaný program ke zlepšení kvality ovzduší LK	2012-	schváleno	+	
Zásady řízení zdravotnictví v Libereckém kraji v oblasti lůžkové péče včetně návaznosti na zdravotnickou záchrannou službu v období 2014-2020	2014-2020	Zastupitelstvem Libereckého kraje usnesením č. 70/15/ZK ze dne 24.2.2015	-	jen v případě zařazení priority Zdravotnictví
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy LK	2012-2016	schváleno	+	cíle a aktivity
Koncepce vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami	2013-2020	schváleno	+	
Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+	2014-2020	Schváleno Zastupitelstvem Libereckého kraje 29.9.2015	+	
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb LK (SPRSS LK)	2014-2017	schváleno	+	cíle a rozvojová opatření
Akční plán 2016 (prováděcí předpis SPRSS LK)	2016	schváleno	+	
Krajský plán vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením 2014-2016	2014-2016	schváleno	+	cíle a rozvojová opatření
Analýza plánů rozvoje sociálních služeb	2012-2017	schváleno	-	
Analýza sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v LK	2013-2016	schváleno	+	
Návrh parametrů základní sítě sociálních služeb v Libereckém kraji 2013	2013	Schváleno	+	
Územně energetická koncepce LK	2010-	nezapočato	+	záměry a aktivity v území IPRÚ
Regionální surovinová politika LK	2011-2020	schváleno	-	
Program rozvoje cestovního ruchu	2007-2013	nezapočato		nerealizované záměry
Koncepce účinnější podpory památkové péče v LK	2003-	nezapočato		nerealizované záměry
Koncepce výstavby a rozvoje informačních systémů krizového řízení a integrovaného záchranného systému LK	2013-	schváleno	?	Jednotná úroveň informačních systémů operačního řízení a modernizace technologií pro příjem tísňového volání základních složek integrovaného záchranného systému Libereckého kraje
Povodňový plán LK	2004-2015	Schváleno 2004, aktualizováno 2013	+	společná protipovodňová opatření a ochrana v povodí Nisy a jejích přítoků

Program rozvoje cyklistické dopravy LK	2008-2013	v přípravě 2014-2020	+	nerealizované záměry
Analýza stavu dopravy na území Libereckého kraje 2015	2015	1 x 1 rok	-	
Doprava v LK	2010	nezapočato	-	
Akční plány snižování hluku na silnicích II. III. třídy v LK	2008-	schváleno	+	priority, záměry
Akční plány protihlukových opatření 2015+	2015	schváleno	+	
Plán dopravní obslužnosti	2012-2016	schváleno	+	opatření na podporu VD
Strategie bezpečnosti silničního provozu LK 2012-2020	2012-2020	schváleno	+	kolizní a problémová místa
Optimalizace pořadí realizace silničních obchvatů vybraných měst v LK na silnicích II. a III. třídy	2010-2025	schváleno	+	priority, záměry
Železnice v LK 2030	2014-2030	v přípravě	?	

Zdroj: vlastní zpracování, aktualizace 2015

Následující tabulka doplňuje přehled místních strategií na území ORP Liberec a ORP Jablonec nad Nisou a shrnuje jejich základní parametry.

Tabulka 60: Přehled strategických dokumentů obcí

Strategické dokumenty obcí					
ZÚJ	Název obce	Strategický dokument	časová platnost	využitelnost	územní plán/pořízení
ORP Liberec					
530468	Dlouhý Most	Zpracovává se	X	X	Ano/ 2015
564061	Hodkovice nad Mohelkou	Ano	2013 -	3 prioritní oblasti	Ano /pořizuje se nový
564117	Chrastava	Program rozvoje města	2015 - 2020	dlouhodobé cíle	Ano/2014
530484	Jeřmanice	Ne	X	X	Ano/2011
564176	Kryštofovo Údolí	Ne	X	X	Ano/pořizuje se nový
563889	Liberec	Aktualizace strategie rozvoje SML	2014 - 2020	aktualizace, 5 strategických cílů	Ano/pořizuje se nový
564231	Mníšek	Místní program obnovy vesnice	2014 - 2020	investiční akce	Ano/2014
546593	Nová Ves	Ne	X	X	Ano/změna 2010
564281	Oldřichov v Hájích	Ne	X	X	Ano/2014
544345	Proseč pod Ještědem	Ne	X		Ano/2009
544477	Stráž nad Nisou	Ne	X	X	Ano/2006
564427	Světlá pod Ještědem	Ne	X	X	Ano/2014
564460	Šimonovice	Ne	X	X	Ano /pořizuje se nový
563536	Bedřichov	Strategický plán rozvoje obce	2008 - 2015	4 priority, 5 projektů	Ano/2012
530425	Dalešice	Ne	X	X	Ano/2012
563510	Jablonec nad Nisou	Strategický plán města	aktual.2014 - 2020	8 tematických oblastí	Ano/ pořizuje se nový
563595	Janov nad Nisou	Program rozvoje obce	2014 - 2020	5 programových cílů	Ano/ pořizuje se nový
563633	Josefův Důl	Ne	X	X	Ano/ pořizuje se nový
563692	Lučany nad Nisou	Ne			Ano/ pořizuje se nový
563714	Maršovice	Ne			Ano/2014
563731	Nová Ves nad Nisou	Ne	2010 -	náměty a akce v 5 oblastech	Ano/2015
546577	Pulečný	Strategický plán rozvoje obce	2011 - 2020	3 priority, 11 cílů	Ano/2011
563781	Rádlo	Ne			Ano/2011
563790	Rychnov u Jablonce nad Nisou	Ne	X	X	Ano/2009

F.2 Vazba na strategické dokumenty

Ze zmapování výše uvedených přehledů strategických dokumentů vyplývá několik zásadních zjištění, která významně ovlivňují jejich praktickou využitelnost pro IPRÚ:

- Metodická rozdílnost (a tím obtížná porovnatelnost, včetně rozdílné terminologie).
- Obecnost strategií (většinou obsahují všeobjímající témata).
- Chybějící prioritizace (z dokumentů nelze vyčíst důležitost jednotlivých cílů, opatření, aktivit – i když mnohde je používán pojem „priorita“, neznamená však důležitost).
- Chybějící nebo nedostatečná lokalizace návrhových částí strategií (územní záběr / upřesnění cílů, opatření, atd.).

Využitelnost částí dokumentů – obecně:

- Analytické části (data) – pouze pokud jsou aktuální (tj. zpracovaná v uplynulých 2-3 letech).
- SWOT analýzy – ano, pokud jsou součástí dokumentů v podobě globální SWOT analýzy (nikoliv jen dílčích).
- Analytické shrnutí (závěry) – ano, pokud jsou součástí dokumentu (bohužel velmi zřídka).
- Strategické vize a dlouhodobé cíle – ano (většinou ale stanovené velmi obecně, bez indikátorů a někdy i bez časových horizontů).
- Střednědobé cíle, úkoly, opatření, priority, aktivity... - ano, pokud mají definovány základní atributy a nejsou formulovány pouze v obecné rovině.
- Konkrétní záměry, aktivity, projekty – omezeně ano (většinou jednotlivosti bez širšího strategického rámce – menší obce - POV).

V obecné rovině lze konstatovat dobrou koincidence zásadních územních dokumentů – tzn. Strategie rozvoje Libereckého kraje a strategií statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou, včetně vazeb na územně plánovací dokumentace (ZÚR i územní plány obou měst). Koincidence je míněn soulad dlouhodobě definovaných strategických cílů a to jak v rovině tematické, tak i územní.

Výsledné doporučení zaměření - cílů, které nejvíce řeší všichni v území

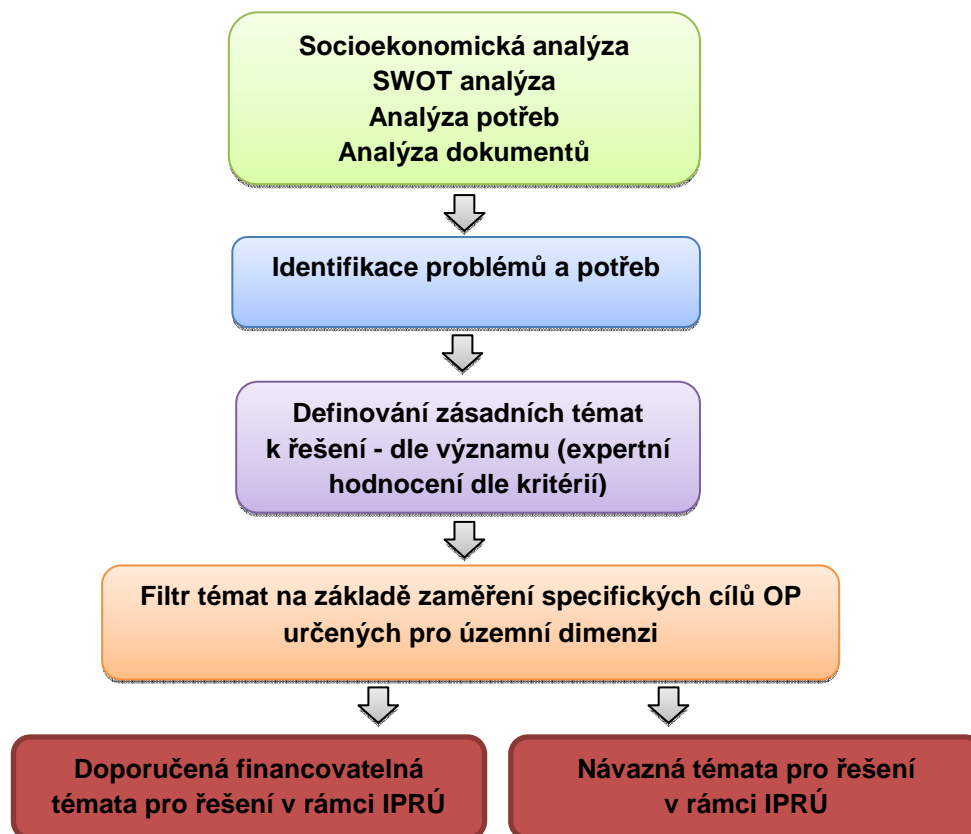
Přehled nejčastěji se opakujících témat (v úrovni strategických cílů, priorit či opatření) **ve strategických dokumentech** měst a obcí v řešeném území IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou:

- Doprava (zejména dopravní infrastruktura, ale často také dopravní obslužnost a dostupnost) – řešeno prostřednictvím specifických cílů 1 a 2 – **Zlepšení mobility a Navýšení podílu udržitelných forem dopravy v území.**
- Využití potenciálu území (zejména přírodního a kulturního bohatství) pro rozvoj cestovního ruchu řešeno prostřednictvím specifického cíle 8 – **Využití potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu.**
- Veřejné služby se zaměřením zejména na zdraví a sociální oblast (jejich nabídka, dostupnost, kvalita) řešeno prostřednictvím specifického cíle 3 – **Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních a navazujících služeb** a specifického cíle 7 – **Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotnických služeb a péče o zdraví.**
- Zlepšení situace na trhu práce – podpora vzniku nebo udržení pracovních míst, flexibilizace trhu práce – řešeno prostřednictvím specifického cíle 4 – **Zaměstnanost pro podporu sociální soudržnosti.**
- Rozvoj lidských zdrojů (vzdělávání, školství, kvalitní podmínky pro život) – řešeno prostřednictvím specifického cíle 5 – **Optimalizace infrastruktury pro vzdělávání** a specifického cíle 6 – **Neinvestiční podpora celoživotního vzdělávání.**
- Péče o veřejný prostor a životní prostředí – řešeno prostřednictvím specifických cílů 9, 10 – **Zvýšení spolehlivosti technické infrastruktury a zlepšování kvality ovzduší, Minimalizace ekologických rizik a péče o přírodní prostředí.**
- Rozvoj občanské společnosti, spolupráce veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru – řešeno prostřednictvím specifického cíle 11 – **Efektivní správa území.**

G. Doporučení pro nastavení opatření IPRÚ

Na základě zjištění ze socioekonomické analýzy, SWOT analýzy, analýzy potřeb a dokumentů byly identifikovány hlavní problémy, které tvoří bariéru rozvoje území a jejich řešení má zároveň synergický účinek pro zlepšení stavu v řešeném území. Následně byly jednotlivé problémy zařazeny do problémových oblastí a vyhodnoceny podle kritérií udržitelného rozvoje a územního dopadu. Pro účely vymezení vhodných témat zařazených do užšího IPRÚ byla provedena filtrace, kdy hlavním kritériem bylo zaměření specifických cílů OP určených pro územní dimenzi - tzn., jsou doporučeny ty tematické okruhy, na které lze čerpat finanční prostředky (dotace) z operačních programů definovaných v NDÚD – Operační program Doprava, Integrovaný regionální operační program a Operační program Zaměstnanost.

Obrázek 19: Schéma - postup při tvorbě doporučení zaměření témat pro řešení v rámci IPRÚ

Všechna tato zásadní prioritní témata a v nich identifikované problémy je nutné v následujícím období aktivně řešit. V rámci IPRÚ však bude možné čerpat dotace pouze na ty problémy, které jsou v souladu se specifickými cíli operačních programů definovaných

v Národním dokumentu k územní dimenzi, případně ve vazbě na tematické cíle strategie Evropa 2020.

Ke každému tématu je uveden přehled identifikovaných problémů a potřeb, dále argumentační zdůvodnění výběru tématu v návaznosti na současný stav a potřeby v území. Ke každému tématu byly doporučeny specifické cíle OP vhodné k financování projektových aktivit, doplněné o vazbu na tematické cíle strategie Evropa 2020.

DOPRAVA

Identifikované problémy	Potřeba
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nedostatečná kapacita silnic I. a II. tříd a zhoršující se technický stav 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zlepšování kvality technického stavu dopravní infrastruktury ➤ Rekonstrukce silničních úseků nižších tříd
<ul style="list-style-type: none"> ■ Vysoká intenzita dopravy na hlavních silničních tazích 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Výstavba obchvatů a přeložek silnic na vybraných úsecích ➤ Zklidňování dopravy v centrech obcí
<ul style="list-style-type: none"> ■ Chybějící přestupní terminály, nedostatečná kapacita MHD, technicky nevyhovující TT Lbc – Jbc, málo rozvinutá síť TT v Liberci 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zlepšení dopravního spojení mezi městy Liberec a Jablonec nad Nisou ➤ Modernizace tramvajových tratí ➤ Výstavba nových tramvajových tratí ➤ Modernizace a nákup nových vozů MHD ➤ Zavádění nízkopodlažních vozů MHD
<ul style="list-style-type: none"> ■ Absence železničního napojení na vysokorychlostní železniční tratě a nedostatečná elektrifikace železničních tratí 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Využití napojení na německou železniční síť, trasování a realizace rychlého železničního spojení
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nedostatek parkovacích míst ve městech Liberec a Jablonec nad Nisou 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Řešení problematiky parkování v centrech měst a v blízkosti významných a turistických aktivit ➤ Regulace parkování v centru ➤ Výstavba přestupních terminálů včetně doprovodných služeb a systému P+R
<ul style="list-style-type: none"> ■ Bezpečnost dopravy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Modernizace integrovaného dopravního systému se zaváděním moderních informačních a navigačních systémů ➤ Budování bezbariérových zastávek a chodníků
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nedostatečná a územně nepropojená síť cyklostezek a cyklotras 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budování a propojování cyklistické sítě (cyklotrasy, cyklopruhy, apod.)
<p>Zdůvodnění</p>	<p>Doprava má silně integrující charakter a vzhledem ke koncentraci zdravotnické, sociální, školní infrastruktury a dalších služeb do obou měst má doprava velký význam pro dostupnost</p>

	těchto služeb z okolních sídel. Tlak na zkvalitňování dopravní sítě a zvyšování kapacity vyvolává pokračující trend suburbanizace. Zároveň je v dalším období důležité modernizovat veřejnou hromadnou dopravu (s ohledem na zvýšení počtu bezbariérových spojů) a stávající tramvajovou síť, která je významným prvkem MHD ve městech (i ve spojení mezi městy Liberec a Jablonec n. Nisou), a zlepšit dostupnost území vymezené aglomerace, čímž selepší i její dopravní obslužnost.
Vazba na operační program	IROP - SC 1.1 – Zvýšení regionální mobility prostřednictvím modernizace a rozvoj sítě regionální silniční infrastruktury navazující na síť TEN-T
	IROP – SC 1.2 – Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
	OPD – SC 1.4 - Vytvoření podmínek pro zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakci
	OPD – SC 1.5 - Zlepšení řízení dopravního provozu a zvyšování bezpečnosti dopravního provozu ve městech
Vazba na tematické cíle strategie Evropa 2020	TC7 - Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách
	TC8 - Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil

VZDĚLANOST

Identifikované problémy	Potřeba
<ul style="list-style-type: none"> ■ Podprůměrná úroveň vzdělání obyvatel v rámci ČR 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zvýšení dostupnosti vzdělávání pro široké spektrum obyvatel ➤ Motivace obyvatel k účasti na vzdělávání ➤ Zavedení opatření po umožnění rovného přístupu ke vzdělávání ➤ Řešení přístupu ke vzdělávání v sociálně vyloučených lokalitách
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nedostatečná kapacita základních škol v Liberci 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Navýšení kapacit základních škol
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nedostatečné vybavení a technický stav škol 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zlepšení technického vybavení a technického stavu škol
<ul style="list-style-type: none"> ■ Chybějící koncepce vzdělávání na úrovni obcí 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zpracování akčního plánu vzdělávání
Zdůvodnění	<p>Oblast vzdělanosti má úzkou vazbu na trh práce s výrazným synergickým účinkem. Identifikované problémy v oblasti vzdělanosti obyvatel regionu mají významný vliv nejen na zaměstnanost, ale také na celkový ekonomický rozvoj území a sociální soudržnost obyvatel. Velkým sociálním i ekonomickým rizikem je vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných, kdy u těchto osob dochází k postupné ztrátě pracovních návyků, demotivaci a je složité tyto osoby po dlouhé době bez práce zařadit do pracovního procesu. Mezi dlouhodobě nezaměstnané patří zejména osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby pečující. Sociálním hendikepem těchto osob je navíc výrazně snižena možnost uplatnění na trhu práce.</p>

	<p>Důležitá bude provázanost vzdělávacích aktivit s trhem práce se zaměřením na posilování inkluzivního vzdělávání a uplatnitelnost znevýhodněných osob na trhu práce. Zároveň je v území potřeba provázat vzdělávací systém s potřebami trhu práce, zejména v technických oborech a podnikatelské činnosti a podpořit služby zaměstnanosti skupin ohrožených na trhu práce.</p> <p>Podstatná překážka v aktivizaci ekonomicky neaktivních obyvatel je neexistence flexibilního pracovního uspořádání a podpůrných opatření sladování pracovních a soukromých rolí - opatření umožňující vstup na trh práce (zařízení péče o děti, dostupná respitní péče, co-workingová pracoviště, změna personálních politik zaměstnavatelů aj.). Trend stárnutí populace se dlouhodobě dynamizuje i v tomto regionu. Nutností je u zaměstnavatelů vytváření ekonomicky přijatelných nástrojů personální politiky, které povedou ke zhodnocování zaměstnanecké skupiny lidí nad 50 let věku.</p>
Vazba na operační program	IROP – SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnost infrastruktury pro vzdělávání a další vzdělávání
	OP Z – SC. 1.1 Zvýšit míru zaměstnanosti podpořených osob
	OP Z – SC 2.1 Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce
	OPPIK – SC 2.4 Zkvalitnit infrastrukturu pro rozvoj lidských zdrojů v podnikatelském sektoru s důrazem na technické odborné vzdělávání
	<p>OP VVV – PO 3, IP 1, SC 1 - Vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků</p> <p>OP VVV – PO 3, IP 2, SC 1 - Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ</p> <p>OP VVV – PO 3, IP 2, SC 2 - Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích</p> <p>OP VVV – PO 3, IP 2, SC 3 - Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání (tento specifický cíl není dosud v územní dimenzi)</p> <p>OP VVV – PO 3, IP 2, SC 5 - Zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce</p>
Vazba na tematické cíle strategie Evropa 2020	TC3 - Zvýšení konkurenceschopnosti MSP
	TC8 - Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil
	TC10 - Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení

ZDRAVOTNÍ SLUŽBY

Identifikované problémy	Potřeba
<ul style="list-style-type: none"> Horší dostupnost zdravotnických služeb ve vzdálenějších obcích 	<ul style="list-style-type: none"> Dostupné zdravotní služby ve všech obcích zájmového území
<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečné stavebně technické a přístrojové vybavení nemocnic i s ohledem na bezbariérovost 	<ul style="list-style-type: none"> Zlepšení technického stavu nemocnic a pořízení nového vybavení nemocnic Hledání vhodných zdrojů na rozvoj nemocnic

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Identifikované problémy	Potřeba
-------------------------	---------

<ul style="list-style-type: none"> ■ Absence některých sociálních služeb pro sociálně znevýhodněné a vyloučené obyvatele, či jejich nedostatečná kapacita (terénní, ambulantní i pobytové, např. krizová pomoc, azyl pro matky s dětmi, denní stacionáře, odlehčovací služby) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora a rozvoj chybějících sociálních služeb, zvýšení kapacity stávajících služeb ➤ Podpora informačních a poradenských služeb
<ul style="list-style-type: none"> ■ Narůstání sociálního vyloučení u těch skupin obyvatel, jejichž problémy se vymykají současnému nastavení systému sociálních služeb 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Provázání formálních i neformálních systémů pomoci z různých oborů a propojení s přirozenými sociálními vazbami uvnitř společnosti
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nevyhovující technický stav zázemí pro poskytování sociálních služeb a sociálního bydlení 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zlepšení technického stavu zázemí poskytovatelů sociálních služeb, zřizování sociálních bytů
<p>Zdůvodnění</p>	<p>Vzájemná synergie mezi zdravotními a sociálními službami vychází z aktuálního stavu populace v regionu, kdy dochází ke zvyšování počtu osob v rizikových skupinách – sociálních i zdravotních a zároveň k nedostatečnému pokrytí jejich potřeb. Cílovou skupinou jsou osoby ohrožené sociálním vyloučením, rodina, děti a mládež (zejména nízkopříjmové rodiny), osoby pečující, uživatelé drog a osoby ohrožené závislostmi, senioři, zdravotně znevýhodnění, osoby s chronickou duševní poruchou a dlouhodobým duševním onemocněním, cizinci, národnostní menšiny. Sociálním hendikepem řady z těchto osob je navíc výrazně snižena možnost uplatnění na trhu práce. Kombinace ekonomické neaktivity a finanční nákladnosti péče představuje pro tyto skupiny riziko upadání do chudoby. Propojenost sociálních služeb se zdravotními je vhodná také vzhledem k požadavku a prioritě Evropské komise, která chce podporovat zdravotnictví pouze za předpokladu, že podpořené aktivity budou mít pozitivní vliv na sociální oblast a sociální začleňování.</p>
<p>Vazba na operační program</p>	<p>IROP - SC 2.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi</p> <p>IROP – SC 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotnických služeb a péče o zdraví</p>
<p>Vazba na tematické cíle strategie Evropa 2020</p>	<p>TC 1 Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací</p> <p>TC 9 Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci</p> <p>TC 10 Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení</p>

TRH PRÁCE A ZAMĚSTNANOST

Identifikované problémy	Potřeba
<ul style="list-style-type: none"> ■ Disparity na trhu práce – nízký počet volných pracovních míst vs. vysoký počet uchazečů o zaměstnání 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora zaměstnanosti osob z věkových skupin znevýhodněných na trhu práce a žen ➤ Podpora rozvoje podnikatelských aktivit a samozaměstnávání ➤ Podpora sociálního podnikání ➤ Snižování disparit na trhu práce – tvorba nových pracovních míst, zvyšování uplatnitelnosti nezaměstnaných na trhu práce ➤ Podpora vzdělávacích aktivit v oblastech s nabídkou volných pracovních míst
<ul style="list-style-type: none"> ■ Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora vzdělávání nízkokvalifikovaných skupin obyvatelstva ➤ Rozvoj služeb zaměstnanosti pro osoby sociálně vyloučené a ohrožené sociálním vyloučením
<ul style="list-style-type: none"> ■ Kolísající míra nezaměstnanosti, nestabilita trhu práce 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uplatňování opatření aktivní politiky zaměstnanosti (podpora tvorby nových pracovních míst, zvyšování kvality pracovní síly) ➤ Sladění vzdělávacích potřeb s trhem práce ➤ Podpora poradenských a dalších služeb v oblasti zaměstnanosti pro osoby sociálně vyloučené ➤ Podpora služeb zaměstnanosti, spolupráce s úřady práce ➤ Vyšší uplatnění flexibilních forem zaměstnávání pro pohrožené skupiny na trhu práce, zavedení nových forem zaměstnávání
<p>Zdůvodnění</p>	<p>Sociální soudržnost a to, nebýt sociálně vyloučený, znamená mít kde bydlet, kde se vzdělávat, mít dostupné služby sociální a zdravotní (tedy dostat se k nim - dostupná doprava), mít možnost být zaměstnán a mít tedy dostatečný příjem.</p> <p>Kvalifikace uchazečů a zájemců o zaměstnání neodpovídá požadavkům na trhu práce. Není dostatečně rozvinutý systém flexibilních forem práce vč. částečných úvazků. Nejsou využívány všechny možnosti APZ.</p> <p>Služby zaměstnanosti jsou nedostatečně provázány se sociálními službami, se zdravotními službami i návaznými službami, které podporují sociální začleňování. Funkční a finanční gramotnost osob sociálně vyloučených nebo soc. vyloučením ohrožených je na nízké úrovni. Přetrvává diskriminace osob sociálně vyloučených v zaměstnávání ve všech sektorech trhu práce. Ne vždy je včas reagováno na aktuální potřeby pomocí sociální služby, je nedostatečná podpora osob pečujících o osobu blízkou. Obce neznají své role, role nejsou jasně vymezeny právě v problematice sociálního začleňování vůči dalším aktérům. Obce nestaví sociální</p>

	bydlení v dostatečném počtu a nemají zkušenosti se sociálním podnikáním. Málo využívají možnost vytvářet pracovní místa pro osoby, které těžko shánějí práci (VPP), které by získaly pracovní návyky.
Vazba na operační program	IROP - SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi OP VVV PO3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání IP 3.1 SC 1; SC 2 ; SC 3 IP 3.2 SC 1 IP 3.3 SC 1
Vazba na tematické cíle strategie Evropa 2020	TC 8 Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a mobility pracovních sil TC 9 Podpora sociálního začleňování, boj proti chudobě a jakékoli diskriminaci TC 11 Posilování institucionálních kapacit veřejných orgánů a zúčastněných stran a efektivní práce orgánů veřejné správy

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Identifikované problémy	Potřeba
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nedostatečné řešení odkanalizování obcí a okrajových částí měst – kapacita, technický stav, ČOV 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budování ČOV a kanalizace u všech druhů sídelních útvarů
<ul style="list-style-type: none"> ■ Zastaralost a špatný technický stav centrálního zdroje tepla (CZT) včetně teplovodní rozvodné sítě (předimenzovanost) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Modernizace a dostavba chybějící infrastruktury, zejména kanalizace a teplárenství
<ul style="list-style-type: none"> ■ Vysoký podíl využití pevných paliv pro vytápění 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Využití potenciálních zdrojů biomasy, štěpky a dalších alternativních zdrojů energie ➤ Plošná regulace pevných paliv, náhrada plynem a dalšími eko. způsoby vytápění pomocí politiky ČR

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Identifikované problémy		Potřeba
■	Znečištěné ovzduší, zejména v blízkosti dopravních tepen a průmyslových areálů	➤ Odstraňování zdrojů znečištěného ovzduší
■	Hluková zátěž – podél dopravních tepen	➤ Realizace opatření ke snížení hlukové zátěže
■	Zábor volných ploch obchodními centry	➤ Zlepšení územního plánování
Zdůvodnění	Jedním z hlavních cílů EU pro období 2014+ je snižování ekologické zranitelnosti území. Rozvoj a modernizace technické infrastruktury je v řešeném území, které je charakteristické mnoha oblastmi a objekty ochrany přírody a má kvalitní zásoby podzemních vod, důležitým aspektem naplnění tohoto cíle, udržení stability území a zvyšování kvality života místních obyvatel. Problémy v této oblasti jsou roztržité na celém území vymezené aglomerace s koncentrací problémů ve městech Liberec a Jablonec n. Nisou. Tyto problémy v území je nutné řešit koncepčně a integrovaně, neboť jakékoliv zlepšení/zhoršení podmínek v jedné lokalitě (sídle) bude mít velký vliv na rozsáhlé území.	
Vazba na operační program	OPPIK – SC 3.5 Zvýšit využití a zavádění kombinované výroby elektřiny a tepla a modernizovat soustavy zásobování teplem	
	OP ŽP – SC 1.1 Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod ze zdrojů a zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství	
	OP ŽP – SC 1.2 Snížit vnos znečišťujících látek z průmyslu a zemědělství do povrchových a podzemních vod	
	OP ŽP – SC 2.1 Snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek	
	OP ŽP – SC 2.2 Snížit emise stacionárních a mobilních zdrojů podílejících se na expozici obyvatelstva, ekosystémů a vegetace nadlimitním koncentracím znečišťujících látek	
	OP ŽP – SC 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	
Vazba na tematické cíle strategie Evropa 2020	TC2 - Zlepšení přístupu, využití a kvality ICT technologií	
	TC4 - Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích	
	TC6 - Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů	
	TC7 - Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách	

CESTOVNÍ RUCH

Identifikované problémy	Potřeba
<ul style="list-style-type: none"> ■ Pokles počtu návštěvníků v ubytovacích zařízeních 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora služeb cestovního ruchu
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nekoncepční přístup při propagaci území 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zpracování koncepce cestovního ruchu
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nedostatek doplňkových služeb CR 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora doplňkových služeb cestovního ruchu na území IPRÚ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nedostatečná péče o památky a infrastrukturu pro CR 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zlepšení a podpora péče o infrastrukturu pro CR ➤ Podpora investic do rozvoje cestovního ruchu – obnova památek na území IPRÚ
<p>Zdůvodnění</p>	<p>Důvodem podpory této oblasti je velký potenciál v rozvoji cestovního ruchu jako jednoho z možných pilířů ekonomického rozvoje regionu. V oblasti se nachází mnoho turistických atraktivit – přírodních, kulturních, sportovních, apod. Pro nastartování rozvoje turismu je nutné aktivizovat místní aktéry v území za účelem rozvoje infrastruktury CR a usilovat o posílení ochrany a rozvoje místního i regionálního kulturního a přírodního dědictví vhodnými investicemi do údržby a rekonstrukcí památek a atraktivit a jejich bezbariérovost a přípravou nových produktů cestovního ruchu.</p>
<p>Vazba na operační program</p>	<p>IROP – SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního a přírodního dědictví</p> <p>Pozn.: o alokaci z IROP 3.1 v rámci IPRÚ nebylo zažádáno z důvodu velmi omezeného okruhu oprávněných žadatelů, převážná většina památek v nepříznivém stavu v území do tohoto okruhu nespadá.</p>
<p>Vazba na tematické cíle strategie Evropa 2020</p>	<p>Velmi slabá vazba:</p> <p>TC 4 Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích</p> <p>TC 6 Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů</p>

VEŘEJNÁ SPRÁVA

Identifikované problémy		Potřeba
<ul style="list-style-type: none"> ■ Kvalita veřejné správy, neefektivnost, transparentnost 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zefektivňování činností ➤ Zavádění moderních systému a způsobu řízení veřejné správy 	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nedostatečné zapojení veřejnosti do plánovacích a strategických procesů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zajištění provázanosti, informovanosti a vzájemná spolupráce ➤ Efektivnější plánování rozvoje území 	
Zdůvodnění	<p>Na veřejnou správu je v posledních letech vyvíjen velký tlak na zefektivňování činností. Zároveň dochází ke snižování veřejných rozpočtů, což může mít negativní vliv na zabezpečování základních služeb pro obyvatelstvo v regionu. Předpokladem pro úspěšné řešení této situace je posilování vzájemné meziobecní i meziregionální spolupráce. Vzhledem k narůstajícímu sociálně-ekonomickému tlaku ve společnosti bude také docházet k nárůstu sociálně-patologických jevů a rizik. Stejně musí být řešena situace při řešení neočekávaných nebo krizových situacích – povodně, požáry, chemické havárie, apod.</p>	
Vazba na operační program	IROP – SC 3.2, SC 3.3	
Vazba na tematické cíle strategie Evropa 2020	TC 11 Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě.	

Vzájemné vazby mezi identifikovanými problémy

V rámci identifikovaných problémových oblastí jsou nejsilnější vzájemné vazby mezi oblastmi Vzdělanost - Trh práce a zaměstnanost, Dopravní infrastruktura - Cestovní ruch a dopravní infrastruktura - Životní prostředí. Intenzita vazeb mezi všemi identifikovanými problémovými oblastmi je uvedena v koincidenční matici, viz tabulka níže.

Tabulka 61: Koincidenční matice – vazba mezi identifikovanými problémovými oblastmi

<i>Koincidenční matice - vazba mezi identifikovanými problémy (XXX - velmi silná / XX - silná / X - střední / bez vyznačení - slabá nebo žádná)</i>	Vzdělanost	Trh práce a zaměstnanost	Cestovní ruch	Zdravotní služby	Sociální služby	Dopravní infrastruktura	Technická infrastruktura	Životní prostředí	Veřejná správa
Vzdělanost	---	XXX		XX	XX	X	X		
Trh práce a zaměstnanost	XXX	---	XX	X	XX	XX			
Cestovní ruch		XX	---			XXX	XX	XX	
Zdravotní služby	XX	X		---	XX	XX		X	
Sociální služby	XX	XX		XX	---	X			
Dopravní infrastruktura	X	XX	XXX	XX	X	---	X	XXX	
Technická infrastruktura	X		XX			X	---	XX	
Životní prostředí			XX	X		XXX	XX	---	
Veřejná správa		X	X	X	X				---

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, vlastní zpracování

Strom problémů

Na základě zjištění ze socioekonomické analýzy, SWOT analýzy, analýzy potřeb a dokumentů byl vytvořen seznam klíčových problémů, kterými se území vyznačuje. Následně byly mezi jednotlivými problémy posuzovány vzájemné vztahy, a došlo ke kvantitativnímu vyhodnocení problémů. Výstupem je grafické znázornění klíčových problémů v jednotlivých tematických oblastech. Ke každé oblasti jsou uvedeny hlavní příčiny vzniku jednotlivých problémů, které vychází z trendů a předpokladů socioekonomické analýzy, následně jsou popsány klíčové problémy a specifikovány následky, které jsou překážkou k naplňování strategických cílů.

Tyto překážky vedou k tomu, že území se potýká s bariérami pro ekonomický růst a pro posilování územní soudržnosti, která je jednou z priorit územní dimenze evropských strukturálních a investičních fondů a také prioritou globálního cíle strategie IPRÚ.

Bariéry územní dimenze

Následky

Problémy

Příčiny vzniku problémů

Omezené podmínky pro ekonomický růst a posilování územní soudržnosti (koheze)

Špatná dostupnost služeb a pracovních míst

Zranitelnost životního prostředí a nárůst rizik v území

Nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce

Veřejná správa

- Kvalita veřejné správy, efektivnost, transparentnost
- Nedostatečné zapojení veřejnosti do plánovacích a strategických procesů

Zdravotní služby

- Dostupnost zdravot. služeb ve vzdálenějších obcích
- Nedostatečné stavebně technické a přístrojové vybavení nemocnic i s ohledem na bezbariérovost

Sociální služby

- Absence některých sociálních služeb pro sociálně znevýhodněné a vyloučené občany, či jejich nedostatečná kapacita
- Narůstání sociálního vyloučení skupin obyvatel, jejichž problémy se vymykají současnému nastavení sociálních služeb
- Nevyhovující technický stav zázemí pro poskytování sociálních služeb a soc. bydlení

Doprava

- Nedostatečná kapacita silnic I. a II. tříd a zhoršující se technický stav
- Vysoká intenzita dopravy na hlavních silničních tazích
- Nedostatečné kapacity MHD a zastaralá a nedostatečná tramvajová síť
- Absence železničního napojení a nedostatečná elektrifikace železničních tratí
- Nedostatek parkovacích míst ve městech
- Bezpečnost dopravy
- Nedostatečná a územně nepropojená síť cyklostezek

Životní prostředí

- Znečištěné ovzduší, zejména v blízkosti dopravních tepen a průmyslových areálů
- Hluková zátěž – podél dopravních tepen
- Záběr volných ploch obchodními centry

Technická infrastruktura

- Nedostatečné řešení odkanalizování obcí – kapacita, technický stav, ČOV
- Zastaralost a špatný technický stav teplovodní rozvodné sítě
- Vysoký podíl využití pevných paliv pro vytápění stacionárními zdroji

Trh práce a zaměstnanost

- Disparity na trhu práce – nízký počet volných pracovních míst vs. vysoký počet uchazečů o zaměstnání
- Růst míry nezaměstnanosti
- Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných

Vzdělanost

- Podprůměrná úroveň vzdělání obyvatel v rámci ČR
- Nedostatečná kapacita škol
- Nedostatečné vybavení a technický stav škol
- Chybějící koncepce vzdělávání na úrovni obcí

Cestovní ruch

- Pokles počtu návštěvníků v ubytovacích zařízeních
- Nekoncepční přístup při propagaci území
- Nedostatek doplňkových služeb CR
- Nedostatečná péče o infrastrukturu pro CR

Nedostatečná efektivita veř. správy

Změny zdravotního stavu obyvatel

Zrychlující se stárnutí obyvatel

Nestabilní a nevyvážený systém financování

Omezené investice do dopravní infrastruktury

Nárůst IAD

Geografické podmínky území

Omezené investice do technické infrastruktury

Ekonomická krize a strukturální změny

Rozvoj školství bez návaznosti na trh práce

Omezené investice do CR

Obrázek 20: Strom problémů
Zdroj: Vlastní zpracování

H. NÁVRHOVÁ ČÁST STRATEGIE

Při zpracování návrhové části byla velká pozornost věnována kompatibilitě návrhu s existujícími (i připravovanými) strategickými dokumenty, které se přímo týkají řešeného území. Především se jedná o Strategii a Program rozvoje Libereckého kraje, strategie rozvoje obou statutárních měst a rozvojové dokumenty dalších měst a obcí z vymezeného území IPRÚ.

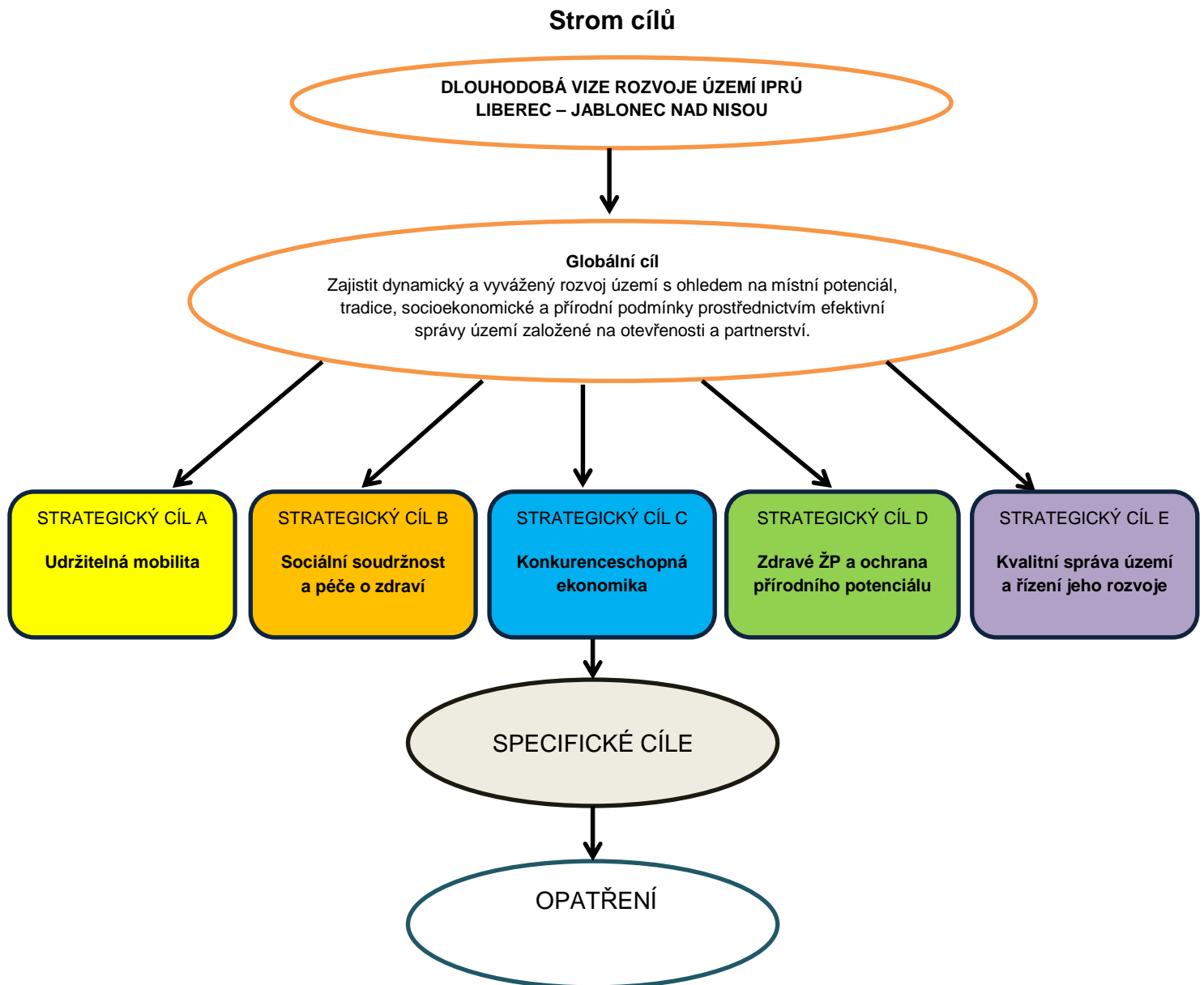
Struktura návrhové části odpovídá doporučené metodice pro zpracování integrovaných strategií území pro období 2014-2020 i obecné metodice pro přípravu veřejných strategií. Jak je patrné i z následujícího schématu, dlouhodobý časový horizont návrhu (tzn. vize rozvoje území a dlouhodobý strategický cíl) je formulován s ohledem na celkové potřeby řešeného území, bez zúžení na vybraná prioritní témata. To je promítnuto do střednědobého návrhového horizontu, který je rozpracován v podobě specifických (dílčích) cílů a konkrétních opatření.

Integrované řešení problémů území

Problémy v identifikovaných oblastech přinášejí bariéru rozvoje v celém území. Pouhou realizací samostatných individuálních projektů a aktivit bez vzájemných vazeb nebude dosaženo požadovaného účinku při řešení identifikovaných problémů. Je proto nutné v rámci IPRÚ tyto intervence sjednotit tak, aby mohly být spolu koordinovány a jejich výsledný efekt byl co největší. Právě proto je nutná intervence z více OP, které jsou k sobě v mnoha oblastech komplementární. Přínosem integrovaného přístupu je, že zapojené subjekty mají možnost využít více zdrojů k řešení jednoho problému a budou tak schopny dosáhnout znásobeného efektu. Integrovanost lze spatřovat v několika rovinách:

- **Územní integrovanost**, kdy budou realizovány intervence v geograficky a ekonomicky spojeném území aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou
- **Věcná integrovanost** – vzájemná provázanost projektů aktérů v území za účelem dosažení globálního cíle s využitím synergických efektů vyplývajících ze vzájemného působení výstupů projektů
- **Finanční integrovanost** – propojení finančních zdrojů z různých operačních programů nebo z různých specifických cílů jednoho operačního programu
- **Organizační integrovanost** – společný koordinovaný postup klíčových aktérů v území založený na partnerském principu
- **Komplementarita tvrdých a měkkých opatření** se zajištěním synergií, které přinášejí znásobení účinků prováděných opatření (oproti izolovaným řešením) a zajišťují tak při správném strategickém plánování efektivitu a udržitelnost investic v území.

Obrázek 21: Strom cílů
Zdroj: Vlastní zpracování

H.1 Dlouhodobá vize

Liberecko – jablonecká aglomerace je oblastí s vysokou kvalitou života, založenou na praktickém uplatňování principů trvale udržitelného rozvoje, s předním postavením nejen v českém, ale i evropském kontextu.

Je vnímána jako živé, zdravé, dynamické a silné centrum Euroregionu Nisa.

Ekonomický rozvoj je založen na kvalitním systému vzdělávání, rozvoji vědy, výzkumu a inovací, cestovním ruchu a průmyslu a službách s vysokou přidanou hodnotou. Řešení problémů sociální soudržnosti, veřejné správy a životního prostředí je vzorem pro jiné regiony.

H.2 Globální cíl

Zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území s ohledem na místní potenciál, tradice, socioekonomické a přírodní podmínky prostřednictvím efektivní správy území založené na otevřenosti a partnerství.

H.3 Strategické cíle

Cíl A – Udržitelná mobilita

Popis cíle:

Hlavním cílem je vytvořit předpoklady pro dlouhodobé zvyšování podílu trvale udržitelných forem dopravy, zejména s ohledem na snižování podílu i objemu využívaných energií z neobnovitelných zdrojů. Klíčovými oblastmi jsou rozvoj a zvyšování efektivity, výkonu a podílu veřejné hromadné dopravy a zlepšení podmínek pro pěší a cyklo dopravu. Dalšími klíčovými aspekty jsou snižování vedlejších negativních vlivů dopravy, zejména v oblasti zánoru veřejného prostoru, hluku, emisí a dopravních nehod. Investice do technické infrastruktury musí odrážet primárně výše uvedené aspekty.

Cíl B - Sociální soudržnost a péče o zdraví

Popis cíle:

Hlavním cílem je vytvoření podmínek pro kvalitní život a maximální využití osobního potenciálu všech obyvatel území. Jedná se zejména o zavádění moderních a efektivních forem vzdělávání pro profesní i osobnostní rozvoj, zlepšování zdravotního stavu obyvatel a doplnění chybějících či kapacitně nedostačujících sociálních služeb. Jako důležité faktory ovlivňující sociální soudržnost vnímáme zajištění kvalitního a dostupného bydlení, nízkou míru kriminality a v neposlední řadě využívání programů aktivní politiky zaměstnanosti, moderních forem zaměstnávání, rozvoje systému veřejných prací, sociálního podnikání a dobrovolnických programů za účelem eliminace sociálního vyloučení ohrožených skupin obyvatel.

Cíl C - Konkurenceschopná ekonomika

Popis cíle:

Hlavním cílem je posílit ekonomickou výkonnost a konkurenceschopnost území v evropském měřítku. Jako klíčové oblasti rozvoje jsou vnímány věda, výzkum a inovace, průmysl a služby s vysokou přidanou hodnotou a cestovní ruch. U všech výše uvedených oblastí budou aktivně podporovány zejména podnikatelské aktivity respektující, případně aktivně prosazující principy trvale udržitelného rozvoje. Jako další hlavní předpoklad úspěšného ekonomického rozvoje bude podporován komplexní rozvoj nevyužitého potenciálu obyvatel území, jak s ohledem na profesní, tak i osobnostní rozvoj. Dílčím dlouhodobým cílem je postupně zvýšit energetickou soběstačnost území.

Cíl D - Zdravé životní prostředí a ochrana přírodního potenciálu

Popis cíle:

Hlavním cílem je dosažení optimálního stavu životního prostředí a maximálního využití přírodního potenciálu území. V oblasti životního prostředí jde zejména o minimalizaci vzniku nevyužitelného odpadu, zajištění vysoké kvality ovzduší, podzemních i povrchových vod, snižování hlukového, světelného a dalšího znečištění veřejného prostoru, snížení rizika povodní včetně zadržování vody v území a snižování produkce skleníkových plynů. V oblasti přírodního potenciálu území se jedná o zvyšování biodiverzity, veřejné a rekreační zeleně, dobudování územního systému ekologické stability a celkovou podporu rozvoje a zachování přírodní složky životního prostředí obyvatel území.

Cíl E - Kvalitní správa území a řízení jeho rozvoje

Popis cíle:

Hlavním cílem je zajištění efektivní správy území založené na dlouhodobě sdílené a upravované vizi, spolupráci veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru, definici hlavních rozvojových cílů a indikátorů jejich naplňování. Jako klíčové aktivity jsou vnímány větší a systematické zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů, zlepšování efektivity a výkonnosti veřejné správy, rozvoj přeshraniční spolupráce a spolupráce s partnerskými městy a obcemi včetně využití zahraničních zkušeností a zlepšování podmínek pro rozvoj neziskového sektoru. Mezi neopominutelné aktivity patří kromě zvyšování transparentnosti výkonu veřejné správy také aktivní zavádění protikorupčních opatření s cílem minimalizovat škody na veřejných rozpočtech.

H.4 Specifické cíle

- Specifické (dílčí) cíle 1-5, které dále rozpracovává návrhová část, jsou dle metodiky zúženy pouze na témata dle doporučení Socioekonomické analýzy, která je možné řešit za pomoci OP: IROP, OPZ a OPD v 2014-2020 v rámci IPRÚ
- Specifické cíle 6-11, které nejsou financovatelné prostřednictvím integrovaných nástrojů, budou dále řešeny jako nezávazné a realizovány budou individuálními projekty financovanými z různých zdrojů mimo IPRÚ, nejsou tedy součástí finančního plánu ani harmonogramu. IPRÚ je zmiňuje zejména z důvodů synergických efektů a komplementarity. Jejich popis je proto stručnější a obecnější.
- Návrhová a implementační část IPRÚ je tedy řešena pro problémové oblasti:
  - **DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA** prostřednictvím specifických cílů 1, 2 – **Zlepšení mobility, Navýšení podílu udržitelných forem dopravy v území**
  - **SOCIÁLNÍ SLUŽBY** prostřednictvím specifického cíle 3 – **Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních a navazujících služeb**
  - **ZAMĚSTNANOST** prostřednictvím specifického cíle 4 – **Zaměstnanost pro podporu sociální soudržnosti**
  - **VZDĚLANOST** prostřednictvím specifického cíle 5 – **Optimalizace infrastruktury pro vzdělávání a specifického cíle 6 – Neinvestiční podpora celoživotního vzdělávání (nespadá pod režim rezervovaných alokací)**
- Opatření v následujících oblastech nejsou vázána na režim rezervovaných alokací v operačních programech:
  - **TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA a ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ** prostřednictvím specifických cílů 9, 10 – **Zvýšení spolehlivosti technické infrastruktury a zlepšování kvality ovzduší, Minimalizace ekologických rizik a péče o přírodní prostředí**
  - **ZDRAVOTNÍ SLUŽBY** prostřednictvím specifického cíle 7 – **Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotnických služeb a péče o zdraví**
  - **CESTOVNÍ RUCH** prostřednictvím specifického cíle 8 – **Využití potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu**
  - **VEŘEJNÁ SPRÁVA** – prostřednictvím specifického cíle 11 – **Efektivní správa území**
- Hierarchie cílů vlastního IPRÚ je nastavena: strategický cíl - specifický cíl - opatření – podopatření - klíčové intervence (projekty) - aktivity

Obrázek 22: Přehled specifických cílů

Zdroj: Vlastní zpracování

Strategický cíl A Udržitelná mobilita	Strategický cíl B Sociální soudržnost a péče o zdraví	Strategický cíl C Konkurenceschopná ekonomika	Strategický cíl D Zdravé ŽP a ochrana přírodního potenciálu	Strategický cíl E Kvalitní správa území a řízení jeho rozvoje
Specifický cíl 1 Zlepšení mobility (dopravní dostupnosti a obslužnosti) území OP Doprava IROP	Specifický cíl 3 Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních a navazujících služeb OP Zaměstnanost IROP	Specifický cíl 5 Optimalizace infrastruktury pro vzdělávání IROP	Specifický cíl 9 Zvýšení spolehlivosti technické infrastruktury a zlepšování kvality ovzduší	Specifický cíl 11 Efektivní správa území
Specifický cíl 2 Navýšení podílu udržitelných forem dopravy v území IROP	Specifický cíl 4 Zaměstnanost pro podporu sociální soudržnosti OP Zaměstnanost IROP	Specifický cíl 6 Neinvestiční podpora celoživotního vzdělávání	Specifický cíl 10 Minimalizace ekologických rizik a péče o přírodní prostředí	
	Specifický cíl 7 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotnických služeb a péče o zdraví	Specifický cíl 8 Využití potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu		

Obrázek 23: Cíle a opatření dle alokací

Zdroj: Vlastní zpracování

A. Rezervované alokace v OP

OPATŘENÍ

SpC 1 Zlepšení mobility (dopravní dostupnosti a obslužnosti) území	O 1.1 Regionální silniční síť O 1.2 Rozvoj tramvajových tratí
SpC 2 Navýšení podílu udržitelných forem dopravy v území	O 2.1 Zlepšení podmínek pro účastníky mobility O 2.2 Eliminace negativních vlivů dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví
SpC 3 Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních a navazujících služeb	O 3.1 Podpora sociálních služeb a navazujících činností O 3.2 Rozvoj a zkvalitňování infrastruktury sociálních služeb a sociálního bydlení
SpC 4 Zaměstnanost pro podporu sociální soudržnosti	O 4.1 Zvýšení zaměstnanosti osob znevýhodněných na trhu práce zlepšováním jejich uplatnitelnosti, informovanosti a aktivizací zaměstnavatele O 4.2 Podpora infrastruktury pro sociální podnikání
SpC 5 Optimalizace infrastruktury pro vzdělávání	O 5.1 Optimalizace kapacit, z kvalitnější infrastruktury a vybavení vzdělávacích zařízení

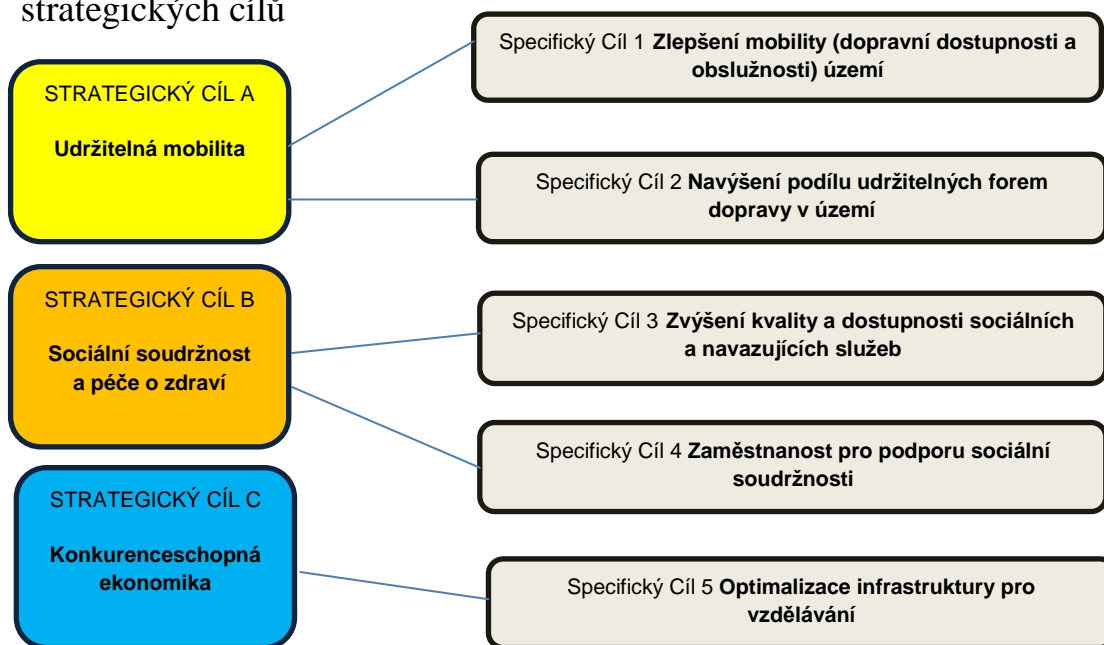
B. Nerezervované alokace v OP

SpC 6 Neinvestiční podpora celoživotního vzdělávání	O 6.1 Podpora systému celoživotního vzdělávání O 6.2 Zvyšování šancí pro uplatnění na trhu práce rozvojem služeb zaměstnanosti a rovných příležitostí a provázání nabídky poradenství a vzdělávání s poptávkou trhu práce
SpC 7 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotnických služeb a péče o zdraví	O 7.1 Zvýšení kvality, dostupnosti a bezbariérovosti zdravotnických zařízení včetně rozvoje infrastruktury pro akutní péči O 7.2 Modernizace infrastruktury a vybavení nemocnic se specializovanou a vysoce specializovanou péčí a péčí návaznou
SpC 8 Využití potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu	O 8.1 Ochrana, obnova a zpřístupnění zajímavých a chráněných přírodních lokalit a objektů O 8.2 Využití přírodního a kulturního dědictví O 8.3 Podpora služeb a rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
SpC 9 Zvýšení spolehlivosti technické infrastruktury a zlepšování kvality ovzduší	O 9.1 Zajištění zásobování obyvatel pitnou vodou O 9.2 Optimalizace zásobování energiemi, teplem, TUV a zvýšení stability a kapacity energetických sítí O 9.3 Rekonstrukce a výstavba kanalizačních sítí O 9.4 Zavádění energeticky úsporných opatření O 9.5 Odstraňování zdrojů zvýšené prašnosti
SpC 10 Minimalizace ekologických rizik a péče o přír. prostředí	O 10.1 Zvýšení kvality veřejných prostranství a zeleně O 10.2 Snižování rizika povodní včetně revitalizace vodních toků O 10.3 Snižování dopadů lidské činnosti na životní prostředí
SpC 11 Efektivní veřejná správa	O 11.1 Zlepšení komunikace veřejné správy s veřejností O 11.2 Kontinuální a koordinované plánování rozvoje území O 11.3 Zavádění moderních systémů a způsobů řízení veřejné správy

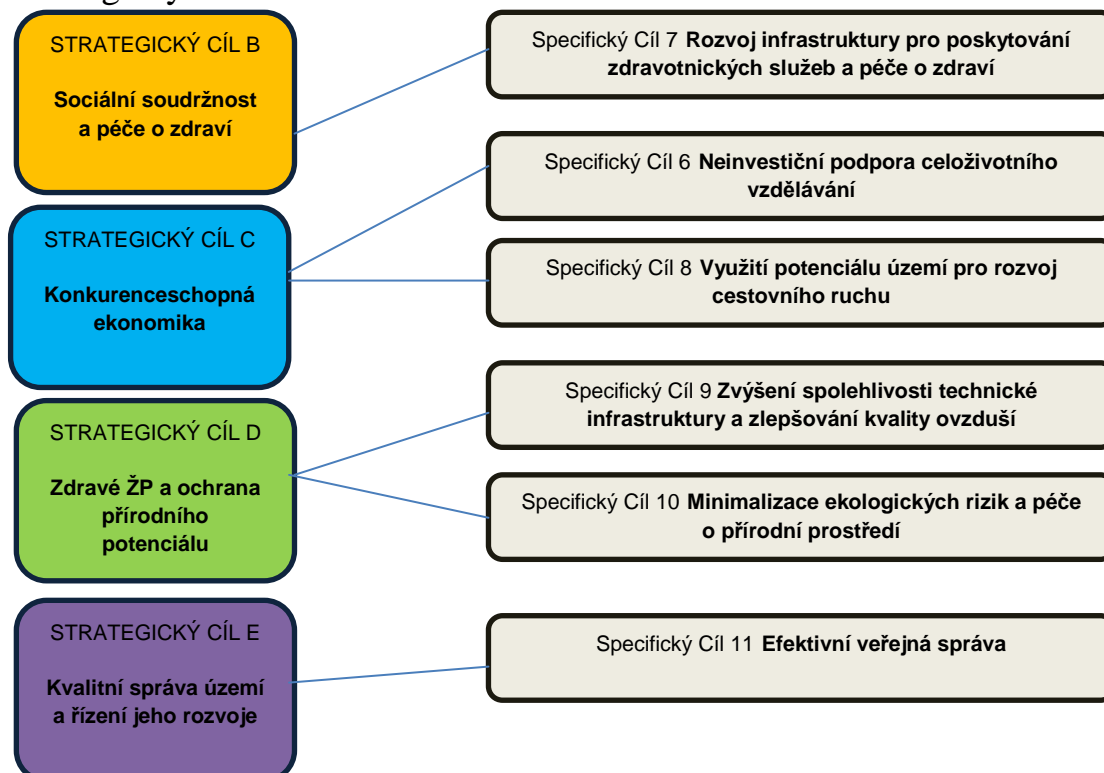
Obrázek 24: Rozdělení cílů v návrhových částech

Zdroj: Vlastní zpracování

Návrhová část A – Rezervované alokace v operačních programech dle strategických cílů

Návrhová část B – Nerezervované alokace v operačních programech dle strategických cílů

Specifický cíl 1 Zlepšení mobility (dopravní dostupnosti a obslužnosti) území

Popis cíle:

Doprava ovlivňuje všechny činnosti v území, proto identifikované problémy v rámci této oblasti mají největší vliv na rozvoj území. Hlavním problémem je nedostatečná kapacita a technický stav silnic (regionální dopad) společně s velkou dopravní intenzitou, která snižuje propustnost území a má silný ekonomický dopad v rámci celého kraje. Významně se tento stav projevuje v nedostatečném propojení mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou. Meziměstská tramvajová síť Liberec - Jablonec nad Nisou je zastaralá a v současné době nevyhovující, má však nadmístní územní dopad z důvodu intenzivní dojížděky obyvatel okolních obcí do obou statutárních měst za prací a službami. Chybí také její prodloužení do centra Jablonce nad Nisou. Problém je i nedokončená tramvajová trať do největšího libereckého sídliště Rochlice. Územní dopad v rámci celého kraje má také absence železničního napojení na vysokorychlostní trať nebo na trať mezinárodního významu (přímé napojení) a absence elektrifikace železničních tratí.

Vazba na strategické cíle: Cíl A, Cíl D

Opatření: 1.1 Regionální silniční síť

Zdůvodnění opatření:

Stávající silniční síť je na větší části území z pohledu propojení sídel dostatečná a poskytuje dobrou dostupnost mezi jednotlivými obcemi řešeného území a jeho centry - městy Liberec a Jablonec nad Nisou. Zhoršenou dopravní dostupnost lze sledovat v malých obcích, které jsou odtrženy od hlavní silniční sítě. Jedná se o malé obce bez potřebné vybavenosti (školy, zdravotnictví, sociální služby), kde nedostatečné napojení na centra řešeného území představuje problém právě z hlediska dostupnosti této vybavenosti.

Problémem silniční sítě na řešeném území je však jejich nedostatečná kapacita a technický stav. Silnice III. třídy jsou v mnoha případech v technicky nevyhovujícím stavu a vyžadují zásadní rekonstrukci. Neřešení tohoto problému bude vzhledem k vysoké intenzitě dopravy a silné závislosti menších obcí na dojížděce za službami i do zaměstnání znamenat další zhoršení stavu silniční sítě.

Jedním ze stávajících problémů je také bezpečnost dopravy, zejména v oblasti s intenzivní dopravou. Je nutné zaměřit se zejména na rekonstrukci silnic v nevyhovujícím a havarijním stavu a jejich zkapacitnění vedoucí taktéž ke zvýšení bezpečnosti účastníků provozu v obcích.

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • podporovaná regionální síť navazující na síť TEN-T v rámci vyjmenovaných podporovaných úseků pro IROP
----------------------	---

Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 1 (identifikována silná vazba 2)	SpC 2, SpC 11
Hlavní cílové skupiny	- obyvatelé - návštěvníci - podnikatelské subjekty
Partneři a další zapojené subjekty	LK
Zdroj financování / operační program	IROP 1.1
Indikátory opatření	7 23 00 - Celková délka rekonstruovaných nebo modernizovaných silnic 7 23 04 - Délka rekonstruovaných silnic III. třídy 7 22 10 - Plocha území dostupného z TEN-T do 45 minut
Časový rámec realizace	2017 - 2023, milník 2018
Možnost ÚD-IPRÚ	IROP SC 1.1
Rizika	Riziko v případě nerealizace: Přetrvávající nevyhovující situace na stěžejních úsecích silnic Riziko nedočerpání alokace: Vzhledem k tomu, že existuje jediný oprávněný žadatel, nejsou k dispozici alternativní projekty v případě jeho výpadku
Klíčové intervence	Rekonstrukce silnic v nevyhovujícím a havarijním stavu a jejich zkapacitnění vedoucí ke zvýšení bezpečnosti účastníků provozu v obcích

Opatření: 1.2 Rozvoj tramvajových tratí

Zdůvodnění opatření:

Je třeba dokončit změnu rozchodu kolejí v rámci tramvajového systému v Liberci a Jablonci nad Nisou započatou v roce 1990, čímž dojde ke sjednocení systému. Také je třeba zvýšit dopravní obslužnost centra Jablonce nad Nisou kolejovou dopravou, která umožní přímé propojení center měst Liberec a Jablonec nad Nisou. Prodloužením tramvajové tratě do centra Jablonce nad Nisou budou zajištěny přímé přestupní vazby na linky MHD Jablonec nad Nisou a regionální autobusové dopravy. Zkrátí se i docházková vzdálenost při přestupu na železniční spoje. Budou přeloženy veškeré potřebné inženýrské sítě. Nově budou vybudovány veškeré povrchy souvisejících komunikací, nové křižovatky se světelnou signalizací. V přípravě je také vybudování nové tramvajové tratě do sídliště Rochlice.

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> modernizace a výstavba nových tramvajových tratí na území IPRÚ
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 1	SpC 2, SpC 10, SpC 11

(identifikována silná vazba 2)	
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelé - návštěvníci
Partneři a další zapojené subjekty	DPMLJ, a.s., SML, SMJN
Zdroj financování / operační program	OP D 1.4
Indikátory opatření	7 45 00 – Celková délka modernizovaných tramvajových tratí 7 45 10 - Počet cestujících MHD v elektrické trakci
Časový rámec realizace	2017 - 2022
Možnost ÚD-IPRÚ	OPD 1.4
Rizika	Riziko v případě nerealizace: Pokles počtu cestujících v MHD na trase Liberec – Jablonec nad Nisou, zvyšování hustoty IAD Riziko nedočerpání alokace: Riziko bylo odstraněno existencí alternativních variant intervencí
Klíčové intervence	Rekonstrukce tramvajové trati Výstavba nových tramvajových tratí

Specifický cíl 2 Navýšení podílu udržitelných forem dopravy v území

Popis cíle:

Plánovaná opatření a jejich realizace mají zklidnit dopravní situaci v centrech a zkvalitnit podmínky v území aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou. Smyslem je navýšit podíl forem udržitelné dopravy v území a zvýšit absorpční kapacitu a ekologičnost provozu veřejné hromadné dopravy jako alternativy individuální dopravě, která je využívána k cestám za prací, kulturou, sportem a dalšími cíli. Proto je zapotřebí podpořit využívání udržitelných forem dopravy na úkor individuální automobilové dopravy, zvýšit jejich bezpečnost a uživatelský komfort, například modernizací terminálů, obnovením vozového parku MHD, sjednocením a modernizací systému odbavení u dopravců v území, zajištěním dostatku parkovacích míst (parkoviště P+R, K+R, P+G, B+R).

V oblasti nemotorové dopravy je nutné zlepšit bezpečnost a snížit bariérovost infrastruktury pro nemotorizované účastníky dopravy zejména opatřeními pro vyšší bezpečnost provozu. Problémem je dále také nedostatečná a územně nepropojená síť cyklostezek a cyklotras, která by mohla snížit intenzitu dopravy ve městech (cyklodoprava do zaměstnání a škol) a zvýšit ekonomický zisk z cestovního ruchu. Zároveň se jedná o ekologicky bezpečnou dopravu. Opatření mají vytvořit podmínky pro rozvoj účinného a dostupného systému, který bude poskytovat obyvatelům z území IPRÚ rovné možnosti mobility a dosažitelnosti v celém obsluhovaném území města a přilehlého území.

Vazba na strategické cíle: Cíl A, Cíl D

Opatření 2.1 Zlepšení podmínek pro účastníky mobility

Zdůvodnění opatření:

Problémem v oblasti parkování jsou především chybějící parkovací místa v mimojádrových územích a na okrajích měst s návazností na městskou hromadnou dopravu, která by umožnila autem dojíždějícím osobám navázat na MHD či jiné typy udržitelné dopravy (parkoviště typu P+R, K+R, P+G, B+R), čímž by došlo ke snížení intenzity dopravy v městských centrech. Současné odbavovací prostory pro cestující a zázemí pro provoz autobusových nádraží v obou jádrových městech jsou nevyhovující a není vyřešen plynulý přechod cestujících na další druhy dopravy (MHD, vlak). V některých lokalitách chybí infrastruktura pro pěší pohyb podél městské komunikace pro přístup k zastávkám MHD, které leží na stejné trase, zastávky nejsou bezbariérové, vzniká tak problém bezpečných cest do zaměstnání, za službami a do škol.

Pro zvyšování bezpečnosti v dopravě je nutné v rizikových lokalitách a úsecích odstraňovat dopravní závady buď odstraňováním bariér omezujících přehlednost, bezpečnostním řešením křižovatek a přechodů s výstavbou bezpečnostních prvků, jelikož v případě neřešení se bude technický stav v důsledku intenzivní dopravy a vlivu počasí v zimních měsících dále zhoršovat, což povede k dalšímu snižování dopravní bezpečnosti.

V území chybí potřebná cyklistická infrastruktura pro využití této dopravy k dojížděcí do školy či zaměstnání, chybí také doprovodná infrastruktura pro možnost „zdržení“ cyklisty v území. Na území měst a obcí navíc existují kritické úseky průjezdů cyklistů. Jednotlivé cyklostezky jsou rozděleny nepropojenými úseky a mnohdy je tak nutné využít rušných silnic s intenzivní dopravou. Pro cykloturisty chybí vhodné propojení v koridoru Liberec-Frýdlant, což by přispělo ke zvýšení bezpečnosti střetu cyklistů a automobilové dopravy.

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • přestupní terminály • související záchytná parkoviště a parkovací domy • bezpečnost a bezbariérovost dopravy (bezbariérová dostupnost zastávek veřejné dopravy) • zvuková a jiná signalizace pro osoby s omezenou pohyblivostí a orientací, přizpůsobení chodníků pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace • výstavba a modernizace cyklostezek, cyklopruhů pro cesty do zaměstnání, škol a za službami • doprovodná infrastruktura k cyklodopravě (stojany, úschovny kol, odpočívadla, víceúčelové pruhy)
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 2 (identifikována silná vazba 2)	SpC 1, SpC 5, SpC 8, SpC 10, SpC 11 O 2.2
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelé - návštěvníci - osoby se sníženou schopností pohybu a orientace
Partneři a další zapojené subjekty	DPMLJ, obce, Mikroregion Jizerské hory; SML, SMJN, Autobusové nádraží Liberec s.r.o, KORID LK, spol. s r.o.,
Zdroj financování / operační program	IROP SC 1.2
Indikátory opatření	<p>7 52 01 - Počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě</p> <p>7 40 01 - Počet vytvořených parkovacích míst</p> <p>7 50 01 - Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě</p> <p>7 63 10 - Podíl cyklistiky na přepravních výkonech</p> <p>7 61 00 - Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras</p> <p>7 62 00 - Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras</p> <p>7 64 01 - Počet parkovacích míst pro jízdní kola</p> <p>7 51 20 - Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě</p>
Časový rámec realizace	2016 – 2022, milník 2018
Možnost ÚD-IPRÚ	IROP SC 1.2
Rizika	Riziko v případě nerealizace: Stálý růst IAD, nárůst kongescí v dopravě v městských centrech, nárůst počtu dopravních nehod
Klíčové intervence	Přestupní terminály v území Komplexní rozvoj cyklodopravy v území Řešení parkování v území

Opatření 2.2 Eliminace negativních vlivů dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví

Zdůvodnění opatření:

Nahrazením stávajících diesellových autobusů novými autobusy s pohonem na stlačený zemní plyn (CNG) dojde ke snížení imisní zátěže na území města Liberec. U nových autobusů na CNG předpokládá stejný dopravní výkon jako u stávajících autobusů. Nově pořízené autobusy budou součástí veřejné městské hromadné dopravy měst Liberec a Jablonec nad Nisou a budou provozovány společností Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s. formou závazku veřejné služby.

Pořízením bezbariérových kapacitních nízkopodlažních tramvají v rámci veřejné městské hromadné dopravy by mělo dojít částečně k obnovení stávajícího vozového parku. Z celkového počtu 66 vozidel řady T je bez možnosti bezbariérového přístupu stále 48 tramvají.

V oblasti informačních a odbavovacích systémů je třeba zvýšit kvalitu odbavení cestujících ve vozidle MHD a příměstské dopravě v okolí měst, která zpřístupní cestujícím veřejnou dopravu a zjednoduší platbu za ní. Jednotné odbavovací zařízení v obou městech a možnost použití v blízkých příměstských lokalitách bude mít příznivý vliv na plánování oběhů jednotlivých vozidel a tím i nepřímo na snížení spotřeby energie, na snížení znečištění ovzduší nebo hluku z dopravy.

Použití informačních a komunikačních technologií v odvětví silniční dopravy a jeho rozhraní s jinými druhy dopravy významně přispěje ke snížení vlivu silniční dopravy na životní prostředí a zlepšení účinnosti včetně energetické účinnosti, bezpečnosti silničního provozu a jeho ochrany před vnějšími hrozbami včetně přepravy nebezpečných věcí, a veřejné bezpečnosti a mobility osob a věcí, a zároveň zajistí fungování vnitřního trhu a vyšší úroveň konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> pořízení nízkoemisních a bezemisních vozidel, využívajících alternativní zdroje paliv (elektřina, CNG) splňujících platné emisní normy pro přepravu osob – EURO 6 nákup tramvají pro zajištění dopravní obslužnosti
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 2 (identifikována silná vazba 2)	SpC 1, SpC 10, SpC 11 O 2.1
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> obyvatelé návštěvníci osoby se sníženou schopností pohybu a orientace
Partneři a další zapojené subjekty	DPMLJ
Zdroj financování / operační program	IROP 1.2
Indikátory opatření	7 48 01 - Počet nově pořízených vozidel pro veřejnou dopravu 361 11 - Množství emisí primárních částic a prekurzorů

	sekundárních částic v rámci podpořených projektů 7 51 20 - Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě 7 51 10 - Počet osob přepravených veřejnou dopravou
Časový rámec realizace	2017 – 2022, milník 2018
Možnost ÚD-IPRÚ	IROP 1.2
Rizika	Riziko v případě nerealizace: Pokračující znečištění ovzduší emisemi, stagnace počtu cestujících v MHD Riziko nedočerpání alokace: Riziko bylo odstraněno existencí alternativních projektů
Klíčové intervence	Pořízení nízkoemisních a bezbariérových vozidel

Specifický cíl 3 Zvýšení kvality a dostupnosti sociálních a navazujících služeb

Popis cíle:

Vzhledem k potřebě předcházet sociálnímu vyloučení a s ním souvisejících společenských problémů je třeba přizpůsobit rozvoj sociálních a navazujících služeb potřebám osob sociálně vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením, vytvořit pro tyto služby odpovídající zázemí a dbát na kvalitu poskytovaných služeb. Nutnou podmínkou pro funkční, stabilní a dostupnou síť sociálních služeb je úzká spolupráce zainteresovaných subjektů a koordinace jejich činnosti. To se týká i subjektů z oblasti navazujících služeb (např. zdravotnictví). Zvýšení dostupnosti sociálních služeb lze docílit kromě navýšení jejich kapacit také jejich přiblížením ke klientovi a jeho přirozenému prostředí, zlepšení informovanosti klientů a odstranění sociálních, fyzických i jiných bariér bránících tomu, aby klient služby využil. K vytvoření stabilní a udržitelné sítě služeb, která zamezí sociálnímu vyloučení a umožní obyvatelům území vést kvalitní a plnohodnotný život, je také třeba podpořit méně formalizované formy pomoci a aktivizovat jak vlastní síly ohrožených osob, tak další svépomocné mechanismy ve společnosti a komunitě, které přirozeným způsobem napomáhají sociální inkluzi.

Vzhledem k navyšujícímu se počtu osob v seniorské skupině obyvatel a s ohledem na kvalitu života všech lidí, kteří trpí jakýmkoliv omezením (ať už fyzickým, duševním či sociálním), je třeba plánovat vznik a rozvoj sociálních a navazujících služeb a dbát na kvalitu poskytovaných služeb. Nutnou podmínkou pro funkční, stabilní a dostupnou síť sociálních služeb je úzká spolupráce co největšího množství zainteresovaných subjektů a koordinace jejich činnosti. To se týká i subjektů z oblasti navazujících služeb (např. zdravotnictví). Prioritně je potřebné řešit chybějící nebo nedostatečně zabezpečené druhy sociálních služeb, mezi něž patří tísňová pomoc, krizová péče a nedostatek míst v azylových domech pro matky s dětmi. Úlohou dotčených subjektů je pracovat na tom, aby byly vytvořeny podmínky pro sociálně soudržnou společnost, kde nebude docházet k sociálnímu vyloučení z jakéhokoli důvodu a tím následně nedojde k růstu chudoby.

Proto je potřeba pracovat na jednotlivých preventivních programech tak, aby došlo ke zlepšení podmínek pro integraci:

1. Mít kde bydlet - dostatečný počet dostupného bydlení pro osoby sociálně vyloučené nebo osoby ohrožené sociálním vyloučením
2. Mít možnost získat vzdělání, mít kvalitní život a šanci mobility- tedy dostat se za službami - dostupné a kvalitní dopravní služby, služby zdravotní péče a sociální služby, vzdělávání, možnost a dostupnost trávení volného času, komunální služby, poradenské i právní služby
3. Mít pravidelný příjem - dostupnost zaměstnání pro všechny

Vazba na strategické cíle: Cíl A, Cíl B, Cíl D

Opatření 3.1 Podpora sociálních služeb a navazující činnosti

Zdůvodnění opatření:

Vzhledem k výrazné disparitě na trhu práce, výraznému trendu stárnutí obyvatelstva a horizontálně genderově segregovanému trhu práce s ohledem na neexistenci flexibilních forem organizace práce je třeba plánovat vznik a rozvoj služeb zaměstnanosti a dbát na vysokou kvalitu poskytovaných služeb. Stabilizace trhu práce má úzkou vazbu na řadu dalších oblastí jako je vzdělávání a další vzdělávání, síť dostupných služeb péče o děti ve věku 0-6 let, dostupné volnočasové aktivity, dostupné a kvalitní sociální služby (odlehčovací služby, denní a pobytové stacionáře aj.), dopravní infrastruktura, zdravotnictví, nastavení personálních vstřícných politik podporujících rovné příležitosti k zaměstnání napříč sektory.

V území byla identifikována nedostatečná kapacita některých sociálních služeb v území (terénní formy péče, odlehčovací služby, azylové bydlení). Zároveň v území některé sociální služby zcela chybí – tíšňová pomoc, krizová péče.

Vzhledem k tomu, že systém registrovaných sociálních služeb není navzájem provázán s dalšími logicky souvisejícími systémy pomoci (méně formální systémy péče a podpory, sociální bydlení) a je nastaven spíše na základě možností poskytovatelů služeb než skutečných potřeb cílových skupin, narůstá počet ekonomicky aktivních obyvatel spadajících do skupiny sociálně znevýhodněných obyvatel, obyvatel ohrožených sociálním vyloučením – například osob z nízkopříjmových rodin nebo osob pečujících o osobu blízkou. Rozšiřuje se tak skupina osob, jejichž problémy nejsou dostatečně podchyceny současným systémem sociálních služeb.

Typy aktivit podporované v rámci tohoto opatření:

A. Pomoc osobám a skupinám osob prostřednictvím vzniku a rozvoje sociálních služeb s cílem zlepšení jejich sociální funkce/zvýšení sociální inkluze do společnosti

Opatřením chceme udržet stávající fungující sociální služby a doplnit je o služby chybějící tak, aby se zlepšila záchranná síť služeb zlepšujících sociální začlenění osob ohrožených sociálním vyloučením. Mezi nedostatečně zastoupené služby v území zejména patří služby krizové pomoci, okamžitý azyl pro matky s dětmi, terénní služby a další (viz problémová analýza). Chybí chráněná pracovní místa. Vzhledem k tomu, že terénní a ambulantní služby jsou obecně méně nákladné než služby ústavního typu, lépe se mohou přizpůsobit potřebám klienta a jejich využití mu umožňuje déle setrvat ve svém přirozeném prostředí, cílem je podpořit přednostně služby nepobytového charakteru.

B. Podpora méně formálních způsobů pomoci, komunitní sociální práce, služeb poskytovaných v komunitě a dobrovolnictví

Financování sociálních služeb je obecně krátkodobé a nesystémové, nedostatečně jsou financovány služby nespádající pod služby registrované dle zákona 108/2006 Sb., v platném

znění. Chceme-li zachovat občany, kteří potřebují odbornou pomoc, co nejdéle v jejich přirozeném sociálním prostředí a zároveň efektivně zabránit jejich případnému sociálnímu vyloučení, je výhodné aktivizovat přirozenou sociální síť a podpořit sebenápravné snahy společnosti fungující v rámci mezilidských vztahů. V území IPRÚ prakticky neexistuje koordinovaná podpora laických pečujících, čímž se tyto osoby dostávají do složité situace, jsou přetíženy, ohroženy zdravotními následky, sociálním vyloučením a někdy finanční tísni. Nedostává se jim informací o možnostech úlevy, kterých by mohly využít, nebo jsou tyto možnosti pro ně nedosažitelné. Není dostatek dobrovolnických center pro odbornou podporu a koordinaci dobrovolnické práce.

Přímé působení na klienta v komunitě (a způsobem jemu srozumitelným) a práce s komunitou je dlouhodobě efektivnější než institucionalizovaný přístup a lze jím ošetřit větší spektrum problémů, zejména v oblasti problematiky sociálního vyloučení. Proto chceme tento způsob práce s klientem podpořit. Komunitní práce je doposud v území vykonávána, chybí jí však koncepce a řízení.

C. Podpora vzdělávacích a aktivizačních programů, poradenství a asistence pro společensky žádoucí chování a předcházející sociálnímu vyloučení

Řada osob ohrožených sociálním vyloučením často disponuje nedostatkem základních občanských kompetencí nebo jim chybí klíčové sociální dovednosti nutné pro to, aby se dokázali ve společnosti orientovat. Jako zásadní potřeba osob ohrožených sociálním vyloučením byla identifikována potřeba včas a adekvátním způsobem klienta informovat, případně jej aktivizovat, aby informaci sám získal a pomoci mu, aby ji dále dokázal zhodnotit. Za tímto účelem chceme podpořit vzdělávací a aktivizační programy, rozšířit a propojit poradenské služby a poskytnout klientům takovou podporu, aby ji dokázali také efektivně využít.

D. Koordinace, optimalizace a zlepšení mezioborové návaznosti na sociální služby včetně zdravotnictví, bydlení, zaměstnanosti a dalších souvisejících oblastí

Propojováním sféry sociálních služeb s ostatními navazujícími oblastmi, respektive lepší koordinací souvisejících činností z různých oborů, se vzájemně zvýší účinnost těchto opatření. To se týká jak obecného zlepšení součinnosti a komunikace orgánů spravujících různé související oblasti (bydlení, zdravotnictví, zaměstnanost, ...), tak cíleného a individuálního působení na klienta (podpora multidisciplinárních týmů). Chybí vzdělávání a aktivizace odborníků z jiných oborů, kteří se v rámci své práce také stýkají se sociálně vyloučenými osobami, neumí však s touto problematikou zacházet a nerozumí potřebám osob sociálně vyloučených (lékaři, úředníci, zaměstnavatelé...)

E. Prevence sociálně patologických jevů a kriminality, vzniku závislostí a jejich následků

Prevence sociálně patologických jevů a zmírňování jejich negativních následků pro společnost je významným nástrojem pro ochranu společnosti jako celku a jejího fungování.

Ve společnosti je stále nízká informovanost o možnostech alternativních trestů a dalších nástrojích prevence recidivy.

Kromě zachování systému protidrogové prevence se chceme zaměřit na prevenci prohlubování sociálního vyloučení osob chronicky dlouhodobě závislých a komplexní řešení problematiky klientů s kombinací diagnóz.

F. Zajištění odborné podpory pro uživatele sociálních bytů (asistence, poradenství a podpora ve zvládnutí životních situací), podpora nástrojů sociální a bytové politiky k prevenci bezdomovectví a vzniku soc. vyloučení

Politika sociálního bydlení v území nemá v současné době jednotnou koncepci, chybí odborná podpora a pomoc pro uživatele sociálního bydlení. I vzhledem k nedostatku sociálních bytů se řada osob snadno dostane do koloběhu nezaměstnanost-bytová tíseň-sociální vyloučení. Proto je nutné vytvořit systém dostupného bydlení a nastavit jasná pravidla pro různé skupiny jeho uživatelů, a zároveň jim poskytnout odbornou podporu, aby si tyto osoby dokázaly bydlení dlouhodobě udržet.

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • Vznik a rozvoj sociálních služeb s cílem zvýšení sociální inkluze osob společensky vyloučených či vyloučením ohrožených do společnosti • Podpora rozvoje terénních a ambulantních služeb • Podpora méně formálních způsobů pomoci, komunitní sociální práce, služeb poskytovaných v komunitě a dobrovolnictví • Vzdělávání a poradenství, aktivizační, podpůrné, asistenční a motivační programy pro osoby, rodiny a skupiny osob ohrožené negativními společenskými vlivy s cílem vzniku a upevnění společensky žádoucích návyků a prevence sociálního vyloučení • Podpora nástrojů sociální a bytové politiky k prevenci bezdomovectví a vzniku soc. vyloučení • Prevence sociálně patologických jevů a kriminality, vzniku závislostí a jejich následků • Aktivity boje s diskriminací
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 3 (identifikována silná vazba 2)	SpC 4, SpC 5, SpC 6, SpC 11 O 3.2
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - osoby sociálně vyloučené - osoby ohrožené sociálním vyloučením - osoby se zdravotním postižením - osoby v bytové nouzi - poskytovatelé služeb
Oprávnění žadatelé	obce, organizace zřizované obcemi a krajem, NNO, poskytovatelé sociálních služeb

Zdroj financování / operační program	OP Z 2.1.1
Indikátory opatření	6 00 00 – Celkový počet účastníků 6 70 01 - Kapacita podpořených služeb 6 74 01 - Nové nebo inovované soc. služby týkající se bydlení 67010 – Využívání podpořených služeb
Časový rámec realizace	2017 - 2022
Možnost ÚD-IPRÚ	OP Z 2.1.1
Rizika	Riziko v případě nerealizace: Pokračující prohlubování sociálního vyloučení u cílových skupin
Klíčové intervence	Nově vytvořené sociální služby Rozšíření a zkvalitnění sociálních služeb Poradenské, podpůrné a asistenční programy Programy prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality

Opatření 3.2 Rozvoj a zkvalitňování infrastruktury sociálních služeb a sociálního bydlení

Zdůvodnění opatření:

U řady sociálních služeb v území je problémem zastaralá a nevyhovující infrastruktura, která způsobuje horší podmínky pro provoz a dosažitelnost těchto služeb (bariérovost budov, apod.) a zabraňuje navyšování kapacit služeb v souladu s poptávkou klientů.

Významným problémem je také nedostatek vyhovujícího a finančně dostupného bydlení pro nízkopříjmové a znevýhodněné skupiny obyvatel. Bytová a finanční tíseň spolu s hrozbou ztráty zaměstnání tvoří koloběh, který významně násobí možnost sociálního vyloučení dotčeného občana, potažmo jeho rodiny. Možnost získat a udržet si přiměřené bydlení spolu s potřebnými sociálními službami může být rozhodujícím vlivem v prevenci sociálního vyloučení.

Podopatření 3.2.1 Rozvoj infrastruktury pro sociální služby a služby navazující včetně rozvoje infrastruktury komunitních center

Současný stav budov a vybavení pro poskytování sociálních služeb je neuspokojivý, budovy nejsou ve vyhovujícím technickém stavu a neodpovídají moderním potřebám poskytovatelů. Zlepšením stavu infrastruktury se zvýší kvalita i dostupnost těchto služeb pro potenciální klienty.

V území probíhá, ale není dokončen proces transformace pobytových zařízení pro osoby se zdravotním postižením. Stále je nedostatek chráněného bydlení a chráněných pracovních míst nebo programů péče o znevýhodněné zaměstnance např. formou sociálních podniků, které by

umožnily osobám se speciálními potřebami začlenit se alespoň v rozsahu svých schopností do běžného života ve společnosti.

Vzhledem k malému zaměření na práci s komunitou v minulosti a nedostatečné podpoře vlastních aktivit komunit chybí vhodné a technicky vyhovující prostory, které by sloužily jako zázemí jak pro odborné pracovníky pracující v komunitě, tak pro komunitní aktivity vůbec. Pořízením či úpravou a vybavením nových prostor chceme podpořit zachování a posílení stávajícího dění v komunitách a případně podpoření vzniku nových vazeb mezi organizacemi a komunitami, které si mohou navzájem prospět (například v rámci mezigeneračního dialogu), a to jak v menších komunitních centrech v rámci poskytovaných sociálních služeb, tak i ve větších polyfunkčních komunitních centrech, které se na rozdíl od standardních komunitních center nebudou zaměřovat pouze na jednu specifickou cílovou skupinu, ale na širší okruh subjektů občanské společnosti, které mohou být klíčovými partnery při řešení významných veřejných otázek lokální komunity.

Podopatření 3.2.2 Vznik nových sociálních bytů

V území byl jednoznačně identifikován nedostatek sociálních bytů různých typů, chybí například byty pro velké rodiny, stávající sociální byty často nejsou umístěny ve vyhovující lokalitě, neodpovídají potřebám ubytovaných nebo nejsou z jiných důvodů dostupné. Potenciální obyvatelé těchto bytů využívají služeb komerčních ubytoven, institut příspěvku na bydlení a související legislativa neřeší příčiny problému.

Podporované aktivity	Nákup objektů, stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení a případné venkovní úpravy s tímto účelem: <ul style="list-style-type: none"> • Zařízení a zázemí pro poskytování sociálních služeb dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách • Výstavba, zřizování a rekonstrukce komunitních center a polyfunkčních komunitních center • Zřizování, výstavba a rekonstrukce sociálního a azylového bydlení
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 3 (identifikována silná vazba 2)	SpC 6 O 3.1
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - osoby sociálně vyloučené - osoby ohrožené sociálním vyloučením - osoby se zdravotním postižením - osoby v bytové nouzi
Partneři a další zapojené subjekty	LK, SML, SMJN, obce v území, nestátní neziskové organizace, osadní výbory, poskytovatelé sociálních služeb
Zdroj financování / operační program	IROP 2.1
Indikátory opatření	6 75 10 – Kapacita služeb a sociální práce

	<p>5 54 01 – Počet podpořených zázemí pro služby a soc. práci 5 51 01 – Počet podpořených polyf. komunitních center 5 54 05 – Počet poskytovaných druhů sociálních služeb 5 53 10 – Nárůst kapacity sociálních bytů 5 53 01 – Počet podpořených bytů pro sociální bydlení 5 53 20 – Průměrný počet osob využívající sociální bydlení</p>
Časový rámec realizace	2017 – 2023, milník 2018
Možnost ÚD-IPRÚ	IROP 2.1
Riziko	<p>Rizika v případě nerealizace: Nadále se zhoršující technický stav zázemí pro poskytování služeb, nemožnost navýšení kapacit, prohlubování sociálního vyloučení cílových skupin</p>
Klíčové intervence	<p>Rekonstrukce a výstavba zázemí pro poskytování sociálních služeb, výstavba, rekonstrukce a zřizování komunitních center, zřizování, výstavba a rekonstrukce sociálních bytů</p>

Specifický cíl 4 Zaměstnanost pro podporu sociální soudržnosti

Popis cíle:

Cílem je zvýšit míru zaměstnanosti a zaměstnatelnosti (uplatnitelnosti na trhu práce) osob ohrožených na trhu práce, zvýšit počet zájemců a uchazečů o zaměstnání podpořených v rámci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, zvýšit počet uchazečů a zájemců o zaměstnání, jejichž kvalifikace a dovednosti odpovídají požadavkům zaměstnavatelů či zvýšit využívání flexibilních forem práce. Cílem je podpora lidí znevýhodněných na trhu práce, a to zejména těch, kteří se díky svému věku, hendikepu či dlouhodobé péči o děti či osobu blízkou dostali na okraj zájmu zaměstnavatelů a v důsledku toho se často stávají dlouhodobě nezaměstnanými.

Vazba na strategické cíle: Cíl B, Cíl C

Opatření 4.1: Zvýšení zaměstnanosti osob znevýhodněných na trhu práce zlepšováním jejich uplatnitelnosti, informovanosti a aktivizací zaměstnavatele

Zdůvodnění opatření:

Je třeba zvýšit a rozšířit kvalifikaci, vzdělání a kompetence znevýhodněných občanů pro lepší vstup na trh práce, umožnit jim, aby setrvali na trhu práce a motivovat je k tomu, umožnit jim např. pomocí doprovodných opatření, aby se vzdělávali a vzdělávání také úspěšně dokončili. Dále pak motivovat potenciální zaměstnavatele, aby vytvářeli podmínky pro zaměstnávání osob z těchto cílových skupin.

Aby osoby z cílových skupin znaly dostatečně nabízené možnosti a uměly z nich zvolit správné, je nutné poskytnout jim poradenskou podporu. Poradenství pro osoby z cílových skupin a zaměstnavatele (i potenciální) by mělo být komplexní, cílené, provázané s navazujícími strukturami vzdělávacích programů, sociálních služeb a dalších systémů a přizpůsobené dalším okolnostem situace klienta.

Důraz je třeba klást na propojování vzdělávání, praxe a požadavků trhu práce, podporu samozaměstnávání ohrožených skupin formou podnikání, sociálního podnikání, spolkové činnosti, podporu neziskových organizací suplujících státem poskytované služby a podporu dárčovství. Dále je nutná úzká spolupráce se zaměstnavateli v území napříč všemi sektory tak, aby bylo zajištěno propojení s potřebami trhu práce, ale také vytváření podmínek pro vznik společensky odpovědného zaměstnávání, vytváření vstřícných zaměstnaneckých politik podporujících sladování soukromých a pracovních rolí.

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> vytváření pracovních příležitostí a podmínek pro lepší uplatnitelnost ohrožených skupin, vyhledávání a zprostředkování pracovních příležitostí, a to zejména pracovních příležitostí vhodných pro specifické
----------------------	--

	<p>skupiny osob ohrožených na trhu práce</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytváření pracovních příležitostí pro osoby s nízkou nebo žádnou kvalifikací • podpora flexibilních forem zaměstnávání a doprovodných opatření umožňujících překonat bariéru znevýhodnění • realizace činností souvisejících s vyhledáváním zaměstnání pro osobu, která se o práci uchází, včetně podpory mezinárodní pracovní mobility • dále s vyhledáváním zaměstnanců pro zaměstnavatele, který hledá nové pracovní síly • poradenská a informační činnost v oblasti pracovních příležitostí • sdílené zprostředkování zaměstnání prostřednictvím agentur práce • realizace poradenských činností a programů, jejichž cílem je zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů osob pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání • řízené poradenství ke změně kvalifikace • příprava k práci osob se zdravotním postižením a při výběru vhodných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 4 (identifikována silná vazba 2)	SpC 5, SpC 6. SpC 11 O 4.2
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - Uchazeči a zájemci o zaměstnání, - osoby se zdravotním postižením, - osoby s kumulací hendikepů na trhu práce a ekonomicky neaktivní osoby, včetně osob vracejících se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené.
Oprávnění žadatelé	obce, vzdělávací a poradenské instituce, NNO,
Zdroj financování / operační program	OPZ IP 1.1 SC 1
Indikátory opatření	6 00 00 - Celkový počet účastníků 6 26 00 - Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti
Časový rámec realizace	2017 - 2022
Možnost ÚD-IPRÚ	OP Z 1.1.1
Rizika	Rizika v případě nerealizace: Zvyšující se počet dlouhodobě nezaměstnaných osob

Klíčové intervence	<p>Zaměstnávání osob ohrožených na trhu práce Aktivní vyhledávání, vytváření a zprostředkování pracovních příležitostí pro cílové skupiny Podpora samozaměstnávání znevýhodněných účastníků Kvalifikační, rekvalifikační a další vzdělávací aktivity pro uchazeče znevýhodněné na trhu práce Aktivizace zaměstnavatelů s cílem zvýšit počet zaměstnávaných osob z cílových skupin Poradenské a asistenční aktivity s cílem aktivizovat osoby znevýhodněné na trhu práce a zprostředkovat jim příležitosti ke zlepšení své situace</p>
--------------------	---

Opatření 4.2 Podpora infrastruktury pro sociální podnikání

Zdůvodnění opatření:

Jedním z nástrojů efektivní pomoci osobám znevýhodněným na trhu práce je sociální podnikání. Vysoké vstupní náklady na pořízení infrastruktury sociálního podniku jsou jednou z překážek jejich rozšíření, chceme proto tuto překážku zmírnit. Vznik a rozvoj sociálních podniků, které zvýší zaměstnanost osob se ztíženým přístupem na trh práce, kterým by mělo dojít ke zkvalitnění podmínek života pro znevýhodněné obyvatele regionů.

Cílem je podpořit vznik specifického podnikatelského prostředí, zohledňujícího potřeby a specifika cílových skupin při jejich začleňování na trh práce a zohledňujícího i potřeby a možnosti regionu. Vedle podpory vzniku nových podnikatelských aktivit je potřeba podpořit rozvoj, rozšiřování kapacit a inovativní řešení ve stávajících sociálních podnicích.

Podpora nemůže být chápána pouze jako dotace na zřízení pracovních míst pro znevýhodněné zaměstnance, ale jde o investiční podporu vznikajících a udržitelných podnikatelských aktivit, které budou nadále ověřovat a rozvíjet koncept a principy sociálního podnikání.

Podporované aktivity	nákup a rekonstrukce objektů, zařízení, vybavení a stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro sociální podnikání.
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 4 (identifikována silná vazba 2)	SpC 3, SpC 6 O 4.1
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - osoby sociálně vyloučené - osoby ohrožené sociálním vyloučením
Partneři a další zapojené subjekty	SML, LK, podnikatelské subjekty, nestátní neziskové organizace
Zdroj financování / operační program	IROP 2.2
Indikátory opatření	1 04 03 - Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích se zaměřením na znevýhodněné skupiny

	<p>1 04 00 - Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích 1 00 00 - Počet podniků pobírajících podporu 1 01 05 - Počet nových podniků, které dostávají podporu 1 03 00 - Soukromé investice v projektech s veřejnou podporou (granty) 1 04 11 - Míra nezaměstnanosti osob s nejnižším vzděláním 1 01 02 - Počet podniků pobírajících granty</p>
Časový rámec realizace	2017 – 2022, milník 2018
Možnost ÚD- IPRÚ	IROP SC 2.2
Rizika	<p>Riziko v případě nerealizace: Pokračující stagnace systému financování sociálních služeb Riziko nedočerpání alokace: Riziko hrozí vzhledem k aplikaci pravidla de minimis a omezenému okruhu potenciálních žadatelů</p>
Klíčové intervence	Vytvoření sociálních podniků

Specifický cíl 5 Optimalizace infrastruktury pro vzdělávání

Popis cíle:

Pro budoucí rozvoj území je třeba mít nejen zdravé, ale i vzdělané obyvatele. Vzdělávání je proces dlouhodobý a podílí se na něm celá řada subjektů. Při návrhu opatření a jejich realizaci je třeba plánovat již od úrovně mateřských škol, přes základní a střední školství až po úroveň celoživotního vzdělávání a služeb zaměstnanosti. Součástí školských služeb je i zájmové a neformální vzdělávání. Podpora by měla být směřována jak k rozvoji, ale zejména k optimalizaci a efektivitě využívání školské infrastruktury s ohledem na demografický vývoj společnosti. Vzdělávání na středoškolské a vysokoškolské úrovni by mělo být co nejvíce propojeno s praxí, čímž se zvýší budoucí uplatnitelnost absolventů škol.

Vazba na strategické cíle: Cíl A, Cíl B, Cíl C

Opatření 5.1 Optimalizace kapacit, zkvalitnění infrastruktury a vybavení vzdělávacích zařízení

Zdůvodnění opatření

Kapacita školské infrastruktury v řadě lokalit již neodpovídá reálným potřebám vzešlým z demografické situace. Část vzdělávacích zařízení i přes intenzivní změny a podporu zřizovatelů nespĺňuje požadavky na bezbariérovost, resp. uzpůsobení potřebám žáků s tělesným a smyslovým postižením. Vybavení vzdělávacích zařízení zastarává a vzhledem k technologickému pokroku neodpovídá moderním požadavkům na výuku, zejména v oblasti vybavení pro technické a řemeslné obory a přírodní vědy a schopnost práce s digitálními technologiemi, přičemž se ale naopak zvyšuje poptávka trhu práce po polytechnických dovednostech a zvyšování klíčových dovedností u absolventů.

V lokalitách, kde je to opodstatněné, je proto nutné zvýšit kapacitu předškolních zařízení a přizpůsobit ji reálné poptávce. V rámci škol základních a středních je třeba provést stavební úpravy posilující kapacity pro potřeby zlepšení klíčových dovedností - výuky komunikace v cizích jazycích, technických, řemeslných oborů a přírodních věd a zavádění digitálních technologií do vzdělávání, modernizaci datového připojení a sítí a úpravy umožňující zvýšení sociální inkluze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Podopatření 5.1.1 Optimalizace infrastruktury předškolního vzdělávání

Z pohledu školství je nutné řešit především nedostatečné rezervy v kapacitách mateřských škol, ve vazbě na území, kde je prokazatelný nedostatek těchto kapacit, a umožnit tak zapojení rodičů těchto dětí na trh práce. Cílem v oblasti předškolního vzdělávání by mělo být tedy zvýšení stávajících kapacit školek, případné zřizování nových zařízení. Při této činnosti je vhodné kromě navyšování potřebné kapacity zvážit také územní lokalizaci škol, která může vést k dalšímu zlepšování dostupnosti školství.

Podopatření 5.1.2 Optimalizace infrastruktury základních a středních škol

Je třeba provést stavební úpravy a změny dispozic prostor škol tak, aby byl zvýšen počet odborných učeben a navýšena kapacita učeben pro zajištění kvalitního vzdělávání klíčových dovedností (multimediální učebny pro výuku přírodovědných činností, multimediální učebny pro výuku cizích jazyků). Prostřednictvím kvalitní infrastruktury a zavádění nových technologií bude zajištěn rovný přístup ke vzdělání, vyšší kvalita základního vzdělávání, a tím i reálná uplatnitelnost žáků v dalším studiu a na trhu práce.

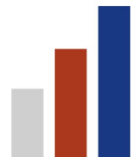
Podopatření je zaměřeno dále na uzpůsobení objektů škol pro potřeby vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména s tělesnými a smyslovými hendikepy a pořízení kompenzačních pomůcek a vybavení uzpůsobeného potřebám žáků s hendikepem. Část objektů škol i přes intenzivní změny a podporu zřizovatele nespĺňuje požadavky na bezbariérovost, resp. uzpůsobení potřebám žáků s tělesným a smyslovým postižením. Jedná se zejména o objekty historické, ale i technologicky zastaralé (např. absence výtahů či přinejmenším plošin). Cílem je tento stav změnit a v 60 % objektů využívaných ke vzdělávání dosáhnout uzpůsobení takovým způsobem, který umožní odpovídajícím způsobem vzdělávání žáků s hendikepy.

Podopatření 5.1.3 Zajištění vnitřní konektivity škol a vzdělávacích zařízení a připojení k internetu

Vzhledem ke stoupajícím nárokům výuky na kvalitu datového připojení je nezbytné zajistit datové připojení školských zařízení v souladu se současnými požadavky a s tím související modernizaci vnější i vnitřní konektivity škol. Připojení k internetu nelze podpořit u předškolního vzdělávání, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání.

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení za účelem navýšení kapacit předškolních vzdělávacích zařízení včetně úprav venkovního prostranství (zeleň, herní prvky) • stavební úpravy za účelem podpoření sociální inkluze, • zvýšení kapacity škol v odůvodněných případech • stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení pro zajištění rozvoje žáků v následujících klíčových kompetencích: <ul style="list-style-type: none"> - v oblastech komunikace v cizích jazycích - v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd - ve schopnosti práce s digitálními technologiemi
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 5 (identifikována silná vazba 2)	SpC 2, SpC 3, SpC 4, SpC 6
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - děti v předškolním vzdělávání - žáci

	<ul style="list-style-type: none"> - studenti - osoby se speciálními vzdělávacími potřebami - osoby sociálně vyloučené - osoby ohrožené sociálním vyloučením - pedagogičtí pracovníci
Partneři a další zapojené subjekty	SML, SMJN, obce, LK, další zřizovatelé škol a vzdělávacích zařízení
Zdroj financování / operační program	IROP 2.4
Indikátory opatření	<p>5 00 20 – Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení</p> <p>5 00 01 – Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení</p> <p>5 00 00 - Počet podpořených vzdělávacích zařízení</p> <p>5 00 30 – Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém</p>
Časový rámec realizace	2017 – 2022, milník 2018
Možnost ÚD-IPRÚ	IROP 2.4
Rizika	Riziko v případě nerealizace: Nadále chátrající infrastruktura pro vzdělávání, nedostatek kapacit v zařízeních, nízká úroveň výuky klíčových dovedností
Klíčové intervence	<p>Stavební úpravy a modernizace infrastruktury za účelem rozvoje klíčových kompetencí</p> <p>Zvýšení kapacit MŠ</p> <p>Zlepšení konektivity ZŠ a SŠ</p>

**OPERAČNÍ
PROGRAM
TECHNICKÁ
POMOC**

**EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI**

Tabulka 62: Financování dle opatření IPRŮ celkem

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

pozn.: všechny finanční tabulky jsou obsaženy v příloze dokumentu

Specifický cíl IPRŮ	Opatření IPRŮ	Podopatření IPRŮ	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)						Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemce		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	214 706	182 500	10 735	21 471	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	973 765	827 700	0	0	146 065	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	438 812	372 990	21 941	43 881	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	110 600	94 010	0	0	16 590	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	20 000	17 000	3 000	0	0	
	O 3.2	P 3.2.1	IROP	458 823	390 000	27 529	36 706	4 588	
		P 3.2.2	IROP	193 977	164 880	15 518	7 758	5 821	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	120 000	102 000	18 000	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	30 588	26 000	0	0	4 588	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	158 824	135 000	7 942	15 882	0	
		P 5.1.2	IROP	311 764	265 000	15 588	31 176	0	
		P 5.1.3	IROP	19 647	16 700	982	1 965	0	

Návrhová část B

Následující specifické cíle a opatření 6-11, které nejsou financovatelné prostřednictvím integrovaných nástrojů, budou dále řešeny jako nezávazné a realizovány budou individuálními projekty financovanými z různých zdrojů mimo IPRÚ, nejsou tedy zahrnuty do finančního plánu ani harmonogramu. IPRÚ je zmiňuje zejména z důvodů synergických efektů a komplementarity. Popis opatření je proto stručnější a obecnější.

Specifický cíl 6 Neinvestiční podpora celoživotního vzdělávání

Opatření 6.1 Podpora systému celoživotního vzdělávání

Zdůvodnění opatření:

Cílem tohoto opatření je zejména motivovat účastníky vzdělávání již od útlého věku k dokončení vzdělání, rozvíjet jejich klíčové kompetence, připravit je v každém stupni vzdělání např. prostřednictvím doprovodných opatření na bezproblémový přechod na stupeň další a odstranit případné sociokulturní bariéry bránící jim v dokončení vzdělání a vstupu na trh práce. Na vybudování takového skutečně inkluzivního a nediskriminačního vzdělávacího systému je zapotřebí spolupráce napříč všemi sektory.

Vazba na strategické cíle: Cíl B, Cíl C

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • tvorba vzdělávacích programů
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 6 (identifikována silná vazba 2)	SpC 3, SpC 4, SpC 5, SpC 11 O 6.2
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - žáci - studenti - osoby se speciálními vzdělávacími potřebami - pedagogičtí pracovníci - pracovníci a dobrovolní pracovníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže - dospělí v dalším vzdělávání
Partneři a další zapojené subjekty	TUL, školy z území, nestátní neziskové organizace, SML a SJNN, ZOO, SEV DIVIZNA, LK
Zdroj financování / operační program	OPVVV

Opatření 6.2 Zvyšování šancí pro uplatnění na trhu práce rozvojem služeb zaměstnanosti a rovných příležitostí, provázání nabídky poradenství a vzdělávání s poptávkou trhu práce

Zdůvodnění opatření:

Mezi dlouhodobě nezaměstnané patří zejména osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby pečující. Sociálním hendikepem těchto osob je navíc výrazně snížená možnost uplatnění na trhu práce. Kombinace ekonomické neaktivity a finanční nákladnosti péče představuje pro tyto skupiny riziko upadání do chudoby, na které musí být zaměřena intenzivní podpora. Důležitá bude provázanost vzdělávacích aktivit s trhem práce se zaměřením na posilování inkluzivního vzdělávání a uplatnitelnost znevýhodněných osob na trhu práce. Zároveň je v území potřeba provázat vzdělávací systém s potřebami trhu práce, zejména v technických oborech a podnikatelské činnosti a podpořit služby zaměstnanosti skupin ohrožených na trhu práce.

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • zprostředkování zaměstnání • poradenské a informační činnosti a programy • motivační aktivity
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 6 (identifikována silná vazba 2)	SpC 3, SpC 4, SpC 5, SpC 11 O 6.1
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - uchazeči a zájemci o zaměstnání, - osoby se zdravotním postižením, - osoby s kumulací hendikepů na trhu práce a ekonomicky neaktivní osoby, včetně osob vracejících se na trh práce po návratu z mateřské/ rodičovské dovolené.
Partneři a další zapojené subjekty	LK, ZŠ LBC a JBC, SML a SMJN, Centrum Kašpar, ÚP, NNO, FP TUL
Zdroj financování / operační program	OPVVV

Specifický cíl 7 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotnických služeb a péče o zdraví

Popis a zdůvodnění cíle:

Zdravé obyvatelstvo je jedním ze základních předpokladů dalšího rozvoje území. Liberecko - jablonecká aglomerace má již v současné době v oblasti zdravotnictví velmi dobré postavení a v mnoha oborech poskytuje zdravotní péči nejen regionální, ale celokrajskou. Přesto jsou však příležitosti pro zvýšení kvality a tím i upevnění postavení místních zdravotnických zařízení, a to především v oblasti infrastruktury, která je v současné době výrazně limitující pro další rozvoj medicíny (například vyřešení urgentního příjmu). V oblasti zdravotnické infrastruktury je třeba věnovat pozornost zejména akutní, specializované a návazné péči. Rovněž je třeba zlepšit dostupnost zdravotnických zařízení, a to jak dopravní, tak bezbariérovou.

Vzájemná synergie mezi zdravotními a sociálními službami vychází z aktuálního stavu populace v regionu, kdy dochází ke zvyšování počtu osob v rizikových skupinách – sociálních i zdravotních, a zároveň k nedostatečnému pokrytí jejich potřeb. Propojenost sociálních služeb se zdravotními je vhodná také vzhledem k požadavku a prioritě Evropské komise, která chce podporovat zdravotnictví pouze za předpokladu, že podpořené aktivity budou mít pozitivní vliv na sociální oblast a soc. začleňování. Problémem v oblasti zdravotnictví jsou především chybějící návazné sociální služby a jejich kapacita a nedostatečná materiálová a technická vybavenost liberecké krajské nemocnice a nemocnice v Jablonci nad Nisou, která omezuje jejich další rozvoj v souladu s potřebami ve zdravotnictví.

Vazba na strategické cíle: Cíl A, Cíl B, Cíl C

Opatření 7.1 Zvýšení kvality, dostupnosti a bezbariérovosti zdravotnických zařízení včetně rozvoje infrastruktury pro akutní péči

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • technické úpravy budov a pořízení nového speciálního zdravotnického vybavení, kterélepší podmínky poskytování akutní zdravotní péče v území • rozvoj elektronizace zdravotnictví v souladu s koncepcí EU a ČR • úpravy budov a pořízení vybavení s cílem zajistit bezbariérový přístup zařízení a jejich snadnou dostupnost v rámci veřejné hromadné i individuální dopravy • vytváření podmínek pro podporu transformace a modernizace metod psychiatrické péče
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 7 (identifikována silná vazba 2)	O 7.2
Hlavní cílové skupiny	- obyvatelé

	- návštěvníci
Partneři a další zapojené subjekty	KNL, LK, Nemocnice Jbc,
Zdroj financování / operační program	NE

O 7.2 Modernizace infrastruktury a vybavení nemocnic se specializovanou a vysoce specializovanou péčí a péčí návaznou

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • pořízení přístrojového vybavení a technologií podle standardu vybavenosti center vysoce specializované intenzivní péče v perinatologii nebo center vysoce specializované zdravotní péče v onkogynekologii, výdaje na spotřební materiál nezbytný k uvedení přístrojů a technologií do provozu • aktivity pro návaznou péči • zvýšení kvality vysoce specializované péče a návazné péče • deinstitucionalizace psychiatrické péče
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 7 (identifikována silná vazba 2)	O 7.1
Hlavní cílové skupiny	- obyvatelé
Partneři a další zapojené subjekty	KNL, LK, nemocnice Jablonec nad Nisou
Zdroj financování / operační program	IROP SC 2.3

Specifický cíl 8 Využití potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu

Popis a zdůvodnění cíle:

Každé území má svou jedinečnost díky přírodě, kulturním a historickým památkám a jiným pamětihodnostem. To se týká i území Liberecko - jablonecké aglomerace. V oblasti se nachází mnoho turistických atraktivit – přírodních, kulturních, sportovních, apod. Smyslem opatření v rámci tohoto cíle bude ochrana, obnova a smysluplné využití chráněných lokalit a objektů. Vzhledem k významu cestovního ruchu pro tuto aglomeraci je třeba zajímavé lokality zpřístupnit návštěvníkům a tomu v rámci integrovaných řešení přizpůsobit také odpovídající dopravní a technickou infrastrukturu.

Vazba na strategické cíle: Cíl A, Cíl C, Cíl D

Opatření

Opatření 8.1 Ochrana, obnova a zpřístupnění památek

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • aktivity revitalizace a zatraktivnění památkově chráněných lokalit a objektů: památek zapsaných na Seznam světového dědictví UNESCO, a na Indikativní seznam světového dědictví UNESCO v kategorii kulturní dědictví, národních kulturních památek k 1. 1. 2014, a památek zapsaných na Indikativní seznam národních kulturních památek k 1. 1. 2014.
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 8 (identifikována silná vazba 2)	SpC 2, SpC 10, SpC 11 O 8.2, O 8.3,
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelé - návštěvníci
Partneři a další zapojené subjekty	LK, SML, SMJN
Zdroj financování / operační program	IROP SC 3.1

Opatření 8.2 Využití a zpřístupnění přírodních lokalit - infrastruktura pro volný čas a turistiku

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • budování a zkvalitňování doprovodné infrastruktury, mobiliáře a dalšího vybavení veřejného prostranství určeného k trávení volného času a turistických tras • zvyšování přístupnosti a bezbariérovosti těchto lokalit, zlepšování návaznosti na sítě veřejné dopravy • podpora rozvoje infrastruktury šetrného cestovního ruchu • zajištění dostupnosti památkově chráněných lokalit a
----------------------	---

	<p>objektů</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktivity na zajištění ochrany přírodních lokalit • podpora systémového rozvoje společné prezentace a využití významných kulturních a přírodních prvků
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 8 (identifikována silná vazba 2)	SpC 10, SpC 11 O 8.1, O 8.3
Hlavní cílové skupiny	- obyvatelé - návštěvníci
Partneři a další zapojené subjekty	LK, SMJN, SML, ZOO, Městské lesy, podnikatelské subjekty
Zdroj financování / operační program	NE

O 8.3 Podpora služeb a rozvoj cestovního ruchu

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • podpora doplňkových služeb cestovního ruchu • vytváření nových produktů cestovního ruchu
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 8 (identifikována silná vazba 2)	SpC 10, SpC 11 O 8.1, O 8.2
Hlavní cílové skupiny	- obyvatelé - návštěvníci
Partneři a další zapojené subjekty	LK, SML, SMJN, podnikatelské subjekty
Zdroj financování / operační program	NE

Specifický cíl 9 Zvýšení spolehlivosti technické infrastruktury a zlepšování kvality ovzduší

Popis a zdůvodnění cíle:

V rámci cíle se jedná o realizaci takových opatření, která zvýší kvalitu co největšího množství technické infrastruktury, a to jak vodovodní, energetické, kanalizační, telekomunikační, apod. Realizace všech plánovaných opatření by měla probíhat s cílem pozitivního dopadu na životní prostředí, jde tedy o maximální snižování nebo úplné odstranění dosavadní zátěže ŽP.

V celém regionu je využíván vysoký podíl pevných paliv pro vytápění, což ovlivňuje kvalitu ovzduší. V obou statutárních městech jsou výrazné problémy s centrálním zdrojem a rozvody tepla, které neodpovídají obecně technickým normám, správnému hospodaření s energiemi (úniky tepla) a poptávce. Důsledkem je nevyhovující cenová dostupnost dodávek tepla pro občany. Tento problém by měl být řešen zpracováním energetické koncepce. Je nutná zejména modernizace teplovodní rozvodné sítě, která je předimenzovaná (v Jablonci nad Nisou již dochází k revitalizaci CZT).

Prioritou v oblasti zlepšování kvality ovzduší tak v řešeném území je modernizace lokálních topenišť výměnou kotlů nižších tříd za kotle tříd vyšších s nižší produkcí emisí vyšší efektivitou vytápění a zateplování domů, které sníží jejich energetickou náročnost a tím i nároky na vytápění.

Vazba na strategické cíle: Cíl C

Opatření

O9.1 Zajištění bezproblémového zásobování obyvatel pitnou vodou

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • vytváření podmínek pro dosažení evropských standardů při pokrytí území zásobovacími vodovodními systémy • zlepšování kvality povrchové vody, vytváření podmínek pro eliminaci hlavních zdrojů znečištění
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 9 (identifikována silná vazba 2)	SpC 10 O 9.3
Hlavní cílové skupiny	obyvatelé území
Partneři a další zapojené subjekty	Mníšek, Světlá pod Ještědem, SVS a.s.
Zdroj financování / operační program	OPŽP SC 1.1

O9.2 Optimalizace zásobování energiemi, teplem a TUV - zvýšení stability a kapacity energetických sítí

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • vytváření podmínek pro spolehlivý systém zásobování elektrickou energií vzhledem k očekávaným potřebám v území • opatření na snížení energetické náročnosti provozu při vytápění
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 9 (identifikována silná vazba 2)	SpC 10, SpC 11 O 9.3, 9.4, 9.5
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelé území - podnikatelské subjekty
Partneři a další zapojené subjekty	RWE, ČEZ, Jablonecká energetická, Teplárna Lbc
Zdroj financování / operační program	OPŽP, OPPIK, pouze bezpečnost přenosových sítí

O9.3 Rekonstrukce a výstavba kanalizačních sítí

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • vytváření podmínek pro dosažení evropských standardů při pokrytí území kanalizačními systémy • zlepšování nakládání s odpadními vodami
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 9 (identifikována silná vazba 2)	SpC 10, SpC 11 O 9.1, 9.2
Hlavní cílové skupiny	Obyvatelé území
Partneři a další zapojené subjekty	Dlouhý Most, Jeřmanice, Mníšek, Světlá pod Ještědem, Pulečný SO Vratislavice, SML, SVS a.s.
Zdroj financování / operační program	OPŽP SC 1.1

O9.4 Zavádění energeticky úsporných opatření

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • snižování energetické náročnosti veřejných budov • snižování energetické náročnosti bytových domů • snižování energetické náročnosti veřejného osvětlení • podpora snižování energetické náročnosti provozu výrobních, distribučních a spotřebních systémů a objektů v soukromém vlastnictví
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 9 (identifikována silná vazba 2)	O 9.2
Hlavní cílové skupiny	- obyvatelé

Partneři a další zapojené subjekty	SML, SMJN, LK, obce v území
Zdroj financování / operační program	IROP(bydlení) a OPŽP (veř. budovy)

O9.5 Odstraňování zdrojů zvýšené prašnosti, zlepšování kvality ovzduší

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • opatření na snížení emisí při vytápění
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 9 (identifikována silná vazba 2)	SpC 10 O 9.2
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelé - návštěvníci
Partneři a další zapojené subjekty	Teplárna Lbc, SML, Jablonecká energetická
Zdroj financování / operační program	OPŽP SC 2.2

Specifický cíl 10 Minimalizace ekologických rizik a péče o přírodní prostředí

Popis a zdůvodnění cíle:

Jednou z důležitých složek života v kterémkoliv území je životní prostředí. Péče o něj je povinností nejen veřejné správy, ale také obyvatel města a dalších subjektů, které mohou tuto oblast jakkoliv ovlivnit. Podporu je třeba věnovat veřejné zeleni, neudržovaným plochám a prostranstvím. Dále situaci v oblasti vodních ploch a toků, eliminaci rizik záplav a povodní. Celkově je nutné vytvářet takové podmínky v oblasti životního prostředí, které budou dávat předpoklad snižování dopadů lidské činnosti na všechny jeho složky.

Vazba na strategické cíle: Cíl A, Cíl C

Opatření

O 10.1 Zvýšení kvality veřejných prostranství a zeleně - prostupnost a obnova přirozené funkce krajiny

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • podpora zkvalitňování veřejných prostranství a doprovodné infrastruktury • zvyšování kvality veřejných prostranství doplňováním zeleně • zkvalitňování péče o veřejná prostranství a veřejnou zeleň • opatření na zachování a zvýšení prostupnosti měst a obcí a dostupnosti volné krajiny • revitalizace a podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, zohlednění přirozených potřeb zde se vyskytujících rostlin a živočichů • likvidace invazních druhů rostlin s cílem zachovat původní biodiverzitu prostředí
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 10 (identifikována silná vazba 2)	SpC 1, SpC 2, SpC 8, SpC 9, SpC 11 O10.2, 10.3
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelé - návštěvníci
Partneři a další zapojené subjekty	SML, SMJN, Římskokatolická církev Farnost Dlouhý Most, SP Vratislavice, obce území, Městské lesy, ČSOP Kateřinky
Zdroj financování / operační program	OPŽP SC 4.4

O 10.2 Snižování rizika povodní včetně revitalizace vodních toků

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • podpora obnovy a revitalizace přirozených vodních ploch a toků • podpora přirozeného zadržování vody v krajině, zejména v lesích, parcích a plochách zeleně • vytváření protipovodňových zábran přirozeného charakteru
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 10 (identifikována silná vazba 2)	SpC 8, SpC 9, SpC 11 O10.1, O10.3
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelé - návštěvníci
Partneři a další zapojené subjekty	SML, Povodí, Teplárna, Pulečný, SO Vratislavice, ZOO, SMJN
Zdroj financování / operační program	OPŽP SC 4.3, SC 1.3 a SC 1.4

O 10.3 Snižování dopadů lidské činnosti na životní prostředí

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • zlepšování nakládání s odpady • podpora separace a recyklace komunálního odpadu • protipovodňová opatření
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 10 (identifikována silná vazba 2)	SpC 8, SpC 9 O 10.1, O10.2
Hlavní cílové skupiny	- obyvatelé
Partneři a další zapojené subjekty	LK, obce území, SML, SMJN;
Zdroj financování / operační program	OPŽP SC 3.5

Specifický cíl 11 Efektivní správa území

Popis a zdůvodnění cíle:

Fungování života ve městech a obcích je odrazem činnosti veřejné správy. Vzhledem k tomu, že současná doba s sebou nese obrovské tempo, je tento stav spojen s celou řadou rizik. Jedním z nich je nedostatečná spolupráce a informovanost občanů ze strany samosprávy, ale i poměrně velký nezájem o veřejné dění. Ze strany veřejné správy je nutné v tomto ohledu zvýšit snahu v oblasti nejrůznějších forem místního partnerství, které by měly pozitivní přínos v procesu informovanosti a koordinace plánování rozvoje. K tomu je možné využít nové, moderní technologie, které mohou tyto snahy ulehčit.

V situaci, kdy veřejná správa disponuje omezenými zdroji, bude růst úloha místních aktérů, neziskových organizací a spolků při rozvoji kvality života a zvyšování atraktivity území pro život. Spolky mají k tomuto rozvoji vhodný potenciál, ale ze strany veřejné správy bude třeba tento potenciál vhodně podpořit tak, aby neziskové organizace na sebe tento úkol mohly převzít.

Vazba na strategické cíle: Cíl B, Cíl C, Cíl E

Opatření

O 11.1 Zlepšení komunikace veřejné správy s veřejností včetně budování informační infrastruktury

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • zvyšování efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje využití a kvality systémů – eGovernment, kybernetická bezpečnost, • specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 11 (identifikována silná vazba 2)	SpC 3, SpC 4, SpC 6, SpC 8 O 11.2, O 11.3
Hlavní cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelé - návštěvníci
Partneři a další zapojené subjekty	SMJN, SML, LIS, LK
Zdroj financování / operační program	IROP SC 3.2

O 11.2 Kontinuální a koordinované plánování rozvoje území

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • pořízení územních plánů, územních studií, regulačních plánů
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 11	SpC 1, SpC 2, SpC 3, SpC 8, SpC 9, SpC 10

(identifikována silná vazba 2)	O 11.1, O 11.3
Hlavní cílové skupiny	- obyvatelé - zaměstnanci veřejné správy
Partneři a další zapojené subjekty	SML, SMJN, obce v území, LK
Zdroj financování / operační program	IROP SC 3.3

O 11.3 Zavádění moderních systémů a způsobů řízení veřejné správy - podpora různých forem místního partnerství a efektivní veřejné správy

Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce veřejné správy s občany • zvýšení úlohy místních aktérů, neziskových organizací a spolků • podpora potenciálu NNO v území
Synergická vazba na další specifické cíle a opatření specifického cíle 11 (identifikována silná vazba 2)	SpC 3, SpC 4, SpC 8 O 11.1, 11.2
Hlavní cílové skupiny	- obyvatelé - zaměstnanci veřejné správy
Partneři a další zapojené subjekty	SMJN, SML
Zdroj financování / operační program	NE

Koincidenční matice ukazuje, nakolik jsou vzájemně provázána opatření v rámci jednoho specifického cíle, případně více specifických cílů definovaných strategií. Vzájemná vazba, resp. intenzita vazeb mezi opatřeními strategie je v koincidenční matici vyjádřena v několika úrovních (0 - žádná vazba, 1 - slabá vazba, 2 - silná vazba/prokazatelná návaznost, vzájemná podmíněnost).

Integrovaná strategie by měla obsahovat vzájemné vazby napříč mezi opatřeními. Je patrné, že nejsilnější propojení existuje mezi opatřeními uvnitř specifických cílů a napříč strategickými cíli. Pouze tedy komplexním a integrovaným řešením v oblasti udržitelné mobility, sociální soudržnosti, konkurenceschopné ekonomiky, životního prostředí a kvalitní správy území může dojít v území k naplnění dlouhodobé vize.

Popis identifikovaných vazeb

V rámci **Strategického cíle A – Udržitelná mobilita** byla identifikována většina vazeb mezi jednotlivými opatřeními jako silná, vzájemně se podmiňující. Realizace všech opatření povede k zefektivnění dopravy, veřejné hromadné dopravy či cyklodopravy a ke zlepšení životního prostředí v rámci Specifického cíle 10. Mimo opatření Strategického cíle A vykazují silnou vazbu na oblast udržitelné mobility také opatření Specifického cíle 8 – Využití potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu, kde je samozřejmě důležité zajistit pro podporu cestovního ruchu dobrou dostupnost a prostupnost území pro vyšší využití a zpřístupnění lokalit přírodního a kulturního dědictví. Vzájemnou vazbu s oblastí udržitelné mobility vyazuje také Specifický cíl 11 – Efektivní správa území, kde jsou komplexní dopady navržených opatření podmíněny právě dobrou správou území, partnerským principem např. na úrovni územního plánování. Obecné zlepšení podmínek pro účastníky mobility má dopad také na Specifický cíl 5 – Optimalizaci infrastruktury do vzdělávání, kde je potřeba i pro periferní obce v území zajistit dobrou dostupnost školek a škol v jádrových městech.

V rámci **Strategického cíle B – Sociální soudržnost a péče o zdraví** byla identifikována většina vazeb mezi jednotlivými opatřeními jako silná, vzájemně se podmiňující. Realizace všech opatření povede k zefektivnění sociálních služeb, rozvoji sociální a zdravotnické infrastruktury a zejména ke zvýšení zaměstnanosti. Důležitá je komplexní podpora proti narůstající sociální exkluzi, a to ve všech oblastech sociálních služeb či bydlení, také by mělo dojít k rozšíření kvality a nabídky sociálních služeb. Mimo opatření Strategického cíle B vykazují silnou vazbu na oblast sociální soudržnosti také opatření Specifického cíle 5 a 6 – Investiční a neinvestiční podpora vzdělávání, kde je patrná podmíněnost mezi zvyšováním zaměstnanosti a zejména optimalizací vzdělávání, jak investičního, tak neinvestičního charakteru. Dlouhodobým cílem je zvyšovat klíčové kompetence žáků a reagovat tak na potřeby trhu práce. Na podporu sociální soudržnosti má vliv také Specifický cíl 11 – Efektivní správa území, kde je důležitá zejména role neziskových organizací a místních aktérů při rozvoji kvality života v území.

V rámci **Strategického cíle C – Konkurenceschopná ekonomika** byly identifikovány všechny vazby mezi opatřeními Specifického cíle 5 a 6 jako silné, vzájemně se podmiňující, taktéž v rámci Specifického cíle 8. Realizace všech opatření povede k optimalizaci vzdělávání, a to kombinací investičních a neinvestičních projektů. Je potřeba posilovat vzdělávací infrastrukturu modernizací školských zařízení a zvyšovat klíčové kompetence žáků. K dosažení vyšší konkurenceschopnosti území je důležitá také podpora potenciálu cestovního ruchu, které však není možno využít pouze prostřednictvím evropských fondů, neboť přímá podpora služeb v cestovním ruchu není v současném období způsobilá, intervence v rámci cestovního ruchu však mají zřejmou vazbu na přírodní prostředí, tedy Specifický cíl 10. Jako u ostatních Strategických cílů je i zde patrná provázanost se Specifickým cílem 11, neboť Efektivní správa území, partnerství na všech úrovních a koordinace jednotlivých typů podpor má dopad na realizaci všech opatření.

V rámci **Strategického cíle D – Zdravé životní prostředí a ochrana přírodního potenciálu** byly opět nalezeny silné vazby zejména v rámci jednotlivých Specifických cílů 9 a 10. Realizace všech opatření povede obecně ke zlepšení životního prostředí a minimalizaci ekologických rizik. Intervence v rámci Zlepšení mobility Specifického cíle 1 je nutno realizovat citlivě s ohledem na životní prostředí, proto i zde byla identifikována silná vazba. Ochranu přírodního potenciálu je potřeba vnímat také ve vazbě na intervence v oblastech cestovního ruchu Specifického cíle 8. Patrná je také silná vazba Specifického cíle 2 – Navýšení podílu udržitelných forem dopravy v území na Zvýšení kvality veřejných prostranství a zeleně. A jako u ostatních Strategických cílů je důležitá provázanost se Specifickým cílem 11, neboť zejména Kontinuální a koordinované plánování rozvoje území má dopad na realizaci jednotlivých opatření.

Strategický cíl E – Kvalitní správa území a řízení jeho rozvoje prostřednictvím Specifického cíle 11 vykazuje silnou vazbu na všechny další Strategické cíle, jak již bylo popsáno výše, neboť je patrné, že jen pomocí kvalitní správy území bude dosaženo komplexních a integrovaných řešení a tím pádem může dojít k naplnění globálního cíle, jehož smyslem je zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území s ohledem na místní potenciál, tradice, socioekonomické a přírodní podmínky prostřednictvím efektivní správy území založené na otevřenosti a partnerství.

H.6 Horizontální témata

Při zpracování Strategie bylo třeba dbát na dodržení jednoho ze základních principů pro tvorbu podobných koncepčních dokumentů - respektování horizontálních témat definovaných Evropskou komisí. Tato témata zasahují do všech socioekonomických oblastí, a proto se promítají do všech strategických i specifických cílů definovaných ve Strategii.

Rovné příležitosti a **udržitelný rozvoj** jsou základní horizontální témata, která byla zohledňována v průběhu zpracování všech částí Strategie, zejména při definování cílů a na ně navazujících opatření, projektů, aktivit a činností.

Horizontální témata jsou promítnuta ve všech navržených specifických cílech. Za nejdůležitější principy při naplňování horizontálních témat lze považovat následující:

Rovné příležitosti – strategie IPRÚ zohledňuje podporu rovných příležitostí pro všechny skupiny obyvatel, které jsou reálně nebo potenciálně ohrožené diskriminací jakéhokoliv druhu. V rámci přípravy strategie byly identifikovány hlavní cílové skupiny, u nichž je třeba zlepšit jejich pozici v oblasti rovných příležitostí. Jedná se zejména o menšiny, i s ohledem na doporučení Evropské komise se speciálním zaměřením na děti, žáky a studenty, dále na bezdomovce, sociálně slabé a chudé, dlouhodobě nezaměstnané, matky samoživitelky, handicapované a osamocené obyvatele. V rámci všech relevantních projektů bude brán zřetel na jejich praktický dopad na zlepšení situace těchto skupin obyvatel a v rámci strategie budou nastaveny indikátory na vyhodnocení reálné změny jejich situace.

Udržitelný rozvoj území – tento princip bude uplatňován zejména s ohledem na klíčové cíle v environmentálním pilíři, jimiž jsou snižování emisí skleníkových plynů, zmenšování produkce odpadů a znečištění prostředí, ochrana přírodní složky a celkové snižování ekologické stopy v oblasti životního prostředí. V oblasti sociálního pilíře se jedná zejména o zaměření na zlepšení postavení sociálně znevýhodněných až vyloučených skupin obyvatel. V ekonomickém pilíři pak půjde zejména o snižování energetické náročnosti výroby, podporu rozvoje a využívání tzv. zelených technologií a vytvoření finančních zdrojů pro realizaci výše uvedených opatření.

Způsob a rozsah řešení horizontálních témat rovných příležitostí i udržitelného rozvoje bude vyhodnocován při výběru projektů k budoucí podpoře a to nejen ve fázi jejich hodnocení, ale také v průběhu přípravy jednotlivých projektů, formou aktivního dialogu s předkladateli projektů tak, aby horizontální témata nebyla pouze formální záležitostí, ale aby bylo maximálně využito potenciálu jednotlivých projektů k řešení vybraných problémů právě v oblasti horizontálních témat.

Dalším důležitým principem je využití **synergických efektů navržených cílů a opatření**, které tvoří vyvážený a vzájemně se podporující systém zajišťující rozvoj území. Již ve fázi návrhu cílů a opatření byla sledována **podpora integrovaných řešení**, namísto izolovaných projektů řešících pouze jednu problémovou oblast v jedné lokalitě.

I. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

I.1 Popis způsobu řízení IPRÚ – přípravná fáze

Přípravný výbor

Členy Přípravného výboru byli zástupci samospráv statutárního města Liberec a Jablonec nad Nisou a starosta Městského obvodu Vratislavice nad Nisou. Dále byli členy odborní pracovníci magistrátů obou měst a pro úplnost měl své zastoupení v Přípravném výboru i vedoucí odboru regionálního rozvoje a evropských projektů Krajského úřadu Libereckého kraje. Přípravný výbor se pravidelně scházel v předem plánovaných termínech. Termíny byly vždy vázány na důležité milníky procesu.

Členové Přípravného výboru:

Jiří Rutkovský, náměstek primátora SML

Petr Vobořil, náměstek primátora SMJN

Aleš Preisler, starosta MO Liberec – Vratislavice nad Nisou

Michal Vereščák, vedoucí odboru MML, manažer projektu

Martin Čech, MML

Dana Štefanová, MML

Tomáš Beneš, vedoucí odboru MMJN

Iveta Habadová, MMJN

Michaela Smrčková, MMJN

Zuzana Bencová, MMJN

Michael Otta, vedoucí odboru KÚLK

Jiří Lauerman, vedoucí projektu

Výkonný projektový tým

Pro operativní přípravu byl ustaven výkonný projektový tým, jehož členy byli manažer a vedoucí projektu a dále určení odborní pracovníci magistrátů. Tato užší skupina se scházela dle potřeby, přenášela aktuální informace do Přípravného výboru a velmi bedlivě sledovala aktuální vývoj dokumentů a podkladů pro zpracování Strategie. Členové Projektového týmu rovněž zajišťovali informovanost uvnitř obou magistrátů, účastnili se veřejných projednávání a komunikovali napříč organizační strukturou pro zpracování Strategie.

Expertní tým

Tento tým byl složen zejména z odborníků a zástupců institucí, kteří mohli významně přispět zejména z pohledu znalosti regionálních, resortních či místních strategií, koncepcí a rozvojových trendů. Členové expertního týmu se zapojovali zejména do procesu konzultací k analytickým podkladům pro zpracování Strategie pro realizaci IPRÚ a následně do procesu zpracování návrhové části. Komunikace s členy ET probíhala jak při společném setkávání tak zejména elektronickou cestou.

I.2 Popis způsobu řízení IPRÚ – realizační fáze

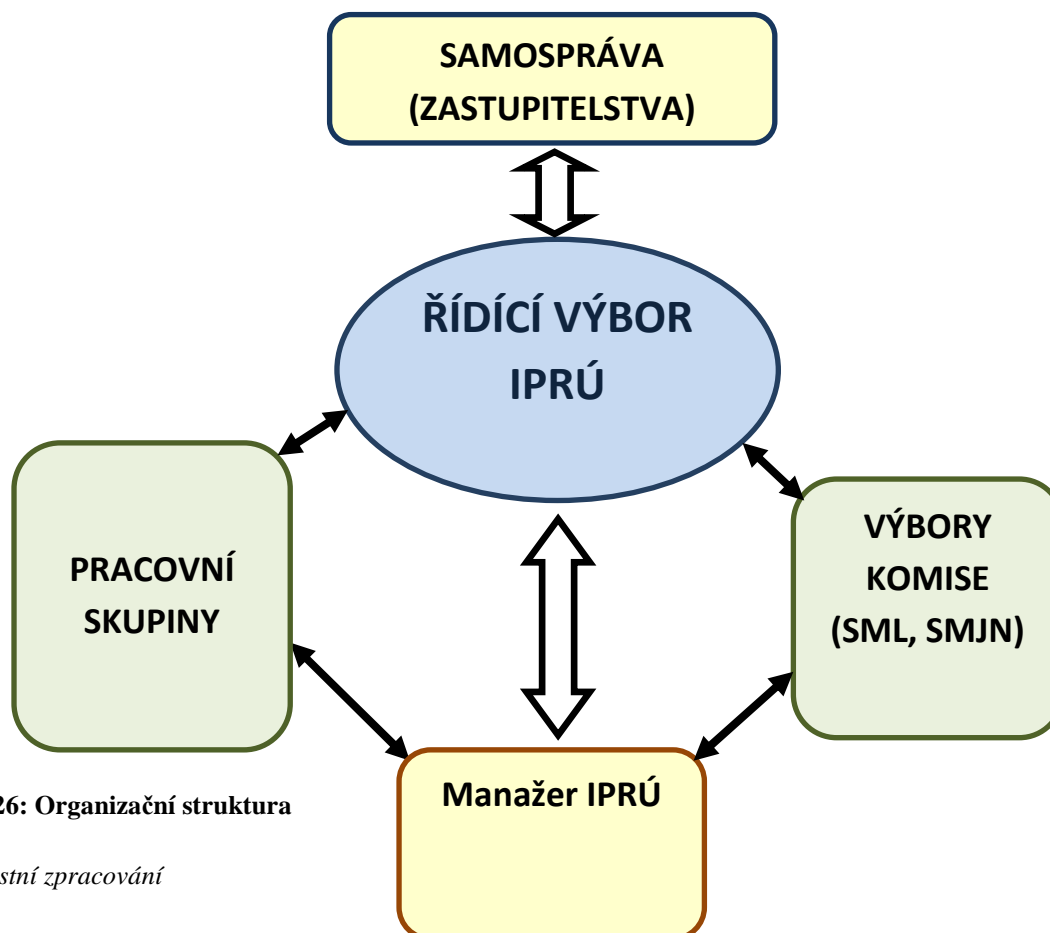
Popis realizace IPRU

Nositel, tedy statutární město Liberec, realizuje aktivity integrovaného nástroje dle finančního plánu v jednotlivých letech tak, jak byly schváleny ŘO a ministryní pro místní rozvoj. Realizace integrovaného nástroje spočívá jednak v přípravě a realizaci projektů nositele, jednak v iniciaci a koordinaci při přípravě a realizaci projektů jiných subjektů, které naplňují integrovaný nástroj. Nositel IN komunikuje prostřednictvím RSK, resp. NSK s relevantními ŘO s ohledem na harmonogram územně specifických výzev.

Nositel IPRÚ prostřednictvím níže uvedených orgánů bude v rámci realizace IPRÚ provádět koordinaci aktivit v souladu s harmonogramem IPRÚ, monitorovat naplňování a přijímat opatření k jejímu plnění (vč. její aktualizace). Po celou dobu realizace bude udržována spolupráce a komunikace mezi jednotlivými subjekty v rámci níže uvedeného organizačního schéma:

Organizační struktura pro řízení IPRÚ

Pro zpracování Integrované strategie rozvoje území Liberecko – jablonecké aglomerace byla ustavena organizační struktura, schválená příslušnými orgány samosprávy. Jejím posláním bylo zajistit co nejužší provázanost jednotlivých kroků procesu tvorby Strategie na praxi a realitu v území. Celá struktura se skládala z následujících složek (viz schéma) a jejich popis je uveden v dalších částech textu.

Obrázek 26: Organizační struktura IPRÚ

Zdroj: Vlastní zpracování

Řídící výbor

Složení Řídícího výboru respektuje minimální požadavky stanovené Metodickým pokynem k integrovaným nástrojům a zároveň reflektuje místní situaci, provedenou analýzu stakeholderů a zkušenosti z přípravné fáze IPRÚ, v níž působil Výbor pro přípravu integrované strategie. Řídící výbor IPRÚ byl ustaven Zastupitelstvem města Liberec a Jablonec nad Nisou v tomto složení:

- 1 zástupce nositele
- 1 zástupce partnera
- 1 zástupce kraje
- 1 zástupce měst a obcí z aglomerace
- zástupce níže uvedených oblastí/organizací opět v počtu minimálně 1 zástupce:
  - o zástupce za oblast školství a vzdělávání
  - o zástupce za neziskovou sféru (asociace nestátních neziskových organizací)
  - o zástupce za oblast dopravy
  - o zástupce Agentury pro sociální začleňování
  - o zástupce Úřadu práce
  - o zástupce za sociální oblast
  - o zástupce za Dopravní podnik
  - o zástupce za Hospodářskou komoru
- manažer IPRÚ (bez hlasovacího práva)

Uvedený počet členů představuje minimální složení Řídícího výboru IPRÚ, které se může rozhodnutím nositele IN rozšířit o další členy.

- **Nositel IPRÚ** je odpovědný za jeho přípravu, za naplňování principu partnerství a koordinaci aktivit místních aktérů v daném území, výběr vhodných projektů pro plnění cílů IPRÚ, monitoring a reporting průběhu plnění IPRÚ, realizaci strategie jako celku a plnění jejích schválených cílových hodnot (které vznikají agregací hodnot realizovaných projektů). Nositel zodpovídá také za publicitu IPRÚ jako celku.
- **Statutární orgán nositele** – schvaluje integrovanou strategii, změny prioritních oblastí a specifických cílů strategie, změny rozpočtu specifických cílů a opatření, změny indikátorů, uzavření partnerské smlouvy s realizátorem integrovaného projektu.
- **Řídící výbor IPRÚ** je odpovědný vůči nositeli IPRÚ za řádný průběh realizace strategie a vydává doporučení orgánům samospráv a statutárním orgánům zapojených partnerů. Doporučuje zařazení integrovaného projektu do IPRÚ a podepsání smlouvy mezi nositelem IPRÚ a realizátorem integrovaného projektu (Pokud jsou členové ŘV zároveň nositeli projektu předkládaného k zařazení do integrované strategie, musí se v tomto případě zdržet hlasování.). Předsedou je zástupce nositele IPRÚ, kterého pravomocně deleguje nositel IPRÚ. Průběh jednání se řídí jednacím řádem. Jednání se účastní manažer IPRÚ, ovšem bez hlasovacího práva. Zasedání výboru se koná minimálně 2x ročně na základě podnětu předsedy výboru. Alespoň jeden člen výboru

musí být zapojen do Regionální stálé konference, aby byla zajištěna vzájemná komunikace mezi oběma platformami a předcházelo se územním či věcným překryvům intervencí.

- **Manažer IPRÚ** (případně jeho tým – asistenti, konzultanti) je odpovědný nositeli IPRÚ za každodenní řízení a koordinaci realizace strategie, za komunikaci s žadateli/příjemci, Řídicími orgány programů i s veřejností a spolupráci s Řídicím výborem IPRÚ. Manažer předkládá Řídicímu výboru k posouzení projekty navržené jednotlivými potenciálními žadateli k zařazení do IPRÚ. Vykonává činnosti spojené s administrací IPRÚ a projektů vybraných k realizaci v informačním systému MMR MS2014+. Manažer sleduje průběh realizace projektů na základě informací a podkladů, které realizátoři integrovaných projektů předávají manažerovi podle uzavřené smlouvy o partnerství. Manažer také monitoruje průběh realizace IPRÚ jako celku a v pravidelných intervalech předává informace Řídicímu výboru.
- **Tematický koordinátor/komunikátor** je odpovědný manažerovi IPRÚ za sladění spolupráce subjektů v území souvisejících s daným tématem (potenciálních žadatelů koncentrujících se v pracovních skupinách. Koordinátor se podílí na vytváření partnerství mezi subjekty v rámci jednotlivých témat řešených IPRÚ a může s potenciálními žadateli konzultovat rozsah a obsahové zaměření projektového záměru tak, aby byl v co největším souladu s integrovanou strategií. Koordinátor průběžně předává informace manažerovi IPRÚ.
- **Pracovní skupina IPRÚ** – zde se koncentrují individuální předkladatelé projektových záměrů/žádostí o dotaci. Spoluvytváří komplexní projektovou fiši složenou z několika integrovaných projektů, které povedou k naplnění daného opatření vč. příslušných monitorovacích indikátorů. Kompletní projektovou fiši předkládá Řídicímu výboru IPRÚ, kterému zároveň může předkládat návrhy a doporučení na změny parametrů IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou.
- **Realizátor konkrétního projektu** je odpovědný za řádné plnění jeho schváleného projektu (podle podmínek daných konkrétním programem a cíli IPRÚ), za spolupráci s nositelem IPRÚ, včasné předávání informací a podkladů manažerovi daného IPRÚ, dále za podporu nositele strategie při zpracování hodnotících zpráv a za udržitelnost jím realizovaného projektu a plnění podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Popis oddělení funkcí

Předpokládá se, že statutární město Liberec bude žadatelem o dotace u projektů realizovaných v rámci IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou, kde zároveň město plní funkci nositele. Z tohoto důvodu má město jasně oddělené role žadatele od rolí souvisejících s posuzováním souladu projektů s integrovanou strategií.

Manažer IPRÚ a asistent manažera jsou v organizační struktuře města zařazeni do Odboru strategického rozvoje a dotací, mimo strukturu oddělení. Jsou tak věcně odděleni od osob, které budou připravovat žádosti o dotace. Na žádostech se v rámci odboru strategického rozvoje a dotací podílí zejména oddělení získávání dotací, na řízení projektů se následně budou podílet projektoví manažeři z oddělení přípravy a řízení projektů. Manažer IPRÚ a asistent manažera se nepodílejí na posuzování souladu projektů s integrovanou strategií, zajišťují pouze technickou koordinaci při řízení integrované strategie. Posuzování souladu projektů s integrovanou strategií bude probíhat v Řídicím výboru, který je zastoupen na partnerském principu a statutární město Liberec v něm nemá nadpoloviční většinu hlasů. Každý člen Řídicího výboru zároveň podepíše etický kodex, jímž deklaruje zamezení střetu zájmů.

Tabulka 64: Popis administrativních kapacit

Manažer IPRÚ	1 zaměstnanec SML na plný úvazek	Odbor strategického rozvoje
Asistent manažera	1 zaměstnanec SML na plný úvazek	Odbor strategického rozvoje a dotací
Tematičtí koordinátoři	2 zaměstnanci SML na plný úvazek	Odbor strategického rozvoje a dotací
Pracovní skupiny	Ad hoc sestavené na základě výzev nositele	Bez pracovněprávního vztahu a bez organizačního zakotvení v SML
Řídicí výbor	Členství bez pracovněprávního vztahu	Nominování a schválení zastupitelstvy měst

Způsob řízení

Konkrétní postupy při řízení integrované strategie budou popsány v interním operačním manuálu nositele, kde budou detailněji popsány níže uvedené procesy a postupy. Interní operační manuál nositele není součástí integrované strategie a bude postupně rozpracováván v souladu s požadavky řídicích orgánů.

Posilování absorpční kapacity a poskytování konzultací

Nositel IPRÚ dlouhodobě posiluje absorpční kapacitu celého území aktivní komunikací s klíčovými aktéry se vztahem k tématům řešeným v rámci integrované strategie. Po dobu příprav integrované strategie byla kontinuálně vedena a doplňována databáze projektových záměrů za účelem vhodného nastavení integrované strategie, zejména stanovení expertního odhadu cílových hodnot monitorovacích indikátorů, reálné nastavení harmonogramu a finančního plánu.

Schválená integrovaná strategie bude zveřejněna na webových stránkách města Liberec a Jablonce nad Nisou. O zajišťování absorpční kapacity budou pečovat manažer IPRÚ, jeho administrativní tým a tematičtí koordinátoři pracovních skupin. S ohledem na vyhlášené výzvy řídicích orgánů a nastavený harmonogram bude nositel IPRÚ vyhlášené výzvy k zapojení potenciálních žadatelů do pracovních skupin. Výzvy budou zveřejněny na

úřední desce města Liberec, na jeho webových stránkách a dalšími běžnými postupy, jako jsou tištěná média radnice, případně dalšími komunikačními kanály.

Manažer IPRÚ bude také kontaktní osobou pro konzultace potenciálním žadatelům, resp. předkladatelům projektových záměrů (fiší). Bude konzultovat vhodnost zaměření projektových záměrů jak vzhledem k integrované strategii, tak s ohledem na možnosti podpory v jednotlivých specifických cílech operačních programů. Kontakty na manažera IPRÚ budou uvedeny na webových stránkách města Liberec a budou uváděny ve vyhlašovaných výzvách.

Příprava výzev nositele

Po vyhlášení výzvy ŘO programu ESI fondů zacílené na podporu integrovaných projektů, nositel IN vyhlásí výzvu k předkládání projektových záměrů a svolává jednání pracovní skupiny. Po vyhlášení výzvy nositele IN lze předložit projekty v rámci integrované strategie. Integrované projekty musí respektovat podmínky stanovené příslušným operačním programem. Integrované projekty jsou předkládány v rámci zacílených výzev, které jsou vyhlašované ŘO pro jednotlivé integrované nástroje, případně v rámci standardních výzev, ve kterých bude odděleně sledována alokace pro integrované a individuální projekty. V souladu s Metodickým pokynem pro řízení výzev, hodnocení a výběr projektů v programovém období 2014-2020 je doporučeno využití průběžné výzvy.

Text a parametry výzvy bude připravovat manažer IPRÚ ve spolupráci se svým týmem a příslušným tematickým koordinátorem pracovní skupiny. Parametry výzvy bude schvalovat Řídicí výbor a řídicí orgán příslušného operačního programu.

Po schválení výzvy nositelem zajistí manažer IPRÚ její zveřejnění na úřední desce, na webových stránkách a případně také dalším v místě obvyklým způsobem. Ve výzvě musí být uvedena lhůta, do které mohou potenciální žadatelé předkládat projektové záměry ve standardizované podobě (fiše). Ta bude obsahovat následující informace za jednotlivé projektové záměry: název projektu, zařazení do strategie až do úrovně opatření, popis projektu, popis pozitivního dopadu na vymezené území, finanční plán v jednotlivých letech včetně celkových způsobilých výdajů a předpokládaného data zahájení a ukončení realizace projektu, identifikaci žadatele, roli zapojených subjektů a indikátory, příp. také informace o zajištění udržitelnosti projektu nebo další dle potřeby nositele IN. Vzor projektové fiše bude přílohou výzvy. Součástí textu výzvy budou také kritéria hodnocení souladu projektového záměru se strategií.

Lhůta pro možnost zapojení se do pracovní skupiny musí být minimálně 10 pracovních dní. Ve výzvě musí být uvedeny kontaktní údaje na manažera IPRÚ či jeho administrativní tým. Další podrobnosti k formě výzvy budou uvedeny v interním operačním manuálu nositele.

Postup projednávání projektových záměrů v pracovní skupině

Po uplynutí termínu k předkládání projektových záměrů stanoveném ve výzvě nositele svolá příslušný tematický koordinátor jednání pracovní skupiny. Pozvání na první jednání pracovní skupiny v rámci dané výzvy obdrží všichni předkladatelé projektových záměrů. Pozvánka je rozeslána e-mailem a adresát je vyzván k potvrzení účasti. V případě, že vedoucí pracovní skupiny neobdrží reakci adresáta, je adresát osloven datovou schránkou nebo poštou. Jednání pracovní skupiny se mohou zúčastnit i další osoby, které spolupracovaly na přípravě integrované strategie, a to i v případě, že nepředkládají žádný projektový záměr. Rolí těchto osob jsou odborné konzultace poskytované ostatním členům pracovní skupiny.

Na prvním jednání pracovní skupiny představí manažer ve spolupráci s tematickým koordinátorem IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou, zejména danou tematickou oblast, ale také hlavní principy integrovaného nástroje. Členům pracovní skupiny je na prvním jednání vysvětlen záměr vytvoření souboru projektů, který v souhrnu naplní parametry výzvy. Tímto jsou členové pracovní skupiny motivováni k hledání konsenzuálních řešení a k případným úpravám předložených projektových záměrů. Následně každý předkladatel krátce představí svůj projektový záměr.

Pokud některý předkladatel sám usoudí, že vzhledem k nastaveným podmínkám výzvy není jeho záměr vhodný k realizaci v rámci IPRÚ, z pracovní skupiny odstoupí a o této skutečnosti se učiní záznam.

Ostatní členové pracovní skupiny usilují o nalezení konsenzuálního řešení při dosažení souboru projektů naplňujícího parametry výzvy. Za tímto účelem mohou probíhat i následná jednání pracovní skupiny. Časový prostor pro konání pracovních skupin nepřekročí 10 pracovních dnů od prvního zasedání pracovní skupiny v dané výzvě.

Pokud dojdou členové ke konsenzu při tvorbě souboru projektů a výstupem z jednání pracovní skupiny nejsou konkurenční soubory projektů, předá vedoucí pracovní skupiny manažerovi IPRÚ finální soubor projektů k projednání v Řídicím výboru.

Pokud členové pracovní skupiny nedojdou k úplnému konsenzu a vznikne několik konkurenčních souborů projektů, předá tematický koordinátor manažerovi IPRÚ všechny vytvořené soubory projektů s vlastním komentářem analyzujícím vztah souboru projektů k parametrům výzvy (např. podíl plnění indikátorů, podíl požadovaných prostředků, úplnost řešení z hlediska podporovaných aktivit apod.). Konkrétní postupy budou stanoveny v interním operačním manuálu nositele.

Posouzení projektových záměrů v Řídicím výboru

Nejpozději do 5 pracovních dnů po předání výstupů z pracovní skupiny svolá manažer IPRÚ na pokyn předsedy jednání Řídicího výboru. Na jednání Řídicího výboru manažer IPRÚ představí obdržené soubory projektů. K představení záměrů může být přizván příslušný

tematický koordinátor pracovní skupiny. Manažer IPRÚ informuje Řídicí výbor o stavu naplnění výzvy prostřednictvím souborů projektů. V případě, že se nejedná o konkurenční soubory projektů (v součtu nepřesahují alokaci výzvy a naplňují požadované hodnoty indikátorů), posoudí Řídicí výbor soulad souboru projektů jako celku a jednotlivých projektových záměrů s integrovanou strategií (dle kritérií uvedených v příloze č. 15 MPIN). V případě negativního výsledku posouzení některého projektového záměru ze souboru projektových záměrů může být na základě rozhodnutí ŘV takový projektový záměr vrácen k přepracování pracovní skupině, resp. nositeli projektu. Po posouzení projektových záměrů ze souboru projektových záměrů vydá Řídicí výbor pro každý projektový záměr vyjádření o souladu/nesouladu projektového záměru s IPRÚ (viz příloha č. 18 MPIN). Toto vyjádření však není závazné pro ŘO IROP.

V případě, že se jedná o konkurenční soubory projektů (v součtu přesahují alokaci výzvy či nenaplňují požadované hodnoty indikátorů), posoudí Řídicí výbor míru přispění jednotlivých souborů projektů k parametrům výzvy (zejména v kontextu výše plnění indikátorů a požadovaných prostředků). V daném kontextu Řídicí výbor zváží, kterému souboru projektů vydá doporučení, příp. zda vůbec některému souboru doporučení vydá. V případě nevydání doporučení musí být rozhodnutí dostatečně odůvodněno včetně doporučení k přepracování souborů projektů a dalšímu projednání v pracovní skupině. Odůvodnění musí být zformulováno přímo na jednání Řídicího výboru, nesmí být přenecháno manažerovi IPRÚ.

Konkrétní postupy schvalování budou zveřejněny s vyhlášením výzvy k předkládání projektových záměrů.

Rozpracování projektových záměrů do podoby konkrétních projektových žádostí

Do 5 pracovních dnů po projednání souborů projektů v Řídicím výboru informuje manažer IPRÚ (příp. ve spolupráci s příslušným tematickým koordinátorem pracovní skupiny) jednotlivé předkladatele projektových záměrů o usnesení Řídicího výboru.

Předkladatel projektového záměru, který byl doporučen Řídicím výborem, zpracuje standardní žádost o dotaci dle pravidel příslušného řídicího orgánu. Žádost vypracuje v monitorovacím systému MS2014+. Projektová žádost musí být zpracována a předložena zprostředkujícímu subjektu v termínu stanoveném v projektové fiši. Žádost musí mít veškeré parametry uvedené v projektové fiši. Povinnou přílohou žádosti o dotaci předkládané zprostředkujícímu subjektu/řídicímu orgánu je vyjádření o souladu vydané Řídicím výborem, projektová fiše a informace za jednotlivé projektové záměry ze souboru projektových záměrů, které se musí shodovat s informacemi uvedenými v žádosti o podporu a současně čestné prohlášení žadatele, že předkládaná žádost o podporu je totožná s projektovým záměrem projednaným na Řídicím výboru IPRÚ. Zprostředkující subjekt posoudí, zda se projektová žádost v základních parametrech shoduje s projektovou fiší.

Konkrétní postupy budou stanoveny v interním operačním manuálu nositele.

I.3 Popis realizace partnerství

Princip partnerství je v maximální míře zohledňován již ve fázi zpracování integrované strategie a s ohledem na něj je koncipován i plán implementace.

Široká škála partnerů z veřejného, soukromého i neziskového sektoru je do všech fází zapojována především prostřednictvím pracovních skupin. Výchozím podkladem pro oslovení konkrétních subjektů byla analýza stakeholderů (viz kapitola Analýza stakeholderů), která identifikovala všechny relevantní partnery v území na základě vyhodnocení jejich možného vlivu a zájmu v souvislosti s řešenými tématy.

Vzhledem k zajištění akceschopnosti pracovních skupin bylo v některých případech nutné obrátit se pouze na jednoho zástupce za celou skupinu subjektů (např. konkrétní obec). Tento postup je v souladu s partnerským principem a zajišťuje partnerství také na nižších úrovních využitím principu delegace. Tento přístup vyžaduje vzájemnou komunikaci těch subjektů, které mají společně prosazovat své zájmy na úrovni IPRÚ. Souběžně s tím nositel IPRÚ zajišťuje adresnou distribuci důležitých informací městům a obcím v aglomeraci.

Ve fázi realizace IPRÚ navíc budou mít další potenciální partneři / realizátoři integrovaných projektů, kteří nebyli na základě provedené analýzy identifikováni, možnost zapojit se do pracovní skupiny a svůj projektový záměr koordinovat s nositelem IPRÚ a ostatními partnery.

Zapojení veřejnosti

Nositel IPRÚ se v průběhu přípravy zaměřuje také na nastavení způsobu komunikace s veřejností v souvislosti s potřebou informování a získání zpětné vazby.

Informace o průběhu zpracování integrované strategie, pozvánky na veřejné projednání atd. jsou / budou průběžně zveřejňovány na internetových stránkách města Liberec. Stejným způsobem budou zveřejňovány také informace o průběhu implementace IPRÚ.

Široká veřejnost měla možnost zapojit se do přípravy integrované strategie také prostřednictvím účasti na veřejném projednání. Tímto způsobem byl dne 4. 11. 2015 v Jablonci nad Nisou a 5. 11. 2015 v Liberci s veřejností projednán koncept integrované strategie před jejím finálním dokončením. Smyslem projednání byla prezentace dosavadních výstupů veřejnosti s možností dílčích úprav či doplnění.

Nositel IPRÚ prostřednictvím e-mailové komunikace předává informace o průběhu zpracování také přímo adresně přímo vybraným subjektům, které se zajímají (mohou či měli by se zajímat) o připravovaný dokument integrované strategie.

Komunikační plán

Komunikační plán je popsán prostřednictvím níže uvedených tabulek, ze kterých je patrné nastavení systému a způsobu komunikace směrem ke konkrétním cílovým skupinám. Je však logické, že komunikační struktura je živým organismem a je tedy možné, že v případě potřeby může dojít v nastavení komunikačního plánu k dílčím změnám.

Tabulka 65: Vnitřní komunikace nositele

Příjemce informace	Obsah komunikace	Komunikační kanál	Odpovědnost za přenos informace
Členové PS (přípravná fáze)	informace o rozhodnutích Řídicího výboru IPRÚ týkajících se především tematického zaměření IPRÚ	jednání Řídicího výboru	Řídicí výbor IPRÚ
Členové PS (realizační fáze)	informace o rozhodnutích Řídicího výboru IPRÚ (např. změny IPRÚ)	osobní / e-mailová komunikace	manažer IPRÚ
Manažer IPRÚ	informace o plnění indikátorů, harmonogramu, případných změnách a problémech v projektových záměrech apod.	osobní / e-mailová komunikace	realizátor integrovaného projektu
	informace o rozhodnutích Řídicího výboru IPRÚ	jednání Řídicího výboru	Řídicí výbor IPRÚ
Řídicí výbor IPRÚ	návrh integrované strategie ke schválení	jednání Řídicího výboru	manažer IPRÚ
	informace o plnění indikátorů, harmonogramu, případných změnách a problémech v projektových záměrech apod.	jednání Řídicího výboru	manažer IPRÚ
Nositel IPRÚ	návrh integrované strategie ke schválení	zasedání statutárního orgánu nositele IPRÚ	Řídicí výbor IPRÚ
	informace o plnění indikátorů, harmonogramu, případných změnách a problémech v projektových záměrech apod.	jednání Řídicího výboru	Řídicí výbor IPRÚ

Tabulka 66: Vnější komunikace

Příjemce informace	Obsah komunikace	Prostředek komunikace	Odpovědnost za přenos informace
Řídicí orgány OP	představení konceptu integrované strategie	jednání RSK a NSK	zástupce nositele IPRÚ, který je členem NSK (zároveň výstupy od RSK)
	časový harmonogram výzev ŘO OP pro IPRÚ apod.	jednání RSK a NSK	zástupce nositele IPRÚ, který je členem NSK (zároveň výstupy od RSK)
	oznámení / zdůvodnění změn v průběhu realizace IPRÚ (vliv na harmonogram, finanční plán apod.)	Žádost o změnu integrované strategie (MS2014+; do 10 pracovních dnů)	manažer IPRÚ
MMR ČR	představení konceptu integrované strategie	jednání NSK	zástupce nositele IPRÚ, který je členem NSK
	oznámení / zdůvodnění změn v průběhu realizace IPRÚ (vliv na harmonogram, finanční plán apod.)	Žádost o změnu integrované strategie (MS2014+; do 10 pracovních dnů)	manažer IPRÚ
	přehled vývoje realizace IPRÚ, informace o schválených a realizovaných projektech, přehled plnění indikátorů, harmonogramu, finančního plánu	Zpráva o plnění integrované strategie (MS2014+; 2x ročně); Závěrečná zpráva o plnění integrované strategie (MS2014+)	manažer IPRÚ
Národní stálá konference	představení konceptu integrované strategie	jednání NSK	zástupce nositele IPRÚ, který je členem NSK (zároveň výstupy od RSK)
	časový harmonogram výzev ŘO OP pro IPRÚ apod.	jednání NSK	zástupce nositele IPRÚ, který je členem NSK (zároveň výstupy od RSK)
Regionální stálá konference	představení konceptu integrované strategie	jednání RSK	zástupce nositele IPRÚ (člen Řídicího výboru), který je členem RSK
	časový harmonogram výzev ŘO OP pro IPRÚ apod.	jednání RSK	zástupce nositele IPRÚ (člen Řídicího výboru), který je členem RSK
Partneři ve fázi přípravy	konzultace tematického a strategického zaměření IPRÚ	jednání pracovních skupin	manažer IPRÚ

Partneři ve fázi realizace (realizátoři projektů)	Základní podklady k přípravě projektu do IPRÚ, výzvy k předkládání projektů	webové stránky města Liberec	manažer IPRÚ
	konzultace rozsahu, obsahového zaměření, harmonogramu, cílů projektových záměrů	jednání pracovních skupin	manažer IPRÚ
Veřejnost	průběžné informace o přípravě a realizaci IPRÚ Liberec (především v důležité milníky, změny)	veřejná projednání	manažer IPRÚ
		webové stránky města Liberec (příp. na úředních deskách)	manažer IPRÚ
		adresné elektronické zasílání informací	manažer IPRÚ

I.4 Monitorování a hodnocení plnění strategie

Kvalitní vyhodnocování realizace integrovaných strategií a integrovaných nástrojů je podmínkou a podkladem pro vyhodnocování úspěšnosti implementace územní dimenze.

Nositelé IN v rámci navržených specifických cílů IN nastavují indikátory z indikátorových soustav všech programů ESI fondů, kterých se navržená integrovaná strategie týká. Metodická konstrukce jednotlivých indikátorů je definována v rámci Národního číselníku indikátorů 2014-2020 (dále „NČI 2014+“) a v souladu s Metodickým pokynem „Zásady tvorby a používání indikátorů v programovém období 2014–2020“.

Nositel IN indikátory využije jako podklad pro Zprávu o plnění integrované strategie. Nositel bude pro monitorování strategie využívat pouze indikátory definované v NČI.

Základním nástrojem monitorování IN je jednotný monitorovací systém pro programové období 2014-2020, zajišťující sběr územně identifikovaných informací (dat) o projektech, věrně dokumentujících jednotlivé fáze realizace projektů. Za nastavení systému monitorování programového období 2014-2020 zodpovídá MMR – NOK. Systém monitorování je určen pro všechny ESI fondy a s výjimkou systému monitorování a vyhodnocování IN je nastaven Metodickým pokynem pro monitorování implementace ESI fondů v programovém období 2014-2020 (dále „MP monitorování 2014-2020“), který definuje základní role účastníků, jichž se proces monitorování dotýká.

MS2014+ umožňuje sledovat jednotlivé integrované projekty realizované v rámci integrovaných nástrojů a také samotné integrované nástroje (ITI, IPRÚ, CLLD). Všechny zúčastněné subjekty využívají MS2014+ s ohledem na svoji roli v implementačním systému. MMR – ORP průběžně monitoruje pokrok realizace IN a plnění územní dimenze, nositel IN monitoruje prostřednictvím modulu Nositel IN v ISKP14+ realizaci projektů naplňujících dotčenou integrovanou strategii. Finanční plán integrované strategie a plánované hodnoty indikátorů jsou do monitorovacího systému zadávány nositelem IN v rámci žádosti o podporu integrované strategie podané na základě výzvy na předkládání integrovaných strategií. Údaji z integrovaných projektů realizovaných v rámci IN je sledováno plnění finančního plánu a plánovaných hodnot indikátorů. Nositel IN předkládá s půlroční frekvencí Zprávu o plnění integrované strategie MMR – ORP. Na základě této Zprávy MMR – ORP připraví stručnou informaci o stavu plnění integrovaných strategií pro NSK, která projedná případné návrhy na změny integrovaného nástroje. Nositel IN provádí vlastní průběžná vyhodnocování plnění integrované strategie. Spolupracuje s ŘO při průběžném vyhodnocování naplňování finančního plánu a dosahování cílových hodnot indikátorů integrované strategie.

Nositel IN provádí prostřednictvím MS2014+ monitorování realizace jednotlivých integrovaných projektů a také monitorování IN jako celku. Zprávu o plnění integrované strategie projednává a schvaluje Řídicí výbor IPRÚ dle nastavených postupů.

Za monitorování a vyhodnocování strategie nese zodpovědnost manažer IPRÚ, který využívá zejména data v MS2014+ a monitorovací zprávy projektů. Pro průběžné vyhodnocování může využívat informace přímo od žadatelů. Manažer IPRÚ sleduje naplňování indikátorů a finančního plánu a v případě neplnění navrhuje opatření k nápravě.

Nositel IN monitoruje celkový kontext IN a může navrhopvat změny ve schváleném IN. Nositel IN předkládá 2x ročně (do 15. 1. vždy s použitím údajů k 31. 12., resp. 15. 7. vždy s použitím údajů k 30. 6.) prostřednictvím MS2014+ MMR – ORP Zprávu o plnění integrované strategie, která je stejná pro všechny IN (ITI, IPRÚ i CLLD). Zpráva o plnění integrované strategie je v MS2014+ přístupná ŘO. V případě vrácení Zprávy o plnění integrované strategie k úpravám se zdůvodněním výhrad MMR – ORP je nositeli IN dána lhůta max. 20 pracovních dnů ke zjednání nápravy.

Zpráva o plnění integrované strategie bude obsahovat i informace o celkovém kontextu IN v rámci strategií dotčeného území. Součástí Zprávy bude přehled vývoje realizace IN, schválených a realizovaných projektů a plnění podmínek IN včetně plnění indikátorů, dodržení finančního plánu. Na základě hodnocení dosaženého plnění integrované strategie a hodnocení kontextu v rámci regionu může nositel IN ve Zprávě o plnění integrované strategie navrhnout změny IN. Zpráva o plnění integrované strategie slouží jako podklad pro zpracování doporučení pro přípravu harmonogramu výzev a dále jako podklad pro Zprávu o pokroku integrovaných nástrojů, kterou zpracovává MMR – ORP a která je jedním z podkladů pro zpracování Výroční zprávy o implementaci DoP pro programové období 2014 – 2020.

Do 30 pracovních dnů od ukončení financování posledního projektu IN (okamžik úhrady závěrečné platby ve prospěch příjemce, resp. úhrady přeplatku zpět na účet ŘO - v případě ex-ante financování) předkládá nositel IN Závěrečnou zprávu o plnění integrované strategie. Struktura a obsah této Zprávy a proces administrace je stejný jako v případě řádné pololetní Zprávy o plnění integrované strategie.

Prováděný úkon	Zodpovědný subjekt	Termín
Předložení Zprávy o plnění integrované strategie	Nositel IN	nejpozději do 15. 1. a 15. 7.
Kontrola Zprávy o plnění integrované strategie	MMR – ORP	do 30 pracovních dnů od předložení Zprávy o plnění integrované strategie

Monitorování projektů a změny projektů předložených v rámci IN

Integrované projekty naplňující integrované strategie jsou realizovány a monitorovány standardním způsobem, tedy stejně jako ostatní individuální projekty. Posuzování změn v integrovaných projektech naplňujících integrované strategie IPRÚ probíhá obdobným způsobem jako u ostatních projektů v rámci standardních výzev, přičemž v případě

podstatných změn příjemce doloží souhlasné stanovisko nositele IN k navrhovaným změnám. Stanovisko nositele IN bude příjemcem doloženo formou Oznámení o změně v projektu. Podstatnými změnami se rozumí zejména změna ve finančním plánu IN v jednotlivých letech, změna indikátorů a změna aktivit projektu. Podstatné změny se vždy řídí definicí podstatných změn v jednotlivých řídicích dokumentacích relevantních programů. Na integrované projekty, až na výjimky uvedené tímto metodickým pokynem, se vztahují všechna pravidla a požadavky programů a Jednotného metodického prostředí.

Evaluace

Nositel IN provádí povinnou mid-term evaluaci provádění a plnění svého IN (procesní a výsledková evaluace) s údaji platnými k 31. 12. 2017.

MMR – ORP zajišťuje provedení mid-term evaluace realizace IN, jako součást evaluace naplňování územní dimenze. Zpracování všech evaluačních výstupů musí respektovat principy a standardy evaluací, pravidla pro sdílení informací a přiměřeně postupy pro sestavení a realizaci evaluačního plánu uvedené v Metodickém pokynu pro evaluace v programovém období 2014–2020.

NSK napomáhá zajistit výměnu zkušeností z provedených hodnocení na centrální úrovni i na úrovni jednotlivých integrovaných strategií (formou vzdělávacích akcí).

Evaluace prováděné MMR – ORP ve vztahu k integrovaným nástrojům a územní dimenzi jsou součástí Evaluačního plánu DoP, který připravuje ve spolupráci s relevantními partnery MMR – NOK, a budou využity jako podklad pro zpracování Zpráv o pokroku implementace Dohody o partnerství.

Řízení změn integrované strategie

Řízení o změně v IPRÚ je zahájeno podáním žádosti o změnu integrované strategie prostřednictvím ISKP14+. Žádost o změnu je nutné podat ze strany nositele IN maximálně do 10 pracovních dnů od rozhodnutí nositele N (schválení v Řídicím výboru nebo zastupitelstvem města Liberec a Jablonec nad Nisou) o tom, že zjištěné skutečnosti zakládají změnu.

Nepodstatné změny definované v MPIN nevyžadují vyhotovení nového akceptačního dopisu zohledňujícího schválené změny původního akceptačního dopisu. K provedení těchto změn stačí, když je MMR – ORP vezme na vědomí, resp. akceptuje prostřednictvím MS2014+.

Ostatní změny jsou považovány za podstatné, zejména se jedná o změnu ve finančním plánu IN, změnu indikátorů, o změnu strategických, specifických cílů a opatření. V případě, že z žádosti o změnu integrované strategie jednoznačně nevyplývá, zda je navrhovaná změna podstatnou či nepodstatnou, rozhoduje o jejím zařazení MMR – ORP.

Zajištění auditní stopy

Za zajištění dostatečné auditní stopy všech procesů souvisejících s realizací IPRÚ zodpovídá manažer IPRÚ. Ze všech jednání je pořizován písemný záznam. Jedná-li se o zápisy z jednání pracovních skupin a Řídicího výboru, je zápis ověřen předsedajícím.

Archivují se veškerá usnesení z jednání pracovních skupin a Řídicího výboru.

Eviduje se veškerá agenda související s vyhlášením výzev (vč. termínů zveřejnění), evidují se všechny přijaté projektové záměry, vše dle platných směrnic nositele IN.

Jakékoli námitky a stížnosti se evidují, vč. informace o způsobu jejich vypořádání.

Interní operační manuál nositele IPRÚ blíže popíše způsob evidence a archivace dokumentů.

J. PŘÍLOHY

J.1 Finanční plán a indikátory

Finanční plán bude vypracován pro finanční prostředky vykazované jako způsobilé výdaje (nezpůsobilé výdaje budou vyplněny, pokud budou známy) a bude obsahovat souhrnný objem finančních prostředků, o něž bude žádáno prostřednictvím integrovaných projektů. Finanční plán by měl obsahovat také další zdroje financování, jsou-li známy. Výdaje jsou způsobilé pro poskytnutí příspěvku z ESI fondů, jestliže vznikly příjemci a byly uhrazeny v období do 31. 12. 2023. Ve finančním plánu jsou uváděny částky, které budou příjemci podpory uvádět v podaných žádostech o platbu jako vzniklé výdaje. Započítávají se žádosti podané do konce října daného roku. (Případné uvádění finančních plánů v EUR, resp. přepočet z EUR/Kč se řídí dle podmínek operačního manuálu programů.)

Finanční plán je sestaven pouze ze specifických cílů operačních programů podporované v rámci vyčleněných alokací. Opatření, která nejsou podporována z operačních programů v rámci územní dimenze, nejsou ve finančním plánu ani v tabulce indikátorů zohledněna.

Nastavení indikátorů na úrovni opatření strategie: vždy alespoň jeden indikátor výstupu a alespoň jeden indikátor výsledku pro jeden specifický cíl operačního programu, vycházející z programových dokumentů, případně i z dalších dokumentů programu. Vůči ŘO budou závazné pouze indikátory výstupové.

Tabulka 67: Financování podle ESI fondů (způsobilé výdaje v tisících Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Fond	Program	Příspěvek Unie (tis. Kč)	Národní spolufinancování (tis. Kč)	Celkové způsobilé výdaje (tis. Kč)
EFRR	IROP	1 647 080	290 661	1 937 741
	Celkem EFRR	1 647 080	290 661	1 937 741
FS	OP D	827 700	146 065	973 765
	Celkem FS	827 700	146 065	973 765
ESF	OP Z	119 000	21 000	140 000
	Celkem ESF	119 000	21 000	140 000
Celkem	Celkem	2 593 780	457 726	3 051 506

Tabulka 68: Financování dle opatření IPRÚ celkem

Zdroj: Všechny finanční tabulky - vlastní zpracování dle MPIN

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	OP				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	1	7b	1.1	214 706	182 500	10 735	21 471	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	1	3	1.4	973 765	827 700	0	0	146 065	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	1	7c	1.2	438 812	372 990	21 941	43 881	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	1	7c	1.2	110 600	94 010	0	0	16 590	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	2	2.1	2.1.1.	20 000	17 000	3 000	0	0	
	O 3.2	P 3.2.1	IROP	2	9a	2.1	458 823	390 000	27 529	36 706	4 588	
		P 3.2.2	IROP	2	9a	2.1	193 977	164 880	15 518	7 758	5 821	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	1	1.1	1.1.1.	120 000	102 000	18 000	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	2	9c	2.2	30 588	26 000	0	0	4 588	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	158 824	135 000	7 942	15 882	0	
		P 5.1.2	IROP	2	10	2.4	311 764	265 000	15 588	31 176	0	
		P 5.1.3	IROP	2	10	2.4	19 647	16 700	982	1 965	0	

Tabulka 69: Financování dle opatření IPRÚ 2016

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	OP				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	1	7b	1.1	0	0	0	0	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	1	3	1.4	0	0	0	0	0	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	1	7c	1.2	0	0	0	0	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	1	7c	1.2	0	0	0	0	0	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	2	2.1	2.1.1.	0	0	0	0	0	
	O 3.2	P 3.2.1	IROP	2	9a	2.1	0	0	0	0	0	
		P 3.2.2	IROP	2	9a	2.1	0	0	0	0	0	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	1	1.1	1.1.1.	0	0	0	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	2	9c	2.2	0	0	0	0	0	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	0	0	0	0	0	
		P 5.1.2	IROP	2	10	2.4	0	0	0	0	0	
		P 5.1.3	IROP	2	10	2.4	0	0	0	0	0	

Tabulka 70: Financování dle opatření IPRÚ 2017

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	OP				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	1	7b	1.1	71 247	60 560	3 562	7 125	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	1	3	1.4	65 000	55 250	0	0	9 750	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	1	7c	1.2	44 627	37 933	2 231	4 463	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	1	7c	1.2	44 800	38 080	0	0	6 720	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	2	2.1	2.1.1.	3 034	2 579	455	0	0	
	O 3.2	P 3.2.1	IROP	2	9a	2.1	46 662	39 663	2 800	3 733	466	
		P 3.2.2	IROP	2	9a	2.1	19 727	16 768	1 578	789	592	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	1	1.1	1.1.1.	18 204	15 474	2 730	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	2	9c	2.2	7 341	6 240	0	0	1 101	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	16 153	13 730	808	1 615	0	
		P 5.1.2	IROP	2	10	2.4	31 706	26 950	1 585	3 171	0	
		P 5.1.3	IROP	2	10	2.4	7 859	6 680	393	786	0	

Tabulka 71: Financování dle opatření IPRÚ 2018

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	OP				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	1	7b	1.1	23 618	20 075	1 181	2 362	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	1	3	1.4	160 000	136 000	0	0	24 000	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	1	7c	1.2	74 598	63 408	3 730	7 460	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	1	7c	1.2	39 200	33 320	0	0	5 880	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	2	2.1	2.1.1.	3 400	2 890	510	0	0	
	O 3.2	P 3.2.1	IROP	2	9a	2.1	78 000	66 300	4 680	6 240	780	
		P 3.2.2	IROP	2	9a	2.1	32 977	28 030	2 638	1 319	990	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	1	1.1	1.1.1.	20 400	17 340	3 060	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	2	9c	2.2	5 200	4 420	0	0	780	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	27 000	22 950	1 350	2 700	0	
		P 5.1.2	IROP	2	10	2.4	53 000	45 050	2 650	5 300	0	
		P 5.1.3	IROP	2	10	2.4	9 823	8 350	491	982	0	

Tabulka 72: Financování dle opatření IPRÚ 2019

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	OP				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	1	7b	1.1	12 882	10 950	644	1 288	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	1	3	1.4	75 000	63 750	0	0	11 250	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	1	7c	1.2	61 434	52 219	3 072	6 143	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	1	7c	1.2	14 835	12 610	0	0	2 225	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	2	2.1	2.1.1.	4 830	4 106	725	0	0	
	O 3.2	P 3.2.1	IROP	2	9a	2.1	64 235	54 600	3 854	5 139	642	
		P 3.2.2	IROP	2	9a	2.1	27 157	23 083	2 173	1 086	815	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	1	1.1	1.1.1.	28 980	24 633	4 347	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	2	9c	2.2	4 634	3 939	0	0	695	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	22 235	18 900	1 112	2 223	0	
		P 5.1.2	IROP	2	10	2.4	43 647	37 100	2 182	4 365	0	
		P 5.1.3	IROP	2	10	2.4	1 965	1 670	98	197	0	

Tabulka 73: Financování dle opatření IPRÚ 2020

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	OP				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	1	7b	1.1	30 639	26 043	1 532	3 064	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	1	3	1.4	200 000	170 000	0	0	30 000	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	1	7c	1.2	62 619	53 226	3 131	6 262	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	1	7c	1.2	11 765	10 000	0	0	1 765	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	2	2.1	2.1.1.	2 854	2 426	428	0	0	
	O 3.2	P 3.2.1	IROP	2	9a	2.1	65 474	55 653	3 928	5 238	655	
		P 3.2.2	IROP	2	9a	2.1	27 680	23 528	2 214	1 107	831	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	1	1.1	1.1.1.	17 124	14 555	2 569	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	2	9c	2.2	4 282	3 640	0	0	642	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	22 664	19 265	1 133	2 266	0	
		P 5.1.2	IROP	2	10	2.4	44 489	37 815	2 225	4 449	0	
		P 5.1.3	IROP	2	10	2.4	0	0	0	0	0	

Tabulka 74: Financování dle opatření IPRÚ 2021

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	OP				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	1	7b	1.1	31 261	26 572	1 563	3 126	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	1	3	1.4	230 000	195 500	0	0	34 500	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	1	7c	1.2	63 891	54 307	3 195	6 389	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	1	7c	1.2	0	0	0	0	0	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	2	2.1	2.1.1.	2 912	2 475	437	0	0	
	O 3.2	P 3.2.1	IROP	2	9a	2.1	66 804	56 784	4 008	5 344	668	
		P 3.2.2	IROP	2	9a	2.1	28 244	24 007	2 260	1 130	847	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	1	1.1	1.1.1.	17 472	14 851	2 621	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	2	9c	2.2	4 588	3 900	0	0	688	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	23 125	19 656	1 156	2 313	0	
		P 5.1.2	IROP	2	10	2.4	45 393	38 584	2 270	4 539	0	
		P 5.1.3	IROP	2	10	2.4	0	0	0	0	0	

Tabulka 75: Financování dle opatření IPRÚ 2022

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	OP				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	1	7b	1.1	31 883	27 101	1 594	3 188	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	1	3	1.4	150 000	127 500	0	0	22 500	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	1	7c	1.2	65 163	55 389	3 258	6 516	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	1	7c	1.2	0	0	0	0	0	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	2	2.1	2.1.1.	2 979	2 524	445	0	0	
	O 3.2	P 3.2.1	IROP	2	9a	2.1	68 135	57 915	4 088	5 451	681	
		P 3.2.2	IROP	2	9a	2.1	28 806	24 485	2 304	1 152	865	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	1	1.1	1.1.1.	17 820	15 147	2 673	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	2	9c	2.2	4 543	3 861	0	0	682	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	23 585	20 048	1 179	2 358	0	
		P 5.1.2	IROP	2	10	2.4	46 297	39 352	2 315	4 630	0	
		P 5.1.3	IROP	2	10	2.4	0	0	0	0	0	

Tabulka 76: Financování dle opatření IPRÚ 2023

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	OP				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
			Program	Prioritní osa	Investiční prioritá	Specifický cíl programu	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	IROP	1	7b	1.1	13 176	11 199	659	1 318	0	
	O 1.2	P 1.2.1	OPD	1	3	1.4	93 765	79 700	0	0	14 065	
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	IROP	1	7c	1.2	66 480	56 508	3 324	6 648	0	
	O 2.2	P 2.2.1	IROP	1	7c	1.2	0	0	0	0	0	
SC 3	O 3.1	P 3.1.1	OP Z	2	2.1	2.1.1.	0	0	0	0	0	
		P 3.2.1	IROP	2	9a	2.1	69 512	59 085	4 171	5 561	695	
	O 3.2	P 3.2.2	IROP	2	9a	2.1	29 387	24 979	2 351	1 175	882	
SC 4	O 4.1	P 4.1.1	OPZ	1	1.1	1.1.1.	0	0	0	0	0	
	O 4.2	P 4.2.1	IROP	2	9c	2.2	0	0	0	0	0	
SC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	24 062	20 453	1 203	2 406	0	
		P 5.1.2	IROP	2	10	2.4	47 232	40 147	2 362	4 723	0	
		P 5.1.3	IROP	2	10	2.4	0	0	0	0	0	

Tabulka 77: Přehled indikátorů IPRÚ

Specifický cíl IPRÚ	Opatření IPRÚ	Podopatření IPRÚ	IDENTIFIKACE programu				Identifikace indikátorů				Hodnoty indikátorů					Odtvodnění, jakým způsobem byly hodnoty stanoveny
			Program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota	Datum výchozí hodnoty	Milník 31.12. 2018 (je-li vyžadován)	Cílová hodnota	Datum cílové hodnoty	
SpC 1	O 1.1	IROP	1	7b	1.1	7 22 10	Plocha území dostupného z TEN-T do 45 minut	km ²	Výsledek	67 761	2014	x	68 079	2023	převzato z OP	
						7 23 04	Délka rekonstruovaných silnic III.třídy	km	Výstup	0	2015	x	8,32	2023	analýza abcap	
						7 23 00	Celková délka rekonstruovaných nebo modernizovaných silnic	km	Výstup	0	2015	3,32	8,32	2023		
	O 1.2	OP D	1	3	1.4	7 45 10	Počet cestujících MHD v elektrické trakci	mil.osob/rok	Výsledek	12,942	2014	x	12,95	2023	expertní odhad DPMLJ	
						745 00	Celková délka modernizovaných tramvajových tratí	km	Výstup	0	2014	x	22,8	2023	analýza abcap	
SpC 2	O 2.1	IROP	1	7c	1.2	7 50 01	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě	Realizace	Výstup	0	2014	x	1	2023	analýza abcap	
						7 63 10	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech	%	Výsledek	7	2014	x	10	2023	převzato z OP	
						7 61 00	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras	km	Výstup	0	2014	x	13,36	2023	analýza abcap	
						764 01	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	Park.místa	Výstup	0	2014	x	200	2023	expertní odhad PS	
						7 62 00	Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras	km	Výstup	0	2014	x	0,9	2023	expertní odhad PS	
						7 51 20	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	%	Výsledek	30	2014	x	35	2023	převzato z OP	
						7 40 01	Počet vytvořených parkovacích míst	Parkovací místa	Výstup	0	2014	x	425	2023	analýza abcap	
						7 52 01	Počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě	Terminály	Výstup	0	2014	1	3	2023	expertní odhad PS	
	O 2.2	IROP	1	7c	1.2	7 48 01	Počet nově pořízených vozidel pro veřejnou dopravu	Vozidla	Výstup	0	2014	10	20	2023	expertní odhad DPMLJ	
						7 51 20	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	%	Výsledek	30	2014	x	35	2023	převzato z OP	
						7 51 10	Počet osob přepravených veřejnou dopravou	Osoby/rok	Výsledek	42 mil.	2014	x	42,5 mil.	2023	expertní odhad DPMLJ	
361 11						Množství emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic v rámci podpořených projektů	t/rok	Výsledek /ENVI	6,23	2015	x	1,4	2023	expertní odhad DPMLJ		

Zdroj: Vlastní zpracování

SpC 3	O 3.1		OP Z	2	1	2.1. 1.	67001	Kapacita podpořených služeb	Klienti	Výstup	0	2014	x	200	2022	expertní odhad
							60000	Celkový počet účastníků	Účastníci	Výstup	0	2014	x	350	2022	
							67010	Využívání podpořených služeb	Osoby	Výsledek	0	2015	x	1000	2022	
							67401	Nové nebo inovované soc. služby týkající se bydlení	Služby	Výstup	0	2014	x	1	2022	
	O 3.2		IROP	2	9a	2.1	6 75 10	Kapacita služeb a sociální práce	Klienti	Výstup	100	2015	x	250	2023	
							5 54 05	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	Služby	Výstup	0	2014	x	10	2023	
							5 54 01	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	Zázemí	Výstup	0	2014	x	50	2023	
							5 51 01	Počet podpořených polyfunkčních komunitních center	Zařízení	Výstup	0	2014	x	2	2023	
							5 53 10	Nárůst kapacity sociálních bytů	Lůžka	Výsledek	282	2015	x	672	2023	
							5 53 01	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení	Bytové jednotky	Výstup	0	2014	30	130	2023	
5 53 20	Průměrný počet osob využívající sociální bydlení	Osoby/ rok	Výsledek	235	2015	x	560	2023								
SpC 4	O 4.1		OP Z	1	1	1.1. 1.	60000	Celkový počet účastníků	Účastníci	Výstup	0	2014	x	1000	2022	expertní odhad a potenciální žadatelů
							62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	Účastníci	Výsledek	0	2014	x	400	2022	
	O 4.2		IROP	2	9c	2.2	1 04 11	Míra nezaměstnanosti osob s nejnižším vzděláním	%	Výsledek	28,5	2014	x	22	2023	převzato z OF
							1 04 03	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích se zaměřením na znevýhodněné skupiny	FTE	Výsledek	0	2014	x	15	2023	expertní odhad
							1 04 00	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích	FTE	Výsledek	0	2014	x	30	2023	expertní odhad
							1 00 00	Počet podniků pobírajících podporu	Podniky	Výstup	0	2014	2	5	2023	analýza abcap
							1 01 02	Počet podniků pobírajících granty	Podniky	Výstup	0	2014	x	5	2023	analýza abcap
							1 01 05	Počet nových podniků, které dostávají podporu	Podniky	Výstup	0	2014	x	5	2023	analýza abcap
	1 03 00	Soukromé investice v projektech s veřejnou podporou (granty)	EUR	Výsledek	0	2015	x	166 845	2023	expertní odhad						
	SpC 5	O 5.1	P 5.1.1	IROP	2	10	2.4	5 00 30	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém	%	Výsledek	5,4	2014	x	5	2023
5 00 20			Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení					%	Výsledek	77,3	2014	x	90,5	2023	převzato z OF	
P 5.1.2			5 00 00					Počet podpořených vzdělávacích zařízení	Zařízení	Výstup	0	2014	10	35	2023	analýza abcap
P 5.1.3			5 00 01					Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	Osoby	Výsledek	0	2014	x	10185	2023	expertní odhad

Tabulka 78: Financování dle operačních programů celkem

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Operační program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
IROP	1	7b	1.1.	214 706	182 500	10 735	21 471	0	
		7c	1.2	549 412	467 000	21 941	43 881	16 590	
	2	9a	2.1	652 800	554 880	43 047	44 464	10 409	
		9c	2.2.	30 588	26 000	0	0	4 588	
		10	2.4	490 235	416 700	24 512	49 023	0	
OP D	1	3	1.4	973 765	827 700	0	0	146 065	
OP Z	1	1	1.1.1.	120 000	102 000	18 000	0	0	
	2	1	2.1.1.	20 000	17 000	3 000	0	0	

Tabulka 79: Financování dle operačních programů 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Operační program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
IROP	1	7b	1.1.	0	0	0	0	0	
		7c	1.2	0	0	0	0	0	
	2	9a	2.1	0	0	0	0	0	
		9c	2.2.	0	0	0	0	0	
		10	2.4	0	0	0	0	0	
OP D	1	3	1.4	0	0	0	0	0	
OP Z	1	1	1.1.1.	0	0	0	0	0	
	2	1	2.1.1.	0	0	0	0	0	

Tabulka 80: Financování dle operačních programů 2017

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Operační program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
IROP	1	7b	1.1.	71 247	60 560	3 562	7 125	0	
		7c	1.2	89 427	76 013	2 231	4 463	6 720	
	2	9a	2.1	66 389	56 431	4 378	4 522	1 058	
		9c	2.2.	7 341	6 240	0	0	1 101	
		10	2.4	55 718	47 360	2 786	5 572	0	
OP D	1	3	1.4	65 000	55 250	0	0	9 750	
OP Z	1	1	1.1.1.	18 204	15 474	2 730	0	0	
	2	1	2.1.1.	3 034	2 579	455	0	0	

Tabulka 81: Financování dle operačních programů 2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Operační program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
IROP	1	7b	1.1.	23 618	20 075	1 181	2 362	0	
		7c	1.2	113 798	96 728	3 730	7 460	5 880	
	2	9a	2.1	110 977	94 330	7 318	7 559	1 770	
		9c	2.2.	5 200	4 420	0	0	780	
		10	2.4	89 823	76 350	4 491	8 982	0	
OP D	1	3	1.4	160 000	136 000	0	0	24 000	
OP Z	1	1	1.1.1.	20 400	17 340	3 060	0	0	
	2	1	2.1.1.	3 400	2 890	510	0	0	

Tabulka 82: Financování dle operačních programů 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Operační program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
IROP	1	7b	1.1.	12 882	10 950	644	1 288	0	
		7c	1.2.	76 269	64 829	3 072	6 143	2 225	
	2	9a	2.1.	91 392	77 683	6 027	6 225	1 457	
		9c	2.2.	4 634	3 939	0	0	695	
		10	2.4.	67 847	57 670	3 392	6 785	0	
OP D	1	3	1.4.	75 000	63 750	0	0	11 250	
OP Z	1	1	1.1.1.	28 980	24 633	4 347	0	0	
	2	1	2.1.1.	4 830	4 106	725	0	0	

Tabulka 83: Financování dle operačních programů 2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Operační program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
IROP	1	7b	1.1.	30 639	26 043	1 532	3 064	0	
		7c	1.2.	74 384	63 226	3 131	6 262	1 765	
	2	9a	2.1.	93 154	79 181	6 142	6 345	1 486	
		9c	2.2.	4 282	3 640	0	0	642	
		10	2.4.	67 153	57 080	3 358	6 715	0	
OP D	1	3	1.4.	200 000	170 000	0	0	30 000	
OP Z	1	1	1.1.1.	17 124	14 555	2 569	0	0	
	2	1	2.1.1.	2 854	2 426	428	0	0	

Tabulka 84: Financování dle operačních programů 2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Operační program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
IROP	1	7b	1.1.	31 261	26 572	1 563	3 126	0	
		7c	1.2	63 891	54 307	3 195	6 389	0	
	2	9a	2.1	95 048	80 791	6 268	6 474	1 515	
		9c	2.2.	4 588	3 900	0	0	688	
		10	2.4	68 518	58 240	3 426	6 852	0	
OP D	1	3	1.4	230 000	195 500	0	0	34 500	
OP Z	1	1	1.1.1.	17 472	14 851	2 621	0	0	
	2	1	2.1.1.	2 912	2 475	437	0	0	

Tabulka 85: Financování dle operačních programů 2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Operační program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
IROP	1	7b	1.1.	31 883	27 101	1 594	3 188	0	
		7c	1.2	65 163	55 389	3 258	6 516	0	
	2	9a	2.1	96 941	82 400	6 392	6 603	1 546	
		9c	2.2.	4 543	3 861	0	0	682	
		10	2.4	69 882	59 400	3 494	6 988	0	
OP D	1	3	1.4	150 000	127 500	0	0	22 500	
OP Z	1	1	1.1.1.	17 820	15 147	2 673	0	0	
	2	1	2.1.1.	2 970	2 524	445	0	0	

Tabulka 86: Financování dle operačních programů 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPIN

Operační program	Prioritní osa	Investiční priorita	Specifický cíl programu	PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
IROP	1	7b	1.1.	13 175	11 199	659	1 318	0	
		7c	1.2	66 480	56 508	3 324	6 648	0	
	2	9a	2.1	98 899	84 064	6 522	6 736	1 577	
		9c	2.2.	0	0	0	0	0	
		10	2.4	71 294	60 600	3 565	7 129	0	
OP D	1	3	1.4	93 765	79 700	0	0	14 065	
OP Z	1	1	1.1.1.	0	0	0	0	0	
	2	1	2.1.1.	0	0	0	0	0	

J.2 Přílohy k analytické části

A. Tabulkové přílohy

Příloha A1: Počet zaměstnaných v jednotlivých odvětvích v letech 1993 a 2012 v Libereckém kraji

Sekce	Odvětví	Počet zaměstnaných v tisících			Podíl zaměstnaných v %		
		1993	2012	rozdíl	1993	2012	rozdíl
A	Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	10,8	4,6	-6,3	5,2	2,4	-2,8
B	Těžba a dobývání	4,1	1,0	-3,2	2,0	0,5	-1,5
C	Zpracovatelský průmysl	73,5	69,6	-3,9	35,1	36,0	0,9
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	2,7	0,6	-2,1	1,3	0,3	-1,0
E	Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	2,2	1,9	-0,2	1,0	1,0	0,0
F	Stavebnictví	19,4	17,0	-2,4	9,3	8,8	-0,5
G	Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel	24,1	23,1	-1,1	11,5	11,9	0,4
H	Doprava a skladování	13,2	10,7	-2,5	6,3	5,5	-0,8
I	Ubytování, stravování a pohostinství	8,2	8,2	0,1	3,9	4,3	0,4
J	Informační a komunikační činnosti	3,2	3,1	-0,1	1,5	1,6	0,1
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	1,7	4,8	3,1	0,8	2,5	1,7
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	0,0	0,8	0,8	0,0	0,4	0,4
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	3,0	7,9	4,9	1,4	4,1	2,6
N	Administrativní a podpůrné činnosti	2,4	4,0	1,6	1,2	2,1	0,9
O	Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp.	12,0	10,9	-1,1	5,7	5,6	-0,1
P	Vzdělávání	13,7	10,3	-3,3	6,5	5,3	-1,2
Q	Zdravotní a sociální péče	9,0	9,6	0,6	4,3	5,0	0,7
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,4	2,5	1,1	0,7	1,3	0,6
S	Ostatní činnosti	4,6	2,8	-1,8	2,2	1,4	-0,8
	Celkem	209,3	193,4	-15,9	100,0	100,0	0,0

Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření pracovních sil 1993-2012

Příloha A2: Seznam mateřských škol na území SO ORP Liberec včetně kapacit

Název	Kapacita	Obec	Zřizovatel
Základní škola a mateřská škola logopedická, Liberec, příspěvková organizace	24	Liberec	Liberecký kraj
Základní škola a Mateřská škola pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace	33	Liberec	Liberecký kraj
Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace	28	Liberec	Liberecký kraj
Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace	24	Liberec	Liberecký kraj
Mateřská škola "Sluníčko", Liberec, Bezová 274/1, příspěvková organizace	125	Liberec	SML
Mateřská škola "Motýlek", Liberec, Broumovská 840/7, příspěvková organizace	175	Liberec	SML
Mateřská škola "Kamarád", Liberec, Dělnická 831/7, příspěvková organizace	130	Liberec	SML
Mateřská škola, Liberec, Dětská 461, příspěvková organizace	75	Liberec	SML
Mateřská škola "Jablůňka", Liberec, Jabloňová 446/29, příspěvková organizace	112	Liberec	SML
Mateřská škola "Klubíčko", Liberec, Jugoslávská 128/1, příspěvková organizace	90	Liberec	SML
Mateřská škola "Nad přehradou", Liberec, Klášterní 149/16, příspěvková organizace	50	Liberec	SML
Mateřská škola "Beruška", Liberec, Na Pískovně 761/3, příspěvková organizace	135	Liberec	SML
Mateřská škola "Delfínek", Liberec, Nezvalova 661/20, příspěvková organizace	76	Liberec	SML
Mateřská škola "Srdíčko", Liberec, Oldřichova 836/5, příspěvková organizace	73	Liberec	SML
Mateřská škola "Pohádka", Liberec, Strakonická 211/12, příspěvková organizace	100	Liberec	SML
Mateřská škola, Liberec, Stromovka 285/1, příspěvková organizace	110	Liberec	SML
Mateřská škola "Rosnička", Liberec, Školní vršek 503/3, příspěvková organizace	55	Liberec	SML
Mateřská škola "Čtyřlístek", Liberec, Tovačovského 166/27, příspěvková organizace	134	Liberec	SML
Mateřská škola "Rolnička", Liberec, Truhlářská 340/7, příspěvková organizace	60	Liberec	SML
Mateřská škola "Pod Ještědem", Liberec, U Školky 67, příspěvková organizace	60	Liberec	SML
Mateřská škola "Sedmikráska", Liberec, Vzdušná 509/20, příspěvková organizace	50	Liberec	SML
Mateřská škola "Klíček", Liberec, Žitná 832/19, příspěvková organizace	98	Liberec	SML
Mateřská škola "Jizerka", Liberec, Husova 184/72, příspěvková organizace	50	Liberec	SML
Mateřská škola "Korálek", Liberec, Aloisina výšina 645/55, příspěvková organizace	90	Liberec	SML
Mateřská škola "Kytíčka", Liberec, Burianova 972/2, příspěvková organizace	220	Liberec	SML
Mateřská škola "Malínek", Liberec, Kaplického 386, příspěvková organizace	84	Liberec	SML
Mateřská škola "Pramínek", Liberec, Březinova 389/8, příspěvková organizace	86	Liberec	SML
Mateřská škola, Liberec, Klášterní 466/4, příspěvková organizace	184	Liberec	SML
Mateřská škola, Liberec, Matoušova 468/12, příspěvková organizace	53	Liberec	SML

Název	Kapacita	Obec	Zřizovatel
Mateřská škola, Liberec, Jeřmanická 487/27, příspěvková organizace	75	Liberec	SML
Mateřská škola "U Bertíka", Liberec, Purkyňova 458/19, příspěvková organizace	100	Liberec	SML
Mateřská škola "V zahradě", Liberec, Žitavská 122/68, příspěvková organizace	77	Liberec	SML
Základní škola a Mateřská škola, Liberec, Barvířská 38/6, příspěvková organizace	56	Liberec	SML
Mateřská škola "Hvězdička", Liberec, Gagarinova 788/9, příspěvková organizace	140	Liberec	SML
Mateřská škola "Pastelka", Liberec, Švermova 100, příspěvková organizace	95	Liberec	SML
MATEŘSKÁ ŠKOLA "LÍSTEČEK", Liberec 30, Východní 270, příspěvková organizace	65	Liberec	Městský obvod Vratislavice nad Nisou
MATEŘSKÁ ŠKOLA, Liberec 30, Tanvaldská 282, příspěvková organizace	75	Liberec	Městský obvod Vratislavice nad Nisou
MATEŘSKÁ ŠKOLA "SÍDLIŠTĚ", Liberec 30, Skloněná 1414, příspěvková organizace	140	Liberec	Městský obvod Vratislavice nad Nisou
II. mateřská škola Preciosa, o.p.s.	48	Liberec	Soukromá škola
Křesťanská základní škola a mateřská škola J. A. Komenského, MŠ Světýlko	50	Liberec	Soukromá škola
Mateřská škola - Liberecká jazyková školka, o. p. s.	48	Liberec	Soukromá škola
DOCTRINA - základní škola a mateřská škola, s.r.o.	50	Liberec	Soukromá škola
Mateřská škola září s.r.o.	15	Liberec	Soukromá škola
Mateřská škola U Potůčku, s.r.o.	13	Liberec	Soukromá škola
Mateřská škola DOMINO s.r.o.	24	Liberec	Soukromá škola
Česko-anglická montessori mateřská škola Život hrou, s.r.o.	30	Liberec	Soukromá škola
Mateřská škola - U Letiště s.r.o.	22	Liberec	Soukromá škola
Mateřská škola Český Dub, příspěvková organizace	98	Český Dub	Obec – není v IPRÚ
Mateřská škola Bílá, okres Liberec, příspěvková organizace	50	Český Dub	Obec – není v IPRÚ
Základní škola a Mateřská škola Světla pod Ještědem, příspěvková organizace	28	Český Dub	obec
Mateřská škola, Hodkovice nad Mohelkou, Podlesí č.560, okres Liberec, příspěvková organizace	82	Hodkovice nad Mohelkou	obec
Mateřská škola, Hrádek nad Nisou - Donín, Rybářská 36, příspěvková organizace	90	Hrádek nad Nisou	Obec – není v IPRÚ
Mateřská škola, Hrádek nad Nisou, Liberecká 607, okres Liberec, příspěvková organizace	70	Hrádek nad Nisou	Obec – není v IPRÚ
Mateřská škola, Hrádek nad Nisou, Oldřichovská ul. 462, okres Liberec, příspěvková organizace	48	Hrádek nad Nisou	Obec – není v IPRÚ
Základní škola praktická, Základní škola speciální a Mateřská škola, Hrádek nad Nisou - Loučná, příspěvková organizace	75	Hrádek nad Nisou	Obec – není v IPRÚ
Základní škola a Mateřská škola Chotyně, příspěvková organizace	46	Hrádek nad Nisou	Obec – není v IPRÚ
Mateřská škola, Chrastava, Revoluční 488 - příspěvková organizace	205	Chrastava	obec
Základní škola a Mateřská škola, Chrastava, Vítkov 69 - příspěvková organizace	20	Chrastava	obec
Základní škola a Mateřská škola Mníšek, okres Liberec, příspěvková organizace	84	Chrastava	obec
Základní škola a Mateřská škola Nová Ves, okr. Liberec - příspěvková organizace	35	Chrastava	obec
Základní škola a Mateřská škola, Bílý Kostel nad Nisou, příspěvková organizace	60	Chrastava	Obec – není v IPRÚ
Mateřská škola Studánka Jablonné v Podještědí, příspěvková organizace	160	Jablonné v Podještědí	Obec – není v IPRÚ

Název	Kapacita	Obec	Zřizovatel
Základní škola a Mateřská škola, Osečná, okres Liberec, příspěvková organizace	65	Osečná	Obec – není v IPRÚ
Základní škola a Mateřská škola Rynoltice, okres Liberec, příspěvková organizace	32	Rynoltice	Obec – není v IPRÚ
Základní škola a Mateřská škola, Stráž nad Nisou, příspěvková organizace	60	Stráž nad Nisou	obec
Základní škola a Mateřská škola Hlavice, okres Liberec, příspěvková organizace	25	Všelibice	Obec – není v IPRÚ
Základní a mateřská škola Dlouhý Most	52	Dlouhý Most	obec
Celkem:	5092	SO ORP Liberec	
Z toho jen v IPRÚ	4221		

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014, aktualizace 30.10.2015

Pozn.: Kapacity všech mateřských škol zřizovaných SML jsou zcela naplněny. V případech, kdy kapacita naplněna není, se jedná o speciální třídy, kde je nižší počet dětí nezbytný.

Příloha A3: Seznam mateřských škol na území SO ORP Jablonec nad Nisou včetně kapacit

Název	Kapacita	Skutečnost (k 30.9.2015)	Obec
Základní škola a Mateřská škola, Jablonec nad Nisou, Kamenná 404/4, příspěvková organizace	16	16	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola speciální Jablonec nad Nisou, Palackého 37, příspěvková organizace	80	80	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Švédská 14, příspěvková organizace	175	164	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Havlíčkova 4, příspěvková organizace	95	95	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Montessori Jablonec nad Nisou, Zámecká 10, příspěvková organizace	60	60	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Lovecká 11, příspěvková organizace	110	110	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou - Mšeno, Josefa Hory 31, příspěvková organizace	105	105	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Střelecká 14, příspěvková organizace	70	70	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou - Mšeno, Mechová 10, příspěvková organizace	130	124	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Jugoslávská 13, příspěvková organizace	107	107	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou - Rýnovice, Československé armády 37, příspěvková organizace	67	67	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou - Jablonecké Paseky, Tichá 19, příspěvková organizace	112	105	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou - Kokonín, Dolní 3969, příspěvková organizace	72	72	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Hřbitovní 10, příspěvková organizace	110	100	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Slunečná 9, příspěvková organizace	70	70	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Nová Pasříská 10, příspěvková organizace	112	102	Jablonec nad Nisou

Název	Kapacita	Skutečnost (k 30.9.2015)	Obec
Mateřská škola Jablonec nad Nisou - Mšeno, Arbesova 50, příspěvková organizace	60	56	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Husova 3, příspěvková organizace	55	55	Jablonec nad Nisou
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, 28. října 16, příspěvková organizace	75	72	Jablonec nad Nisou
Základní škola a Mateřská škola Janov nad Nisou, příspěvková organizace	50	49	Janov nad Nisou
Základní škola a Mateřská škola Josefův Důl, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace	65	37	Josefův Důl
Mateřská škola Lučany nad Nisou, příspěvková organizace	70	70	Lučany nad Nisou
Mateřská škola Maršovice 81, příspěvková organizace	22	22	Maršovice
Základní škola a mateřská škola, Nová Ves nad Nisou, příspěvková organizace	26	25	Nová Ves nad Nisou
MATEŘSKÁ ŠKOLA RÁDLO 3, příspěvková organizace	35	35	Rádlo
Základní škola a Mateřská škola, Rychnov u Jablonce nad Nisou, příspěvková organizace	139	133	Rychnov u Jablonce nad Nisou
Celkem	2 088	2001	SO ORP Jablonec nad Nisou
Z toho v IPRÚ	2088	2001	

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014, data SO ORP Jablonec nad Nisou, 2015

Příloha A4: Seznam základních škol na území SO ORP Liberec včetně kapacit

Název	Kapacita	Skutečnost (k 30.9.2014)	Obec
Křesťanská základní škola a mateřská škola J. A. Komenského	225	nezjištěno	Liberec
Základní škola a mateřská škola logopedická, Liberec, příspěvková organizace	170	nezjištěno	Liberec
Základní škola a Mateřská škola pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace	188	nezjištěno	Liberec
Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace	60	nezjištěno	Liberec
Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a dětský domov, Liberec	56	nezjištěno	Liberec
Základní škola ALVALÍDA, s.r.o.	12	nezjištěno	Liberec
DOCTRINA - střední škola, základní škola a mateřská škola, s.r.o.	350	nezjištěno	Liberec
ZÁKLADNÍ ŠKOLA, LIBEREC - VRATISLAVICE NAD NISOU, příspěvková organizace	580	498	Liberec
Základní škola, Liberec, Dobiášova 851/5, příspěvková organizace	680	664	Liberec
Základní škola a Základní umělecká škola, Liberec, Jabloňová 564/43, příspěvková organizace	880	463	Liberec
Základní škola, Liberec, Švermova 403/40, příspěvková organizace	375	286	Liberec
Základní škola, Liberec, Ještědská 354/88, příspěvková organizace	620	606	Liberec
Základní škola, Liberec, Kaplického 384, příspěvková organizace	270	246	Liberec
Základní škola, Liberec, Na Výběžku 118, příspěvková organizace	173	165	Liberec
Základní škola, Liberec, Oblačná 101/15, příspěvková organizace	320	280	Liberec
Základní škola, Liberec, Sokolovská 328, příspěvková organizace	660	356	Liberec
Základní škola, Liberec, Vrchlického 262/17, příspěvková organizace	450	377	Liberec

Název	Kapacita	Skutečnost (k 30.9.2014)	Obec
Základní škola s rozšířenou výukou jazyků, Liberec, Husova 142/44, příspěvková organizace	500	499	Liberec
Základní škola, Liberec, Česká 354, příspěvková organizace	568	544	Liberec
Základní škola, Liberec, U Školy 222/6, příspěvková organizace	450	351	Liberec
Základní škola, Liberec, U Soudu 369/8, příspěvková organizace	340	306	Liberec
Základní škola, Liberec, ul. 5. května 64/49, příspěvková organizace	500	440	Liberec
Základní škola, Liberec, Lesní 575/12, příspěvková organizace	600	557	Liberec
Základní škola a Mateřská škola, Liberec, Barvířská 38/6, příspěvková organizace	400	304	Liberec
Základní škola, Liberec, Broumovská 847/7, příspěvková organizace	580	438	Liberec
Základní škola, Liberec, Aloisina výšina 642, příspěvková organizace	600	466	Liberec
Základní škola, Liberec, Křížanská 80, příspěvková organizace	280	227	Liberec
Základní škola, Liberec, nám. Míru 212/2, příspěvková organizace	320	268	Liberec
Základní škola praktická, Liberec, Gollova 394/4, příspěvková organizace	114	75	Liberec
Základní škola praktická a Základní škola speciální, Liberec, Orlí 140/7, příspěvková organizace	170	94	Liberec
Základní umělecká škola, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace	1877	--	Liberec
Základní škola Český Dub, okres Liberec, příspěvková organizace	487	351	Český Dub – není v IPRÚ
Základní umělecká škola Český Dub, okres Liberec, příspěvková organizace	176	--	Český Dub – není v IPRÚ
Základní škola a Mateřská škola Světlá pod Ještědem, příspěvková organizace	50	41	Český Dub
Základní škola T. G. Masaryka, Hodkovice nad Mohelkou, okres Liberec, příspěvková organizace	310	294	Hodkovice nad Mohelkou
Základní škola, Hrádek nad Nisou - Donín, Donínská 244, příspěvková organizace	120	107	Hrádek nad Nisou – není v IPRÚ
Základní škola T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okres Liberec, příspěvková organizace	350	261	Hrádek nad Nisou – není v IPRÚ
Základní škola Lidická, Hrádek nad Nisou, Školní ul. 325, okres Liberec, příspěvková organizace	360	338	Hrádek nad Nisou – není v IPRÚ
Základní škola praktická, Základní škola speciální a Mateřská škola, Hrádek nad Nisou - Loučná, příspěvková organizace	66	26	Hrádek nad Nisou – není v IPRÚ
Základní škola a Mateřská škola Chotyně, příspěvková organizace	80	59	Hrádek nad Nisou – není v IPRÚ
Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438	20	17	Chrastava
Základní škola Chrastava, náměstí 1. máje 228, okres Liberec - příspěvková organizace	856	550	Chrastava
Základní škola a Mateřská škola, Chrastava, Vítkov 69 - příspěvková organizace	32	24	Chrastava
Základní škola a Mateřská škola Mníšek, okres Liberec, příspěvková organizace	200	184	Chrastava
Základní škola a Mateřská škola Nová Ves, okr. Liberec - příspěvková organizace	120	14	Chrastava
Základní škola a Mateřská škola, Bílý Kostel nad Nisou, příspěvková organizace	700	45	Chrastava – není v IPRÚ

Název	Kapacita	Skutečnost (k 30.9.2014)	Obec
Základní škola praktická a Základní škola speciální, Jablonné v Podještědí, Komenského 453, příspěvková organizace	62	26	Jablonné v Podještědí – není v IPRÚ
Základní škola a Základní umělecká škola Jablonné v Podještědí, příspěvková organizace	680	382	Jablonné v Podještědí – není v IPRÚ
Základní škola a mateřská škola, Nová Ves nad Nisou, příspěvková organizace	35	10	Nová Ves
Základní škola a Mateřská škola, Osečná, okres Liberec, příspěvková organizace	225	188	Osečná – není v IPRÚ
Základní škola a Mateřská škola Rynoltice, okres Liberec, příspěvková organizace	75	33	Rynoltice – není v IPRÚ
Základní škola a Mateřská škola, Stráž nad Nisou, příspěvková organizace	230	211	Stráž nad Nisou
Základní škola a Mateřská škola Hlavice, okres Liberec, příspěvková organizace	60	13	Všelibice – není v IPRÚ
Základní a mateřská škola Dlouhý Most	58	56	Dlouhý Most
Celkem	18 720		SO ORP Liberec
Jen v IPRÚ, bez ZUŠ	13 402		

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014, aktualizace 2015

Pozn.: údaje o naplněnosti však nejsou zcela vypovídající, protože průměrné hodnoty nereflektují skutečnou naplněnost v jednotlivých ročnících.

Příloha A5: Seznam základních škol na území SO ORP Jablonec nad Nisou včetně kapacit

Název	Kapacita	Skutečnost (k 30.9.2015)	Obec
Základní škola Antonína Bratršovského	170	146	Jablonec nad Nisou
Základní škola a Mateřská škola, Jablonec nad Nisou, Kamenná 404/4, příspěvková organizace	135	91	Jablonec nad Nisou
Základní škola, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace	214	185	Jablonec nad Nisou
Základní škola Jablonec nad Nisou - Rýnovice, Pod Vodárnou 10, příspěvková organizace	270	187	Jablonec nad Nisou
Základní škola Jablonec nad Nisou, Na Šumavě 43, příspěvková organizace	700	539	Jablonec nad Nisou
Základní škola Jablonec nad Nisou, 5. května 76, příspěvková organizace	500	305	Jablonec nad Nisou
Základní škola Jablonec nad Nisou, Pasířská 72, příspěvková organizace	720	430	Jablonec nad Nisou
Základní škola Jablonec nad Nisou - Mšeno, Mozartova 24, příspěvková organizace	900	474	Jablonec nad Nisou
Základní škola Jablonec nad Nisou - Mšeno, Arbesova 30, příspěvková organizace	560	459	Jablonec nad Nisou
Základní škola Jablonec nad Nisou, Liberecká 26, příspěvková organizace	700	657	Jablonec nad Nisou
Základní škola Jablonec nad Nisou, Pivovarská 15, příspěvková organizace	280	278	Jablonec nad Nisou
Svobodná základní škola, o.p.s., Jablonec nad Nisou	90	88	Jablonec nad Nisou
Základní škola Jablonec nad Nisou - Kokonín, Rychnovská 216, příspěvková organizace	420	344	Jablonec nad Nisou

Název	Kapacita	Skutečnost (k 30.9.2015)	Obec
Základní umělecká škola, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace	1 100	--	Jablonec nad Nisou
Základní škola a Mateřská škola Janov nad Nisou, příspěvková organizace	250	142	Janov nad Nisou
Základní škola a Mateřská škola Josefův Důl, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace	200	95	Josefův Důl
Základní škola, Lučany nad Nisou, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace	180	127	Lučany nad Nisou
Základní škola a mateřská škola, Nová Ves nad Nisou, příspěvková organizace	35	11	Nová Ves nad Nisou
ZÁKLADNÍ ŠKOLA RÁDLO, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace	40	35	Rádlo
Základní škola a Mateřská škola, Rychnov u Jablonce nad Nisou, příspěvková organizace	250	270	Rychnov u Jablonce nad Nisou
Celkem	7 462	--	SO ORP Jablonec nad Nisou
Jen v IPRÚ, bez ZUŠ	6 362	4863	

Zdroj: MŠMT - Rejstřík škol a školských zařízení, 2014, data SO ORP Jablonec nad Nisou, 2015

Pozn.: údaje o naplněnosti však nejsou zcela vypovídající, protože průměrné hodnoty nereflektují skutečnou naplněnost v jednotlivých ročnících.

Příloha A6: Využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti - obce

Veřejně prospěšné práce – zaměstnavatelé a nově vytvořená místa 2014	Počet vytvořených míst	Počet umístěných uchazečů
Obec Dlouhý Most	2	2
Město Hodkovice nad Mohelkou	2 místa od 2015	
Město Chrastava	18 + 2 koordinátoři	25
Obec Jeřmanice	0	0
Obec Kryštofovo Údolí	1 místo od 2015	
Statutární město Liberec	85 + 3 koordinátoři	104
Obec Mníšek	4	6
Obec Nová Ves	10 + 1 koordinátor	11
Obec Oldřichov v Hájích	8 + 1 koordinátor	9
Obec Proseč pod Ještědem	3	3
Obec Stráž nad Nisou	0	0
Obec Světlá pod Ještědem	0	0
Obec Šimonovice	2	2
Celkem	132	162

Zdroj: Úřad práce v Liberci, 2015

Příloha A7: Využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti – ostatní zaměstnavatelé

Veřejně prospěšné práce – zaměstnavatelé a nově vytvořená místa 2014	Počet vytvořených míst	Počet umístěných uchazečů
100 chutí, zapsaný ústav (Kryštofovo Údolí)	2	2
Centrum Generace, o.p.s. (Liberec)	1	1
Čmelák - Společnost přátel přírody (Liberec)	1	1
DH Liberec, o.p.s. (Liberec)	2	3
Ekocentrum Oldřichov v Hájích o.p.s.	1	1
Jednota bratrská Vratislavice	1	1
MATEŘSKÁ ŠKOLA "SÍDLIŠTĚ", Liberec 30, Skloněná 1414, příspěvková organizace	1	1
Mateřská škola "Sluníčko", Liberec, Bezová 274/1, příspěvková organizace	1	1
Mateřská škola Liberec, Klášterní 466/4, příspěvková organizace	3	3
Občanské sdružení D.R.A.K. (Liberec)	1	2
Oblastní charita Liberec	2	2
Římskokatolická farnost - arciděkanství Liberec	2	2
Římskokatolická farnost Dlouhý Most	1	1
Římskokatolická farnost Liberec - Ruprechtice	1	1
Římskokatolická farnost Mníšek u Liberce	1	1
Římskokatolická farnost Stráž nad Nisou	1	1

Veřejně prospěšné práce – zaměstnavatelé a nově vytvořená místa 2014	Počet vytvořených míst	Počet umístěných uchazečů
100 chutí, zapsaný ústav (Kryštofovo Údolí)	2	2
Centrum Generace, o.p.s. (Liberec)	1	1
Čmelák - Společnost přátel přírody (Liberec)	1	1
DH Liberec, o.p.s. (Liberec)	2	3
Ekocentrum Oldřichov v Hájích o.p.s.	1	1
Jednota bratrská Vratislavice	1	1
MATEŘSKÁ ŠKOLA "SÍDLIŠTĚ", Liberec 30, Skloněná 1414, příspěvková organizace	1	1
Mateřská škola "Sluníčko", Liberec, Bezová 274/1, příspěvková organizace	1	1
Mateřská škola Liberec, Klášterní 466/4, příspěvková organizace	3	3
Občanské sdružení D.R.A.K. (Liberec)	1	2
Oblastní charita Liberec	2	2
Římskokatolická farnost Vratislavice nad Nisou	1	1
Sbor Jednoty bratrské v Chrastavě	1	1
Sdružení TULIPAN (Liberec)	1	1
Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje, příspěvková organizace (Oldřichov v Hájích)	2	3
Suchopýr o.p.s. (Oldřichov v Hájích)	6	7
TJ Sokol Oldřichov v Hájích	1	1
Základní škola praktická a Základní škola speciální, Liberec, Orlí 140/7, příspěvková organizace	1	1
ZO ČSOP ARMILLARIA (Liberec)	4	4
Celkem	39	43

Zdroj: Úřad práce v Liberci, 2015

Příloha A8: Podíl obyvatel napojených na vodovod, kanalizaci a plynovod v obcích SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

SO ORP	Obec	Podíl obyvatel v obydl. bytech s vodovodem (%)	Podíl obyvatel v obydl. bytech s plynem zavedeným do bytu (%)	Podíl obyvatel v obydl. bytech s přípojem na kanalizační síť (%)
Liberec	Bílá	99,1	2,9	0,0
Liberec	Bílý Kostel nad Nisou	99,7	54,1	0,0
Liberec	Cetenov	98,9	2,9	0,0
Liberec	Český Dub	99,3	23,6	58,3
Liberec	Dlouhý Most	99,4	2,4	0,0
Liberec	Hlavice	99,5	1,1	0,0
Liberec	Hodkovice nad Mohelkou	99,8	36,2	77,6
Liberec	Hrádek nad Nisou	99,6	76,9	67,0
Liberec	Chotyně	100,0	67,9	25,5
Liberec	Chrastava	99,9	73,0	63,4
Liberec	Jablonné v Podještědí	99,6	44,6	62,4
Liberec	Janovice v Podještědí	100,0	7,7	0,0
Liberec	Janův Důl	100,0	5,1	0,0
Liberec	Jeřmanice	99,7	4,4	0,0
Liberec	Kryštofovo Údolí	100,0	5,5	0,0
Liberec	Křížany	96,1	6,7	0,0
Liberec	Liberec	99,8	57,2	83,0
Liberec	Mníšek	99,0	54,2	25,8
Liberec	Nová Ves	97,1	7,1	11,8
Liberec	Oldřichov v Hájích	97,1	8,5	0,0
Liberec	Osečná	99,4	40,5	20,9
Liberec	Proseč pod Ještědem	99,7	2,0	12,4
Liberec	Rynoltice	99,8	27,8	0,0
Liberec	Stráž nad Nisou	99,6	57,4	57,9
Liberec	Světlá pod Ještědem	99,8	4,9	0,0
Liberec	Šimonovice	99,7	60,6	15,6
Liberec	Všelibice	100,0	5,3	33,8
Liberec	Zdislava	100,0	2,5	0,0
Jablonec nad Nisou	Bedřichov	100,0	3,5	62,9
Jablonec nad Nisou	Dalešice	100,0	82,2	0,0
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	99,9	81,6	85,4
Jablonec nad Nisou	Janov nad Nisou	96,9	30,8	25,5
Jablonec nad Nisou	Josefův Důl	98,8	36,3	0,0
Jablonec nad Nisou	Lučany nad Nisou	99,7	73,1	28,2
Jablonec nad Nisou	Maršovice	100,0	65,0	64,1
Jablonec nad Nisou	Nová Ves nad Nisou	98,3	5,0	25,1
Jablonec nad Nisou	Pulečný	98,8	4,0	32,2
Jablonec nad Nisou	Rádlo	100,0	70,9	0,0
Jablonec nad Nisou	Rychnov u Jablonce nad Nisou	99,7	63,7	80,7

Zdroj: Český statistický úřad, data pro územně analytické podklady, 2011.

Příloha A9: Seznam průmyslových zdrojů znečištění ovzduší na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Název	Obec
Benteler ČR s.r.o.	Chrastava
Benteler ČR s.r.o. - závod Stráž nad Nisou	Stráž nad Nisou
CDS holding s.r.o.	Český Dub
D PLAST-EFTEC a.s. - provozovna Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou
ELECTROPOLI-GALVIA, s.r.o. provoz Český Dub	Český Dub
Ernst Bröer, spol. s r.o.	Hrádek nad Nisou
Frýdlantské strojírny - Rasl a syn a.s.	Frýdlant
Galvanoplast Fischer Bohemia, k.s. W3	Liberec
Galvanoplast Fischer Bohemia, k.s. W5	Liberec
GRUPO ANTOLIN BOHEMIA a.s.	Dolní Chrastava
H-therma a.s. - plynová výtopna Hrádek n/N	Hrádek nad Nisou
Intertell spol. s r.o., Liberec - Machnín	Liberec
Korál servis s.r.o. - čistírna oděvů - OC NISA	Liberec
KSM Castings CZ a.s.	Hrádek nad Nisou
Liberecká obalovna, s.r.o. - provozovna Liberec-Machnín	Liberec
LICOLOR, a. s	Liberec
Magna Exteriors & Interiors (Bohemia) s. r. o. - závod Liberec	Liberec
Monroe Czechia s.r.o	Hodkovice nad Mohelkou
NELI servis, s.r.o. - Kotelna a spalovna	Liberec
PENGUIN CZ, s.r.o. - chemické čištění oděvů	Liberec
PINK lak s.r.o.	Liberec
PRECIOSA, a.s. - závod 03	Liberec
SEMPRO-SŠL spol. s r.o. - prádelna a čistírna	Liberec
Severochema, družstvo pro chemickou výrobu, Liberec	Liberec
Speciální stavby Most spol. s r.o.	Křížany
SZP Sychrov a.s. - chov prasat	Čtveřín
Technické služby města Liberce a.s.	Liberec
Teplárna Liberec, a.s.	Liberec
Teplárna Liberec, a.s. - Františkov	Liberec
Teplo Hodkovice nad Mohelkou s.r.o.	Hodkovice nad Mohelkou
TERMIZO a.s. - Spalovna komunálních odpadů	Liberec
TRESEBURG s.r.o.	Liberec
Tristone Flowtech Czech Republic s.r.o. - Technologie	Hrádek nad Nisou
TRUMPF Liberec, spol s r.o.	Liberec
AKT plastikářská technologie Čechy, spol. s r.o.	Jablonec nad Nisou
AL-Solid s.r.o.	Rychnov u Jablonce nad Nisou
Bohumír Bittner-PERLEX výroba voskových perel a bižuterie	Jablonec nad Nisou
CIKAUTXO CZ s.r.o.	Jablonec nad Nisou
INTERNATIONAL METAL PLAST spol. s r.o.	Jablonec nad Nisou
Jablonecká teplárenská a realitní, a.s. - Výtopna Brandl	Jablonec nad Nisou
Jablonecká teplárenská a realitní, a.s. - Výtopna Rýnovice	Jablonec nad Nisou
Jablonec Group a.s., U přehrady	Jablonec nad Nisou
KOVHUTĚ HOLDING DT, a.s. - Divize Slévárna Jablonec	Jablonec nad Nisou

Název	Obec
Megatech Industries Jablonec s.r.o.	Jablonec nad Nisou
PAS Jablonec a.s.	Jablonec nad Nisou
PRECIOSA,a.s. - závod 06	Jablonec nad Nisou
Rudolf Bañas - Výroba skla	Rádlo
Rýnovická energetická s.r.o. - kombinovaný tepelný zdroj	Jablonec nad Nisou
SPL Jablonec nad Nisou s.r.o. - spalovna nebezpečných odpadů	Jablonec nad Nisou
TRW Automotive Czech s.r.o. Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
UNITHERM Group, a.s.	Jablonec nad Nisou
UNITHERM, s.r.o.	Jablonec nad Nisou
VITRUM, společnost s ručením omezeným	Janov nad Nisou

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav, data ke dni 3. 5. 2014

Příloha A10: Seznam zvláště chráněných území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Název	Kategorie	Příslušné orgány ochrany přírody
Jizerské hory	Chráněná krajinná oblast	Správa CHKO Jizerské hory
Lužické hory	Chráněná krajinná oblast	Správa CHKO Lužické hory
Čertova zeď	Národní přírodní památka	Správa CHKO Lužické hory
Jezevčí vrch	Národní přírodní rezervace	Správa CHKO Lužické hory
Jizerskohorské bučiny	Národní přírodní rezervace	Správa CHKO Jizerské hory
Karlovske bučiny	Národní přírodní rezervace	Správa CHKO Jizerské hory
Poledník	Národní přírodní rezervace	Ministerstvo životního prostředí
Stržový vrch	Národní přírodní rezervace	Ministerstvo životního prostředí
Špičák	Národní přírodní rezervace	Ministerstvo životního prostředí
Bílé kameny	Přírodní památka	Správa CHKO Lužické hory
Fojtecký mokřad	Přírodní památka	Správa CHKO Jizerské hory
Jindřichovský mokřad	Přírodní památka	Správa CHKO Jizerské hory
Lukášov	Přírodní památka	Krajský úřad Libereckého kraje
Panský lom	Přírodní památka	Krajský úřad Libereckého kraje
Pod Dračí skálou	Přírodní památka	Správa CHKO Jizerské hory
Rádlo	Přírodní památka	Krajský úřad Libereckého kraje
Stříbrník	Přírodní památka	Krajský úřad Libereckého kraje
Terasy Ještědu	Přírodní památka	Krajský úřad Libereckého kraje
Tichá říčka	Přírodní památka	Správa CHKO Jizerské hory
U Rozmoklé žaby	Přírodní památka	Správa CHKO Lužické hory
Černá hora	Přírodní rezervace	Správa CHKO Jizerské hory
Dlouhá hora	Přírodní rezervace	Krajský úřad Libereckého kraje
Hamrštejn	Přírodní rezervace	Krajský úřad Libereckého kraje
Jedlový důl	Přírodní rezervace	Správa CHKO Jizerské hory
Klikvová louka	Přírodní rezervace	Správa CHKO Jizerské hory
Malá Strana	Přírodní rezervace	Správa CHKO Jizerské hory
Nová louka	Přírodní rezervace	Správa CHKO Jizerské hory
Velký Vápenný	Přírodní rezervace	Krajský úřad Libereckého kraje

Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2014

Příloha A11: Seznam evropsky významných lokalit a ptačích oblastí na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

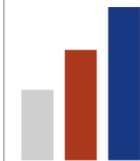
Název	Kategorie	Příslušné orgány ochrany přírody
Český Dub - základní umělecká škola	Evropsky významná lokalita	
Horní Ploučnice	Evropsky významná lokalita	
Janovické rybníky	Evropsky významná lokalita	
Jezevčí vrch	Evropsky významná lokalita	
Jizerské smrčiny	Evropsky významná lokalita	
Jizerskohorské bučiny	Evropsky významná lokalita	
Lemberk - zámek	Evropsky významná lokalita	
Luční potok	Evropsky významná lokalita	
Rokytká	Evropsky významná lokalita	
Vápenice - Basa	Evropsky významná lokalita	
Západní jeskyně	Evropsky významná lokalita	
Zdislava - kostel	Evropsky významná lokalita	
Jizerské hory	Ptačí oblast	Správa CHKO Jizerské hory

Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2014

Příloha A12: Význam problémů pro aglomeraci

Problém	Význam problému
Nedostatečná kapacita silnic a zhoršující se technický stav ohrožující bezpečnost	5,0
Vysoká intenzita dopravy na hlavních silničních tazích	4,3
Absence železničního napojení na vysokorychlostní železniční tratě a absence elektrifikace železničních tratí	4,0
Zhoršená kvalita ovzduší	3,7
Nedostatečné stavebně technické a přístrojové vybavení nemocnic i s ohledem na bezbariérovost	3,5
Chybějící přestupní terminály, nedostatečná kapacita a stav MHD, technicky nevyhovující TT Lbc – Jbc, málo rozvinutá síť TT v Liberci	3,3
Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných – zejména obyvatel ohrožených sociálním vyloučením	3,3
Nedostatečné řešení odkanalizování obcí a okrajových částí měst – kapacita, technický stav, ČOV	3,3
Bezpečnost dopravy	3,3
Nedostatečná kapacita základních škol	3,0
Nedostatečné vybavení a technický stav škol	3,0
Chybějící koncepce vzdělávání na úrovni obcí	3,0
Nekoncepční přístup při propagaci území	3,0
Narůstání sociálního vyloučení u těch skupin obyvatel, jejichž problémy se vymykají současnému nastavení systému sociálních služeb	3,0
Absence některých sociálních služeb pro sociálně znevýhodněné a vyloučené obyvatele, či jejich nedostatečná kapacita	3,0
Problém nevyhovující a zastaralé infrastruktury zázemí pro poskytování služeb sociálního typu a sociálního bydlení	3,0
Nedostatečná a územně nepropojená síť cyklostezek a cyklotras	3,0
Zastaralost a špatný technický stav teplovodní rozvodné sítě	3,0
Podprůměrná úroveň vzdělání obyvatel v rámci ČR	2,7
Disparity na trhu práce – nízký počet volných pracovních míst vs. vysoký počet uchazečů o zaměstnání	2,7
Kolísající míra nezaměstnanosti, nestabilita trhu práce	2,7
Nedostatek parkovacích míst ve městech, obcích a centrech cestovního ruchu	2,7
Nedostatečná péče o památky a infrastrukturu pro CR i s ohledem na bezbariérovost	2,7
Vysoký podíl využití pevných paliv pro vytápění stacionárními zdroji	2,6
Pokles počtu návštěvníků v ubytovacích zařízeních	2,3
Nedostatek doplňkových služeb CR	2,3
Horší dostupnost zdravotnických služeb ve vzdálenějších obcích	2,3
Vysoká zátěž na životní prostředí podél dopravních tepen (hluk a emise)	2,3
Kvalita veřejné správy, neefektivnost, transparentnost	1,6
Zábor volných ploch obchodními centry	1,5
Nedostatečné zapojení veřejnosti do plánovacích a strategických procesů	1,4

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, Pozn.: Vážený průměr významu problému

**OPERAČNÍ
PROGRAM
TECHNICKÁ
POMOC**

**EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI**

Příloha A13: Přehled hodnot ukazatelů použitých pro vymezení aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou u všech obcí v rámci řešeného území

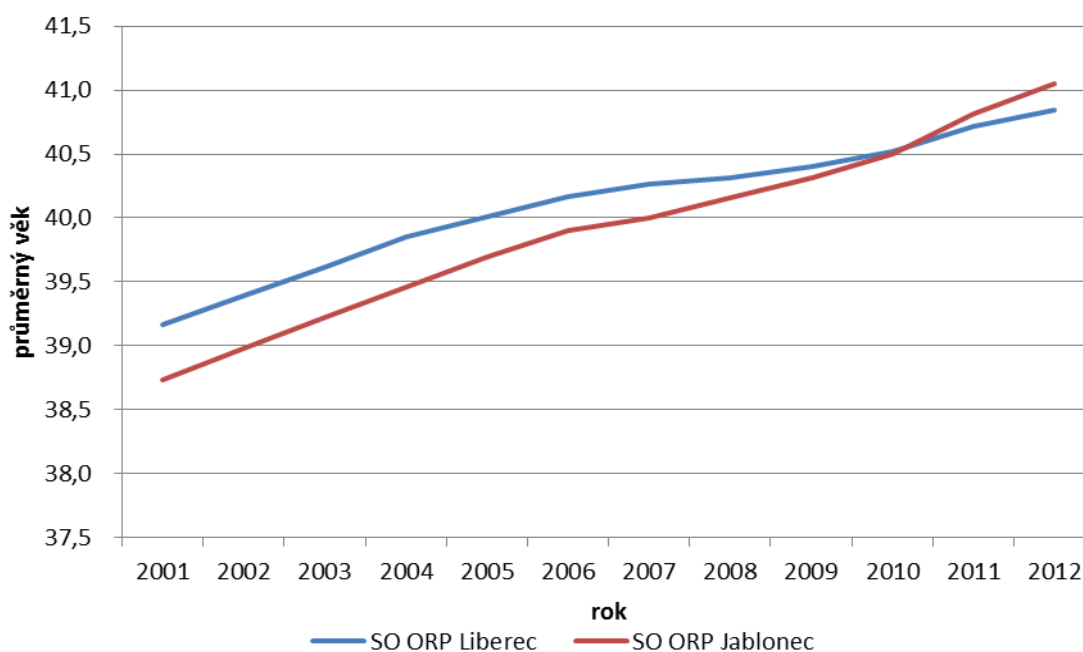
Obec	SO ORP	rozloha km ²	počet obyvatel 2013	hustota obyvatel 2013	index vývoje počtu obyvatel 2001-2011	migrační přírůstek 2005-2012	index stáří 2013	podíl EAO v terciéru 2011	míra nezaměstnanosti 2012	pracovní místa na 100 EAO 2011	intenzita bytové výstavby 2005-2012	daňové příjmy na obyvatele 2011 (v. tis. Kč)	podnikatelské subjekty na 1000 obyvatel	škola	zdravotnictví	kanalizace	vodovody	plyn	průměrné stáří domu 2011	podíl neobydlených bytů 2011	podíl obyvatel bez maturity 2011
Dalešice	JnN	2,4	181	74,4	148,2	341,6	59,5	43,1	5,8	102,5	82,0	11,5	249	0	0	0	1	1	55,8	29,5	60,7
Dlouhý Most	LBC	4,4	792	178,2	139,6	175,0	64,1	44,7	11,8	20,7	49,4	12,6	277	1	1	0	1	0	52,6	18,1	55,0
Jeřmanice	LBC	4,4	474	108,4	148,1	251,7	58,0	43,8	7,9	25,4	83,1	13,4	263	0	0	0	1	0	47,4	17,0	49,6
Proseč pod Ještědem	LBC	8,3	333	40,1	120,8	185,8	115,7	44,1	11,1	57,5	44,7	12,6	246	0	0	1	1	0	54,7	39,4	52,3
Stráž nad Nisou	LBC	4,5	2 205	486,5	120,3	127,3	74,7	46,6	8,0	10,5	51,0	11,2	306	1	1	1	1	1	47,5	7,9	45,9
Pulečň	JnN	6,0	377	62,8	134,6	260,5	63,3	31,3	11,1	28,9	76,6	12,5	260	0	0	1	1	0	57,8	18,6	58,0
Nová Ves	LBC	12,3	822	66,6	118,9	142,1	76,5	35,6	17,3	13,8	35,5	12,9	233	1	0	1	1	0	61,6	15,6	70,2
Janův Důl	LBC	4,6	153	33,6	110,9	80,0	125,0	40,9	9,0	26,0	21,8	11,6	237	0	0	0	1	0	53,5	31,3	57,5
Jablonné v Podještědí	LBC	57,9	3 686	63,7	102,1	1,6	91,9	29,8	12,3	23,1	17,0	13,3	206	1	1	1	1	1	61,6	14,2	63,8
Janovice v Podještědí	LBC	6,3	86	13,6	104,8	63,4	133,3	21,1	19,4	69,0	12,7	17,6	250	0	0	0	1	0	74,4	44,1	73,6
Jablonec nad Nisou	JnN	31,4	45 305	1 443,7	100,0	10,9	113,0	41,4	9,8	10,7	16,7	19,1	279	1	1	1	1	1	61,6	9,3	50,3
Bedřichov	JnN	24,3	330	13,6	131,4	166,9	53,1	51,7	2,6	12,5	190,3	12,2	430	0	0	1	1	0	40,8	56,3	35,6
Janov nad Nisou	JnN	14,7	1 367	92,9	118,2	101,3	104,8	37,8	8,3	10,8	29,8	12,2	290	1	1	1	1	1	68,2	23,3	57,8
Josefův Důl	JnN	22,0	907	41,2	92,6	-35,3	172,7	36,0	12,0	3,1	25,9	18,5	310	1	1	0	1	1	72,4	22,1	65,9
Lučany nad Nisou	JnN	13,1	1 738	132,3	111,4	50,7	107,7	41,2	8,7	41,0	25,6	14,0	269	1	1	1	1	1	64,3	26,4	59,8
Maršovice	JnN	1,8	524	298,2	145,7	196,3	98,7	38,0	8,1	55,8	50,1	11,1	312	0	0	1	1	1	51,8	20,1	48,2
Nová Ves nad Nisou	JnN	4,7	748	158,6	115,8	175,0	78,0	35,7	8,0	16,7	36,2	12,1	277	1	0	1	1	0	62,2	23,4	56,2
Rádl	JnN	9,7	749	77,6	130,7	219,7	76,8	38,0	5,4	157,9	54,9	12,5	267	1	0	0	1	1	54,5	19,5	51,0
Rychnov u Jablonce nad Nisou	JnN	12,3	2 683	218,9	131,0	131,7	62,7	37,6	9,2	56,1	52,3	12,4	250	1	1	1	1	1	50,0	11,1	53,2
Liberec	LBC	106,1	102 113	962,5	103,2	33,5	109,9	47,5	9,9	51,0	28,7	20,2	343	1	1	1	1	1	55,1	8,6	45,4

Obec	SO ORP	rozloha km ²	počet obyvatel 2013	hustota obyvatel 2013	index vývoje počtu obyvatel 2001-2011	migrační přírůstek 2005-2012	index stáří 2013	podíl EAO v terciéru 2011	míra nezaměstnanosti 2012	pracovní místa na 100 EAO 2011	intenzita bytové výstavby 2005-2012	daňové příjmy na obyvatele 2011 (v. tis. Kč)	podnikatelské subjekty na 1000 obyvatel	škola	zdravotnictví	kanalizace	vodovody	plyn	průměrné stáří domu 2011	podíl neobydlených bytů 2011	podíl obyvatel bez maturity 2011
Bílá	LBC	26,4	881	33,4	105,5	48,1	77,5	29,9	7,2	39,1	24,1	12,9	276	0	0	0	1	0	52,5	31,1	57,7
Bílý Kostel nad Nisou	LBC	25,7	916	35,6	118,2	63,2	95,9	34,2	9,1	12,2	26,0	14,4	255	1	0	0	1	1	62,0	12,6	65,0
Cetenov	LBC	6,1	129	21,3	111,7	17,0	117,4	20,0	5,2	20,3	8,5	12,3	290	0	0	0	1	0	62,0	25,8	52,5
Český Dub	LBC	22,6	2 799	124,0	99,9	72,0	156,7	33,3	10,6	5,5	6,7	16,5	252	1	1	1	1	1	55,4	21,1	58,7
Hlavičky	LBC	8,3	226	27,3	98,3	139,0	252,0	31,3	11,6	18,4	4,6	15,0	196	1	0	0	1	0	65,9	46,3	58,0
Hodkovice nad Mohelkou	LBC	13,5	2 790	206,8	108,3	64,4	100,7	33,7	8,2	13,8	34,7	13,3	230	1	1	1	1	1	57,1	14,2	59,4
Hrádek nad Nisou	LBC	48,5	7 642	157,4	104,9	31,8	94,1	31,4	11,1	81,0	17,9	14,1	247	1	1	1	1	1	66,0	14,3	66,5
Chotyně	LBC	9,0	955	105,6	108,6	84,3	86,3	29,3	9,3	44,6	14,4	12,9	246	1	0	1	1	1	67,6	14,2	68,2
Chrastava	LBC	27,5	6 239	227,2	106,2	-5,7	84,6	35,2	11,4	47,1	11,9	14,5	244	1	1	1	1	1	61,4	10,5	61,2
Kryštofovo Údolí	LBC	17,3	349	20,1	157,5	312,2	77,8	43,7	6,9	27,3	17,3	14,9	330	0	1	0	1	0	66,0	60,3	52,3
Křižany	LBC	28,6	824	28,9	123,0	168,3	97,7	32,2	15,6	54,5	25,2	15,5	261	1	1	0	1	0	60,8	23,7	66,8
Mníšek	LBC	25,4	1 451	57,0	127,6	193,9	61,9	45,8	9,1	56,2	45,9	13,9	294	1	1	1	1	1	49,7	12,3	53,2
Oldřichov v Hájích	LBC	16,3	709	43,6	145,2	266,7	70,6	42,8	9,7	11,9	34,2	13,2	259	0	0	0	1	1	69,8	26,4	60,1
Osečná	LBC	28,1	1 075	38,3	110,6	77,7	102,9	35,2	10,2	62,0	20,8	12,4	238	1	1	1	1	1	56,3	22,9	61,0
Rynoltice	LBC	17,7	766	43,3	106,1	33,2	122,2	32,5	11,7	37,3	31,9	14,2	258	1	1	0	1	1	69,9	26,3	63,6
Světlá pod Ještědem	LBC	13,2	943	71,5	118,2	134,4	118,1	41,3	8,2	36,0	20,0	12,7	247	1	1	0	1	0	51,4	36,1	50,2
Šimonovice	LBC	7,2	949	132,0	235,2	602,3	34,9	43,7	6,2	22,3	215,4	11,2	263	0	1	1	1	1	29,4	10,7	43,9
Všelibice	LBC	18,4	534	29,0	107,0	102,2	129,0	28,9	6,9	30,8	20,8	14,1	278	0	1	1	1	0	51,6	37,0	62,2
Zdislava	LBC	9,8	293	29,9	121,2	123,3	98,1	34,3	16,1	43,6	13,7	21,4	222	0	1	0	1	0	64,1	27,5	62,1

Zdroj: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů; Pozn.:LBC – SO ORP Liberec; JnN – SO ORP Jablonec nad Nisou

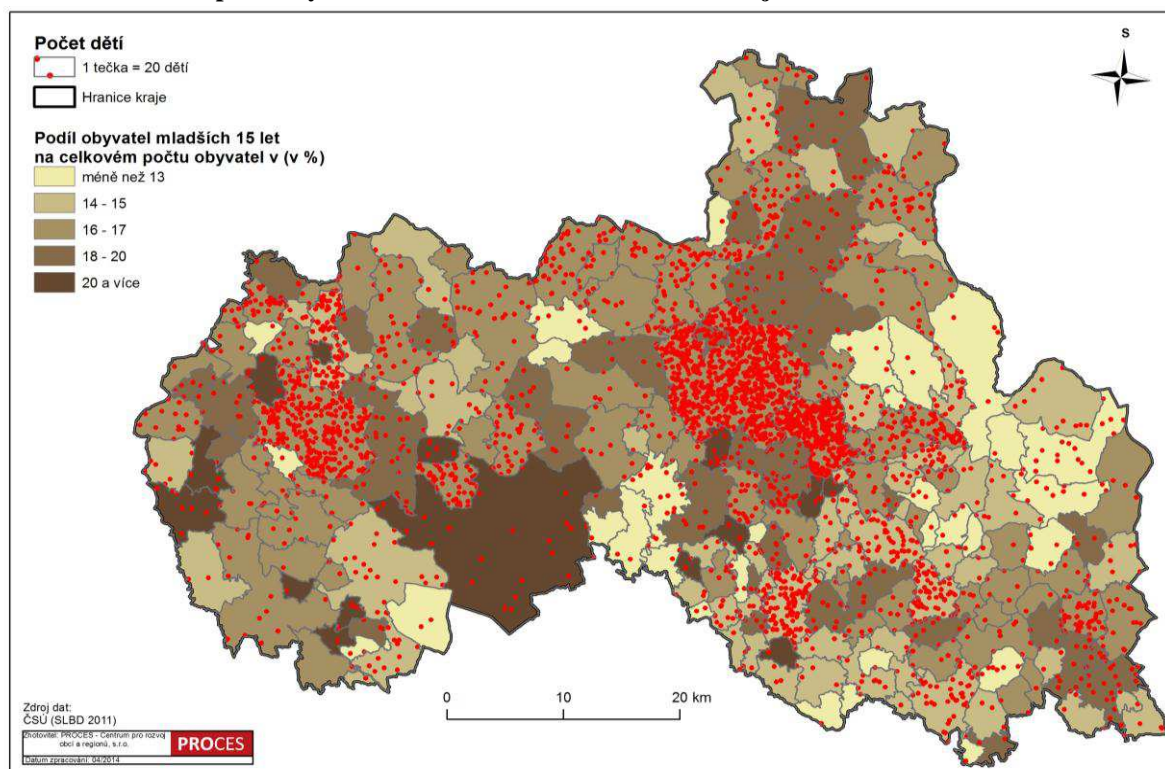
B. Grafické přílohy

Příloha B1: Změna průměrného věku obyvatel v období 2001 až 2012

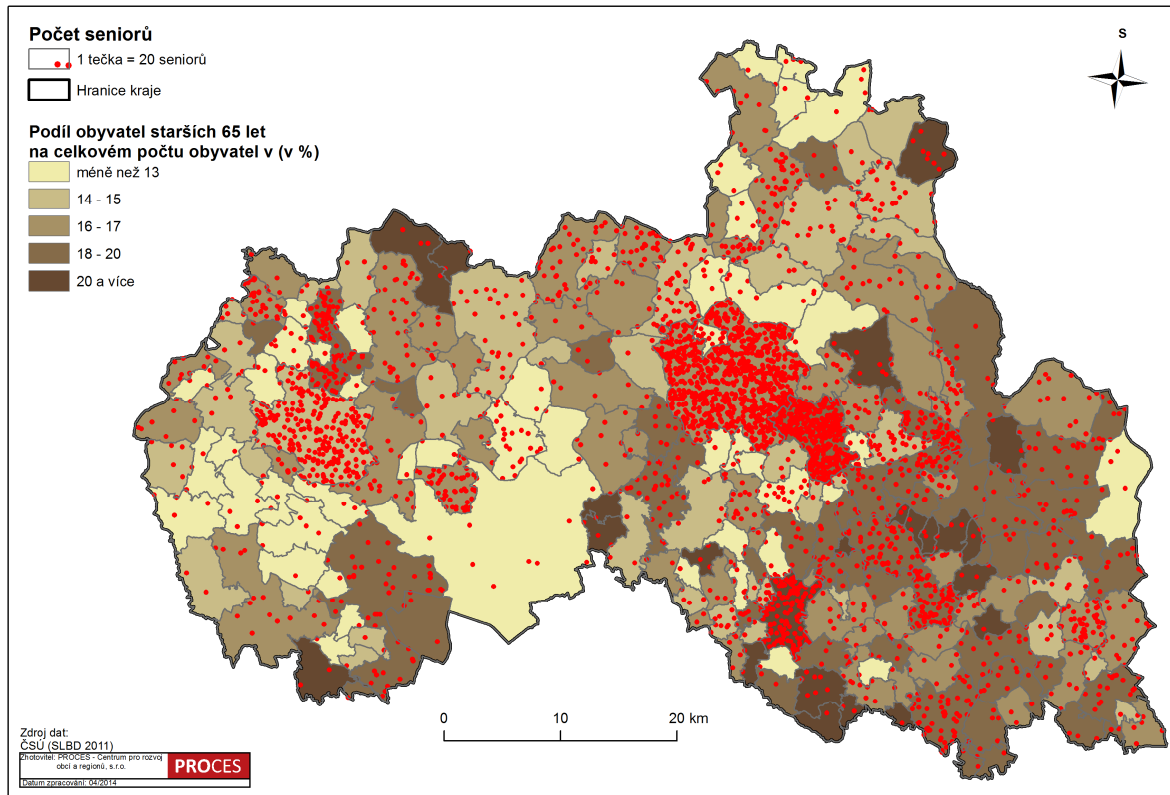
Zdroj: Český statistický úřad, 2012

Příloha B2: Počet a podíl obyvatel mladších 15 let v Libereckém kraji v roce 2011

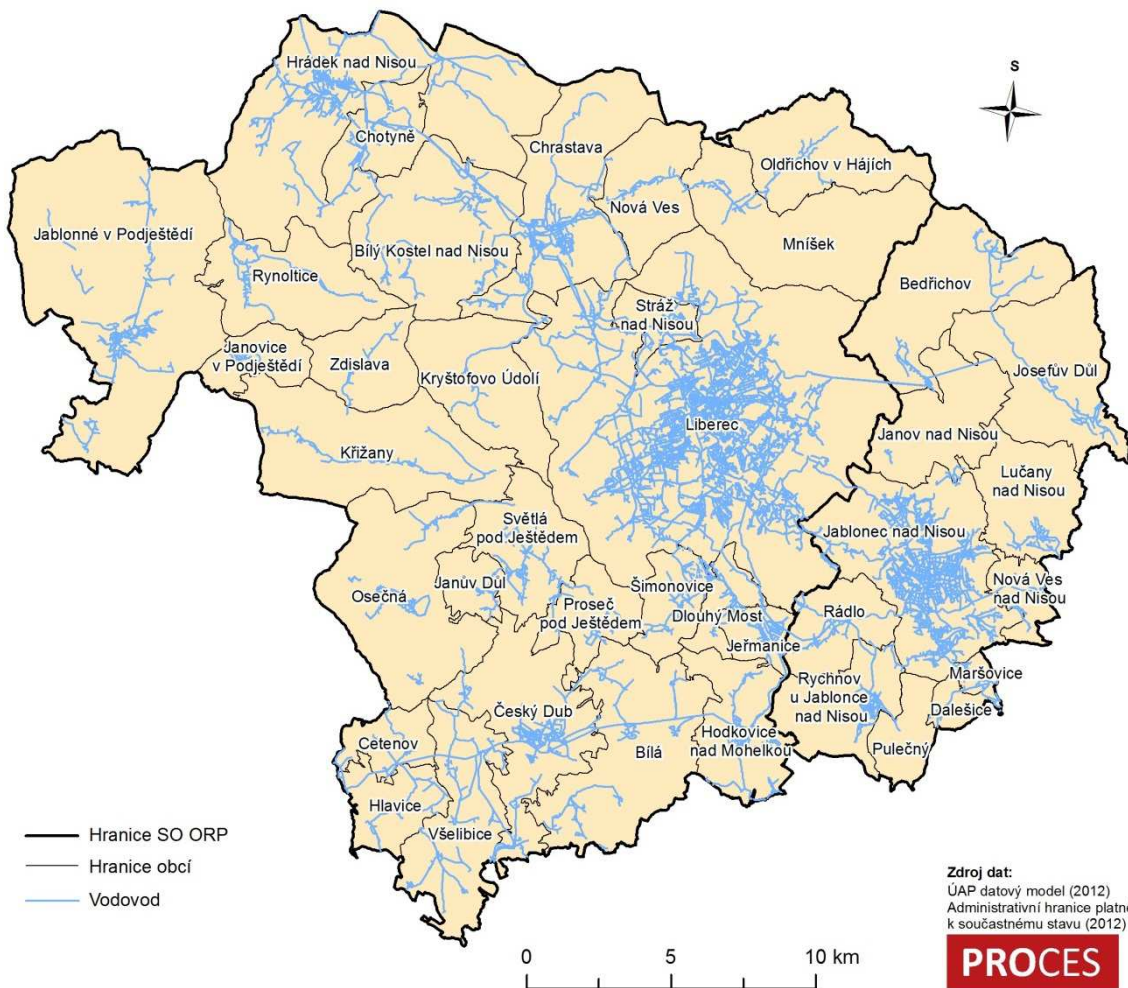
Zdroj: Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů, 2011

Příloha B3: Počet a podíl obyvatel starších 65 let v Libereckém kraji v roce 2011

Zdroj: Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů, 2011

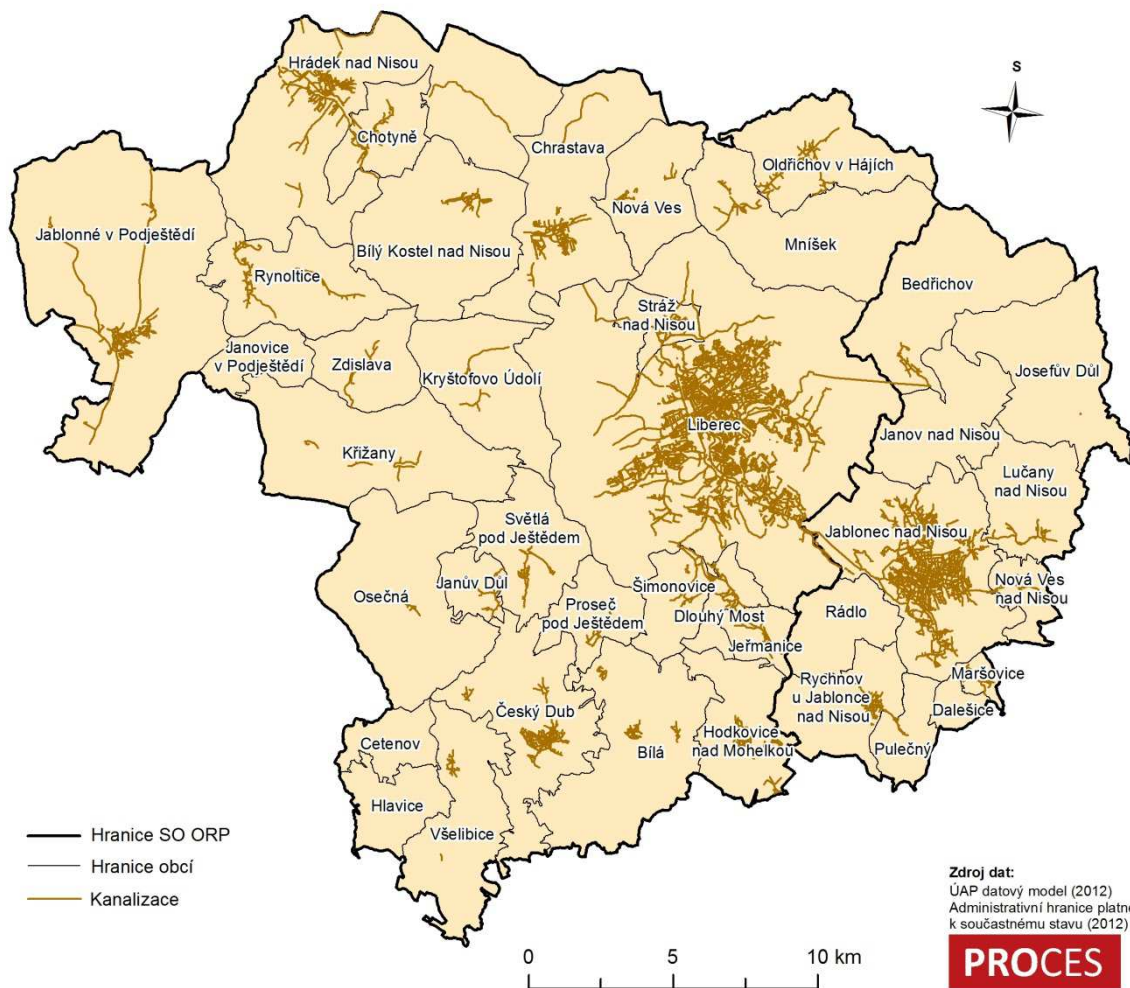
Příloha B4: Mapa vodovodní sítě na území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou

Zdroj: ÚAP datový model, 2012

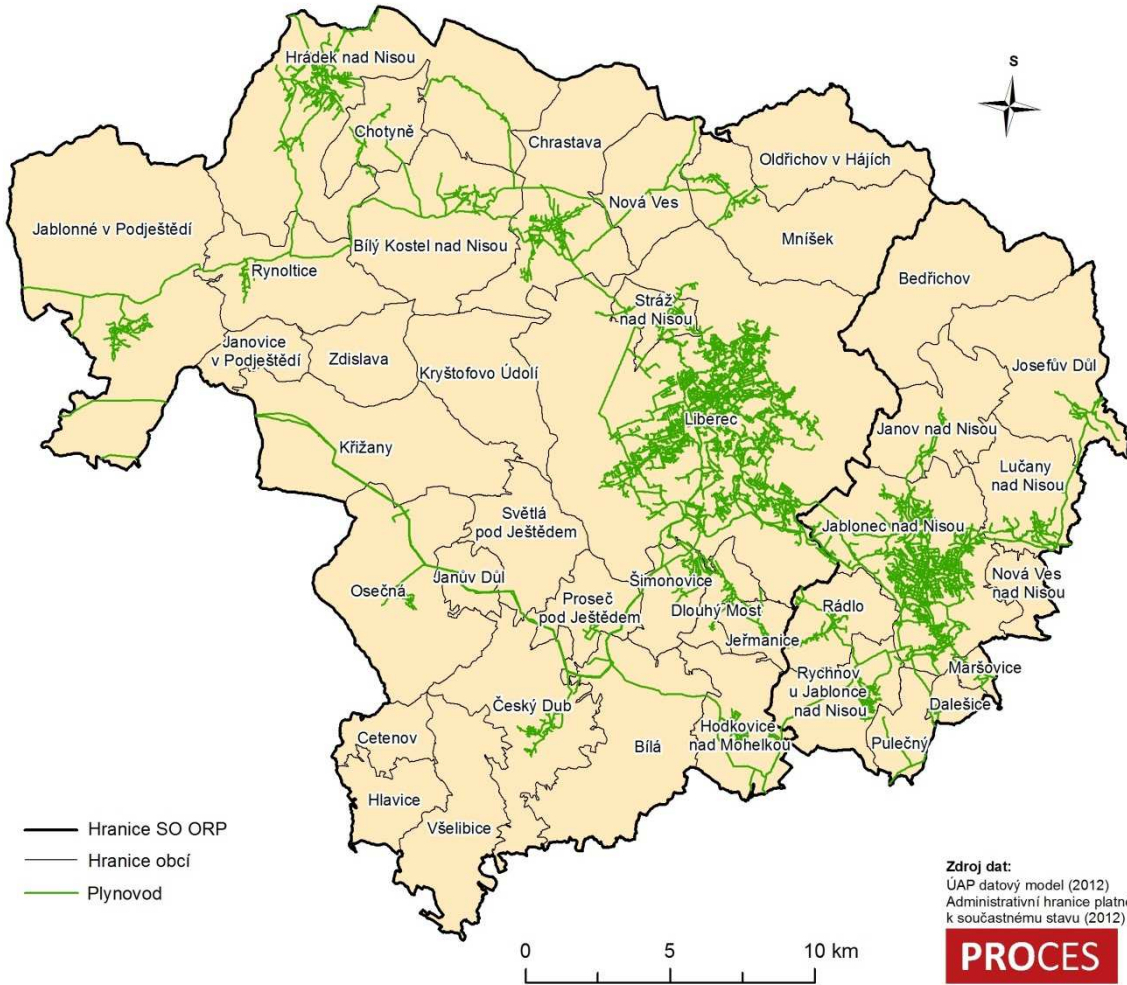

Příloha B5: Mapa kanalizační sítě na území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou

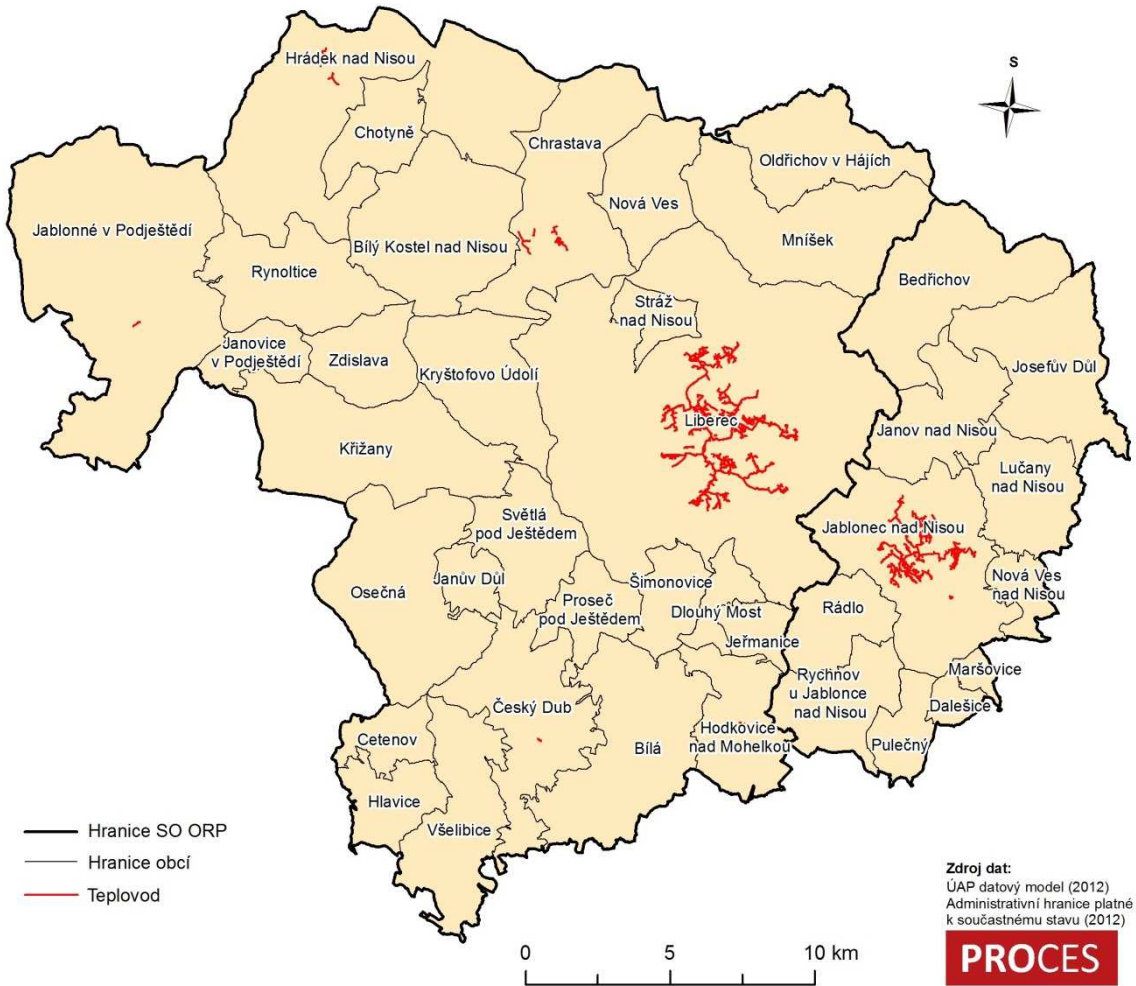
Zdroj: ÚAP datový model, 2012

Příloha B6: Distribuční síť zásobování plynem na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou

Zdroj: ÚAP datový model, 2012

Příloha B7: Distribuční síť zásobování teplem na území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou

Zdroj: ÚAP datový model, 2012

C. Tabulkové přílohy k Analýze stakeholderů

Poznámka: Organizační forma občanské sdružení (o.s.) byla v průběhu zpracování strategie zrušena, tyto organizace se transformovaly na zapsané spolky nebo ústavy.

Příloha C1: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast doprava

ANALÝZA STAKEHOLDERŮ IPRŮ Liberec - Jablonec nad Nisou		
Tématický okruh: DOPRAVA		
subjekt	osoba	úroveň
Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s.		1
Ředitelství silnic a dálnic ČR		1
Krajská správa silnic LK		1
Silnice LK, a.s.		1
ČSAD Liberec a.s.		2
České dráhy, a.s.		2
Vogtlandbahn-GmbH, organizační složka		2
Správa železniční dopravní cesty, státní organizace		1
BusLine a.s.		2
KORID LK, spol. s r.o.		1
Autobusové nádraží Liberec, s.r.o.		2
Cyklisté Liberecka		1
Sportovní letiště Hodkovice nad Mohelkou		2
Valbek, spol.s r.o.		1
Technické služby města Liberce, a. s.		2
Technické služby Jablonec n.N., s.r.o.		2
MML, odbor hlavního architekta		1
MML, odbor dopravy		1
MMJN, odbor dopravy		1
Liberecký kraj, odbor dopravy		1
Policie ČR, dopravní inspektorát		1
Městská policie Liberec		2
Městská policie Jablonec n. N.		2

Zdroj: vlastní zpracování

Vysvětlivky:

úroveň 1 = oslovit k účasti v Expertním týmu / pracovních skupinách

úroveň 2 = informovat a vyzvat k podání námětů na projekty

Příloha C2: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast technická infrastruktura a životní prostředí

ANALÝZA STAKEHOLDERŮ IPRŮ Liberec - Jablonec nad Nisou		
Tématický okruh: TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ		
subjekt	osoba	úroveň
Severočeská vodárenská společnost a.s.		1
Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.		1
RWE Česká republika a.s. (Svč plynárenská)		1
Liberecká IS a.s.		1
Teplárna Liberec a.s.		1
ČEZ Distribuce a.s.		1
ČEPS, a.s.		2
TERMIZO, a. s.		1
.A.S.A. Liberec s.r.o.		2
Technické služby města Liberce, a. s.		2
SKS s.r.o. - Marius Pedersen, provozovna Jablonec n.N.		2
Ingpro CZ, s.r.o.		2
Warmnis spol. s.r.o.		2
Technické služby Hodkovice, p. o. a Bytové hospodářství Hodkovice, p. o.		2
Teplo Hodkovice nad Mohelkou s.r.o.		2
Město Chrástava (provozovatel CZT)		2
EUROHEAT, s.r.o. Stráž n/N		2
Lesy ČR		1
Městské lesy Liberec		1
Povodí Labe, závod Jablonec		1
Asociace nestátních neziskových organizací LK		1
Čmelák - Společnost přátel přírody, o.s.		2
Ekocentrum Armillaria		2
ZOO Liberec - SEV Divizna		2
Společnost pro Jizerské hory o.p.s.		2
Jizersko - Ještědský horský spolek		2
Agentura ochrany přírody a krajiny / Správa CHKO Jizerské hory		1
Český inspektorát životního ČIŽP oblastní inspektorát Liberec		2
ČHMÚ, stanice Liberec		2
SFŽP - úz. pracoviště Liberec		2
KÚLK - odbor ŽP a zemědělství		1
MML, odbor hlavního architekta		1
MML, odbor správy veřejného majetku		1
MMJN - odbor životního prostředí		1

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha C3: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast vzdělanost a trh práce

ANALÝZA STAKEHOLDERŮ IPRŮ Liberec - Jablonec nad Nisou		
Tématický okruh: VZDĚLANOST A TRH PRÁCE		
subjekt	osoba	úroveň
Úřad práce Liberec		1
Úřad práce Jablonec n. N.		1
OHK Liberec		1
OHK Jablonec nad Nisou		1
Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje		1
Regionální rada ČMKOS Liberec		1
Svaz průmyslu a dopravy		1
mateřské školy		2
základní školy		2
SŠ, SOŠ, učiliště		2
ZUŠ		2
Technická univerzita Liberec		1
Vysoká škola Karla Engliše, a.s.		2
Metropolitní univerzita Praha		2
Centrum vzdělanosti Libereckého kraje		2
Národní institut pro další vzdělávání		2
Mraveniště-Přírodní klub		2
Ekocentrum Oldřichov v Hájích		2
DDM Větrník Liberec		2
DDM Vikýř		2
Dětský klub Javorníček		2
Centrum Kašpar		2
Regionální klub Liberecka		2
Agentura pro sociální začleňování		1
Člověk v tísni, o.p.s. – pobočka Liberec		2
MML - odbor školství a kultury		1
MMJN - odbor školství		1
KÚLK - odbor školství, mládeže tělovýchovy a sportu		1
významní zaměstnavatelé:		
Preciosa a.s.		2
Magna Exteriors & Interiors (Bohemia) s.r.o.		2
DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o.		2
Benteler		2
TRW Automotive Czech s.r.o.		2
AKT plastikářská technologie Čechy, spol. s r.o.		2
Monroe Czechia, s.r.o. (Tenneco) Hodkovice n. M.		2

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha C4: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast zdravotnictví a sociální služby

ANALÝZA STAKEHOLDERŮ IPRŮ Liberec - Jablonec nad Nisou		
Tématický okruh: ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ SLUŽBY		
subjekt	osoba	úroveň
Komunitní práce Liberec, o.p.s.		2
Dolmen, o.p.s. Agentura pro chráněné bydlení		2
Občanské sdružení OBZOR Liberec		2
Občanské sdružení Foreigners		2
Člověk v tísni, o.p.s. – pobočka Liberec		1
Návrat, o.p.s.		1
"D" občanské sdružení		2
HoSt - Home-Start Česká republika		2
Instand o.s., institut pro podporu vzdělávání a rozvoj kvality ve veřejných službách		1
Regionální dobrovolnické centrum Ještěd, o.s.		2
Občanské sdružení D.R.A.K.		2
Maják, o.p.s.		1
Sdružení TULIPAN		2
Komunitní středisko KONTAKT Liberec		1
Svítání o.s		2
Dětské centrum Sluníčko		2
Naděje o.s.		1
Fokus Liberec		2
Centrum soc. služeb České unie neslyšících		2
Bílý kruh bezpečí		2
Rytmus Liberec, o.p.s.		1
LOS - Liberecká občanská společnost o.s.		2
Dětský sen		2
Centrum Kašpar		2
Oblastní charita Liberec		2
Most k naději		1
Židovská obec Liberec		2
Centrum zdravotní a sociální péče Liberec		1
Domov Harcov		2
Domov pro seniory Vratislavice, p.o.		2
Dům seniorů Františkov, p.o.		2
DPS Hodkovice nad Mohelkou		2
Domov a Centrum aktivity, příspěvková organizace Hodkovice nad Mohelkou		2
Dům Pohody Chrastava		2
Severka- služby, Šimonovice		2
Advaita, o.s.		2

ANALÝZA STAKEHOLDERŮ IPRŮ Liberec - Jablonec nad Nisou		
Tématický okruh: ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ SLUŽBY		
Centrum sociálních služeb Jablonec nad Nisou, p.o.		1
Rodina 24		2
Diakonie ČCE		2
Domov a Centrum denních služeb Jablonec n. N.		2
SENIA		2
Domov důchodců Jablonecké Paseky		2
Středisko pro ranou péči		2
DDM Větrník – V-klub		2
COMPITUM o.s.		2
Jedličkův ústav p.o. LK		2
APOSS Liberec, příspěvková organizace LK		2
Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje, příspěvková organizace LK		1
Zdravotní ústav v Liberci		2
Zdravotnická záchranná služba LK, p.o.		2
Nemocnice Jablonec nad Nisou, p.o.		1
Krajská nemocnice Liberec, a.s.		1
Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje o.s.		2
Svaz tělesně postižených v České republice, o.s., místní organizace Na Jeřábu Liberec		2
Občanské sdružení Foreigners		2
Regionální organizace zdravotně postižených Sever Liberec		2
Svaz tělesně postižených v České republice, o.s., okresní organizace Liberec		2
Národní institut pro integraci osob s omezenou schopností pohybu a orientace České republiky, Krajská organizace Libereckého kraje, o.s.		2
Svaz tělesně postižených v České republice, o.s., krajská organizace Libereckého kraje		2
Agentura pro sociální začleňování		1
MML - odbor sociální péče		1
MMJN - odbor humanitní		1
MMJN - odbor sociálních věcí a zdravotnictví		1
KÚLK - odbor sociálních věcí		1
KÚLK - odbor zdravotnictví		1

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha C5: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast cestovní ruch a památky

ANALÝZA STAKEHOLDERŮ IPRŮ Liberec - Jablonec nad Nisou		
Tématický okruh: CESTOVNÍ RUCH A PAMÁTKY		
subjekt	osoba	úroveň
ZOO Liberec, p.o. Liberec		2
Botanická zahrada p.o. Liberec		2
Divadlo F. X. Šaldy		2
Severočeské muzeum v Liberci, p.o.		2
Oblastní galerie Liberec		2
Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou		2
Městské divadlo Jablonec nad Nisou		2
Centrum Babylon		2
IQLANDIA, o.p.s.		2
Turistický region Jizerské hory		2
Hotely Pytloun		2
Sportovní areál Ještěd a.s.		2
Radiokomunikace a.s. (Ještěd)		2
informační centra (Liberec, Jablonec, Bedřichov, Chrastava)		1
Klub českých turistů		2
Jizerská o.p.s.		1
Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu		1
Národní památkový ústav Liberec		1
MML - odbor sportu a cestovního ruchu		1
MMJN - odbor humanitní		1
KÚLK - odbor kultury, památkové péče a CR		1

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha C6: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro subjekty nezařazené do tematických skupin

ANALÝZA STAKEHOLDERŮ IPRŮ Liberec - Jablonec nad Nisou		
Subjekty nezařazené do tematických skupin		
subjekt	osoba	úroveň
samosprávy všech měst a obcí území IPRŮ	starosta/primátor	1
samospráva MO Liberec - Vratislavice nad Nisou	starosta	1
osadní výbory (Liberec, Jablonec n. N., Chrastava)	předseda	2
Městské a obecní úřady na území IPRŮ	tajemník	1
samospráva Libereckého kraje	hejtman	2
Krajský úřad Libereckého kraje	ředitel	1
MAS Podještědí	předseda	2
MAS Rozvoj Tanvaldska	předseda	2
MAS Achát	předseda	2
Mikroregion Jizerské podhůří	předseda	2
Mikroregion Podještědí	předseda	2
Mikroregion Pramen Nisy	předseda	2
Mikroregion Kamenice	předseda	2
Mikroregion Císařský kámen	předseda	2
Euroregion Nisa	sekretář	2
ARR - Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o.		1
CzechInvest, oblastní kancelář		2
ANNOLK	předseda	1
Okresní hospodářská komora Liberec		1
Okresní hospodářská komora Jablonec nad Nisou		1
Regionální rada ČMKOS Liberec		1
příspěvkové organizace měst a obcí		2
ostatní společnosti zřizované městy / obcemi		2

Zdroj: vlastní zpracování

Vysvětlivky:

úroveň 1 = oslovit k účasti v Expertním týmu / pracovních skupinách

úroveň 2 = informovat a vyzvat k podání námětů na projekty

J.3 SEA hodnocení

Ministerstvo životního prostředí

ODESÍLATEL:

Mgr. Evžen Doležal
ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65
100 10 Praha 10

ADRESÁT:

Vážený pan
Mgr. Zdeněk Frélich
Fišova 403/7
602 00 Brno, Černá Pole

V Praze dne 9. října 2015
Čj.: 68180/ENV/15
Vyřizuje: Ing. Řičan
Tel.: 267 122 486

Věc: Vyjádření k oznámení koncepce „Integrovaný plán rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou“

Dne 1. října 2015 bylo Ministerstvu životního prostředí, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence doručeno oznámení koncepce „Integrovaný plán rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou“ (dále jen „Strategie“) zpracované podle přílohy č. 7 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „zákon“).

K výše uvedenému Vám po prostudování zasláního oznámení a pracovního návrhu Strategie, který je dostupný na webových stránkách statutárního města Liberce, sdělujeme následující.

Strategie je nástrojem investičního plánování umožňujícím čerpat finanční prostředky z jednoho či více operačních programů Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „OP“). Cíle Strategie, zpracované pro území Liberec–Jablonec nad Nisou, musí naplňovat cíle definované v jednotlivých OP. Strategie obsahuje v jednotlivých specifických cílech výčet rozvojových opatření ve vazbě na OP. Tato obecná opatření nejsou ve Strategii rozpracována natolik, aby bylo možné si učinit úsudek o záměrech (pokud jde o jejich umístění, velikost, provozní podmínky, požadavky na přírodní zdroje atd.), pro jejichž budoucí povolování by Strategie vytvářela rámec. Míra podrobnosti rozvojových opatření uvedených ve Strategii je totožná s tím, jak jsou odpovídající opatření uvedena a posouzena v jednotlivých OP.

Za stěžejní skutečnost je pak nutné považovat to, že Strategie vychází z jednotlivých OP, je zpracována zcela v mezích jejich strategického zadání, přičemž tyto OP byly předmětem procesu posouzení vlivů koncepce za životní prostředí (proces SEA) a byla k nim vydána souhlasná stanoviska SEA.

Ministerstvo životního prostředí

Na věc je nutné nahlížet rovněž v kontextu evropského práva. Směrnice 2001/42/ES ve své preambuli pod bodem 9 uvádí, že „za účelem vyloučení opakovaného posuzování by členské státy měly vzít případně v úvahu skutečnost, že posuzování bude prováděno na různých úrovních hierarchie plánů a programů“. Rovněž v článku 4 odst. 3 této směrnice se uvádí, že „tvoří-li plány a programy část hierarchie, vezmou členské státy za účelem zamezení opakovaného posuzování v úvahu skutečnost, že posuzování bude v souladu se směrnicí prováděno na různých úrovních hierarchie. Za účelem mimo jiné zamezení opakovaného posuzování uplatňují členské státy čl. 5 odst. 2 a 3.“.

Dále je třeba uvést, že podle § 10a zákona jsou předmětem posuzování v procesu SEA koncepce, které stanoví rámec pro budoucí povolování záměrů uvedených v příloze č. 1 k zákonu. Pakliže jednotlivé OP stanoví rámec pro povolání záměrů uvedených v příloze č. 1 k zákonu, pak Strategie z toho rámce vychází, nikterak jej nerozšiřuje a v žádném případě nevymezuje širší prostor pro schvalování nových, v rámci OP neposouzených záměrů. Ve Strategii uvedená opatření nejsou oproti OP rozpracována do vyšší míry podrobnosti.

Lze tedy konstatovat, že Strategie zcela vychází z jednotlivých OP a nijak nerozšiřuje jejich rámec, v rámci něhož již proběhlo posouzení procesem SEA, a to včetně náležité účasti veřejnosti a zapojení dotčených orgánů. Pokud by nyní byla Strategie podrobena procesu SEA, jednalo by se de facto o opakované posuzování téhož, což je i z pohledu evropského práva neúčelné.

Rovněž stojí za zmínku, že všechny orgány ochrany přírody vyloučily svými stanovisky dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů významný vliv koncepce na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Pokud tedy jde o ochranu lokalit soustavy NATURA 2000, lze učinit dílčí záměr, že Strategie nemůže mít významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost těchto lokalit.

Na základě předloženého oznámení a pracovního návrhu koncepce lze ze shora uvedených důvodů uzavřít, že Strategie je koncepcí, která nenaplnuje dikci ustanovení § 10a zákona, a proto nepodléhá posuzování z hlediska jejich vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.

Mgr. Evžen Doležal v. r.

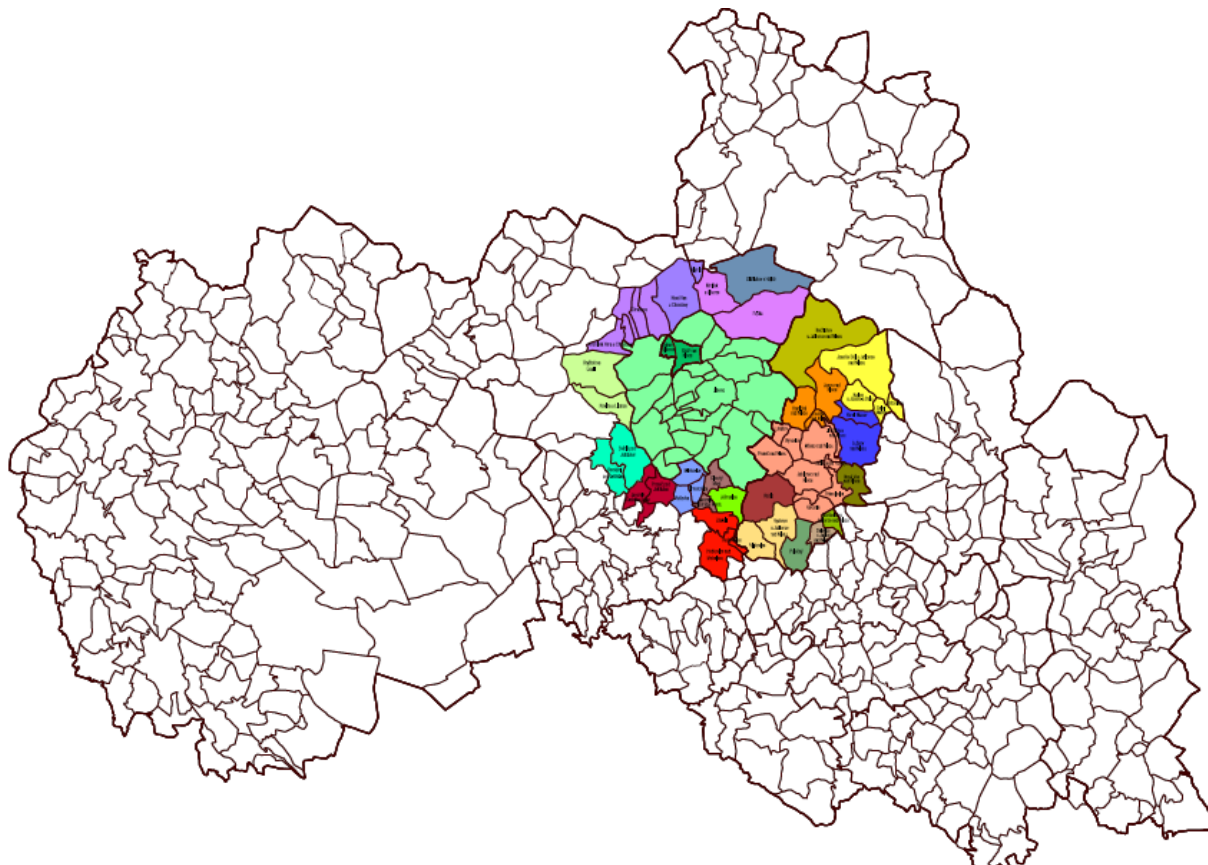
Na vědomí:

Ing. Jiří Horák
odbor strategického rozvoje a dotací
nám. Dr. E. Beneše 1/1
460 59 Liberec 1

2/2

J.4 Mapa území

Obrázek: Příloha J4 - Mapa území IPRÚ

J.5 Analýza rizik

Analýza rizik obsahuje identifikaci zásadních rizik ohrožujících realizaci Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou, jejich hodnocení a opatření k řízení a eliminaci (minimalizaci) těchto rizik.

Identifikovaná rizika jsou popsána formou přehledové s následující strukturou:

- **Oblast** - např. ekonomická, metodická, finanční, legislativní, správní, administrativní, personální, politická, komunikace, apod.
- **Riziko** - výstižný název rizika
- **Popis**- slovní popis výstižně charakterizující riziko
- **Významnost** - číslo z definované škály
- **Pravděpodobnost**- číslo z definované škály
- **Výsledný dopad** – součin dopadu a pravděpodobnosti v číselném vyjádření
- **Úroveň rizika** – textový popis dopadu rizika (malé, střední, vysoké, kritické...)
- **Opatření** – výstižný textový popis opatření ke snížení rizika

Pro hodnocení významnosti a pravděpodobnosti výskytu rizika je využita 5 bodová hodnotící škála, přičemž hodnota 1 představuje nejmenší pravděpodobnost/vliv rizika a hodnota 5 nejvyšší pravděpodobnost/vliv rizika. Hodnota výsledného dopadu rizika je součinem významnosti a pravděpodobnosti s tím, že výsledná škála je definována takto:

- **1-6 nízký dopad**
- **7-13 střední dopad**
- **14-19 vysoký dopad**
- **20-25 kritický dopad**

Pro rizika na úrovni vysokých a kritických dopadů jsou navržena opatření k jejich snížení.

Příloha J.5: Analýza rizik

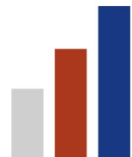
Riziko	Popis	Význam	Pravděpo- dobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Návrh opatření ke snížení/eliminaci rizika
Ekonomická a finanční rizika						
Nestabilita ekonomického prostředí ČR	Nestabilita a zásadní negativní změna ekonomického prostředí ČR může mít vliv na ekonomickou situaci měst i dalších potenciálních žadatelů/realizátorů integrovaných projektů	4	2	8	Střední dopad	-
Nedostatek finančních prostředků na spolufinancování projektových záměrů	Chybně nastavený rozpočet jednotlivých projektů/opatření může vést ke špatnému odhadu rozsahu vlastních zdrojů na spolufinancování.	4	3	12	Střední dopad	-
Malá (nedostatečná) připravenost projektových záměrů a aktivit v IPRÚ	Při tvorbě a přípravě IPRÚ se může vycházet z pouhých projektových záměrů založených na ideálním stavu nebo přáních jednotlivců bez jejich adekvátní přípravy. To může vést k omezení možnosti realizace IPRÚ, resp. čerpání finančních prostředků.	5	4	20	Kritický dopad	Ve fázi přípravy IPRÚ je ze strany nositele komunikován a zjišťován stav připravenosti konkrétních záměrů vč. případných rizik v realizaci. Jako klíčové jsou vybírány takové záměry, které jsou již připravené, nebo se na jejich přípravě aktivně pracuje.
Metodická rizika						
Dosud neschválená metodika pro tvorbu IPRÚ – Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů (MPIN)	Hrozí riziko významnější změny metodiky pro tvorbu IPRÚ a tím i nutnosti úprav strategie.	5	3	15	Vysoký dopad	Nositel IPRÚ a další kompetentní osoby zodpovědné za zpracování IPRÚ jsou průběžně seznamováni s prováděnými/ uvažovanými změnami, účastní se jednání s MMR, částečně jsou zapojováni do přípravy MPIN formou připomínkování.
Věcná rizika						
Nevhodně nastavená opatření a aktivity IPRÚ v návaznosti na podmínky OP	Při neadekvátně definovaných opatření IPRÚ, které by nebyly v souladu s aktivitami jednotlivých OP, by bylo ohroženo schválení IPRÚ	5	3	15	Vysoký dopad	Ve fázi přípravy a zpracování IPRÚ jsou jednotlivá opatření a aktivity konzultovány se všemi relevantními orgány – MMR, ŘO OP, apod.
Nedodržování harmonogramu realizace IPRÚ	V případě nedodržování schváleného harmonogramu realizace jednotlivých opatření IPRÚ může dojít k odejmutí rezervované alokace.	4	3	12	Střední dopad	-

Riziko	Popis	Význam	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Návrh opatření ke snížení/eliminaci rizika
Neadekvátní zvolení indikátorů a jejich hodnot	Při nevhodně zvolených indikátorech k jednotlivým opatřením mohou nastat problémy při schvalování IPRÚ, případně v důsledku špatně nastavených hodnot indikátorů může být ohrožena realizace a profinancování aktivit IPRÚ.	4	3	12	Střední dopad	-
Organizační rizika						
Personální změny u nositele projektu	Změny koordinačního a řídicího týmu realizace IPRÚ (např. na pozici manažera IPRÚ)	3	3	9	Střední dopad	-
Nízká odbornost koordinačního/ řídicího týmu IPRÚ	Nevhodný výběr odborníků zajišťující realizaci a koordinaci IPRÚ může vést k ohrožení řízení a úspěšné realizaci IPRÚ	4	2	8	Střední dopad	-
Politická a právní rizika						
Změna politického vedení nositele/v obcích IPRÚ	Změny politického vedení na straně nositele by mohly vést ke změně priorit, se snahou implementovat je do již schváleného IPRÚ	3	3	9	Střední dopad	-
Změna legislativního prostředí	Změna zásadních zákonů/norem/vyhlášek, které by mohly mít vliv na realizaci IPRÚ - např. změna DPH, změna zákona o veřejných zakázkách, rozpočtové určení daní, apod.	3	2	6	Nízký dopad	-
Komunikační a organizační rizika						
Nedostatečná komunikace při přípravě IPRÚ s řídicími orgány OP	Nedostatečná komunikace při přípravě IPRÚ může zapříčinit špatně nastavené priority a opatření ve vztahu k podporovaným aktivitám OP, v důsledku čehož nemusí být IPRÚ schválený.	5	3	15	Vysoký dopad	Riziko je eliminováno již v průběhu zpracování IPRÚ. Zástupci nositele i zpracovatel IPRÚ budou aktivně komunikovat a účastnit se jednání s ŘO OP, s MMR, se SMO a dalšími kompetentními orgány pro přípravu a realizaci integrovaných nástrojů.
Nedostatečná komunikace a koordinace při realizaci IPRÚ	Nedostatečná komunikace a koordinace způsobená nekvalitně nastavenou řídicí, realizační a komunikační strukturou IPRÚ může mít negativní dopad při realizaci IPRÚ	5	2	10	Střední dopad	-

Riziko	Popis	Význam	Pravděpodobnost	Výsledný dopad	Úroveň rizika	Návrh opatření ke snížení/eliminaci rizika
Nízký zájem o spolupráci ze strany potenciálních žadatelů (stakeholderů)	Malý zájem klíčových aktérů o realizaci projektových záměrů na základě vyhlášení výzev pro jejich předkládání v IPRÚ může vést k problémům s plněním cílů a indikátorů IPRÚ.	5	3	15	Vysoký dopad	Již ve fázi přípravy jsou stakeholderi zapojováni do tvorby IPRÚ prostřednictvím ustavených pracovních skupin a mikrotýmů, přičemž ze strany nositele a Manažera IPRÚ musí následně se stakeholdery probíhat intenzivní komunikace
Rizika spojená s realizací klíčových intervencí						
Nerealizování klíčových intervencí	V případě nerealizování klíčových intervencí může dojít k porušení integrovanosti strategie a synergických vazeb a dopadů.	5	3	15	Vysoký dopad	Klíčové intervence budou předem diskutovány jak s relevantními aktéry v území na pracovních skupinách, tak s ŘO OP.
Nesplnění termínu plnění klíčových intervencí	Prodloužení realizace projektu mimo závazné termíny pro jeho realizaci	5	4	20	Kritický dopad	Realizace klíčových intervencí je v harmonogramu nastavena tak, aby probíhala kontinuálně po celou dobu realizace IPRÚ. Finanční plán IPRÚ a jednotlivých opatření na jednotlivé roky bude sestaven tak, aby bral v potaz dobu předpokládané přípravy a realizace identifikovaných integrovaných projektů s důrazem na klíčové intervence.
Nenaplnění indikátorů klíčových intervencí	Nenaplnění závazných indikátorů klíčových intervencí projektů, tzn. nesplnění podmínek ŘO OP, může vést ke snížení alokace a ohrožení integrovanosti strategie.	5	4	20	Vysoký dopad	Indikátory klíčových intervencí jsou stanoveny na základě deklarovaných indikátorů projektových záměrů. Změny projektových záměrů mající vliv na deklarované cílové hodnoty indikátorů tak budou mít vliv i na plnění indikátorů celého IPRÚ. Indikátory byly nastaveny na základě dialogu s odbornou veřejností a klíčovými aktéry v rámci pracovních skupin, kteří ručí za jejich reálnost

Zdroj: Vlastní zpracování

**OPERAČNÍ
PROGRAM
TECHNICKÁ
POMOC**

**EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI**

J.6 Seznam obcí aglomerace

Obec	ORP	Okres
Bedřichov	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Dalešice	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Dlouhý Most	Liberec	Liberec
Hodkovice nad Mohelkou	Liberec	Liberec
Chrastava	Liberec	Liberec
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Janov nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Jeřmanice	Liberec	Liberec
Josefův Důl	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Kryštofovo Údolí	Liberec	Liberec
Liberec	Liberec	Liberec
Lučany nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Maršovice	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Mníšek	Liberec	Liberec
Nová Ves	Liberec	Liberec
Nová Ves nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Oldřichov v Hájích	Liberec	Liberec
Proseč pod Ještědem	Liberec	Liberec
Pulečný	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Rádlo	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Rychnov u Jablonce nad Nisou	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Stráž nad Nisou	Liberec	Liberec
Světlá pod Ještědem	Liberec	Liberec
Šimonovice	Liberec	Liberec

J.7 Doklad o schválení strategie zastupitelstvem nositele

**V Ý P I S U S N E S E N Í
Z 1. ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA
M Ě S T A L I B E R E C,
K O N A N Ě H O D N E 2 8 . 1 . 2 0 1 6**

USNESENÍ Č. 13/2016

Schválení Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou (IPRÚ)

Stručný obsah: IPRÚ je strategickým dokumentem, jehož prostřednictvím má vymezené území šanci čerpat v letech 2016-2023 z evropských fondů až 2,6 mld. Kč. Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlásilo dne 26. 11. 2015 výzvu k předkládání žádostí o podporu strategií Integrovaných plánů rozvoje území. Žádosti lze předkládat na MMR do 28. 2. 2016.

Zastupitelstvo města po projednání

s c h v a l u j e

1. Integrovaný plán rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou, dle přílohy č. 1
2. Zpracování žádosti o podporu
3. Předložení žádosti včetně dokumentu Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou na Ministerstvo pro místní rozvoj do výzvy k předkládání žádostí o „Podporu strategií Integrovaných plánů rozvoje území (IPRÚ)“

a u k l á d á

Mgr. Janu Korytářovi, náměstkovi primátora,

1. zajistit elektronický podpis žádosti statutárním zástupcem a předložit Integrovaný plán rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou do výzvy na integrované strategie v souladu s přijatým usnesením

T: 28. 2. 2016

2. představit nejpozději na březnovém zastupitelstvu města prioritní projekty

T: 31. 3. 2016

Mgr. Jan Korytář, v. r.
náměstek primátora

Tibor Batthyány, v. r.
primátor města

Za správnost odpovídá:

Iva Pourová
vedoucí oddělení organizační, odbor kancelář tajemníka

V Liberci dne 3. února 2016

Statutární město Jablonec nad Nisou

1. ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA MĚSTA JABLONEC NAD NISOU
konané 21.1.2016

IPRÚ Liberec - Jablonec nad Nisou "časování 10,00h"

USNESENÍ ZM/9/2016

Zastupitelstvo města Jablonec nad Nisou

A. s c h v a l u j e

1. Integrovaný plán rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou
2. Předložení strategie na Ministerstvo pro místní rozvoj v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu strategií Integrovaných plánů rozvoje území (IPRÚ).

B. u k l á d á

JUDr. Ing. Lukášovi Pletichovi, náměstkovi primátora, zajistit předložení strategie ze strany jejího nositele, Statutárního města Liberec, na MMR

primátor

předseda návrhové komise

V Jablonci nad Nisou 21.1.2016

Tento soubor usnesení zastupitelstva pořízený elektronickou formou je podepsán primátorem města a náměstkem primátora města a originál v písemné formě je k nahlédnutí na oddělení agendy RM a ZM magistrátu města Jablonec nad Nisou.

Mírové náměstí 19, 467 51 Jablonec nad Nisou, www.mestojablonec.cz
tel.: 483 357 111, fax: 483 357 353, e-mail: mujablonec@mestojablonec.cz

V Jablonci nad Nisou
Za správnost výpisu
JUDr. Marek Řeháček
tajemník MMJN

J.8 Statut a Jednací řád Řídicího výboru

STATUT ŘÍDICÍHO VÝBORU

Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou

Článek 1 Úvodní ustanovení

- (1) Statutární město Liberec jako nositel Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou na základě:
- Memoranda o spolupráci na přípravě Integrovaného plánu rozvoje území Liberec - Jablonec nad Nisou mezi STATUTÁRNÍM MĚSTEM LIBEREC a Statutárním městem Jablonec nad Nisou ze dne 27. 3. 2014.
  - Metodického pokynu pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020 (MPIN) k hlavním zásadám pro přípravu, řízení, hodnocení a schvalování a realizaci Integrovaného plánu rozvoje území;
  - Národního dokumentu k územní dimenzi (NDÚD)
  - Manuálu pro Integrovaný plán rozvoje území

zřizuje Řídicí výbor Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou za účelem projednávání přípravy, monitorování a zajištění účinnosti a kvality realizace Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou dále jen „IPRÚ“).

Článek 2 Složení Řídicího výboru IPRÚ

- (1) Řídicí výbor IPRÚ je složen ze zástupců veřejné správy statutárních měst Liberce a Jablonce nad Nisou, zástupce Libereckého kraje, **zástupců dalších měst a obcí z území IPRÚ, zástupců organizačních složek státní správy**, zástupců podnikatelské sféry, terciální sféry a nestátních neziskových organizací a je sestaven na základě principu partnerství.
- (2) V čele výboru je předseda Řídicího výboru IPRÚ (dále jen „předseda“), kterého schválí zastupitelstva obou měst, předseda bude představitel statutárního města Liberec jako nositele IPRÚ.
- (3) Předsedu zastupuje místopředseda Řídicího výboru IPRÚ (dále jen „místopředseda“), kterého schválí zastupitelstva obou měst, místopředseda bude představitel statutárního města Jablonec nad Nisou.
- (4) Členové Řídicího výboru IPRÚ jsou do funkce jmenováni i odvoláváni zastupitelstvy obou statutárních měst na návrh statutárních měst, a to na období délky realizace IPRÚ. Složení Řídicího výboru IPRÚ je přílohou tohoto statutu.
- (5) Člen Řídicího výboru IPRÚ může být odvolán zastupitelstvy obou statutárních měst na návrh předsedy zejména v následujících případech:

- a) člen výboru se nezúčastní dvou po sobě následujících zasedání výboru;
  - b) člen výboru má v daném roce menší účast na jednání výboru než 75%
  - c) člen výboru podá vlastní žádost (návrh) na odvolání;
- (6) Členové Řídicího výboru IPRÚ (dále jen „člen“) s hlasovacím právem jsou povinni se účastnit zasedání výboru, aktivně se podílet na jeho práci a plnit úkoly vyplývající z usnesení přijatých na jeho zasedání. Člen výboru, pokud se nemůže na zasedání dostavit, oznámí tuto skutečnost manažerovi IPRÚ nejpozději jeden pracovní den před jednáním výboru.
- (7) Zasedání výboru se mohou na pozvání předsedy výboru účastnit hosté bez hlasovacího práva. Pozvání hostů mohou předsedovi navrhnout i členové výboru. Členem výboru bez hlasovacího práva je dále manažer IPRÚ.

Článek 3 **Střet zájmů člena Řídicího výboru IPRÚ**

- (1) V případě střetu zájmů sdělí člen Řídicího výboru IPRÚ tuto skutečnost předsedajícímu po schválení programu zasedání, nejpozději před projednáváním příslušného bodu.
- (2) Řídicí výbor IPRÚ rozhodne, zda existuje důvod pro vyloučení člena výboru z projednávání a rozhodování dané záležitosti. O tomto rozhodnutí se provede zápis.

Článek 4 **Práva a povinnosti členů Řídicího výboru IPRÚ**

- (1) Seznámit se s tímto statutem a řídit se jím.
- (2) Aktivně se účastnit jednání Řídicího výboru IPRÚ, na toto jednání se řádně připravit (zejména seznámit se s programem jednání a podklady), popřípadě se řádným způsobem z jednání omluvit.
- (3) Každý člen Řídicího výboru IPRÚ má právo na úplné a včasné podklady a informace, které jsou nezbytné pro vlastní splnění jeho úkolu.
- (4) Členové Řídicího výboru IPRÚ mohou podávat Řídicímu výboru IPRÚ návrhy k projednání.

Článek 5 **Kompetence Řídicího výboru IPRÚ**

- (1) Kompetence Řídicího výboru IPRÚ
  - a) projednává IPRÚ nebo jeho dílčí části před předložením orgánům statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou ke schválení,
  - b) projednává výběr integrovaných projektů (projekty k zahrnutí do IPRÚ) k realizaci v rámci IPRÚ a zajišťuje jejich projednání v zastupitelstvech statutárních měst

- c) schvaluje složení Pracovních skupin (dále jen „PS“) a jejich členy na návrh manažera IPRÚ, včetně změn v jejich složení,
  - d) posuzuje a schvaluje návrhy na změny IPRÚ, podstatné změny IPRÚ
  - e) předkládá ke schválení zastupitelstvům měst,
  - f) schvaluje monitorovací zprávy IPRÚ a závěrečnou monitorovací zprávu IPRÚ a předkládá je zastupitelstvům statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou,
  - g) projednává a schvaluje opatření v případě, že je průběh realizace IPRÚ shledán neuspokojivým,
  - h) pokud jsou projektové záměry v IPRÚ vybírány prostřednictvím otevřené výzvy, navrhuje kritéria pro výběr projektových záměrů a předkládá je ke schválení zastupitelstvům statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou,
  - i) na základě dokumentů předložených manažerem IPRÚ pravidelně hodnotí pokrok v dosahování konkrétních cílů IPRÚ,
  - j) prostřednictvím manažera IPRÚ informuje veřejnost,
  - k) informuje zastupitelstva statutárních měst o činnosti pracovních skupin,
  - l) posuzuje závěry veřejných projednávání a předkládá je zastupitelstvům statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou,
  - m) je zodpovědný zastupitelstvům statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou za celkový výsledek IPRÚ.
- (2) Řídicí výbor IPRÚ schvaluje Jednací řád Řídicího výboru IPRÚ, který stanoví pravidla a procedury činnosti výboru.
- (3) Při své činnosti postupuje Řídicí výbor IPRÚ vždy v souladu s platnou metodikou pro přípravu a realizaci IPRÚ.

Článek 6

Předseda a místopředseda Řídicího výboru IPRÚ

- (1) Předseda Řídicího výboru IPRÚ:
- a) zastupuje Řídicí výbor IPRÚ navenek,
  - b) odpovídá zastupitelstvům statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou za činnost výboru a pravidelně je informuje o činnosti výboru,
  - c) svolává zasedání výboru, navrhuje program zasedání a zasedání řídí,
  - d) v případě potřeby může zahájit proces písemného projednání naléhavé záležitosti, který může vést k usnesení,
  - e) zajišťuje plnění usnesení výboru,
  - f) odpovídá za dodržování pravidel statutu, jednacího řádu všemi členy výboru.
- (2) V případě nepřítomnosti předsedy vykonává jeho funkci místopředseda Řídicího výboru IPRÚ.

Článek 7

Manažer IPRÚ

- (1) Manažer IPRÚ zabezpečuje činnost Řídícího výboru IPRÚ po organizační, administrativní a technické stránce, tzn. zejména:
- a) organizačně zajišťuje zasedání Řídícího výboru IPRÚ - připravuje návrh programu zasedání Řídícího výboru IPRÚ, distribuuje pozvánky;
  - b) zajišťuje materiály a podklady potřebné pro činnost Řídícího výboru IPRÚ včetně jejich distribuce členům;
  - c) zodpovídá za zpracování a rozeslání zápisů ze zasedání Řídícího výboru IPRÚ;
  - d) zajišťuje pravidelné informování Řídícího výboru IPRÚ o postupu realizace rozhodnutí z předchozích zasedání;
  - e) zajišťuje zveřejnění výstupů, které Řídící výbor IPRÚ určí k zveřejnění;
  - f) zajišťuje evidenci veškerých dokumentů souvisejících s činností Řídícího výboru IPRÚ;
  - g) zajišťuje předání veškerých relevantních dokumentů zastupitelstvům či radám měst

Článek 8

Závěrečná ustanovení

- (1) Případné změny statutu Řídícího výboru IPRÚ musí být schváleny zastupitelstvy statutárních měst Liberce a Jablonce nad Nisou.
- (2) Vše, co není explicitně uvedeno v tomto statutu, se řídí platnými právními předpisy.
- (3) Statut nabývá účinnosti dnem jeho schválení oběma zastupitelstvy obou měst.

V Liberci statut schválilo zastupitelstvo města dne 30.4.2015 usnesením ZM č. 108/2015.

V Jablonci nad Nisou statut schválilo zastupitelstvo dne 21.4.2015 usnesením č. ZM/86/2015

Jednací řád Řídicího výboru IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou

Článek I.

Vymezení pojmů pro účely jednacího řádu

- 1.1 Dohoda o partnerství** – smluvní ujednání vymezující práva a povinnosti mezi *nositelem integrované strategie* a *projektovým partnerem*;
- 1.2 Integrovaný projekt** – individuální projekt, který má být dle žádosti *projektového partnera* realizován jako součást *integrované strategie* a financován z příslušných evropských dotačních fondů;
- 1.3 Integrovaná strategie rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou (IPRÚ)** – dokument vyhodnocující problémy a potenciál vymezeného území a navrhuje jeho další rozvoj pomocí konkrétních opatření;
- 1.4 Manažer IPRÚ** – fyzická osoba určená *nositelem integrované strategie* k zajištění organizačního a administrativního zázemí pro přípravu a realizaci *integrované strategie*;
- 1.5 Nositel IPRÚ** – subjekt odpovědný za přípravu, zpracování, realizaci a monitoring *integrované strategie*;
- 1.6 Řídicí výbor IPRÚ** – je odpovědný vůči nositeli IPRÚ za řádný průběh realizace strategie. Vydává doporučení orgánům samospráv a statutárním orgánům zapojených partnerů. Řídicí výbor IPRÚ doporučuje zařazení projektů do strategie IPRÚ a podepsání smlouvy mezi nositelem Strategie IPRÚ a realizátory projektů.
- 1.7 Pracovní skupina** – uskupení, které je složeno zejména ze zástupců *projektových partnerů* a které se podílí na přípravě a realizaci *integrované strategie* v rámci tematického zaměření určeného *nositelem integrované strategie*;
- 1.8 Projektový partner** – veřejný či soukromý subjekt, který má zájem o zapojení do přípravy a realizace *integrované strategie* a který uzavře s *nositelem integrované strategie* *dohodu o partnerství*;
- 1.9 Regionální stálá konference** – uskupení, které je složeno ze zástupců regionálních, místních, městských a jiných orgánů veřejné správy, z hospodářských a sociálních partnerů, ze subjektů zastupujících občanskou společnost a z Agentury pro sociální začleňování a které se zaměřuje na problematiku *integrovaných strategií* a regionálního rozvoje v rámci územního obvodu jednotlivých krajů;
- 1.10 Zpráva o plnění IPRÚ** – dokument zpracováváný *nositelem IPRÚ* a obsahující informace o průběhu realizace IPRÚ.

Článek II.

Ustavení a složení řídicího výboru

- 2.1 Řídicí výbor je ustaven za účelem spolupůsobení při zajištění řádné realizace IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou na základě vzájemného ujednání mezi statutárním městem Liberec a statutárním městem Jablonec nad Nisou v Memorandu o spolupráci na přípravě IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou a následně Smlouvě č. OS 2015 00265 o spolupráci při výkonu činností souvisejících s přípravou a realizací Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou.

- 2.2 Řídicí výbor IPRÚ je složen ze zástupců veřejné správy statutárních měst Liberce a Jablonce nad Nisou, zástupce menších obcí v území IPRÚ, zástupce Libereckého kraje, zástupců podnikatelské sféry, terciální sféry a nestátních neziskových organizací, a je sestaven na základě principu partnerství.
- 2.3 Členem řídicího výboru musí být alespoň jedna osoba, která je zároveň členem regionální stálé konference zřízené pro Liberecký kraj.
- 2.4 Členem řídicího výboru bez hlasovacích práv je manažer IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou.
- 2.5 V čele řídicího výboru stojí předseda schválený zastupitelstvy obou měst, který je představitelem statutárního města Liberce jako nositele IPRÚ, v případě nepřítomnosti předsedy je zastupován místopředsedou, který je představitelem statutárního města Jablonec nad Nisou. Obsazení pozice předsedy a místopředsedy je předmětem vzájemného ujednání ve smyslu bodu 2.1 jednacího řádu.

Článek III.

Předmět činnosti řídicího výboru

- 3.1 Předmět činnosti Řídicího výboru IPRÚ stanoví jeho Statut schválený zastupitelstvy statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou.

Článek IV.

Pravidla pro svolávání a jednání řídicího výboru

- 4.1 Jednání řídicího výboru se konají dle potřeby, obvykle jedenkrát za 6 týdnů, nejméně však 2 x ročně. Jednání svolává na pokyn předsedy manažer IPRÚ. Pozvánka se zasílá obvykle elektronicky a umožňují-li to okolnosti, alespoň 5 pracovních dnů před samotným jednáním. Součástí pozvánky je den, místo, čas a rámcový program jednání řídicího výboru, případně podklady pro diskuzi.
- 4.2 Jednání řídicího výboru vede předseda, pokud k tomu neurčí jiného člena řídicího výboru. Řídicí výbor je usnášeníschopný, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů s hlasovacím právem. Člen řídicího výboru může být zastoupen jinou osobou, oznámí-li toto e-mailem včetně návrhu jména a kontaktu svého zástupce na jednání nejpozději jeden pracovní den před jednáním výboru. Tento zástupce se účastní jednání bez hlasovacího práva pouze jako host a se souhlasem předsedy ŘV IPRÚ.
- 4.3 Rozhodnutí bude řídicím výborem přijato pouze tehdy, pokud se pro jeho přijetí vysloví nadpoloviční počet členů řídicího výboru zastupujících SML a nadpoloviční počet členů řídicího výboru zastupujících SMJN. Pokud se pro přijetí rozhodnutí nevysloví nadpoloviční počet členů zastupujících SML a zároveň nadpoloviční počet členů zastupujících SMJN, není rozhodnutí řídicím výborem přijato. Při určování potřebné většiny se nezapočítávají ti členové, kteří jsou povinni se ve smyslu bodu 4.5 jednacího řádu zdržet hlasování.
- 4.4 V případě nutnosti, kterou posuzuje předseda, je možné rozhodovat elektronickou cestou, tzv. per rollam. V dokumentu, který je takto členům řídicího výboru zaslán, to musí být výslovně uvedeno.
- 4.5 Člen řídicího výboru, jemuž vznikl střet zájmů, oznámí tuto skutečnost předsedajícímu po schválení programu zasedání, nejpozději před projednáváním příslušného bodu. Řídicí výbor IPRÚ rozhodne, zda existuje důvod pro vyloučení člena výboru nebo jeho zástupce z projednávání a rozhodování dané záležitosti. O tomto rozhodnutí se provede zápis. Člen řídicího výboru je povinen se zdržet hlasování, jestliže je jeho předmětem projekt předložený k realizaci v rámci IPRÚ subjektem, který tento člen v řídicím výboru zastupuje.
- 4.6 Organizační zabezpečení, přípravu nebo koordinaci zpracování podkladů pro jednání zabezpečuje manažer IPRÚ. Ten také zpracuje zápis z jednání, který obsahuje datum jednání, prezenční listinu a přijatá usnesení, termíny a

jasně stanovené odpovědnosti. Zápis je elektronicky rozeslán manažerem IPRÚ nejpozději do 1 týdne ode dne jednání řídicího výboru.

- 4.7 Nesouhlasí-li člen řídicího výboru s obsahem zápisu, je oprávněn vznést námitku, a to elektronicky a do deseti kalendářních dnů ode dne, kdy mu byl doručen zápis ve smyslu předchozího bodu. O námitce informuje manažer IPRÚ bez zbytečného odkladu ostatní členy řídicího výboru. O oprávněnosti námitky proti zápisu rozhodne s konečnou platností řídicí výbor na svém nejbližším jednání.

Článek V. Závěrečná ustanovení

- 5.1 Jednací řád včetně jeho případných změn projednává a schvaluje Řídicí výbor IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou.
- 5.2 Jednací řád nabývá platnosti a účinnosti dnem schválení Řídicím výborem IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou.
- 5.3 Jednací řád podléhá změnám vyplývajícím z metodiky IPRÚ, jakmile dojde k jejímu schválení.

J.9 Statut a Jednací řád pracovních skupin Řídicího výboru – přípravná fáze

JEDNACÍ ŘÁD pracovní skupiny

„NÁZEV“

Vymezení pojmů pro účely jednacího řádu

- a) **Dohoda o partnerství** – smluvní ujednání vymezující práva a povinnosti mezi nositelem integrované strategie a projektovým partnerem;
- b) **Integrovaný projekt** – individuální projekt, který má být dle žádosti projektového partnera realizován jako součást integrované strategie a financován z příslušných evropských dotačních fondů;
- c) **Integrovaná strategie** – dokument vyhodnocující problémy a potenciál vymezeného území a navrhuující jeho další rozvoj pomocí konkrétních opatření;
- d) **Manažer integrované strategie** – fyzická či právnická osoba určená nositelem integrované strategie k zajištění organizačního a administrativního zázemí pro přípravu a realizaci integrované strategie;
- e) **Nositel integrované strategie** – Statutární město Liberec - subjekt odpovědný za přípravu, zpracování, realizaci a monitoring integrované strategie;
- f) **Komunikátor pracovní skupiny** – vedoucí pracovní skupiny zodpovědný za řádný průběh pracovních skupin vedoucích k doporučení pro Řídicí výbor IPRÚ;
- g) **Projektový partner** – veřejný či soukromý subjekt, který má zájem o zapojení do přípravy a realizace integrované strategie a který uzavře s nositelem integrované strategie dohodu o partnerství;
- h) **Řídicí výbor IPRÚ** – uskupení, které je složeno z osob schválených zastupitelstvy statutárního města Liberec (SML) a statutárního města Jablonec nad Nisou (SMJN), které zejména vydává nositeli integrované strategie doporučení týkající se přípravy a realizace integrované strategie;
- i) **Zpráva o plnění integrované strategie** – dokument zpracovávaný nositelem integrované strategie a obsahující informace o průběhu realizace integrované strategie.

Čl. I Zřízení a složení pracovní skupiny

1.1 Pracovní skupina je zřizována Řídicím výborem IPRÚ Liberec - Jablonec nad Nisou pro tematickou oblast ..... určená pro přípravu a realizaci IPRÚ Liberec - Jablonec nad Nisou na základě vzájemného ujednání mezi statutárním městem Liberec a statutárním městem Jablonec nad Nisou

- 1.2 Pracovní skupina je složena ze členů schválených ŘV IPRÚ na základě předem dohodnutého a na ŘV IPRÚ odsouhlaseného klíče, který je přílohou tohoto jednacího řádu.
- 1.3 V čele pracovní skupiny stojí komunikátor jmenovaný řídicím výborem. V případě potřeby je řídicí výbor oprávněn jmenovat též jednoho či více zástupců komunikátora.
- 1.4 Vzájemné ujednání při přípravě IPRÚ vychází z podepsané Smlouvy o spolupráci při výkonu činností souvisejících s přípravou a realizací IPRÚ.

Čl. II Předmět činnosti pracovní skupiny

2.1 Pracovní skupina (PS):

- a) vydává řídicímu výboru doporučení týkající se přípravy a realizace IPRÚ v určené tématické oblasti, a to zejména ve věci zařazení integrovaného projektu do IPRÚ,
- b) plní dle potřeby další úkoly související s realizací IPRÚ.

Čl. III Pravidla pro svolávání a jednání pracovní skupiny

- 3.1 Jednání pracovní skupiny se konají dle potřeby. Jednání svolává manažer IPRÚ nebo komunikátor PS. Pozvánka se zasílá obvykle elektronicky a umožňují-li to okolnosti, alespoň 5 pracovních dnů před samotným jednáním. Součástí pozvánky je alespoň rámcový program jednání, případně podklady pro diskusi.
- 3.2 Jednání pracovní skupiny vede komunikátor PS, pokud k tomu neurčí jiného člena pracovní skupiny. Pracovní skupina je usnášeníschopná, pokud je přítomna alespoň nadpoloviční většina všech jejích členů.
- 3.3 Pracovní skupina rozhoduje úplným konsensem (jednomyslným souhlasem) přítomných členů. Není-li možné úplného konsensu dosáhnout a navrhne-li tak komunikátor PS, postačí k přijetí rozhodnutí pracovní skupiny souhlas prosté většiny všech členů skupiny.
- 3.4 V případě nutnosti, kterou posuzuje komunikátor PS, je možné rozhodovat elektronickou cestou, tzv. per rollam (viz čl. IV). V dokumentu, který je takto členům pracovní skupiny zaslán, to musí být výslovně uvedeno.
- 3.5 Při zabezpečení organizace a přípravy nebo koordinace zpracování podkladů pro jednání spolupracuje komunikátor pracovní skupiny s manažerem IPRÚ či s jeho zástupcem.
- 3.6 Z jednání pracovní skupiny se pořizuje zápis, v němž je vždy obsaženo alespoň datum jednání, prezenční listina a přijatá rozhodnutí. Zápis je členům pracovní skupiny elektronicky rozeslán nejpozději do 1 týdne ode dne jednání pracovní skupiny. Pořízení a rozeslání zápisu zajišťuje komunikátor pracovní skupiny, případně jím určená osoba.
- 3.7 Nesouhlasí-li člen pracovní skupiny s obsahem zápisu, je oprávněn vznést námitku, a to elektronicky a do deseti dnů ode dne, kdy mu byl doručen zápis ve smyslu předchozího bodu. O námitce informuje komunikátora pracovní skupiny, který bez zbytečného odkladu uvědomí ostatní členy pracovní skupiny.

O oprávněnosti námítky proti zápisu rozhodne s konečnou platností ŘV IPRÚ na svém nejbližším jednání.

Čl. IV Hlasování per rollam

- 4.1 Hlasování per rollam probíhá e-mailem.
- 4.2 Lhůta pro odpovědi na otázky položené při hlasování je 72 hodin.
- 4.3 Každý z účastníků hlasování je povinen při elektronické komunikaci (e-mail) vždy při své odpovědi zadat "Odpovědět všem", tedy touto cestou zajistit, aby jeho e-mail obdrželi i všichni ostatní adresáti přijatého e-mailu.
- 4.4 Iniciátor hlasování je povinen vždy doplnit do předmětného dokumentu informaci, že je schvalován per rollam, a při elektronické komunikaci (e-mail) „požadovat potvrzení o přečtení“ (viz (Nástroje) v Outlook Express nebo Microsoft Outlook).
- 4.5 Iniciátor hlasování per rollam je povinen oznámit výsledky hlasování nejpozději do 48 hodin po skončení hlasování.
- 4.6 Hlasování per rollam je písemně zaznamenáno do zápisu nejbližšího zasedání dané pracovní skupiny.

Čl. V Závěrečná ustanovení

5.1 Jednací řád byl schválen Řídicím výborem IPRÚ dne 4. 6. 2015 a je platný a účinný od data schválení.

Příloha I. Klíč pro výběr členů PS

Návrh klíče výběru lidí do PS IPRÚ (obecný)

1. Zástupci klíčových stakeholderů (z analýzy stakeholderů- označení 1 a jen v podporovatelných tématech)
2. Zástupci expertního týmu (příprava a pracovní verze IPRÚ, ti, co udali dané téma)
3. Zástupci LK v oboru
4. Zástupci menších obcí, případně Vratislavic na dané téma
5. Zástupci odborů na téma SML
6. Zástupci odborů na dané téma SMJN
7. Zástupce Svazu zdravotně postižených

8. Pokud možno stejný poměr M x Ž

9. Zachování partnerského socio přístupu (zástupci veřejné správy, podnikatelů, NNO)

Komunikátor PS - odborník na dané téma, nezávislý?

Specifické požadavky na PS:

1. Udržitelná mobilita

- Zástupce DPMLJ (tramvajové tratě OPD 1.4; pořizování vozidel MHD, odbavovací systémy... IROP 1.2)
- Zástupce veřejné hromadné přepravy (autobusy, vlaky - kvůli přestupnímu terminálu – IROP 1.2)
- Zástupce cyklodopravy (IROP 1.2)
- Zástupce LK - odbor doprava (silnice LK - IROP 1.1)
- Odborník na městskou telematiku
- Odborník na bezpečnost dopravního provozu (přechody, chodníky, bezbariérovost – IROP 1.2)
- Zástupce KORID (IDOL) integrace dopravních systémů

2. Sociální soudržnost (spojení s trhem práce) IROP 2.1

- Zástupce Agentury pro sociální začleňování
- Specialista na sociální bydlení (IROP 2.1)
- Zástupci poskytovatelů sociálních služeb zapojení do komunitního plánování soc. služeb (terénní, ambulantní, pobytové)
- Provozovatelé sociálně-terapeutických dílen
- Zástupci osadních výborů (komunitní centra)
- Komunitní středisko KONTAKT Liberec, p.o.
- Koordinátor pro sociální menšiny
- Zástupci církevních poskytovatelů sociálních služeb

3. Vzdělávání (IROP 2.4.)

- Zástupce za MŠ
- Zástupce za ZŠ
- Zástupce SŠ a VOŠ
- Zástupce zájmového vzdělávání (Větrník, SEV, IQLANDIA, o.p.s.)
- Zástupce TUL
- Zástupce Úřadu práce
- Zástupce KAP, MAP (případně MAS Podještědí) - podle toho, kdo bude realizátorem MAP vzdělávání)

4. Zaměstnanost (OPZ SC 1.1.1 a SC 2.1.1.)

- Zástupce Úřadu práce
- Zástupce poskytovatelů služeb zaměstnanosti (dle cílových skupin osob ohrožených na trhu práce (zaměření na mladé, ženy po MD, osoby 50 +, menšiny, pečující o ZTP a ZTP, nízkokvalifikované...))
- Zástupci chráněných dílen
- Zástupci za VPP
- Zástupce Paktu zaměstnanosti LK
- Zástupce agentury pro sociální začleňování
- Zástupce mateřských center

Vzor Statutu a Jednacího řádu pracovní skupiny – pro realizační fázi

IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou

Čl. I

Zřízení a složení pracovní skupiny

- 1.1 Pracovní skupina je zřizována na výzvy vyhlašované nositelem integrované strategie IPRÚ k předkládání projektových záměrů.
- 1.2 Pracovní skupina je složena z předkladatelů projektových záměrů a dalších členů z řad odborných expertů určených řídicím výborem, a to tak, aby byli reprezentováni zejména projektoví partneři z řad územních samosprávných celků, podnikatelských subjektů, neziskových organizací či dalších relevantních subjektů. Při výběru členů pracovní skupiny musí být zohledněna zejména vazba mezi zaměřením činnosti partnera a určenou tematickou oblastí.
- 1.3 V čele pracovní skupiny stojí příslušný tematický koordinátor.

Čl. II

Předmět činnosti pracovní skupiny

- 2.1 Pracovní skupina:
  - a) sleduje přípravu a realizaci projektů, které by mohly ovlivnit realizaci Strategie IPRÚ
  - b) navrhuje řešení identifikovaných problémů
  - c) snaží se dojít (konsensem) ke zpracování souboru projektů naplňující příslušné opatření v celém svém rozsahu
  - d) plní dle potřeby další úkoly související s realizací integrované strategie.

Čl. III

Pravidla pro svolávání a jednání pracovní skupiny

- 3.1 Jednání pracovní skupiny se konají dle potřeby, obvykle po termínu pro předkládání projektových záměrů stanoveném ve výzvě nositele. Jednání svolává příslušný tematický koordinátor. Pozvánka se zasílá obvykle elektronicky a umožňují-li to okolnosti, alespoň 10 kalendářních dnů před samotným jednáním. Součástí pozvánky je alespoň rámcový program jednání, případně podklady pro diskuzi. Oslovený účastník do 3 kalendářních

dnů po obdržení pozvánky potvrdí její přijetí. Pokud tematický koordinátor neobdrží potvrzení, pošle pozvánku datovou schránkou či poštou.

- 3.2 Jednání pracovní skupiny vede tematický koordinátor. Pracovní skupina je usnášeníschopná, pokud je přítomna alespoň polovina pozvaných členů.
- 3.3 Pracovní skupina rozhoduje úplným konsensem (jednomyslným souhlasem) přítomných členů. Není-li možné úplného konsensu dosáhnout a navrhne-li tak tematický koordinátor, postačí k přijetí rozhodnutí pracovní skupiny souhlas prosté většiny přítomných členů.
- 3.4 V případě nutnosti, kterou posuzuje tematický koordinátor, je možné rozhodovat elektronickou cestou, tzv. per rollam. V dokumentu, který je takto členům pracovní skupiny zaslán, to musí být výslovně uvedeno.
- 3.5 Při zabezpečení organizace a přípravy nebo koordinace zpracování podkladů pro jednání spolupracuje tematický koordinátor s manažerem integrované strategie či s osobou, kterou k tomu manažer integrované strategie pověří.
- 3.6 Z jednání pracovní skupiny se pořizuje zápis, v němž je vždy obsaženo alespoň datum jednání, prezenční listina a přijatá rozhodnutí. Zápis je členům pracovní skupiny elektronicky rozeslán nejpozději do 1 týdne ode dne jednání pracovní skupiny. Pořízení a rozeslání zápisu zajišťuje tematický koordinátor, případně jím určená osoba.
- 3.7 Nesouhlasí-li člen pracovní skupiny s obsahem zápisu, je oprávněn vznést námitku, a to elektronicky a do deseti dnů ode dne, kdy mu byl doručen zápis ve smyslu předchozího bodu.
O námitce informuje tematický koordinátor pracovní skupiny bez zbytečného odkladu ostatní členy řídicího výboru. O oprávněnosti námitky proti zápisu rozhodne s konečnou platností řídicí výbor na svém nejbližším jednání.

Čl. IV

Závěrečná ustanovení

- 4.1 Tento Statut a jednací řád je přílohou integrované strategie IPRÚ Liberec – Jablonec nad Nisou, kterou projednává a schvaluje Zastupitelstvo města Liberec a Zastupitelstvo města Jablonec nad Nisou, a je platný a účinný od data schválení.

J.10 Smlouva o spolupráci

Smlouva o spolupráci při výkonu činností souvisejících s přípravou a realizací Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou

Smluvní strany čili partneři:

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

IČ: 00262978

DIČ: CZ 00262978

bankovní spojení: Česká spořitelna, a.s.

číslo účtu: 4096302/0800

se sídlem: nám. Dr. E. Beneše 1/1, 460 59 Liberec 1

zast. Tiborem Batthyánym, primátorem

(dále jen „SML“- nositel projektu, vedoucí partner)

a

Statutární město Jablonec nad Nisou

IČ: 00262340

DIČ: CZ00262340

bankovní spojení: Komerční banka, a.s., pobočka Jablonec nad Nisou

číslo účtu: 121451/0100

se sídlem: Mírové náměstí 3100/19, 467 51 Jablonec nad Nisou

zast. Ing. Petrem Beitlem, primátorem

(dále jen „SMJNN“- partner projektu)

uzavírají ve smyslu ustanovení § 159 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a ustanovení § 46 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, níže uvedeného dne, měsíce a roku tuto:

Smlouvu o spolupráci při výkonu činností souvisejících s přípravou a realizací Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou

(dále jen „smlouva“).

Preambule

Vzhledem k vymezení integrovaných přístupů k rozvoji území v rámci Dohody o partnerství mezi Českou republikou a Evropskou unií schválené Evropskou komisí dne 26. srpna 2014;

vzhledem k východiskům a prioritám vymezeným pro regionální konkurenceschopnost ve Strategii regionálního rozvoje schválené usnesením vlády ČR č. 344 ze dne 15. května 2013;

vzhledem ke snaze o zapojení vybraných územních samosprávných celků do procesu vedoucího k efektivnímu využívání Evropských strukturálních a investičních fondů k řešení místních a regionálních problémů;

vzhledem k posílení takového přístupu k územnímu rozvoji v rámci dotační politiky Evropské unie a jejích členských států, který zohledňuje veškeré ekonomické, sociální či environmentální aspekty;

vzhledem k možnosti podílet se na vymezení podoby a zaměření projektů, jejichž financování bude umožněno v rámci příslušných operačních programů připravených v České republice pro programové období 2014 – 2020;

vzhledem k potřebě dostát závazným požadavkům Metodického pokynu pro využívání integrovaných nástrojů v programovém období 2014 – 2020 a

vzhledem k potřebě dostát závazným postupům Národního dokumentu k územní dimenzi při přípravě, hodnocení, schvalování, realizaci, monitorování a vyhodnocování integrovaných strategií a integrovaných nástrojů

vzhledem k zájmu smluvních stran, coby nositelů integrovaného nástroje, na řádné přípravě a realizaci integrované strategie rozvoje vymezeného území

vzhledem k uzavřenému Memorandu o spolupráci na přípravě IPRÚ Liberec- Jablonec nad Nisou, schváleném zastupitelstvy obou měst a podepsaném 27. 3. 2014

se smluvní strany dohodly na uzavření smlouvy tohoto znění:

Článek I.

Úvodní ujednání

- 1.1. Na základě této smlouvy vzniká právní vztah, jehož obsahem jsou práva a povinnosti smluvních stran při výkonu činností v rámci přípravy a realizace „Integrované strategie rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou“ (dále jen „**Integrovaná strategie**“) prostřednictvím Integrovaného plánu rozvoje území (IPRÚ) Liberec - Jablonec nad Nisou.
- 1.2 Účel této smlouvy spočívá v úpravě vzájemných práv a povinností smluvních stran tak, aby bylo v rámci přípravy Integrované strategie a po dobu její realizace zajištěno naplnění závazných požadavků plynoucích zejména z Metodického pokynu pro využívání integrovaných nástrojů v programovém období 2014 – 2020, vydaného Ministerstvem pro místní rozvoj v souladu s usnesením vlády ČR č. 682 ze dne 27. srpna 2014, a to ve znění případných pozdějších změn a doplnění (dále jen „**MPIN**“) a zároveň zajištěno naplnění závazných postupů plynoucích z Národního dokumentu pro územní dimenzi v aktuálním znění (dále jen **NDÚD**)
- 1.3 Cílem činností upravených touto smlouvou s ohledem na požadavky obsažené v MPIN a v NDÚD je umožnit v maximálně možné míře čerpání finančních prostředků z jednotlivých operačních programů na realizaci integrovaných projektů naplňujících Integrovanou strategii.

Článek II.

Vymezení základních pojmů pro účely smlouvy

Integrovaná strategie rozvoje území - dokument, který vyhodnocuje problémy a potenciál vymezeného území, který navrhuje další rozvoj tohoto území za pomoci konkrétních opatření a který je zpracován a schválen určeným nositelem integrovaného nástroje.

Integrované nástroje - soubor navzájem provázaných a územně zacílených intervencí z různých prioritních os/priorit jednoho či více programů Evropských strukturálních a investičních fondů. Jedná se o nástroje pro realizaci integrovaných strategií rozvoje území – Integrovaná územní investice (ITI), Integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ) a Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)

Integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ) - nástroj pro realizaci integrovaných strategií rozvoje území zaměřený na řešení území představovaného jádrovými městy a jejich spádovým územím vymezeným na základě funkčních vazeb.

Integrovaný projekt - typ projektu, který je realizovaný v rámci integrované územní investice a který naplňuje integrovanou strategii rozvoje území.

Nositel integrovaného nástroje (Nositel IPRÚ) - odpovědný subjekt zajišťující ve vymezeném území činnosti za účelem přípravy, schválení, realizace a vyhodnocování integrované strategie rozvoje území.

Operační program - základní strategický dokument tematické, finanční a technické povahy pro konkrétní tematickou oblast nebo území, zahrnující konkrétní cíle a priority pro čerpání z EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF v programovém období 2014–2020, kterých chce členský stát v dané tematické oblasti/prioritě dosáhnout a jakým způsobem, a to s vazbou na Dohodu o partnerství a strategii Evropské unie. Jedná se o závazný dokument pro řídicí orgán daného programu vůči Evropské komisi.

Stakeholder - klíčový potenciální nositel projektů v území z řad partnerů

Aktér v území – subjekt v území, který může ovlivnit IPRÚ nebo naopak IPRÚ může mít vliv na tento subjekt

MPIN – Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020

Článek III.

Popis rolí a míry zapojení smluvních stran

3.1 Partner SML bude vedoucím partnerem, který:

- je nositelem projektu
- nese odpovědnost za celkovou koordinaci projektu
- povede účetnictví projektu pro účely vypořádání financování přípravy IPRÚ viz čl.V. odst. 5.7
- bude zadávat veřejné zakázky týkající se celého IPRÚ, ne dílčích integrovaných projektů ostatních žadatelů v IPRÚ (např. zadávací řízení na analytickou část IPRÚ, SEA hodnocení, apod.)

3.2 Partner SMJNN bude partnerem, který:

- zmocní vedoucího partnera, aby ho zastupoval vůči poskytovateli dotace,
- přispívá finančními prostředky na technickou asistenci
- jmenuje své zástupce do řídicího výboru a pracovních skupin
- podílí se na vypracování řídicích a strategických dokumentů,

Článek IV.

Cíle a formy spolupráce

Smyslem této smlouvy je úprava vzájemných vztahů participujících měst při přípravě a realizaci. Jde zejména o:

- 4.1 ujednání, kdo bude vedoucí partner, nositel - zmocněn k tomu druhým městem a ujasnění jeho pozice,
- 4.2 mechanismus ustavení Řídicího výboru IPRÚ (celkový počet členů ŘV, personální složení, počet členů ŘV nominovaných jednotlivými městy, způsob výběru členů ŘV, nastavení jednání ŘV - jednací řád),
- 4.3 mechanismus ustavení pracovních skupin při maximálním možném zastoupení partnerů – aktérů,
- 4.4 ujednání o tom, že finální výstupy budou nadále rozhodovat orgány (rady/zastupitelstva) obou měst,
- 4.5 role a zapojení relevantních aktérů v území (Liberecký kraj, představitelé soukromé sféry, neziskové sféry, institucí) na přípravě a realizaci, jejich informovanost, zapojení do orgánů IPRÚ,
- 4.6 pozici manažera IPRÚ
- 4.7 dohodu o spoluúčasti na hrazení nákladů spojených s přípravou a realizací IPRÚ

Smluvní strany se zavazují poskytovat si vzájemnou součinnost i v dalších oblastech a případech, které nejsou jmenovitě uvedeny výše, pokud se tyto přímo či nepřímo vztahují k přípravě a realizaci IPRÚ.

Článek V.

Konkrétní spolupráce

Smluvní strany se dohodly takto:

5.1 Nositel IPRÚ

Statutární město Jablonec nad Nisou zmocňuje statutární město Liberec být vedoucím partnerem a zároveň nositelem IPRÚ. Nositel IPRÚ je odpovědný subjekt, zajišťující ve vymezeném území činnosti za účelem přípravy, schválení, realizace a vyhodnocování Integrované strategie rozvoje území. Nositel je zmocněn k předem určeným jednáním při realizaci integrované strategie (k jednání s řídicími orgány a projektovými partnery).

Nositel integrovaného nástroje je odpovědný za přípravu integrované strategie, za naplňování principu partnerství a koordinaci aktivit relevantních aktérů v rámci funkčního území IPRÚ, předkládá integrovanou strategii prostřednictvím jednotného monitorovacího systému pro programové období 2014-2020 (dále „MS2014+“), průběžně zajišťuje sběr projektových záměrů přispívajících k plnění cílů integrované strategie, posouzení těchto projektových záměrů a vystavuje potvrzení o souladu integrovaného projektu s integrovanou strategií/doporučení k realizaci projektu pro Řídicí orgán. Nositel IPRÚ zajišťuje plnění integrované strategie jako celku, monitorování a podávání zpráv o plnění integrované strategie.

Statutární město Liberec jako nositel IPRÚ se zavazuje zajistit v nezbytném rozsahu administrativní a organizační zázemí pro činnost řídicího výboru a jím zřízených pracovních skupin. Hrazení nákladů spojených s přípravou a realizací IPRÚ upravuje odstavec 5.7 této smlouvy.

Nositel IPRÚ ustanoví řídicí výbor na základě odsouhlasení zastupitelstvy obou statutárních měst

5.2 Zřízení a činnost Řídicího výboru IPRÚ

5.2.1 Řídicí výbor - smluvní strany se zavazují za dále sjednaných podmínek v návaznosti na MPIN zřídit Řídicí výbor IPRÚ. Řídicí výbor se zřizuje souhlasným usnesením zastupitelstev smluvních stran.

Řídicí výbor vykonává následující činnosti:

- vydává smluvním stranám doporučení týkající se realizace Integrované strategie;
- doporučuje zařazení integrovaného projektu do Integrované strategie;
- doporučuje podepsání dohody mezi smluvními stranami a veřejným či soukromým subjektem se zájmem o zapojení se do přípravy a realizace Integrované strategie;
- podílí se na zpracování, projednání a schvalování zprávy o plnění Integrované strategie předkládané za jednotlivá kalendářní pololetí vždy k 15. 1. a 15. 7. příslušného kalendářního roku a závěrečné zprávy o plnění Integrované strategie předkládané do 30 dnů od ukončení posledního integrovaného projektu ve smyslu MPIN;
- navrhuje smluvním stranám možné změny Integrované strategie;
- obligatorně zřizuje nejméně 9 členné pracovní skupiny pro témata určená ve strategickém zaměření IPRÚ - strategických cílech, jmenuje a odvolává jejich členy, koordinátory a určuje jejich jednací řád a úkoly;
- spolupracuje s manažerem IPRÚ
- plní další úkoly určené dle potřeby na základě vzájemné dohody smluvních stran.

5.2.2 Řídicí výbor má celkově 13(15) členů.

5.2.3 Princip personálního složení ŘV je předmětem vzájemného ujednání:

- SML – 4 zástupci, z toho 3 zástupci samosprávy (primátor, gesční náměstek a zástupce opozice) + 1 odborník z MML
- SMJNN – 4 zástupci, z toho 2 zástupci samosprávy (primátor a gesční náměstek) + 2 odborníci z MMJ
- zástupci NNO, podnikatelů, terciální sféry a další aktéři v území – 4 až 6
- Liberecký kraj - 1
- manažer IPRÚ bez hlasovacího práva

Povinnost daná v MPIN, že alespoň jeden člen ŘV IPRÚ bude zároveň členem Regionální stálé konference Libereckého kraje (RSK LK) bude dodržena.

Statut ŘV, konkrétní nominaci jmen ŘV, předsedu a místopředsedu ŘV budou schvalovat zastupitelstva obou měst. Jednací řád bude schvalovat ŘV.

Tento princip bude zapracován i do aktualizace Plánu spolupráce a komunikace s aktéry a veřejností při přípravě IPRÚ.

V čele řídicího výboru stojí předseda jmenovaný nositelem IPRÚ z řad jím nominovaných členů řídicího výboru. Předsedu zastupuje místopředseda jmenovaný statutárním městem Jablonec nad Nisou.

5.3 Pracovní skupiny

Řídicí výbor zřizuje svým usnesením pracovní skupiny (viz povinnost ŘV v čl. V, odst. 5.2.1) pro témata určená na základě vzájemného ujednání mezi statutárním městem Liberec a statutárním městem Jablonec nad Nisou, jmenuje a odvolává jejich členy, komunikátory a určuje jejich jednacích řád a úkoly.

Komunikátory pracovních skupin vybere na základě vzájemného ujednání řídicí výbor. Při jmenování členů PS bude zachován partnerský přístup a výstup analýzy stakeholderů tak, aby byly zastoupeny subjekty, které byly identifikovány jako klíčoví pro dané téma.

5.4 Schvalování a rozhodování

5.4.1 Smluvní strany se zavazují zajistit, že o návrzích předložených řídicím výborem, manažerem IPRÚ či jeho zástupcem či jinou smluvní stranou v souvislosti s výkonem činností zajišťovaných dle této smlouvy a dle MPIN orgány k tomu příslušné rozhodnou bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů ode dne jejich řádného předložení; je-li příslušným orgánem zastupitelstvo, nejpozději do 90 dnů ode dne řádného předložení návrhu.

5.4.2 Za řádně předložený návrh ve smyslu předchozího odstavce je považován pouze takový návrh, který byl doručen v listinné formě, z něhož je patrné, kdo jej činí, které záležitosti v rámci přípravy a realizace Integrované strategie se týká a jaké je navrhované rozhodnutí. Každý návrh musí být dále podepsán, datován, nezaměnitelně označen spisovou značkou/číslem jednacím a dle potřeby opatřen přílohami.

5.4.3 Finální výstupy, tj. verzi IPRÚ k předání hodnotiteli SEA, seznam integrovaných projektů za jednotlivá témata zařazený do IPRÚ a finální verzi IPRÚ po hodnocení SEA k podání žádosti na spolufinancování na výzvu MMR, budou schvalovat zastupitelstva obou měst.

5.4.4. Právo veta

Rozhodnutí bude řídicím výborem přijato pouze tehdy, pokud se pro jeho přijetí vysloví nadpoloviční počet členů řídicího výboru zastupujících SMLa nadpoloviční počet členů řídicího výboru zastupujících SMJNN. Pokud se pro přijetí rozhodnutí nevysloví nadpoloviční počet členů zastupujících SML a zároveň nadpoloviční počet členů zastupujících SMJNN, není rozhodnutí řídicím výborem přijato.

5.5 Zapojení aktérů v území

Zapojení aktérů v území IPRÚ bylo zahájeno při sběru námětů pro absorpci projektů v území ke spolufinancování z ESI fondů, následně při tvorbě expertního týmu v rámci připomínkování socioanalýzy k IPRÚ. Výběr členů ŘV je popsán v bodě 5.2 a výběr členů pracovních skupin bude podmíněn partnerským přístupem, po veřejné výzvě, zveřejněné na webu obou měst a ve zpravodajích radnic, bude proveden výběr řídicím výborem tak, aby byla splněna zároveň podmínka zastoupení klíčových stakeholderů -subjektů pro dané téma. Konečný výběr jmen stvrdí svým schválením Řídicí výbor IPRÚ. Plán spolupráce a komunikace IPRÚ s aktéry a veřejností bude aktualizován a schválené úpravy schválí rady obou měst.

5.6 Manažer IPRÚ

5.6.1 Smluvní strany ustanovily manažera IPRÚ, který zajišťuje:

- celkovou koordinaci realizace IPRÚ a její každodenní řízení;
- komunikaci s žadateli a příjemci, s příslušnými řídicími orgány operačních programů a s veřejností;
- spolupráci s řídicím výborem a jeho plné informování;
- výkon činností spojených s administrací Integrované strategie a integrovaných projektů vybraných k realizaci, a to prostřednictvím informačního systému MS2014+;

- monitoring průběhu realizace integrovaných projektů;
- předkládání integrovaných projektů řídicímu výboru k posouzení.

5.6.2 zástupce manažera IPRÚ - smluvní strany se zavazují ustanovit též *zástupce manažera IPRÚ*, který zajišťuje činnosti uvedené v předchozím odstavci v době nepřítomnosti manažera IPRÚ či na základě jeho výslovného pověření.

5.6.3 Činnosti manažera IPRÚ a zástupce manažera IPRÚ může vykonávat pouze osoba, která v posledních 7 letech získala alespoň tříletou praxi v oblasti administrace dotací z Evropských strukturálních a investičních fondů či v oblasti strategického plánování.

5.6.4 Kontakty - smluvní strany se zavazují alespoň na své oficiální internetové stránce zveřejnit nejméně kontaktní adresu místa, kde sídlí manažer IPRÚ a jeho zástupce, dobu, kdy je možné v tomto místě osobně jednat s manažerem IPRÚ či s jeho zástupcem a dále telefonický a emailový kontakt.

5.7 Financování přípravy a realizace IPRÚ

5.7.1 Smluvní strany se zavazují nést výdaje vynaložené v roce 2014 a v roce 2015 do podpisu této smlouvy a dále po dobu účinnosti této smlouvy a v souvislosti s výkonem činností zajišťovaných dle této smlouvy a dle MPIN (dále jen „výdaje“) společně a nerozdílně v poměru 2:1 (SML 2 : SMJNN 1)

5.7.2 Každá ze smluvních stran je povinna evidovat výdaje ve svém účetnictví v souladu s právní úpravou a navíc vždy tak, aby byl jednoznačně určitelný důvod a datum jejich vynaložení a dalo se vypořádat financování přípravy a realizace viz odst. 5.7.1.

5.7.3 Smluvní strany jsou při vynakládání výdajů povinny postupovat v souladu se zásadami účelnosti, hospodárnosti a efektivity.

5.7.4 Statutární město Jablonec nad Nisou se zavazuje s ohledem na závazky plynoucí z odst. 5.7.1 smlouvy poskytnout finanční plnění na základě předloženého vyúčtování (v roce 2015 mzdové náklady na manažera IPRÚ, dokumenty potřebné pro dopracování Dokumentu IPRÚ, např. SEA) statutárním městem Liberec v dohodnutých termínech:

- do 31. 5. 2015 za přípravu IPRÚ v roce 2014 ve výši 107.000,- Kč
- do 31. 12. 2015 za přípravu IPRÚ v roce 2015

5.7.5 Výdaje v rámci financování realizace IPRÚ, která se předpokládá od roku 2016, budou specifikovány na základě dodatku k této partnerské smlouvě. Smluvní strany se zavazují uzavřít předmětný dodatek nejpozději do 3 měsíců od schválení Dokumentu IPRÚ ze strany Ministerstva pro místní rozvoj.

Článek VI.

Doba trvání smluvního vztahu a možnosti jeho skončení

6.1 Tato smlouva se uzavírá na dobu určitou, do doby ukončení realizace IPRÚ - předpoklad nejdéle do konce roku 2023.

6.2 K ukončení smluvního vztahu založeného touto smlouvou může dojít pouze následujícími způsoby:

- 6.2.1. uplynutím doby sjednané v odst. 6.1 této smlouvy;
- 6.2.2. výpovědí jedné ze smluvních stran;
- 6.2.3. zrušením smlouvy ve smyslu ustanovení § 167 správního řádu.

6.3 Každá ze smluvních stran je oprávněna tuto smlouvu písemně vypovědět. Výpovědní doba v takovém případě činí 3 měsíce a počíná běžet prvního dne měsíce následujícího po řádném doručení výpovědi.

Článek VII.

Řešení sporů

7.1 Spory mezi smluvními stranami týkající se provádění nebo výkladu této smlouvy budou předmětem jednání mezi smluvními stranami, které se zavazují postupovat v souladu s obecně závaznými právními předpisy ČR a EU.

7.2 V případech, kdy nedojde k dohodě mezi smluvními stranami ani do 30 dnů od prvního jednání ve smyslu předchozího odstavce, bude podán jednou či více smluvními stranami návrh na zahájení řízení o sporu z veřejnoprávní smlouvy ve smyslu ustanovení § 141 a § 169 správního řádu.

Článek VIII.

Odpovědnost za škodu

8.1. Smluvní strany se zavazují vždy chránit oprávněné zájmy druhé ze smluvních stran a vzájemně si bez zbytečného odkladu oznamovat veškeré skutečnosti, které mohou mít vliv na řádné plnění povinností plynoucích z této smlouvy či z MPIN.

8.2. Smluvní strany jsou povinny si počínat tak, aby nedocházelo k újmám smluvním stranám i třetím osobám.

8.3. Smluvní strany jsou povinny v případě vzniku odpovědnosti za škodu (dále jen „újmou“) nahradit ji v rámci platných a účinných právních předpisů a dle této smlouvy.

8.4. Smluvní strany se zavazují k vyvinutí maximálního úsilí k předcházení vzniku újmy a k minimalizaci případných následků.

8.5. Smluvní strany odpovídají za řádné, odborné a včasné plnění svých povinností vyplývajících z této smlouvy a z příslušných právních předpisů. Každá ze smluvních stran je povinna druhé straně nahradit vzniklou újmu, kterou způsobila porušením svých povinností vyplývajících z této smlouvy nebo z příslušných právních předpisů.

8.6. Byla-li újma způsobena také zaviněním poškozené smluvní strany, nese tato odpovědnost za její vznik poměrně. Byla-li újma způsobena výlučně zaviněním poškozené smluvní strany, nese ji v plném rozsahu sama. Povinnosti nahradit druhé straně vzniklou újmu se smluvní strana může zprostit, prokáže-li, že vznik újmy nezavinila.

Článek IX.

Doručování a komunikace

9.1 Většina běžné komunikace mezi smluvními stranami bude probíhat telefonicky nebo elektronicky, příp. osobně, pokud se na tom smluvní strany dohodnou.

9.2. Veškeré písemnosti, které si smluvní strany v rámci realizace smlouvy vyměňují, se odesílají v listinné či elektronické formě.

9.3 Odesláním písemnosti v listinné formě se podle smlouvy rozumí odeslání písemnosti prostřednictvím provozovatele poštovních služeb doporučeným dopisem. Smluvní strana, která je odesílatelem, je povinna vždy uschovat podací lístek nebo jiný obdobný doklad.

9.4 Písemnosti odesílané v listinné formě se odesílají na adresu druhé smluvní strany uvedenou v záhlaví smlouvy, leda by druhá smluvní strana průkazným způsobem oznámila změnu adresy pro doručování.

9.5 Odesláním písemnosti v elektronické formě se podle smlouvy rozumí odeslání písemnosti e-mailem.

Písemnosti odesílané e-mailem se odesílají na tyto e-mailové adresy:

stefanova.dana@magistrat.liberec.cz, korytar.jan@magistrat.liberec.cz

a habadova@mestojablonec.cz, pleticha@mestojablonec.cz .

9.6 Změnu e-mailové adresy lze provést průkazným oznámením druhé ze smluvních stran.

9.7 V případě pochybností o řádném odeslání a doručení e-mailové zprávy jsou smluvní strany povinny poskytnout si veškerou potřebnou součinnost k zajištění bezproblémového průběhu vzájemné komunikace.

Článek X.

Archivace

Smluvní strany jsou povinny řádně ukládat a uchovávat veškerou dokumentaci týkající se plnění jejich povinností dle této smlouvy. Tato povinnost trvá i po dobu deseti let od ukončení právního vztahu založeného touto smlouvou, přičemž uvedená doba počíná běžet 1. lednem kalendářního roku následujícího po ukončení právního vztahu.

Článek XI.

Kontroly, audit, součinnost

Smluvní strany se zavazují podrobit se **kontrole či auditu** související s IPRÚ či poskytnutím dotací konečnému příjemci v souladu s právním aktem o přidělení finančních prostředků.

V případě potřeby poskytnout součinnost poskytovatelům dotací, kontrolorům, Evropské komisi, Evropskému účetnímu dvoru, Auditnímu orgánu, Platebnímu a certifikačnímu orgánu a dalším národním kontrolním orgánům ve stanovených termínech. Budou poskytovat úplné, pravdivé informace a

dokumentaci související s realizací příslušné části projektu, a to nejen po celou dobu realizace projektu, ale i po dobu dle článku VI. a X. této smlouvy za účelem kontroly plnění rozhodnutí či smluv, a tuto kontrolu, dle požadavků pověřených osob v jimi požadovaném rozsahu, neprodleně umožnit.

Takto budou smluvní strany postupovat, ať se již bude kontrola týkat jich samotných nebo třetích osob - konečných příjemců.

Článek XII.

Salvatorní klauzule

Pokud je nebo se stane některé ustanovení této smlouvy neplatným, neúčinným nebo nevykonatelným, není tím dotčena platnost, účinnost a vykonatelnost ostatních smluvních ujednání. Smluvní strany jsou si povinny poskytnout vzájemnou součinnost k tomu, aby neplatné, neúčinné nebo nevykonatelné ustanovení bylo nahrazeno takovým ustanovením platným, účinným a vykonatelným, které v nejvyšší možné míře zachovává účel zamýšlený neplatným, neúčinným nebo nevykonatelným ustanovením. Toto ustanovení se použije také pro případ smluvní mezery.

Článek XIII.

Změny smlouvy

Tato smlouva může být na základě vzájemného konsensu smluvních stran měněna nebo doplňována pouze písemnými, vzestupně číslovanými dodatky. Totéž platí také pro změnu formy.

Smluvní strany se zavazují revidovat znění smlouvy na základě vydání právního aktu o schválení projekt Integrované strategie a Integrovaného plánu rozvoje území Liberec- Jablonec nad Nisou, přidělení finančních prostředků (stanovení specifických podmínek projektu) a dále po ukončení realizace projektu (povinnosti pro období udržitelnosti) v souladu s příslušnými individuálními právními akty a platnou legislativou v té době.

Článek XIV.

Společná a závěrečná ujednání

14.1 Smluvní strany jsou povinny zveřejnit tuto smlouvu v souladu s ustanovením § 26 správního řádu, a to jak na úřední desce, tak i způsobem umožňujícím dálkový přístup. Smlouva musí být tímto způsobem zveřejněna po celou dobu její platnosti a účinnosti.

14.2 Tato smlouva je veřejnoprávní smlouvou ve smyslu části páté správního řádu.

14.3 Tato smlouva se uzavírá v souladu s příslušnými platnými a účinnými právními předpisy České republiky a Evropské unie a řídí se právem České republiky.

14.4. Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu poslední smluvní strany.

14.5. Uzavření této smlouvy bylo schváleno:

usnesením Zastupitelstva statutárního města Jablonec nad Nisou ze dne 21.4.2015 č.ZM/86/2015;

usnesením Zastupitelstva statutárního města Liberec ze dne 30.4.2015 č. 108/2015;

14.6 Tato smlouva je vyhotovena v 4 stejnopisech, které mají platnost originálu a z nichž po dvou obdrží každá ze smluvních stran.

14.7 Smluvní strany shodně prohlašují, že si tuto smlouvu před jejím podepsáním přečetly, že byla uzavřena po vzájemném projednání podle jejich pravé a svobodné vůle určitě, vážně a srozumitelně, nikoliv v tísní nebo za nápadně nevýhodných podmínek a že se dohodly na celém obsahu, což stvrzují svými podpisy.

V Liberci dne 13.5.2015

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

Statutární město Jablonec nad Nisou

Tibor Batthyány,
primátor

Ing. Petr Bejtl,
primátor

D o d a t e k č. 1

ke Smlouvě o spolupráci při výkonu činností souvisejících s přípravou a realizací Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou

uzavřené mezi těmito smluvními partnery :

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

IČ: 00262978

DIČ: CZ 00262978

bankovní spojení: Česká spořitelna, a.s.

číslo účtu: 4096302/0800

se sídlem: nám. Dr. E. Beneše 1/1, 460 59 Liberec 1

zast. Tiborem Batthyánym, primátorem

(dále jen „SML“- nositel projektu, vedoucí partner)

a

Statutární město Jablonec nad Nisou

IČ: 00262340

DIČ: CZ00262340

bankovní spojení: Komerční banka, a.s., pobočka Jablonec nad Nisou

číslo účtu: 121451/0100

se sídlem: Mírové náměstí 3100/19, 467 51 Jablonec nad Nisou

zast. Ing. Petrem Beitlem, primátorem

(dále jen „SMJNN“- partner projektu)

Na základě dohody smluvních stran a usnesení Zastupitelstva statutárního města Liberec č. ..../2015 ze dne 25.6.2015 a Zastupitelstva statutárního města Jablonec nad Nisou č. .... ze dne ..... mění se Smlouva o spolupráci při výkonu činností souvisejících s přípravou a realizací Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou

t a k t o :

V Článku V. se ruší bod 5.6.3 a nahrazuje takto :

5.6.3 Činnosti manažera IPRÚ a zástupce manažera IPRÚ může vykonávat pouze osoba, která získala praxi v oblasti administrace dotací z Evropských strukturálních a investičních fondů či v oblasti strategického plánování.“

Tento dodatek č. 1. je nedílnou součástí smlouvy. Ustanovení smlouvy dodatkem nezměněná zůstávají v platnosti.

Dodatek č. 1. je vyhotoven ve 4 stejnopisech z nichž po 2 stejnopisech obdrží každá ze smluvních stran.

V článku XIV. Společná a závěrečná ujednání se doplňuje odstavce 14.8:

14.8 Smluvní strany souhlasí s tím, že tato smlouva může být zveřejněna na webových stránkách statutárního města Liberec (www.liberec.cz) a statutárního města Jablonec nad Nisou (www.mestojablonec.cz).

V Liberci dne 4.4.2015

V Jablonci n. N. dne 29.6.2015

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

Statutární město Jablonec nad Nisou

Tibor Batthyány,
primátor

Ing. Petr Beitl,
primátor

Dodatek č. 2

ke Smlouvě o spolupráci při výkonu činností souvisejících s přípravou a realizací Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou, uzavřené dne 13. 5. 2015 (dále jen Smlouva)

Smluvní strany čili partneři:

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

IČ: 00262978

DIČ: CZ 00262978

bankovní spojení: Česká spořitelna, a.s.

číslo účtu: 4096302/0800

se sídlem: nám. Dr. E. Beneše 1/1, 460 59 Liberec 1

zast. Tiborem Batthyánym, primátorem

(dále jen „SML“ - nositel projektu, vedoucí partner)

a

Statutární město Jablonec nad Nisou

IČ: 00262340

DIČ: CZ00262340

bankovní spojení: Komerční banka, a.s., pobočka Jablonec nad Nisou

číslo účtu: 121451/0100

se sídlem: Mírové náměstí 3100/19, 467 51 Jablonec nad Nisou

zast. Ing. Petrem Beitlem, primátorem

(dále jen „SMJNN“ - partner projektu)

uzavírají ve smyslu ustanovení § 159 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a ustanovení § 46 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, níže uvedeného dne, měsíce a roku

Dodatek č. 2, kterým se mění znění Smlouva následně:

I.

Změny

1. Článek IV. odst. 4.5. následovně:

role a zapojení relevantních aktérů v území (Liberecký kraj, **nestatutární města a obce z území IPRÚ, zástupců organizačních složek státní správy** představitelé soukromé sféry, neziskové sféry, institucí) na přípravě a realizaci, jejich informovanost, zapojení do orgánů IPRÚ,

2) Článek V. odst. 5.2.2 následovně:

Řídící výbor má celkově 17 členů.

3) Článek V. odst. 5.2.3 následovně:

Princip personálního složení ŘV je předmětem vzájemného ujednání:

- SML – 4 zástupci, z toho 3 zástupci samosprávy (primátor, gesční náměstek a zástupce opozice) + 1 odborník z MML
- SMJNN – 4 zástupci, z toho 2 zástupci samosprávy (primátor a gesční náměstek) + 2 odborníci z MMJ
- zástupci NNO, podnikatelů, terciální sféry a další aktéři v území – 4 až 6
- Liberecký kraj - 1
- nestatutární města a obce z území IPRÚ - 2
- zástupce Dopravního podniku měst Liberec - Jablonec n. N., a.s.– 1
- zástupce Úřadu práce Liberec – 1
- manažer IPRÚ – 1 (bez hlasovacího práva)

Povinnost daná v MPIN, že alespoň jeden člen ŘV IPRÚ bude zároveň členem Regionální stálé konference Libereckého kraje (RSK LK) bude dodržena.

Statut ŘV, konkrétní nominaci jmen ŘV, předsedu a místopředsedu ŘV budou schvalovat zastupitelstva obou měst. Jednací řád bude schvalovat ŘV.

Tento princip bude zapracován i do aktualizace Plánu spolupráce a komunikace s aktéry a veřejností při přípravě IPRÚ.

V čele řídicího výboru stojí předseda jmenovaný nositelem IPRÚ z řad jím nominovaných členů řídicího výboru. Předsedu zastupuje místopředseda jmenovaný statutárním městem Jablonec nad Nisou.

II.

Společná a závěrečná ustanovení

- 1) Ostatní ustanovení Smlouvy tímto Dodatkem nedotčené zůstávají beze změny.
- 2) Smluvní strany jsou povinny zveřejnit tento Dodatek v souladu s ustanovením § 26 správního řádu, a to jak na úřední desce, tak i způsobem umožňujícím dálkový přístup. Dodatek musí být tímto způsobem zveřejněn po celou dobu jeho platnosti a účinnosti.
- 3) Tento Dodatek je veřejnoprávní smlouvou ve smyslu části páté správního řádu.

- 4) Tento Dodatek se uzavírá v souladu s příslušnými platnými a účinnými právními předpisy České republiky a Evropské unie a řídí se právem České republiky.
- 5) Tento Dodatek nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu poslední smluvní strany.
- 6) Uzavření tohoto Dodatku bylo schváleno:

usnesením Zastupitelstva statutárního města Jablonec nad Nisou ze dne .....

usnesením Zastupitelstva statutárního města Liberec ze dne .....

- 7) Tento Dodatek je vyhotoven ve 4 stejnopisech, které mají platnost originálu a z nichž po dvou obdrží každá ze smluvních stran.
- 8) Smluvní strany shodně prohlašují, že si tento Dodatek před jeho podepsáním přečetly, že byl uzavřen po vzájemném projednání podle jejich pravé a svobodné vůle určitě, vážně a srozumitelně, nikoliv v tísní nebo za nápadně nevýhodných podmínek a že se dohodly na celém obsahu, což stvrzují svými podpisy.

V Liberci dne 3. 11. 2015

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

Tibor Batthyány,
primátor

V Jablonci nad Nisou dne 23. 10. 2015

Statutární město Jablonec nad Nisou

Ing. Petr Beitl,
primátor

J.11 Čestné prohlášení

Statutární zástupce nositele čestně prohlašuje, že údaje uvedené v žádosti o podporu integrované strategie IPRÚ jsou pravdivé.

V Liberci dne 28. 1. 2016

Tibor Batthyány,
primátor

SEZNAM TABULEK

Pozn.: Barevné označení políček některých tabulek označuje pozici obsažené hodnoty na škále; bílé políčko označuje střední hodnotu, stoupající intenzita barvy červené nebo modré označuje vzdálenost této hodnoty od středu.

Tabulka 1: Charakteristika Libereckého kraje a sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou.....	10
Tabulka 2: Přehled ukazatelů použitých pro vymezení aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou.....	14
Tabulka 3: Přehled obcí vymezené užší sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou	15
Tabulka 4: Přehled obcí vymezené širší sídelní aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou	15
Tabulka 5: Základní charakteristika řešeného území IPRÚ.....	17
Tabulka 6: Vývoj počtu obyvatel v území IPRÚ.....	18
Tabulka 7: Věková struktura obyvatel v roce 2012 - 2014.....	18
Tabulka 8: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v území IPRÚ.....	24
Tabulka 9: Největší zaměstnavatelé v SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou.....	25
Tabulka 10: Počet subjektů podle počtu zaměstnanců v letech 2012-2014.....	27
Tabulka 11: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání a volných míst k 31.1.2015	30
Tabulka 12: Délka nezaměstnanosti vybraných skupin uchazečů k 31.1.2015	30
Tabulka 13: Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (v %).....	31
Tabulka 14: Celkové výdaje do výzkumu a vývoje v Libereckém kraji.....	34
Tabulka 15: Počty MŠ v obcích na území SO ORP Liberec	39
Tabulka 16: Počty MŠ v obcích na území SO ORP Jablonec nad Nisou	40
Tabulka 17: Počty ZŠ v obcích na území SO ORP Liberec	41
Tabulka 18: Počty ZŠ v obcích na území SO ORP Jablonec nad Nisou	41
Tabulka 19: Přehled středních škol působících na území měst SO ORP Liberec	42
Tabulka 20: Přehled středních škol působících na území měst SO ORP Jablonec nad Nisou	43
Tabulka 21: Přehled vyšších odborných škol na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou.....	43
Tabulka 22: Zabezpečení zdravotní péče v území.....	46
Tabulka 23: Počet zdravotnických zařízení v obcích SO ORP Liberec.....	47
Tabulka 24: Počty zdravotnických zařízení na území SO ORP Jablonec nad Nisou	47
Tabulka 25: Počty poskytovatelů sociálních služeb	49

Tabulka 26: Významné památky na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou.....	51
Tabulka 27: Intenzita bytové výstavby v území 2005 - 2012	53
Tabulka 28: Stáří bytového fondu v SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou.....	54
Tabulka 29: Obce s centrálním zásobováním teplem a jejich provozovatelé	67
Tabulka 30: Počty ložisek nerostných surovin na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou	69
Tabulka 31: Významná vodní díla na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou	70
Tabulka 32: Podíl vodních ploch na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou z celkové výměry	70
Tabulka 33: Překročení imisních limitů na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou, podíl (%) z celkové plochy správního obvodu.....	73
Tabulka 34: Emise vybraných znečišťujících látek ze zdrojů na území jednotlivých krajů v roce 2012	73
Tabulka 35: Množství emisí z jednotlivých druhů zdrojů na území Libereckého kraje v roce 2012	74
Tabulka 36: Počet obyvatel zasažených hlukem v jednotlivých pásmech L_{dvn} - celkový hluk	75
Tabulka 37: Počet obyvatel zasažených hlukem v jednotlivých pásmech L_n - celkový hluk.....	75
Tabulka 38: Počet jednotlivých oblastí a objektů ochrany přírody na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou	76
Tabulka 39: Koeficient ekologické stability v obcích na území IPRÚ, 2012	77
Tabulka 40: Podíl zemědělské půdy, orné půdy a pozemků určených k plnění funkce lesa, 2012	78
Tabulka 41: Počet starých ekologických zátěží a kontaminovaných míst na území IPRÚ	79
Tabulka 42: Produkce odpadů v Libereckém kraji v letech 2005 - 2012	80
Tabulka 43: Podíl vybraných způsobů zpracování odpadů na území Libereckého kraje 2005 - 2012.....	80
Tabulka 44: Přehled obcí území IPRÚ se zařazením do vyšších územně správních celků	81
Tabulka 45: Kriminalita v jednotlivých krajích České republiky	82
Tabulka 46: Index kriminality za jednotlivé trestné činy v SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou pro období duben 2013 – březen 2014	83
Tabulka 47: Seznam zahraničních partnerských měst Liberce a Jablonce nad Nisou	85
Tabulka 48: Problémové okruhy v území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou	101
Tabulka 49: Expertní hodnocení problémové oblasti Vzdělanost	103
Tabulka 50: Expertní hodnocení problémové oblasti Trh práce a zaměstnanost.....	104
Tabulka 51: Expertní hodnocení problémové oblasti Cestovní ruch.....	104
Tabulka 52: Expertní hodnocení problémové oblasti Zdravotní služby	105

Tabulka 53: Expertní hodnocení problémové oblasti Sociální služby	106
Tabulka 54: Expertní hodnocení problémové oblasti Dopravní infrastruktura	107
Tabulka 55: Expertní hodnocení problémové oblasti Technická infrastruktura	108
Tabulka 56: Expertní hodnocení problémové oblasti Životní prostředí	109
Tabulka 58: Význam témat k řešení pro aglomeraci	110
Tabulka 59: Přehled krajských strategických dokumentů	116
Tabulka 60: Přehled strategických dokumentů obcí	119
Tabulka 61: Koincidenční matice – vazba mezi identifikovanými problémovými oblastmi	132
Tabulka 62: Financování dle opatření IPRÚ celkem	164
Tabulka 63: Koincidenční matice – vazba mezi specifickými cíli a opatřeními	178
Tabulka 64: Popis administrativních kapacit	187
Tabulka 65: Vnitřní komunikace nositele	192
Tabulka 66: Vnější komunikace	193
Tabulka 67: Financování podle ESI fondů (způsobilé výdaje v tisících Kč).....	199
Tabulka 68: Financování dle opatření IPRÚ celkem	200
Tabulka 69: Financování dle opatření IPRÚ 2016.....	200
Tabulka 70: Financování dle opatření IPRÚ 2017.....	201
Tabulka 71: Financování dle opatření IPRÚ 2018.....	201
Tabulka 72: Financování dle opatření IPRÚ 2019.....	202
Tabulka 73: Financování dle opatření IPRÚ 2020.....	202
Tabulka 74: Financování dle opatření IPRÚ 2021.....	203
Tabulka 75: Financování dle opatření IPRÚ 2022.....	203
Tabulka 76: Financování dle opatření IPRÚ 2023.....	204
Tabulka 77: Přehled indikátorů IPRÚ.....	205
Tabulka 78: Financování dle operačních programů celkem	207
Tabulka 79: Financování dle operačních programů 2016.....	207
Tabulka 80: Financování dle operačních programů 2017.....	208
Tabulka 81: Financování dle operačních programů 2018.....	208
Tabulka 82: Financování dle operačních programů 2019.....	209

Tabulka 83: Financování dle operačních programů 2020.....	209
Tabulka 84: Financování dle operačních programů 2021.....	210
Tabulka 85: Financování dle operačních programů 2022.....	210
Tabulka 86: Financování dle operačních programů 2023.....	211
Příloha A1: Počet zaměstnaných v jednotlivých odvětvích v letech 1993 a 2012 v Libereckém kraji	212
Příloha A2: Seznam mateřských škol na území SO ORP Liberec včetně kapacit.....	213
Příloha A3: Seznam mateřských škol na území SO ORP Jablonec nad Nisou včetně kapacit.....	215
Příloha A4: Seznam základních škol na území SO ORP Liberec včetně kapacit.....	216
Příloha A5: Seznam základních škol na území SO ORP Jablonec nad Nisou včetně kapacit.....	218
Příloha A6: Využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti - obce.....	220
Příloha A7: Využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti – ostatní zaměstnavatelé	220
Příloha A8: Podíl obyvatel napojených na vodovod, kanalizaci a plynovod v obcích SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou	222
Příloha A9: Seznam průmyslových zdrojů znečištění ovzduší na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou.....	223
Příloha A10: Seznam zvláště chráněných území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou	224
Příloha A11: Seznam evropsky významných lokalit a ptačích oblastí na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou	225
Příloha A12: Význam problémů pro aglomeraci	226
Příloha A13: Přehled hodnot ukazatelů použitých pro vymezení aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou u všech obcí v rámci řešeného území	227
Příloha C1: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast doprava	235
Příloha C2: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast technická infrastruktura a životní prostředí	236
Příloha C3: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast vzdělanost a trh práce	237
Příloha C4: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast zdravotnictví a sociální služby	238
Příloha C5: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro oblast cestovní ruch a památky	240
Příloha C6: Analýza stakeholderů Liberec – Jablonec nad Nisou pro subjekty nezařazené do tematických skupin	241
Příloha J.5: Analýza rizik.....	246

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma zpracování IPRÚ.....	8
Obrázek 2: Vymezení užší aglomerace Liberec - Jablonec nad Nisou.....	11
Obrázek 3: Vymezení širší aglomerace Liberec - Jablonec nad Nisou.....	11
Obrázek 4: Index stáří.....	19
Obrázek 5: Věková pyramida obyvatel obou SO ORP (prognóza).....	20
Obrázek 6: Hrubá míra migračního přírůstku populace obcí.....	21
Obrázek 7: Hrubá míra celkového přírůstku populace obcí.....	22
Obrázek 8: Vzdelanostní struktura obyvatelstva.....	23
Obrázek 9: Vývoj míry nezaměstnanosti v SO ORP Liberec, SO ORP Jablonec nad Nisou.....	28
Obrázek 10: Délka evidence uchazečů o zaměstnání k 31. 3. 2014.....	29
Obrázek 11: Míra podnikatelské aktivity v Libereckém kraji v roce 2013.....	36
Obrázek 12: Silniční síť v řešeném území a jeho okolí.....	56
Obrázek 13: Intenzita dopravy SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou.....	60
Obrázek 14: Železniční síť v řešeném území a jeho okolí.....	61
Obrázek 15: Vodní režim na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou.....	72
Obrázek 16: Oblast působnosti Euroregionu Nisa.....	86
Obrázek 17: Místní akční skupiny na území Libereckého kraje.....	87
Obrázek 18: Mikroregiony na území Libereckého kraje.....	88
Obrázek 19: Schéma - postup při tvorbě doporučení zaměření témat pro řešení v rámci IPRÚ.....	122
Obrázek 20: Strom problémů.....	133
Obrázek 21: Strom cílů.....	135
Obrázek 22: Přehled specifických cílů.....	140
Obrázek 23: Cíle a opatření dle alokací.....	141
Obrázek 24: Rozdělení cílů v návrhových částech.....	142
Obrázek 25: Harmonogram.....	183
Obrázek 26: Organizační struktura IPRÚ.....	184
Příloha B1: Změna průměrného věku obyvatel v období 2001 až 2012.....	229
Příloha B2: Počet a podíl obyvatel mladších 15 let v Libereckém kraji v roce 2011.....	229

Příloha B3: Počet a podíl obyvatel starších 65 let v Libereckém kraji v roce 2011	230
Příloha B4: Mapa vodovodní sítě na území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou	231
Příloha B5: Mapa kanalizační sítě na území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou	232
Příloha B6: Distribuční síť zásobování plynem na území SO ORP Liberec a Jablonec nad Nisou	233
Příloha B7: Distribuční síť zásobování teplem na území SO ORP Liberec a SO ORP Jablonec nad Nisou..	234
Příloha J4 - Mapa území IPRÚ	244

SEZNAM ZKRATEK

ANNOLK	Asociace nestátních nevládních organizací Libereckého kraje
AGTC	Nejvýznamnější trasy mezinárodní kombinované dopravy
BRKO	Biologicky rozložitelný komunální odpad
CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj (integrováný nástroj)
CR	Cestovní ruch
CZT	Centrální zásobování teplem
ČOV	Čistička odpadních vod
DDM	Dům dětí a mládeže
DPMLJ	Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou
DPS	Domov pro seniory
ET	Expertní tým
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněná oblast přirozené akumulace vod
ICT	Informační a komunikační technologie
IN	Integrovaný nástroj
IP	Investiční prioritita
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISKP2014+	Součást monitorovacího systému pro strukturální fondy EU
ITI	Integrované územní investice (integrováný nástroj)
KES	Koeficient ekologické stability
KNL	Krajská nemocnice Liberec, a.s.
KÚLK	Krajský úřad Libereckého kraje
LK	Liberecký kraj
MAS	Místní akční skupina
MMJN	Magistrát města Jablonce nad Nisou
MML	Magistrát města Liberce
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Městský obvod
MPIN	Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014 - 2020
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS2014+	Monitorovací systém pro strukturální fondy EU
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NČI	Národní číselník indikátorů
NDÚD	Národní dokument k územní dimenzi
NNO	Nestátní nezisková organizace
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NSK	Národní stálá konference
OHK	Okresní hospodářská komora

OP	Operační program
OPD	Operační program Doprava
OPPIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OPVVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPZ	Operační program Zaměstnanost
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	Obec s rozšířenou působností
OZKO	Oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší
PO	Prioritní osa
RIS3	Regionální inovační strategie
ŘO	Řídicí orgán, řídicí orgány
RSK	Regionální stálá konference
SC	Specifický cíl
SČVaK	Severočeské vodárny a kanalizace
SMJN	Statutární město Jablonec nad Nisou
SML	Statutární město Liberec
SO	Správní obvod
SRR	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020
SŠ	Střední škola
TC	Tématický cíl
TEN-T	Transevropská dopravní síť
TKO	Tuhý komunální odpad
TT	Tramvajové tratě
TUL	Technická univerzita Liberec
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚP	Územní plánování
VaV	Výzkum a věda
VŠ	Vysoká škola
VVN	Velmi vysoké napětí
ZŠ	Základní škola
ŽP	Životní prostředí